

VANTAAN KAUPUNKI
TILINPÄÄTÖS 2017

Kaupunginhallitus 26.3.2018

Kansi: Viestintä
Kannen kuva: Vantaan

VANTAAN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS 2017

Sisällysluettelo

1	TOIMINTAKERTOMUS	1
1.1	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	1
1.1.1	<i>Kaupunginjohtajan katsaus</i>	<i>1</i>
1.1.2	<i>Vantaan kaupungin hallinto.....</i>	<i>2</i>
1.1.3	<i>Kansantalouden ja aluetalouden kehitys.....</i>	<i>7</i>
1.1.4	<i>Vantaan kaupungin toimintaympäristö ja talouden kehitys.....</i>	<i>10</i>
1.1.5	<i>Vantaan kaupungin henkilöstö</i>	<i>21</i>
1.1.6	<i>Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.....</i>	<i>22</i>
1.1.7	<i>Ympäristötekijät</i>	<i>27</i>
1.2	SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	28
1.3	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	30
1.3.1	<i>Tilikauden tuloksen muodostuminen.....</i>	<i>30</i>
1.3.2	<i>Toiminnan rahoitus</i>	<i>32</i>
1.4	RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	34
1.5	KOKONAISTULOT JA MENOT	38
1.6	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	40
1.6.1	<i>Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt.....</i>	<i>40</i>
1.6.2	<i>Konsernin toiminnan ohjaus</i>	<i>41</i>
1.6.3	<i>Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat</i>	<i>41</i>
1.6.4	<i>Vantaan kaupungin merkittävien tytäryhtiöiden vuosikooste.....</i>	<i>42</i>
1.6.5	<i>Vantaan kaupungin keskeisille ja taloudellisesti merkittävillä tytäryhteisöille asetettujen sitovien tavoitteiden toteutuminen</i>	<i>66</i>
1.6.6	<i>Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä</i>	<i>73</i>
1.6.7	<i>Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....</i>	<i>73</i>
1.6.8	<i>Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....</i>	<i>77</i>
1.7	TILINPÄÄTÖKSEN KESKEISET LIITETIEDOT	81
1.8	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	82
2	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	83
2.1	TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	83
2.2	MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN.....	95
2.2.1	<i>Käyttötalouden toteutuminen.....</i>	<i>95</i>
2.2.2	<i>Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu 2017</i>	<i>170</i>
2.2.3	<i>Investointien toteutuminen.....</i>	<i>173</i>
2.2.4	<i>Rahoitusosan toteutuminen (ilman liikelaitoksia).....</i>	<i>182</i>
2.2.5	<i>Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta</i>	<i>183</i>
3	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	184
3.1	VANTAAN KAUPUNGIN TULOSLASKELMA	184
3.2	VANTAAN KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA	185
3.3	VANTAAN KAUPUNGIN TASE	186
3.4	VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNITULOSLASKELMA	188
3.5	VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNIRAHOTUSLASKELMA	189
3.6	VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNITASE	190
4	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	192
4.1	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	192
4.1.1	<i>Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....</i>	<i>192</i>
4.1.2	<i>Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....</i>	<i>193</i>
4.2	TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	195
4.3	TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	200
4.3.1	<i>Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....</i>	<i>200</i>

4.3.2	<i>Taseen vastattavia koskevat liitetiedot</i>	206
4.4	VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	211
4.5	YMPÄRISTÖTILINPITOJA KOSKEVAT LIITETIEDOT	216
4.6	HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	223
5	ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	227
5.1	KESKI-UUDENMAAN PELASTUSTOIMEN LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS	227
5.1.1	<i>Toimintakertomus</i>	227
5.1.2	<i>Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu</i>	230
5.1.3	<i>Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut</i>	232
5.1.4	<i>Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot</i>	235
5.1.5	<i>Tilinpäätöksen allekirjoitukset</i>	240
5.2	VANTAAN TYÖTERVEYS LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS	241
5.2.1	<i>Toimintakertomus</i>	241
5.2.2	<i>Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu</i>	245
5.2.3	<i>Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut</i>	246
5.2.4	<i>Vantaan työterveys liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot</i>	249
5.2.5	<i>Tilinpäätöksen allekirjoitukset</i>	253
5.3	SUUN TERVEYDENHUOLLON LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS	254
5.3.1	<i>Toimintakertomus</i>	254
5.3.2	<i>Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu</i>	260
5.3.3	<i>Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut</i>	261
5.3.4	<i>Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot</i>	264
5.3.5	<i>Tilinpäätöksen allekirjoitukset</i>	267
5.4	LIIKELAITOSTEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TALOUTEEN	268
5.5	MUIDEN ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET	270
5.5.1	<i>Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tilinpäätöslaskelmat</i>	270
5.5.2	<i>Marja-Vantaan ja keskustan kehittämisrahaston tilinpäätöslaskelmat</i>	271
5.5.3	<i>Sosiaalisen luotuksen rahaston tilinpäätöslaskelmat</i>	273
5.5.4	<i>Vahinkorahaston tilinpäätöslaskelmat</i>	274
6	LUETTELOT JA SELVITYKSET	275
6.1	KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT JA SELVITYS KIRJANPIDON SÄILYTYKSESTÄ	275
6.2	LUETTELO TOSITELAJEISTA	276
6.3	TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT	278
7	ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	280

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2017 oli Vantaan kaupungille voimakkaan kasvun sävyttämä: kaupungin väkiluku kasvoi reilulla 3 600 hengellä ja uusia asuntoja valmistui lähes 3 300. Vuoden 2017 aikana myönnettiin rakennuslupa noin 5 000 asunnon rakentamiseen ja saman verran asuntoja aloitettiin rakentamaan. Pääkaupunkiseudun voimakkaan kasvun haasteisiin vastaaminen on keskiössä Vantaan kaupungin uuden yleiskaavan laadinnassa. Uuden yleiskaavan valmistelu käynnistettiin vuoden 2017 aikana ja yleiskaava on määrä tuoda päätöksentekoon valtuustokauden loppuun mennessä.

Uuden kuntalain mukaisesti valtuustokausi vaihtui keskellä vuotta 2017 ja uusi kaupunginvaltuusto aloitti työnsä 1.6.2017. Uusi kaupunginvaltuusto pääsi heti kautensa alkajaisiksi tarttumaan kaupungin valtuustokauden strategian sekä vuoden 2018 talousarvion valmisteluun. Hyvin osallistavan valmisteluprosessin päätteeksi kaupunginvaltuusto päätti valtuustokauden strategiasta vuosille 2018–2021 kokouksessaan 11.12.2017. Vantaan uusi valtuustokauden strategia sisältää myös valtuustokauden keskeiset talouslinjaukset.

Työnsä loppukeväästä 2017 päättäneen valtuuston talouden tasapainottamistyössä asettama keskeinen tavoite oli saada velkaantumiskehitys hallintaan valtuustokauden loppuun mennessä. Tavoitteellisen talouden tasapainottamistyön myötä tähän myös päästiin: vuonna 2016 kaupungin lainakanta kääntyi laskuun, ja vuonna 2017 kaupungin pitkäaikaista lainakantaa saatiin laskettua edelleen 101 miljoonalla. Vuoden 2017 lopussa kaupungilla oli pitkäaikaisia lainoja 959 milj. euroa.

Vuonna 2017 kaupungin toimintamenot laskivat 2,0 prosentilla edellisvuoteen verrattuna, toimintakate kasvoi puolestaan 1,9 prosentilla vuoden 2016 poikkeuksellisten suurten toimintatuloerien poistuttua. Kaupungin verotulot kasvoivat vuonna 2017 yhteensä 2,4 prosentilla edellisvuodesta; kilpailukykysovimuksesta johtuen kunnallisverotulojen kasvu jäi alhaiselle tasolle. Koko verorahoitus sen sijaan kasvoi ainoastaan 0,2 prosentilla vuodesta 2016, kun valtionosuuksien määrä laski olennaisesti muun muassa kilpailukykysovimuksen valtionosuusleikkausten ja toimeentulotuen Kelalle siirtymisen vaikutuksesta.

Vantaan kaupungin vuoden 2017 tilinpäätös osoittaa 40,4 milj. euron tilikauden tulosta. Tilinpäätöksen 164,0 milj. euron vuosikate riitti kattamaan kaupungin investoinnit täysimääräisesti. Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen bruttoinvestoinnit jäivät lopulta 111,3 milj. euroon toimitilainvestointimenojen toteuduttua talousarviossa ennakoitua alemmalla tasolla. Hyvän tilinpäätöksen ansiosta Vantaan asema suurten kaupunkien talousvertailuissa kehittyi myönteisesti.

Vantaan kannalta suurta epävarmuutta liittyy valmisteilla olevan maakunta- ja sote-uudistuksen pidemmän aikavälin talousvaikutuksiin. Uudistuksen lakiesitysten mukaan kaupungin toiminnan ja rahoituksen volyymit tulevat puolittumaan samalla, kun kaupungin lainakanta jää ennalleen. Näin ollen kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus tulee kaksinkertaistumaan ja korkoriskin merkitys kasvaa. Huomionarvoista on myös valtionosuuksien roolin olennainen kasvu veropohjaltaan vahvan kaupungin rahoituksessa. Myös suurten kaupunkien riippuvuus valtion päätöksenteosta tulee kasvamaan.

Kaupungin voimakkaan kasvun ja epävarmuuden keskellä on erityisen tärkeää hallita kaupungin talouden riskejä myös tulevaisuudessa.

Kari Nenonen, Kaupunginjohtaja

1.1.2 Vantaan kaupungin hallinto

Kaupunginvaltuusto

Suomen sosialidemokraattinen puolue

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Abdi Faysal	Abdi Faysal
Ala-Kapee-Hakulinen Pirjo	Ala-Kapee-Hakulinen Pirjo
Bruun Susanna	Ayub Saba
Eklund Tarja	Bruun Susanna
Hako Jukka	Eklund Tarja
Kassila Christina	Eskelinen Jarno
Kaukola Ulla	Ibrahim Aadan
Kiljunen Kimmo	Kaukola Ulla
Kähärä Sirkka-Liisa	Kiljunen Kimmo
Laakso Päivi	Kähärä Sirkka-Liisa
Letto Pirkko	Laakso Päivi
Mölsä Jukka	Letto Pirkko
Niemi-Saari Mari	Lindblad-Palo Salla
Päivinen Tiina-Maaria	Mölsä Jukka
Rannikko Ulla	Räsänen Minna
Sainio Jari	Sodhi Ranbir
Sodhi Ranbir	Tahvanainen Säde

Kansallinen kokoomus

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Kaira Lauri	Ahokas Siri
Karén Timo	Chen Jenni
Koivuniemi Petri	Edelmann Jan
Kortesalmi Mia	Kaira Lauri
Lehmuskallio Paula	Kanerva Sami
Leppänen Janne	Kasonen Mika
Multala Sari	Kurki Piia
Mäkinen Tapani	Lehmuskallio Paula
Norres Lasse	Leppänen Janne
Orlando Carita	Multala Sari
Orpana Anitta	Norres, Lasse
Porthén Jari	Orlando Carita
Puha Seija	Orpana Anitta
Rokkanen Sakari	Raja-Aho Maarit
Tenhunen Juha	Rokkanen Sakari
Virta Raija	Weckman Markku
Weckman Markku	

Vihreä liitto

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Aura Anssi-Pekka	Atiye Minna
Huhta Jaana	Aura Anssi
Juurikkala Timo	Juurikkala Timo
Kauppinen Sirpa	Kari Antti
Laakso Sari	Kostilainen Anniina
Norrena Vaula	Linnainmäki Joel
Rosbäck Heidi	Norrena Vaula
Åstrand Riikka	Pajunen Emmi
	Rautavaara-Hämäläinen Maija
	Rämö Eve
	Silvennoinen Sveta

Perussuomalaiset

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Auvinen Timo	Auvinen Timo (13.11.2017 asti)
Herranen Jouni	Jääskeläinen Pietari (9.8.2017 asti)
Jääskeläinen Pietari	Kärki Niilo
Kyyrö Marja	Lundell Kai-Ari
Kärki Niilo	Malmi Juha (9.8.2017 asti)
Malmi Juha	Mäkilaine Kirsi
Nieminen Johannes	Niikko Mika
Niikko Mika	Vahvelainen Tanja
Sajaniemi Ulla	
Simonen Juha	
Vahtera Pauli	

Vasemmistoliitto

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Eerola Antero	Eerola Antero
Saramo Jussi	Jääskeläinen Jari
Sillanpää Minttu	Saramo Jussi
Tyystjärvi Kati	Sillanpää Minttu
	Tyystjärvi Kati

Suomen keskusta

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Ansalehto-Salmi Irja	Ansalehto-Salmi Irja
Hirvaskoski Johannes	Hirvonen Juha
Wallenius Arja	Vähäkangas Jussi

Sininen tulevaisuus

Auvinen Timo (14.11.2017 alkaen)
Jääskeläinen Pietari (10.8.2017 alkaen)
Malmi Juha (10.8.2017 alkaen)

Suomen kristillisdemokraatit

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Hurri Maija	Jääskeläinen Jouko
Jääskeläinen Jouko	Tuomela Tiina

Ruotsalainen kansanpuolue-Svenska folkpartiet

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Härmälä Göran	Karlsson Patrik
Karlsson Patrik	Åstrand Stefan

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat

	31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Puheenjohtaja	Lindtman Antti (SDP)	Lindtman Antti (SDP)
I varapuheenjohtaja	Heikki Heinimäki (KOK)	Mäkinen Tapani (KOK)
II varapuheenjohtaja	Kostilainen Anniina (VIHR)	Kauppinen Sirpa (VIHR)

Kaupunginhallitus

Suomen sosialidemokraattinen puolue

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Bruun Susanna	Abdi Faysal
Mäntynen Taisto	Bruun Susanna
Näätsaari Sinikka	Puoskari Pentti
Suvensalmi Jouko	

Kansallinen kokoomus

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Kaira Lauri	Kaira Lauri
Lehmuskallio Paula	Orpana Anitta
Orpana Anitta	Rokkanen Sakari

Perussuomalaiset

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Kärki Niilo	Niikko Mika
Niemelä Arja	

Vihreä liitto

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Kokko Hannu	Norrena Vaula
Åstrand Riikka	

Ruotsalainen kansanpuolue-Svenska folkpartiet

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Karlsson Patrik	

Suomen keskusta

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Ryhänen Riitta	Hakulinen Pentti

Vasemmistoliitto

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Kotila Pirkko	Kotila Pirkko

Kaupunginhallituksen puheenjohtajat:

	31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Puheenjohtaja	Tapani Mäkinen (KOK)	Multala Sari (KOK)
I varapuheenjohtaja	Letto Pirkko (SDP)	Tahvanainen Säde (SDP)
II varapuheenjohtaja	Jääskeläinen Pietari (PS)	Juurikkala Timo (VIHR)

Esittelijä (31.12.2017)

Kaupunginjohtaja Kari Nenonen

Tilivelvolliset (31.12.2017)

Kaupunginjohtaja Kari Nenonen

Apulaiskaupunginjohtaja Martti Lipponen

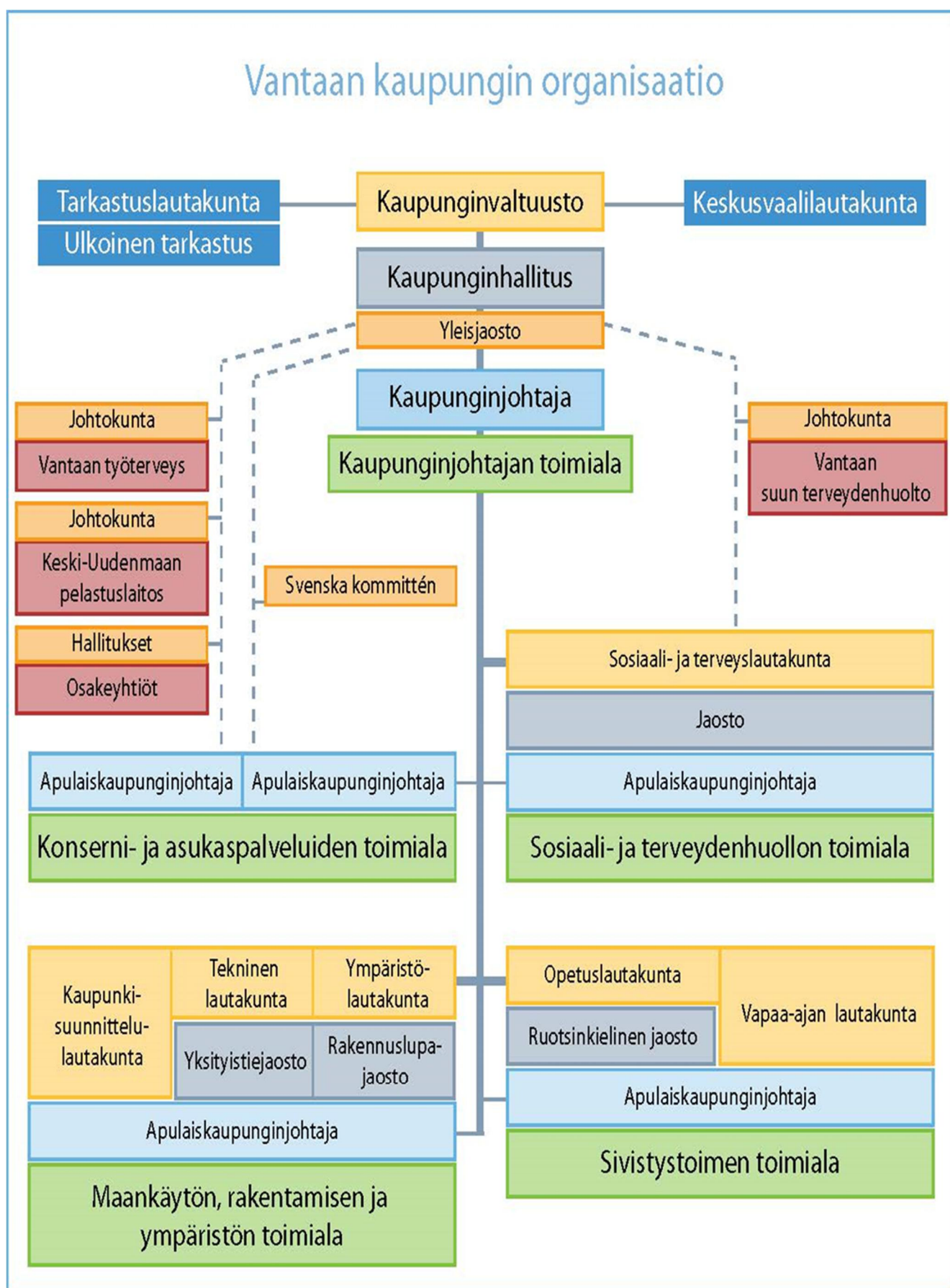
Apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö

Apulaiskaupunginjohtaja Jukka T. Salminen

Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä

Apulaiskaupunginjohtaja Elina Lehto-Häggroth

Vantaan kaupungin organisaatio 2017

1.1.3 Kansantalouden ja aluetalouden kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Vuonna 2017 kansantalous kasvoi nopeasti. Alkuvuodesta 2017 kansantalouden vuosikasvuksi ennakoitiin 1,3 prosentin tasoa, mutta maailman talouden suotuisan kehityksen tukemana talouskasvu olikin vuonna 2017 huomattavasti ennakoitua voimakkaampaa ylittäen kolmen prosentin tason. Viimeisimpien ennusteiden mukaan talouskasvu jatkuu myös vuosina 2018–2019 vahvana vuosikasvun asettuessa 2-2,5 prosentin tasolle.

Kuluttajien luottamus oman talouden ja kansantalouden kehitykseen oli vahva koko vuoden 2017. Vahvimmillaan luottamus oli pääkaupunkiseudulla, heikoimmillaan Pohjois-Suomessa. Myös yritysten luottamus oli keskeisissä toimialaryhmissä (teollisuus, rakentaminen, palvelut, vähittäiskauppa) koko vuoden pääosin noususuunnassa. Viennin kasvu, niin tavara- kuin palveluvienninkin, nopeutui selvästi vuoden 2017 aikana. Investoinneista erityisesti kone- ja laiteinvestoinnit kasvoivat voimakkaasti. Kasvukeskuksissa rakentaminen oli vilkasta ja jatkuu edelleen vilkkaana myös vuonna 2018, vaikka rakennusinvestointien kasvuvauhti hidastui vuonna 2017 edelliseen vuoteen nähden. Myös T&K-investoinnit kasvoivat selvästi. Työn tuottavuus kasvoi vuonna 2017 edellisiä vuosia nopeammin.

Vuonna 2017 kuluttajahintoja nostivat erityisesti palveluiden ja polttoaineiden kallistuminen. Inflaatiovauhti oli Suomessa vuonna 2017 alle prosentin, mikä oli selvästi euroalueen inflaatiovauhtia alempi. Inflaatiovauhdin odotetaan Suomessa nousevan vuonna 2018, mikä toteutuessaan hidastaa ansiotason nousua. Euroopan keskuspankin odotetaan luopuvan laajennetusta omaisuuserien osto-ohjelmasta asteittain ja myös ohjauskoron odotetaan nousevan mahdollisesti jo vuoden 2018 aikana, mikä näkyy jo nyt pitkien korkojen nousuna.

Nimellinen ansiotaso kasvoi 2017 vain niukasti. Palkkasumma sinällään kasvoi parantuneen työllisyyden myötä huomattavasti enemmän, arviolta yli kaksi prosenttia. Palkkojen nousun ennustetaan kiihtyvän vuonna 2018, mutta kuitenkin kilpailijamaita maltillisemmin. Työllisyyden parantuminen ja palkkatason nousu yhdessä kasvattavat palkkasummaa vuonna 2018 arviolta kolme prosenttia.

Työllisyystilanne parani vuoden 2017 selvästi työttömyysasteen laskiessa 13,2 prosentista 11,5 prosenttiin. Myös pitkäaikaistyöttömien määrä laski vuodesta 2016 selvästi, lähes 20 000 hengellä. Työttömiä työnhakijoita oli joulukuun 2018 lopulla runsaat 304 000 henkeä, mikä on yli 44 000 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömyyden alueelliset erot ovat kuitenkin varsin suuria. Työvoiman saatavuudessa on edelleen myös alueellisia ja alakohtaisia ongelmia.

Julkinen talous

Valtiontalous oli vuonna 2017 suuresti alijäämäinen jo yhdeksättä vuotta peräkkäin. Valtionkonttorin mukaan uutta velkaa nostettiin 3,4 miljardia euroa, siten valtion velka vuoden 2017 päättyessä oli 105,8 miljardia euroa. Valtion velan arvioidaan olevan vuoden 2017 lopun tilanteessa noin 47 prosenttia bruttokansantuotteesta, jossa on laskua noin 0,4 prosenttia edellisvuodesta.

Kuntien yhteenlasketut kunnallisverotuotot kasvoivat vain 0,1 prosenttia vuonna 2017. 47 kuntaa nosti ja 14 kuntaa laski tuloveroprosenttiaan vuodelle 2017. Kunnallisverotuoton kasvua hillitsi sekä 400 milj. euroa laskevasti vaikuttaneet veroperustemuutokset että 430 milj. euroa laskevasti vaikuttanut kilpailukykysojimus. Kiinteistöverot kasvoivat 6,3 prosenttia. Yhteisöverotulot kasvoivat 21,5 prosenttia johtuen pääosin yksittäisestä yrityskaupasta. Valtionosuudet laskivat yli 3 prosenttia eli lähes 300 milj. euroa johtuen mm. perustoimeentulotuen siirrosta Kelaan sekä kilpailukykysojimuksen voimaantulosta.

Tilastokeskuksen tekemien tilinpäätösarvioiden mukaan Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli 1,18 miljardia euroa vuonna 2017. Toimintatuotot vähentyivät 1,2 prosenttia ja toimintakulut 1,0 prosenttia. Yhteenlaskettu toimintakatteen muutos oli -0,9 prosenttia ja vuosikatteen muutos

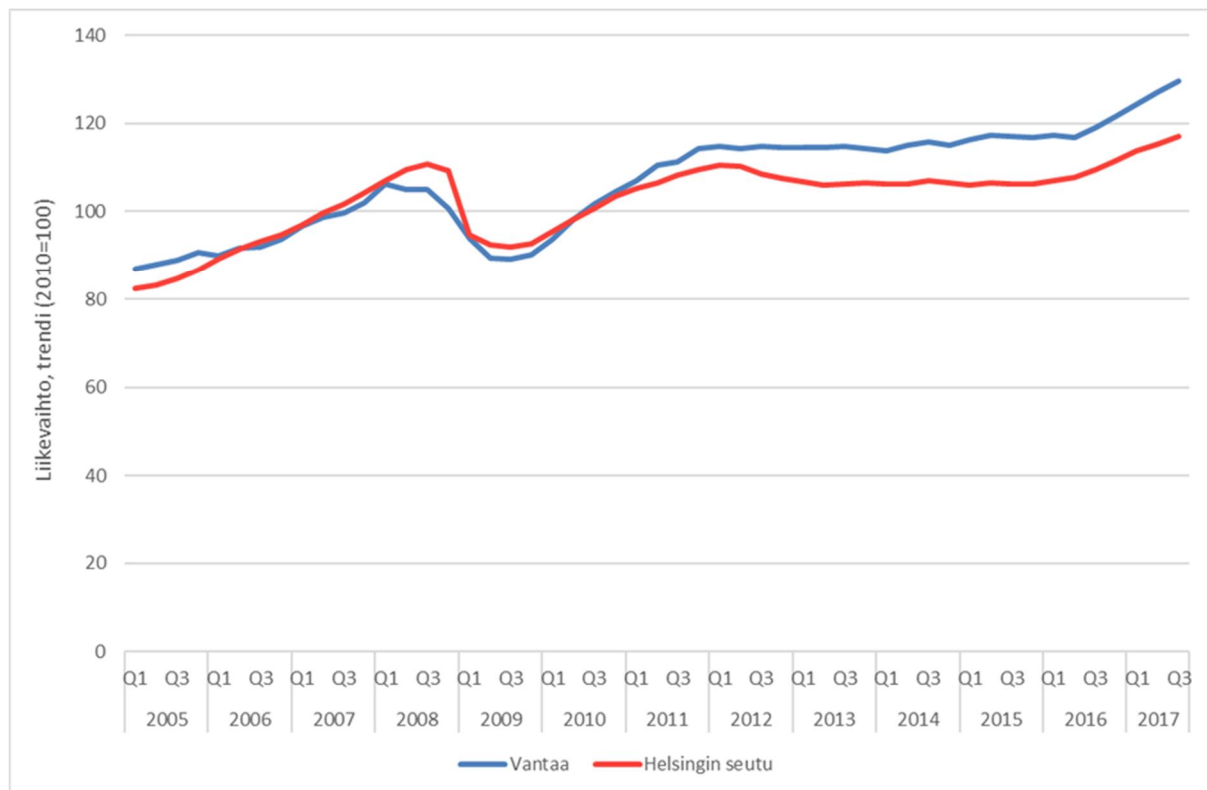
14,8 prosenttia. Perustoimeentulotuen siirto Kelaan alensi toimintatuottoja noin 330 milj. euroa ja toimintakuluja 660 milj. euroa. Kilpailukyky sopimuksen mukaiset työnantajamaksujen alenteaminen ja lomarahojen leikkaus supistivat kuntasektorin toimintakuluja noin 350 milj. euroa. Kunnat jatkoivat edelleen myös omia sopeustoimiaan. Toimintakuluja kasvattivat mm. ikärakenteen tuomat paineet sekä maakuntauudistuksen valmistelu. Ilman perustoimeentulotuen Kela-siirtoa ja kilpailukyky sopimusta toimintakulujen kasvu olisi ollut noin 1,5 prosenttia. Kunnissa ja kuntayhtymissä tehtiin investointeja 4,47 miljardilla eurolla. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien lainakanta oli vuoden 2017 lopussa noin 16 miljardia euroa, laskua edellisestä vuodesta 0,6 prosenttia. Vuonna 2017 60 kunnan tilikauden tulos muodostui negatiiviseksi.

Uudenmaan ja Helsingin seudun kehitys

Tilastokeskuksen ennakkotietojen perusteella Uudenmaan maakunnan väestökasvun arvioidaan vuonna 2017 ylittäneen vuoden 2016 väestönkasvun ja ollen yli 19 300 henkeä. Maakunnan väestönkasvusta yli 90 prosenttia tapahtui Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla.

Talouden nousukausi näkyy myös Helsingin seudun yritysten liikevaihdon kehityksessä, joka kääntyi selvään kasvuun jo vuonna 2016 ja tämä kasvu on jatkunut vuonna 2017. Vuoden 2017 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana palkkasumma kasvoi 1,6 prosenttia.

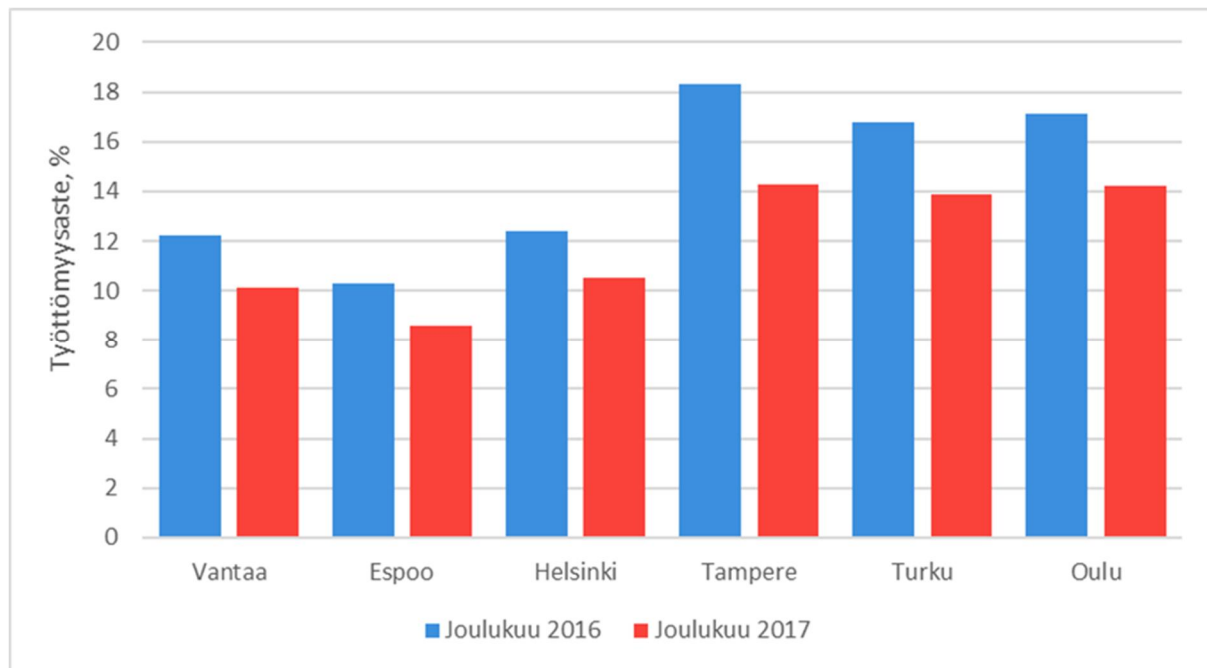
Kuvio 1: Yritysten liikevaihdon kehitys Vantaalla ja Helsingin seudulla vuosina 2005–2017

Lähde: Tilastokeskus

Työttömyyden kasvu taittui vuonna 2016. Helsingin seudun työttömyysaste on edelleen laskenut vuodesta 2016. Pitkäaikaistyöttömien määrä laski vuoden 2016 lopulta vuoden 2017 loppuun mennessä noin 28 prosentilla eli yli 8 000 hengellä. Pitkäaikaistyöttömiä oli Helsingin seudulla joulukuun 2017 lopussa yhteensä noin 20 600 henkeä. Myös nuorisotyöttömien määrä väheni vuodessa lähes 20 prosentilla. Pääkaupunkiseudun suurista kaupungeista työttömyysaste oli vuodenvaihteessa 2017/18 alin Espoossa, 8,6 prosenttia. Vantaalla työttömyysaste oli 10,1 prosenttia, Helsingissä 10,6 prosenttia ja KUUMA-kunnissa 8 prosenttia. Suurten kaupunkien joukossa Vantaan työttömyysaste on Espoon jälkeen toiseksi alin.

Kuvio 2: Työttömyysasteet suurimmissa kaupungeissa, joulukuu 2016 ja joulukuu 2017

Lähde: TEM

1.1.4 Vantaan kaupungin toimintaympäristö ja talouden kehitys

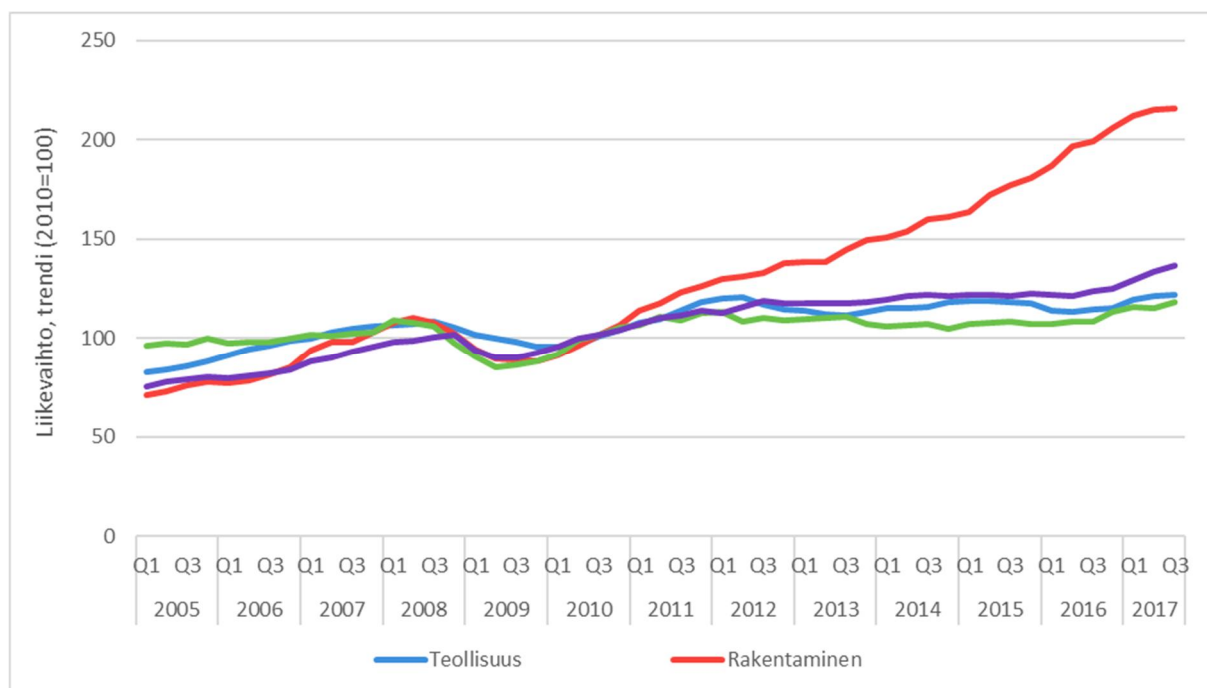
Väestönkasvu Vantaalla hidastui vuodesta 2016

Vantaan väestön kasvu jäi Tilastokeskuksen ennakotietojen mukaan vuonna 2017 edellisen vuoden huipputasoon alapuolelle. Näin siitä huolimatta, että valmistuneiden asuntojen määrä kasvoi edellisestä vuodesta. Ennakotietojen mukaan väestökasvu olisi ollut vajaat 3 800 henkeä ja Vantaan väkiluku oli vuodenvaihteessa 2017/18 223 108 henkeä. Vuoden 2017 väestönkasvu oli noin 250 henkeä enemmän kuin mitä Vantaan väestöennusteessa vuonna 2016 ennakoitiin. Vuoden 2016 kasvuluvuista jäätin kuitenkin selvästi jälkeen. Väestönkasvu vuonna 2017 jakautui melko tasaisesti luonnollisen väestönlisäyksen, kotimaan muuttovoiton ja ulkomaisen muuttovoiton kesken. Väestöennusteeseen verrattuna merkittävin poikkeama oli luonnollisen väestönkasvun jääminen yli 200 henkeä ennakoitua pienemmäksi. Syntyneiden enemmitys kuolleisiin nähden oli alustavien tietojen mukaan noin 1 200 henkeä.

Rakennusalan kasvu hidastui, muissa toimialaryhmissä kasvua

Vantaalaisten yritysten liikevaihto kasvoi vuonna 2017 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana yli kuusi prosenttia. Vielä vuonna 2016 vantaalaisten yritysten yhteenlaskettu liikevaihdon kasvu oli lähinnä rakennussektorin varassa. Talouden suhdannekäänteen myötä kaikki keskeiset toimialaryhmät kasvattivat liikevaihtoaan vuoden 2017 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana. Vahvimmin kasvoivat muut palvelut, lähes 10 prosenttia. Muiden toimialaryhmien kasvu oli viiden prosentin molemmin puolin. Samalla myös toimialaryhmien palkkasummat kasvoivat.

Kuvio 3: Liikevaihdon kehitys toimialaryhmittäin Vantaalla vuosina 2005–2017

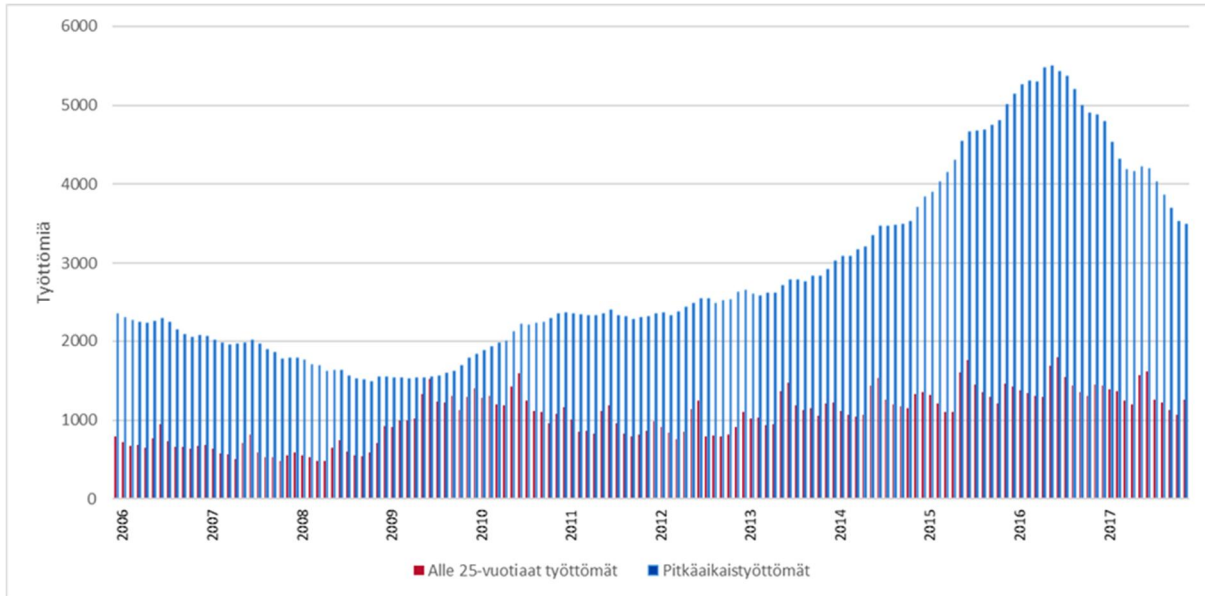

Lähde: Tilastokeskus

Työttömyys laski selvästi

Vuonna 2016 tapahtunut käänne työttömyydessä, työttömyyden taittuminen laskuun, jatkui vuonna 2017. Työttömyysaste laski joulukuun 2016 lopusta vuoden 2017 joulukuun loppuun noin kaksi prosenttiyksikköä. Vuodenvaihteessa 2016/17 Vantaalla oli lähes 4 900 pitkäaikaistyötöntä, vuotta myöhemmin heitä oli vajaat 3 500. Pitkäaikaistyöttömyyden ohelle nuorisityöttömyys on laskusuunnassa. Työllisyysaste kääntyi myös selvään nousuun lähennellen 75 prosenttia joulukuussa 2017.

Kuvio 4: Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys Vantaalla vuosina 2008–2017

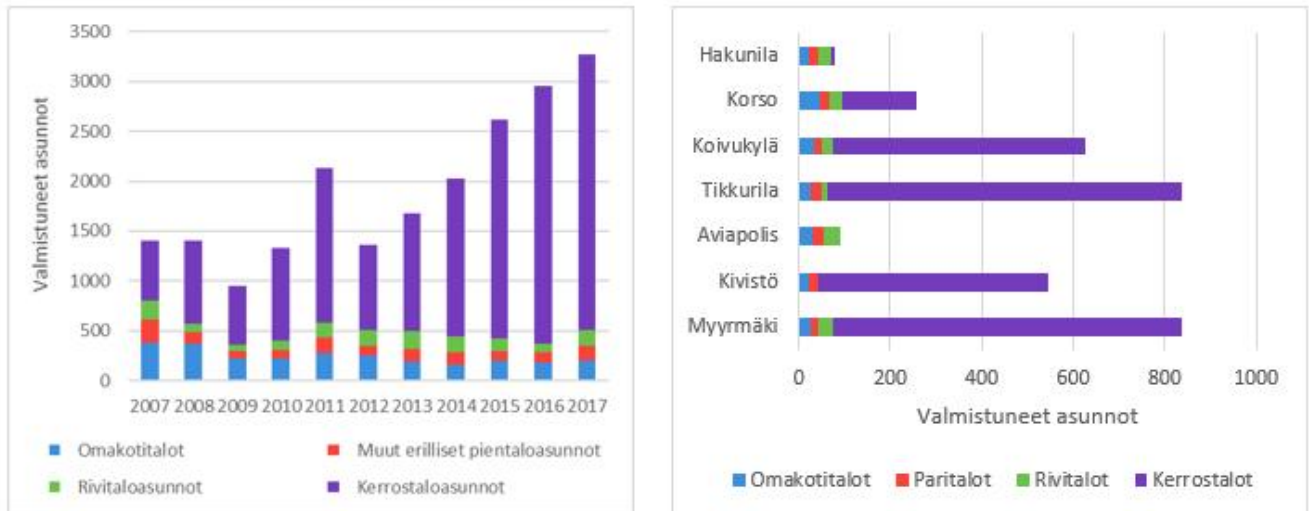

Lähde: TEM

Asuntotuotanto kasvoi edelleen

Asuntotuotanto jatkoi Vantaalla kasvuaan jo kuudetta vuotta peräkkäin. Vuonna 2017 valmistui lähes 3300 asuntoa, noin 300 asuntoa enemmän kuin vuonna 2016. Edellisvuosien tapaan asuntotuotanto oli varsin kerrostalopainotteista, valmistuneista asunnoista noin 85 prosenttia oli kerrostaloasuntoja. Valmistuvien pientaloasuntojen määrä on edelleen varsin alhainen, mutta se kuitenkin kasvoi vuoteen 2016 verrattuna. Valmistuneiden asuntojen keskikoko laski vajaasta 57 neliömetristä runsaaseen 52 neliömetriin.

Kuviot 5 ja 6: Asuntorakentaminen talotyypeittäin ja suuralueittain vuosina 2007–2017

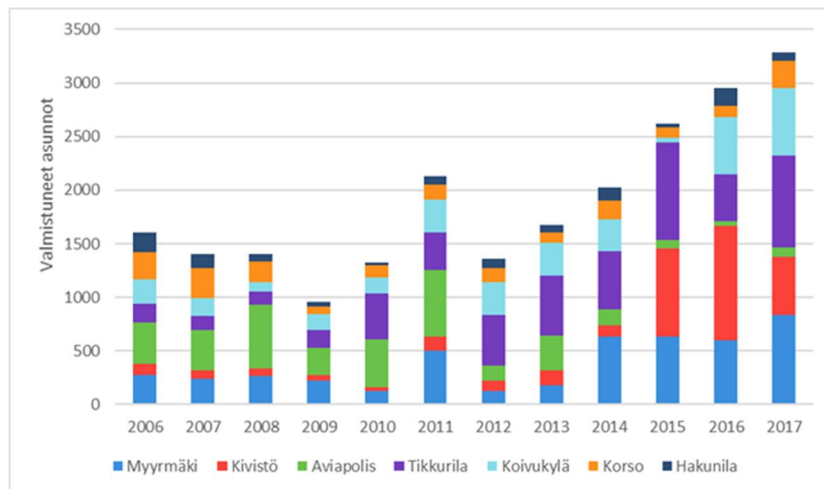

Lähde: Facta-kuntarekisteri

Valmistuneista asunnoista 61 prosenttia oli omistusasuntoja, 36 prosenttia vuokra-asuntoja ja kolme prosenttia asumisoikeusasuntoja. Kaupungin vuokra-asuntoja valmistui runsaat 350 ja muita vuokra-asuntoja noin 830. Eniten asuntoja valmistui Myyrmäen ja Tikkurilan suuralueille, molemmille yli 800 asuntoa. Vähiten asuntoja valmistui puolestaan Hakunilan ja Aviapoliksen suuralueille, molemmille alle 100 asuntoa.

Vuoden 2017 aikana myönnettyt rakennusluvut mahdollistavat noin 5000 asunnon rakentamisen, mikä on noin 10 prosenttia vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Tämäkin taso on korkea, kun sitä verrataan vuosien 2014–15 tasoon, noin 3000 luvitettuun asuntoon. Kaikkiaan vuoden 2017 aikana aloitettiin 5050 asunnon rakentaminen, missä on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 660 asuntoa. Vuodenvaihteessa 2017/18 oli rakenteilla 6869 asuntoa.

Kuvio 7: Asuntorakentaminen suuralueittain vuosina 2006–2017

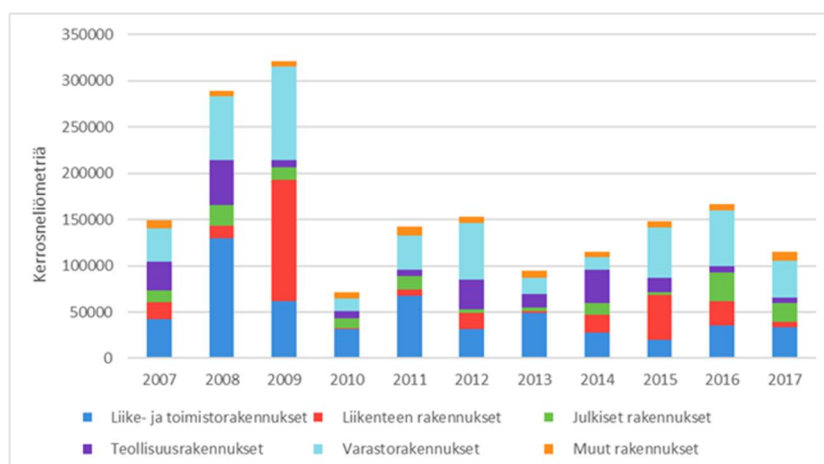
Lähde: Facta-kuntarekisteri

Toimitilarakentaminen väheni selvästi

Vuoteen 2016 verrattuna toimitilarakentaminen väheni kaikissa ryhmissä muut rakennukset -kategoriaa lukuun ottamatta. Liikenteen rakennukset -kategoriassa vähennys oli noin 75 prosenttia. Julkisia rakennuksia ja varastorakennuksia valmistui kerrosneliömetreillä mitattuna molempia yli kolmannes edellisvuotta vähemmän. Lähes puolet (47%) vuonna 2017 valmistuneesta toimitilarakentamisesta sijaitsee Tikkurilan suuralueella. Tikkurilan jälkeen eniten toimitilaa valmistui Aviapoliksen suuralueelle (18%) ja Myyrmäen suuralueelle (15%).

Toimitilarakennusten aloitukset olivat vuonna 2017 noin 50 prosenttia vuotta 2016 korkeammalla tasolla. Pääosin tätä kasvua selittää varastorakentamisen aloitetun kerrosalan kolminkertaistuminen edelliseen vuoteen nähden. Suurpiireittäin tarkasteltuna suurin kasvu aloitetun toimitilarakentamisen kerrosalassa on tapahtunut Aviapoliksessa ja Koivukylässä. Vastaavasti Tikkurilassa ja Myyrmäessä toimitilarakentamisen aloitukset ovat kerrosalalla mitattuna vähentyneet. Vuonna 2017 aloitetuista rakennushankkeista merkittävimpiä ovat lentoaseman laajennus sekä Viinikkalan, Hakkilan ja Päiväkummun kaupunginosissa käynnistyneet mittavat varastorakentamiseen liittyvät hankkeet. Liiketilan osalta painopiste vuonna 2017 käynnistyneissä hankkeissa on Pakkalassa ja toimistotilojen osalta Veromiehen kaupunginosassa.

Kuvio 8: Toimitilarakentaminen käyttötarkoituksittain vuosina 2007–2017

Lähde: Facta-kuntarekisteri

Verotulot

Vantaan kaupunki sai verotuloja yhteensä 977,0 milj. euroa vuonna 2017. Verotulot kasvoivat 23,2 milj. euroa eli 2,4 prosenttia vuoteen 2016 verrattuna. Talousarvion verotuloarvio ylittyi yhteensä 35,8 milj. eurolla, mihin vaikutti yhteisöverotilityksiin sisältynyt merkittävä kertaerä sekä kunnallisverotuksessa verotettavien ansiotulojen ennakoitua voimakkaampi kasvu. Talousarvion verotuloarvion toteumaprosentiksi muodostui 103,8 prosenttia.

Kunnallisveroja Vantaan kaupunki sai vuonna 2017 yhteensä 819,0 milj. euroa, mikä on 5,2 milj. euroa ja 0,6 prosenttia enemmän kuin vuonna 2016. Koko maassa kuntien kunnallisverotilitykset kasvoivat 0,1 prosenttia edellisvuodesta. Koko maassa kaikkiaan 47 kuntaa nosti kunnallisveroprosenttiaan vuodelle 2017. Tämä tarkoitti 0,05 prosenttiyksikön nousua koko maan kunnallisveroprosentin painotettuun keskiarvoon, joka vuonna 2017 oli 19,91.

Verovuoden 2017 kunnallisveron ennakoita kertyi kaupungille yhteensä 766,7 milj. euroa. Valmistuneen vuoden 2016 verotuksen tietojen mukaan vantaalaisten kunnallisverotuksessa veronalaiset tulot vuonna 2016 kasvoivat 2,5 prosentilla, mikä ylitti koko maan keskimääräisen 1,8 prosentin kasvutason. Vantaalaisten ansiotulot yhteensä vuonna 2016 kasvoivat 2,8 prosentilla, mikä on prosentin verran koko maan kehitystä korkeampi kasvutaso. Keskimääräistä paremmasta vuoden 2016 ansiotulokehityksestä johtuen Vantaan kunnallisveron jako-osuus nousi 2017 joulukuussa 4,36 prosenttiin. Koko Kuntaryhmän jako-osuus verohallinnon keräämistä tuloveroista puolestaan nousi vuoden 2017 osalta 62,17 prosenttiin.

Yhteisöveroja kaupunki sai vuonna 2017 yhteensä 80,7 milj. euroa. Kaupungin saamat yhteisöverot kasvoivat edellisvuodesta 14,5 milj. eurolla eli 22,0 prosenttia. Talousarvio ylittyi yhteisöverojen osalta 14,0 milj. eurolla, ja talousarvion toteumaprosentti asettui 121,0 prosenttiin. Vuoden 2016 yhteisöverotukseen liittyen toukuun 2017 yhteisöverotilitykseen sisältyi huomattava yksittäinen ennakontäydennysmaksu, josta kuntien osuus oli reilut 200 miljoonaa euroa ja Vantaan osuus vastaavasti lähes 10 milj. euroa. Kyseinen erä kohdentuu tarkemmin tulevien vuosien yhteisöverojen jako-osuuksien laskennan kautta ko. yrityksen sijaintikunnalle.

Kuntaryhmän yhteisövero-osuuden määräaikainen 5 prosenttiyksikön korotus poistui vuodelle 2016. Vuonna 2017 kuntien jako-osuus yhteisöveroista laski edelleen vuodesta 2016 nyt 30,34 prosenttiin. Sen sijaan Vantaan oma jako-osuus kuntien yhteisöveroista nousi 4,35 prosenttiin. Kuntaryhmän jako-osuuden laskusta huolimatta koko maan kunnille tilitetty yhteisöverotulot kasvoivat peräti 21,5 prosenttia edellisvuodesta. Kasvusta merkittävän osan muodosti yksittäiseen yritysjärjestelyyn liittynyt vuoden 2016 verotuksen ennakontäydennysmaksu.

Kaupunki sai kiinteistöverotuloja 77,3 milj. euroa vuonna 2017, kasvua edellisvuoteen 3,4 milj. euroa eli 4,7 prosenttia. Koko maassa kuntien saamien kiinteistöverotilitysten kasvu edellisvuoteen nähden oli 6,3 prosenttia. Vuodelle 2017 valtio korotti vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveron alarajaa 0,37 prosentista 0,41 prosenttiin, mihin uusi vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti myös Vantaalla asetettiin. Kiinteistöverolain muutoksen myötä kuntien tuli vuodesta 2017 lähtien asettaa erikseen veroprosentti myös asuinrakennuksille, jotka eivät ole vakituksessa asuinkäytössä. Lisäksi kiinteistöverolain muutoksen myötä 14 Helsingin seudun kunnan on asetettava rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti vähintään 3 prosenttiyksikköä yleistä kiinteistöveroprosenttia suuremmaksi. Vantaalla yleinen kiinteistöveroprosentti sekä muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti olivat 2017 vuonna 1,00 ja rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti 4,00.

Vuoden 2017 talousarvion kiinteistöverotuloarvio ylittyi 0,7 milj. eurolla ja kiinteistöverotulojen toteumaprosentti talousarvioon nähden oli 101,0 prosenttia. Verohallinnon tietojen mukaan kiinteistöveroa olisi maksuunpantu 78,7 milj. euroa vuonna 2017, osa maksuunpanosta ei kertynyt vielä talousarviovuoden aikana. Maksuunpannuista kiinteistöveroista noin 19,2 milj. euroa kertyi vakituksista asuinrakennuksista ja 27,5 milj. euroa yleisen kiinteistöveroprosentin perusteella muista rakennuksista. Muun kuin vakituisen asuinrakennuksen veroprosentin perusteella kiinteistöveroja kertyi ainoastaan 0,04 milj. euroa. Maapohjien kiinteistöverot yhteensä

olivat 31,9 milj. euroa, josta rakentamattoman rakennuspaikan korotetun kiinteistöveron osuus oli noin 1,7 milj. euroa.

Taulukko 1: Kaupungin verotulot vuonna 2017

1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Taloarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot	941 193		941 193	977 011	35 817
Kunnan tulovero	797 896		797 896	818 980	21 084
Kiinteistövero	76 603		76 603	77 331	728
Osuus yhteisöveron tuotosta	66 694		66 694	80 699	14 005

Taulukko 2: Kaupungin tuloveron määräytymisperusteet

	Tulovero-prosentti	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos-%
2008	18,50	3 591,6	7,7
2009	18,50	3 656,7	1,8
2010	19,00	3 730,0	2,0
2011	19,00	3 924,3	5,2
2012	19,00	4 086,7	4,1
2013	19,00	4 210,3	3,0
2014	19,00	4 275,4	1,5
2015	19,00	4 352,7	1,8
2016	19,00	4 461,2	2,5
2017	19,00	*	

* Vuoden 2017 verotus valmistuu syksyllä 2018

Taulukko 3: Kaupungin kiinteistöveron määräytymisperusteet

Kiinteistöveroprosentit	
Yleinen	1,00
Vakituinen asuinrakennus	0,41
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,00
Voimalaitos	2,85
Rakentamaton rakennuspaikka	4,00

Valtionosuudet

Kaupunki sai käyttötalouden valtionosuuksia 168,9 milj. euroa vuonna 2017, kun vuonna 2016 valtionosuuksia kertyi yhteensä 189,4 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuuksia kertyi vuonna 2017 152,2 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen muita valtionosuuksia 16,7 milj. euroa. Talousarvio alittui valtionosuuksien budjetoidun kokonaismäärän suhteen 0,5 milj. euroa.

Vantaan valtionosuuksia on viime vuosina kasvattanut valtionosuusjärjestelmämuutoksen vaikutusten täysimääräinen voimaantulo vuodesta 2016 lukien. Valtionosuusuudistuksen hyödyksi Vantaalle aiempaan järjestelmään nähden muodostui 100 euroa/asukas/vuosi. Tästä huolimatta Vantaan kaupungin saamat valtionosuustulot laskivat vuonna 2017 selvästi edellisvuodesta. Laskun selittävät perustoimeentulotuen Kelalle siirtymisen aiheuttamat valtionosuuksien vähennykset, kilpailukyky sopimuksen perusteella tehty valtionosuuksien vähennykset, valtionosuuksien indeksitarkistuksen miinusmerkkisyys sekä valtion peruspalvelujen indeksisidonnaisiin menoihin kohdentama lisästä.

Vuodelle 2017 tapahtuneiden tasomuutosten lisäksi kuntien valtionosuuksien määrään vaikuttavat merkittävästi valtion viime vuosina säästösyistä päättämät leikkaukset. Vuodesta 2012 lähtien kuntien valtionosuuksiin on kohdistettu leikkauksia siten, että leikkausten vuosivaikutus kunnille vuonna 2017 oli jo noin -1,6 miljardia euroa, ja kilpailukyky sopimukseen liittyvät leikkaukset huomioiden jo lähes kaksi miljardia euroa. 2010-luvun mittavat valtionosuusleikkaukset ovat vaikuttaneet olennaisesti myös Vantaan kaupungin verorahoituksen kehitykseen ja kokonaistalouteen.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus määräytyy nykyisen valtionosuusjärjestelmän mukaan valtionosuustehtävien laskennallisista kustannuksista sekä lisäosista. Laskennallisten kustannusten määräytymisperusteita ovat ikärakenne, sairastavuus, työttömyysaste, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristoisuus ja koulutustausta. Peruspalvelujen valtionosuusprosentti vuonna 2017 oli 25,231 prosenttia ja kunnan omarahoitusosuus oli 3 627,58 euroa/asukas.

Laskennallisia kustannuksia Vantaalle kertyi vuoden 2017 peruspalvelujen valtionosuuslaskennassa yhteensä 961,4 milj. euroa. Lisäosien määräytymisperusteena on uudessa valtionosuusjärjestelmässä syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus sekä saamelaiden kotialue. Lisäosia kertyi Vantaalle vuoden 2017 peruspalvelujen valtionosuuslaskennassa 8,7 milj. euroa. Kunnan omarahoitusosuus oli 778,5 milj. euroa. Valtionosuuteen tehtävien lisäysten ja vähennysten vaikutus Vantaalle oli 6,1 milj. euroa. Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus vähensi -45,5 milj. euroa kaupungin vuoden 2017 valtionosuuksia (v. 2016: -47,4 milj. euroa).

Talousarviossa opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia kaupungin arvioitiin saavan alustavan laskelman mukaisesti 15,2 milj. euroa vuonna 2017. Lopullisen tarkistuspäätöksen mukainen Vantaan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien määrä vuonna 2017 oli 16,7 milj. euroa. Laskennallisista kustannuksista suurimmat erät kohdistuvat lukiokoulutukseen ja ammatilliseen peruskoulutukseen. Kunnan rahoitusosuus oli 254,85 euroa/asukas ja Vantaan rahoitusosuus yhteensä 54,7 milj. euroa vuonna 2017. Valtionosuuslaskelmien yhteydessä esitettävät ja kuukausittaisiin valtionosuustilityksiin sisältyvät kotikuntakorvaustulot ja -menot on kirjattu kirjanpito-ohjeiden mukaisesti erillisille, omille tileilleen sivistystoimen käyttötalouden toimintatuloihin ja -menoihin. Kotikuntakorvaukset eivät sisälly tilinpäätöksen valtionosuuslaskuihin.

Vantaan kaupungin verorahoitus yhteensä oli 1 145,9 milj. euroa vuonna 2017, missä oli kasvua 0,2 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Tilinpäätöksessä toteutunut verorahoitus ylitti vuoden 2017 talousarvion verorahoitusarvion 35,3 milj. eurolla ja talousarvion toteumaprosentti verorahoituksen kokonaisuuden suhteen oli 103,2 prosenttia.

Taulukko 4: Kaupungin käyttötalouden valtionosuudet vuonna 2017

1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Taloarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet	169 409		169 409	168 934	-475
Peruspalvelujen valtionosuus	154 160		154 160	152 191	-1 969
Opetus- ja kulttuuritoimen	15 249		15 249	16 743	1 494
Muut valtionosuudet	0		0	0	0

Vuoden 2017 talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 14.11.2016 talousarvion vuodelle 2017 ja taloussuunnitelman vuosille 2017–2020. Vuoden 2017 alkuperäinen valtuuston hyväksymä talousarvio päättyi -54,4 milj. euron tilikauden tulokseen ja -53,7 milj. euron tilikauden alijäämään sekä yhteensä 119,7 milj. euron bruttoinvestointitasoon.

Kaupunginvaltuusto päätti muutoksista vuoden 2017 talousarvioon toimialojen esitysten perusteella syksyn 2017 aikana. Talousarviomuutoksista suurin oli kiinteän omaisuuden ostojen määrärahan korottaminen 20,3 milj. eurolla. Tästä 12,4 milj. euron taustalla oli sopimuskorvauksena saatujen maa-alueiden kirjaamiskäytäntö, jonka vuoksi sopimuskorvauksena saadut maa-alueet kirjattiin investointiosan menoksi, mutta myös vastavaksi kuntatekniikan keskuksen käyttötalouden tulokirjaukseksi, jolloin muutoksella ei ollut rahoitusvaikutusta. Talousarviomuutosten jälkeen talousarvion tilikauden tulokseksi muodostui -67,6 milj. euroa ja bruttoinvestointitasoksi 144,3 milj. euroa.

Vuoden 2017 tilinpäätös päättyi 40,4 milj. euron tilikauden tulokseen ja 41,7 milj. euron tilikauden ylijäämään. Tilinpäätöksen tulos on 108 milj. euroa parempi kuin muutettu talousarvio ja 11,3 milj. euroa parempi kuin syksyllä vuoden 2017 toisen osavuositarkastuksen raportoinnissa esitetyt kaupunkitason tulossuunnusteet. Verotulojen sekä poistojen ja arvonalentumisten ylittyminen on huomaitu kevästä 2017 alkaen vuotta 2017 koskeneissa ennusteissa, mutta niistä ei ole tehty talousarviomuutoksia.

Talousarvion käyttötalouden osan ja tuloslaskelmaosan toteutuminen

Käyttötaloudessa suurimpia poikkeamia vuoden 2017 muutettuun talousarvioon nähden olivat kaupunkitasolla:

- Toimintatuottojen ylittyminen 22,5 milj. eurolla.
- Valmistus omaan käyttöön alittuminen 10,3 milj. eurolla.
- Toimintakulujen alittuminen (ilman valmistusta omaan käyttöön) 58,8 milj. eurolla.
- Verotulojen ylittyminen 35,8 milj. eurolla.
- Korkokulujen alittuminen 3,6 milj. eurolla.
- Rahoitustuottojen alittuminen 2,9 milj. eurolla.
- Poistojen ja arvonalentumisten ylittyminen 9,7 milj. eurolla.

Vuoden 2017 muutetussa talousarviossa kaupungin käyttötalouden toimintatuotot olivat 387,1 milj. euroa. Vuoden 2017 aikana toteutuneet toimintatuotot olivat 409,6 milj. euroa ylittäen muutetun talousarvion 22,5 milj. eurolla. Toimintatuotot toteutuivat 106-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden ja ne laskivat 11,6 prosenttia vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden. Toimintatuottoja kertyi ennakoitua enemmän ennätysellisen viikasta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen. Talousarvion toimintatuotot ylittyivät 25,6 milj. euroa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla erityisesti kuntatekniikan keskuksen sopimustuotoissa sekä maanmyyntituotoissa. Myyntituotot sisältävät 5,2 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelutuottoja. Vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden toimintatuottojen laskuun vaikutti perustoimeentulotuen maksatuksen siirtyminen Kelan tehtäväksi (noin 25 milj. euroa). Lisäksi laskuun vaikutti vuoden 2016 poikkeuksellisten suurten laskennallisten toimintatuloerien poistuminen (noin 20 milj. euroa).

Kaupungin toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat muutetussa talousarviossa 1 477,1 milj. euroa. Vuoden 2017 aikana toteutuneet toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat 1 418,3 milj. euroa. Toimintakulut alittuivat 58,8 milj. eurolla ja ne toteutuivat 96-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden. Joukkoliikenteen toimintakulut alittivat talousarvion 13,8 milj. eurolla HSL:n kuntaosuuden toteutuksessa budjetoitua pienempänä. Toimeentulotuen kulut alittivat Kela-siirron siirtymäajalle varatun määrärahan noin 16 milj. eurolla. Henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 18 milj. eurolla. Lisäksi palvelujen ostokulut

alittuivat 20 milj. eurolla erityisesti maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla. Toimintakulut sisältävät 5,2 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia. Toimintakulut (ilman VOK) laskivat 2,0 prosenttia vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden. Laskuun vaikutti eniten kilpailukyky sopimuksen mukaiset työnantajamaksujen alentaminen ja lomarahojen leikkaus (noin 16 milj. euroa) sekä perustoimeentulotuen maksatuksen siirtyminen Kelaan (noin 50 milj. euroa).

Talousarvion toteumavertailuosiossa esitetään talousarvion toteutuminen toimialojen, liikelaitosten ja rahastojen osalta valtuuston päättämien sitovuustasojen mukaisesti.

Vuoden 2017 verotulot ylittivät talousarvion 35,8 milj. eurolla. Talousarvioon nähden kunnallisveroarvion toteuma oli 103 prosenttia, yhteisöveron toteuma 121 prosenttia, kiinteistöveron toteuma 101 prosenttia ja valtionosuuksien toteuma 100 prosenttia. Kaikkiaan verorahoitus yhteensä (verot ja valtionosuudet) toteutui 103-prosenttisesti suhteessa talousarvioon ja se kasvoi 0,2 prosenttia vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden.

Rahoitustuottoja ja -kuluja toteutui vuonna 2017 yhteensä 26,8 milj. euroa, talousarviossa yhteenlasketuiksi rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi oli arvioitu 25,7 milj. euroa. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta. Kaupungin noin 960 milj. euron lainasalkun korkokulut toteutuivat 2,5 milj. euron tasolla. Kaikki kaupungin korkotulot yhteensä alittivat talousarvion 3,6 milj. eurolla.

Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2017 123,6 milj. euroa, joka oli 9 prosenttia ja 9,7 milj. euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Arvonalentumisia, joita ei ollut huomioitu talousarviossa, on kirjattu 14 milj. euroa vuodelle 2017. Suurimmat arvonalennukset kohdistuivat Myllymäen koulun, Kivistön koulun ja Hämeenkyllän koulun purkamisten takia kirjattuihin ylimääräisiin arvonalentumisiin, joita on noin 8,5 milj. euroa. Lisäksi ylityksen taustalla on vuonna 2017 tehty Kivistön alueen maakauppoihin liittyvä noin 3 milj. euron arvonalennus Koy Erikasin osakkeiden tasearvoon.

Kaupungin vuosikatteenä vuoden 2017 tilinpäätöksessä muodostui 164,0 milj. euroa, tilikauden tulokseksi 40,4 milj. euroa ja tilikauden ylijäämäksi 41,7 milj. euroa.

Investointiosan ja rahoitusosan toteutuminen

Vuoden 2017 alkuperäisen talousarvion investointiosan tulot olivat (liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien) 3,8 milj. euroa, menot 119,7 milj. euroa ja investointiosan netto 115,9 milj. euroa. Vuoden 2017 aikana valtuusto päätti korottaa kiinteän omaisuuden ostojen investointimenoja 20,3 milj. euroa maanostoihin ja sopimuskorvauksena saatujen maa-alueiden arvon kirjaamiseen, lisätä julkisen käyttöomaisuuden kunnallisteknisten töiden investointimenoja 3 milj. euroa ja Kehäradan hankeryhmän investointimenoja 0,2 milj. euroa sekä lisätä irtaimen omaisuuden investointimenoja 0,7 milj. euroa ja osakkeiden hankinnan investointimenoja 0,4 milj. euroa. Muutosten jälkeen talousarvion bruttoinvestointimenoiksi muodostui 144,3 milj. euroa.

Vuoden 2017 toteutuneet bruttoinvestointimenot olivat yhteensä 111,3 milj. euroa. Muutetun talousarvion mukaiset investointimäärärahat ylittyivät julkisen käyttöomaisuuden osalta 2,3 milj. euroa. Investointimäärärahat alittuivat rakentamisen osalta 16,9 milj. euroa erityisesti uudisrakentamisen toteutusajankohtien siirtymisen vuoksi. Aineettoman omaisuuden (tietojärjestelmähankinnat) investointimäärärahat alittuivat 3,7 milj. euroa, kiinteän omaisuuden osalta 6,1 milj. euroa ja irtaimen omaisuuden osalta 1,9 milj. euroa.

Investointituloja toteutui 8,6 milj. euroa, noin 4,8 milj. euroa yli talousarvion. Vuoden 2017 investointiosan nettomenoksi muodostui yhteensä 102,6 milj. euroa, joka alitti muutetun talousarvion 37,9 milj. eurolla.

Valtio on maksanut Kehä III:n perusparannuksen 2. vaiheessa Vantaan valtion puolesta rahoittamat 38,3 milj. euroa takaisin Vantaalle kahdessa erässä vuosina 2016–2017. Vuonna 2017 valtio lyhensi lainan loppuerän 19,2 milj. euroa, minkä vaikutus näkyy kaupungin rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa 2017 varauduttiin talousarvion käyttötalousosan ja investointiosan perusteella 33,9 milj. euron nettolainanottoon. Vuoden 2017 hyvästä kassatilanteesta johtuen ja toiminta- ja rahoitustuottojen ja -kulujen sekä investointikulujen toteuduttua vuonna 2017 huomattavasti talousarviota paremmin lainan nostoon ei ollut tarvetta. Sen sijaan kaupungin lainamäärä vähentyi vuoden 2017 aikana 101 milj. eurolla. Kaupungin lainakannaksi muodostui 959 milj. euroa (ilman konserniyhtiöiden konsernitilin saldoja).

Tuottavuusmittarit

		TP 2016	TP 2017
Vertailukelpoinen menokehitys	Vertailukelpoinen toimintakatteen kehitys	-3,3 %	4,2 %
Suhteutettu menokehitys	Asukaskohtainen toimintakatteen muutos % (Suhteutettu myös hintatason muutokseen)	-7,0 %	0,3 %
Sairauspoissaoloprosentti	Terveysperusteiset poissaolot / työpäivä	4,6 %	4,5 %
Tilatehokkuus	Toimitilaneliöt / asukasmäärä	3,9	3,7
Energiatehokkuus (kWh/rm ³)	Energiankulutus / tilavuus	62,0	63,0 *

*) Arvio vuoden 2017 toteumasta

Vertailukelpoisen toimintakatteen kehitys sekä asukaskohtaisen toimintakatteen muutos on suhteutettu myös hintatason muutokseen (Peruspalvelujen hintaindeksi, Lähde: Tilastokeskus, ennusteet VM). Toteutuneet mittarit lasketaan kerran vuodessa tilinpäätöstietojen valmistuttua.

Sairauspoissaoloprosentin mittari kuvaa sitä kuinka suuri osuus kokonaistyöajasta on kulunut terveysperusteisiin poissaoloihin. Terveysperusteisia poissaoloja ovat omasta sairaudesta johtuvat poissaolot sekä työtapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot.

Tilatehokkuus -mittarilla toimitilaneliöt on suhteutettu asukasmäärään. Mittarin suhdeluvun avulla voidaan vertailla kuntien palvelutuotantoon käytössä olevan toimitilan määrää suhteessa palvelujen kysyntään.

Energiatehokkuus -mittarilla energiankulutus suhteutetaan rakennustilavuuteen. Mittari kuvaa kaupungin omistaman rakennuskannan vuotuista energian ominaiskulutusta. Mittarin tunnusluku raportoidaan kerran vuodessa, edellisen vuoden energiankäyttötilastojen valmistuttua.

Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa sekä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuonna 2017 Vantaan kaupungin toimintaan vaikuttivat edelleen korkeana pysytelleet asuntorakentaminen ja väestönkasvu. Kansantalouden kasvun pirstymisen myötä työttömyys kääntyi selvään laskuun vuonna 2017.

Vuoden 2017 aikana valmisteltiin valtuustokauden strategiaa vuosille 2018–2021. Kaupunginvaltuusto päätti uudesta strategiasta joulukuussa 2017.

Vantaan seuraava koko kaupungin yleiskaava laaditaan valtuustokauden aikana 2017–2020. Työ käynnistyi kaupunginhallituksen päätöksellä toukokuussa 2017. Yleiskaavatyötä ohjaa kaupunginhallituksen nimittämä yleiskaavatoimikunta.

Vantaan kaupunginhallitus nimesi elokuussa 2017 Vantaalle sisäilma-asioiden neuvottelukunnan edistämään kaupungin sisäilma-asioita.

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa aloitti Vaaralanpuiston uusi päiväkotitoiminta, ja Husaaritien neuvolatila saatiin varhaiskasvatuksen käyttöön. Myös Talvikkitien paviljonkipäiväkotitoiminta valmistui.

Perusopetuksen uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön myös yläluokilla. Hämeenkylässä koulun väistötilat valmistuivat Sanomalaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla edistettiin uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoa Apotti-hankkeessa. Toimeentulotuen perusosan myöntäminen siirtyi kunnilta Kelan vastuulle vuoden 2017 alusta. Maahanmuuttajapalveluissa avattiin toukokuussa tuettu asumisyksikkö alaikäisille ilman huoltajaa maahan saapuneille lapsille.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla valmisteltiin MATTI eli Maankäytön toimintamalli ja tietojärjestelmä -hanketta. Kiinteistönhallintajärjestelmä valmistui kokonaisuudessaan vuoden vaihteessa noin 2,5 vuotta kestäneen käyttöönottovaiheen jälkeen.

Toimitilatarpeet kasvoivat erityisesti uusien päiväkotihankkeiden ja aikaisemmin investointiohjelmassa olevien kohteiden laajennuksien osalta. Useiden hankkeiden aikatauluja on tarkistettu. Investointiohjelmaan tehtiin rakentamiskustannustason nousua vastaava indeksikorotus. Toimitilainvestointien taso on aikaisempia vuosia korkeammalla.

Vantaan kaupunki pystyi lyhentämään lainamääräänsä vuoden 2017 aikana yli 100 milj. eurolla, jolloin kaupungin pitkäaikainen lainakanta painui reilusti alle miljardin. Tämän mahdollisti vuoden 2017 hyvä kassatilanne sekä käyttötalouden ja investointikulujen toteutuminen huomattavasti vuoden 2017 talousarviota paremmin. Myönteinen taloustilanne, työttömyyden lasku ja jo vuodesta 2015 korkeana pysytellyt väestönkasvu saivat myös kaupungin verotulot kehittymään suotuisasti huolimatta kilpailukykysovimuksen verotusvaikutuksista.

Vantaan kaupunginvaltuuston marraskuussa 2017 hyväksymä talousarvio vuodelle 2018 perustuu negatiiviseen tilikauden tulokseen sekä 34 milj. euron nettolainanottoon. Vuoden 2017 selvästi talousarviota parempi tilinpäätös kuitenkin luo hyvän pohjan talouden tasapainon kohtuulliselle kehitykselle myös vuoden 2018 aikana. Yleisen talouskehityksen ja työttömyyskehityksen muutokset vaikuttavat tulevaan verotulokasvuun. Väestönkasvu luo voimakkaana jatkuessaan paineita myös kaupungin palveluiden järjestämiseen sekä investointiohjelmaan.

Valmisteilla olevalla maakunta- ja sote-uudistuksella on toteutuessaan merkittäviä vaikutuksia kaupungin toimintaan ja talouteen vuodesta 2020 alkaen. Vantaalla on jatkettu maakunta- ja sote-uudistukseen valmistautumista. Uudistuksen talousvaikutuksia arvioidaan ja ne huomioidaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti taloussuunnitelman 2019–2022 valmistelussa.

1.1.5 Vantaan kaupungin henkilöstö

Henkilöstömäärä

	31.12.2016	31.12.2017
Yleishallinto	6	8
Kaupunginjohtajan toimiala	171	176
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala	343	335
Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos	472	476
Vantaan Työterveys liikelaitos	72	73
Sivistystoimen toimiala	5 772	5 771
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	2 759	2 790
Suun terveydenhuollon liikelaitos	314	325
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	677	665
Yhteensä	10 586	10 619

Palkat

Palkkamenot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna -0,4 prosenttia eli -1,6 milj. euroa. Palkkamenojen vähenemiseen vaikutti kilpailukyky sopimuksen lomarahaleikkaukset. Vuoden 2017 palkkamenot olivat 379,0 milj. euroa. Vakituisten henkilöstön määrä kasvoi 57 henkilöllä.

Osaamisen johtamisen malli toiminnassa

Toimialojen osaamisen johtamisen vuosikellon mukainen toiminta, jossa koulutussuunnitelma ohjeistus lähtenyt osana henkilöstösuunnitelman ohjeistusta, toimialojen osaamisen kehittämisen työryhmät ja Metropolia yhteistyö toimii. Erityistä huomiota Metropolia yhteistyössä on kiinnitetty koulutusten vaikuttavuuteen.

Systemaattiset esimiesvalmennus-portaat tuotannossa

Toteutettu suunnitelman mukaiset esimiesvalmennukset: Johtamistarjotin, Esimiehenä Vantaalla, LAT- Lahiesimiestyön ammattitutkinto oppisopimuksella, JET yksi ryhmä valmistunut, toinen ryhmä oppisopimuksella käynnistetty. Lisäksi Tomuta strateginen valmennus johtoryhmille kokeiluvaihe toteutettu, jonka pohjalta valmennus tuotteistettu.

Sairauspoissaolot vähenivät hieman (5,42 %). Tuunatun työn käyttö lisääntyi: Vuonna 2017 yhteensä 514 henkilöä teki vuoden aikana tuunattua työtä, mikä on noin 5 prosenttia henkilöstöstä ja kaksi kertaa useampi kuin edellisenä vuonna. Tuunatun työn päivät lisääntyivät puolestaan 26 prosentilla.

Uusi viiden päivän sairauspoissaolokäytäntö otettiin kokeiluna käyttöön varhaiskasvatuksessa 1.1.2017 alkaen. Kokeilusta saatujen hyvien kokemusten perusteella kokeilun laajennus valmisteltiin koskemaan vuoden 2018 alusta lähtien myös kaupunginjohtajan toimialaa sekä konsernipalveluja liikelaitoksia lukuun ottamatta. Samalla valmisteltiin sähköisen työhöntulotarkastuksen käyttöönottoa kokeiluna vuoden 2018 alusta alkaen kaupunginjohtajan sekä konserni- ja asukaspalvelun toimialoilla sekä perusopetuksessa. Varhaiskasvatuksen sairauspoissaolot vähenivät noin 10 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna.

Järjestelmien kehittäminen

Tiedolla johtamisen hankkeessa otettiin käyttöön 1. vaiheen HR-raportit pilottikäyttöön. Raportoinnilla pyritään tukemaan sekä operatiivista että strategista henkilöstöjohtamista. HR -perusjärjestelmän prosessien ja sähköisten palvelujen kehittämistä jatkettiin pks-yhteisprojektina ja valmisteltiin nykyiseen järjestelmäversioon liitetävän mobiilipalkkalaskelman käyttöönottoa.

Vuosi 2017 on ollut koulutusten hallintajärjestelmä Osuman laajan käyttöönoton vuosi. Osumaa käytetään koulutusten hallinnoinnissa ja raportoinnissa. Toteutettu toimialojen ohjaus ja viestintä sekä toteutettu kokeiluna tulos- ja kehityskeskusteluiden toteutusta Osumassa.

eOppimisen laajenemista on lähdetty viemään toimintaa kokeilulla, joka käynnistettiin Uusien työntekijöiden valmennuksen sähköistämiseksi. Vuoden aikana kilpailutettiin kokeiluun sähköinen verkko-oppimisympäristö, rakennettiin valmennusohjelma verkkototeutuksena ja avattiin se uusille työntekijöille.

1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tavoitteet

Vantaan kaupungissa riskeillä tarkoitetaan epävarmuustekijöitä, tapahtumia tai tapahtumaketjuja, joiden toteutuessa Vantaan kaupunkikonserni ei saavuta sille asetettuja tavoitteita ja/tai kokee menetyksiä. Kaupunkikonsernissa riskejä käsitellään ensisijaisesti vaikutuksiltaan kielteisinä tapahtumina, mutta myös menetetty mahdollisuus voidaan nähdä riskinä.

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tavoitteena on edistää kaupunkikonsernin taloudellisuutta ja tehokkuutta, varmistaa toiminnan ja talouden raportoinnin oikeellisuus ja tietojen luotettavuus, turvata resurssit, omaisuus ja toiminnan jatkuvuus sekä varmistaa lakien, päätösten, sääntöjen ja johdon ohjeiden noudattaminen. Riskienhallinnalla pyritään osaltaan varmistamaan myös se, että johtaminen, toiminnan suunnittelu ja päätöksenteko perustuvat oikeaan ja riittävään tietoon.

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan sekä sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Vantaan kaupungin päätöksentekoa, omaisuuden hallintaa ja sopimustoimintaa säätelee lakien ja asetusten lisäksi mm. hallintosääntö sekä eri toimialojen ja tulosalueiden vastuulla olevien toimintojen osalta näiden tulosalueiden laatimat ohjeet. Vantaan kaupungin hallintosäännön (1.1.2018) 18. luvun 1 §:ssä todetaan, että riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestäminen sekä toiminnan kehittäminen ovat kaupunkikonsernin jokaisen organisaation vastuulla olevia tehtäviä. Lisäksi hallintosääntö määrittää riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan kohdistuvat erityiset vastuut muun muassa kaupunginvaltuusto- ja hallituksen, kaupunginjohtajan sekä liikelaitoksien johtajien osalta. Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa toteutetaan kaikilla organisaatiotasolla sekä eri toiminnoissa ja prosesseissa ja palveluntuottajille ulkoistetuissa palveluissa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on määritetty Vantaan kaupunginvaltuuston 2.3.2015 hyväksymässä Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet Vantaan kaupunkikonsernissa - ohjeessa. Edellä mainitun ohjeen ajantasaisuus tarkastetaan valtuustokausittain tai tarvittaessa.

Riskienhallinnan ohjausryhmä kokoontui vuonna 2017 toimintasuunnitelmansa mukaisesti neljä kertaa ja käsiteli mm. Vantaan kaupungin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintamalleja sekä muita vastuualueensa ajankohtaisia asioita. Vuonna 2017 erityisinä käsiteltävinä asioina olivat muun muassa maakunta- ja SOTE-uudistuksen riskienarviointi sekä EU:n tietosuoja-asetus ja sen tuomat velvoitteet.

Riskienhallintasuunnitelmat laaditaan kaupungin tulosalueilla, toimiala- ja liikelaitostasoisesti, sekä kaupunkikonserniin kuuluvissa merkittävässä yhteisöissä. Lisäksi riskienhallintasuunnitelma laaditaan merkittäviin projekteihin sekä muihin erityistarpeisiin, kuten vuonna 2017 laadittu maakunta- ja SOTE-uudistuksen valmistelun riskienhallintasuunnitelma.

Riskienhallintasuunnitelmat tarkastetaan ja päivitetään sekä niiden avulla raportoidaan organisaation riskienhallinnasta kaksi kertaa vuodessa. Vuoden toista arviointia täydennetään lisäksi selonteolla kuluvaan vuoden riskienhallinnassa sekä sisäisessä valvonnassa onnistumisesta sekä organisaatiossa käytössä olevista riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintatavoista.

Tällä menettelyllä on pyritty saavuttamaan varmuus siitä, että riskienhallintaa toteutetaan kaupunkikonsernissa riittävässä laajuudessa ja että riskitieto on ajantasaista. Raportoinnin kautta toimialojen, liikelaitoksien ja nimettyjen yhtiöiden johtoryhmillä, luottamuselimillä sekä riskienhallinta- ja valmiuspäälliköllä yhdessä riskienhallinnan ohjausryhmän kanssa on ollut mahdollisuus todentaa kaupunkikonsernin riskienhallinnan toteutumista.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä esitetään kohdassa

Riskienhallinta

Toimiva riskienhallinta edellyttää järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida sekä hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinnan kokonaisuuteen kuuluvat keskeisesti myös menettelyt toteutettujen riskienhallintatoimenpiteiden seurantaan sekä riskeistä raportointiin.

Riskienhallinnan vastuut ja toimintatavat on määritetty kaupunginvaltuuston hyväksymässä Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet Vantaan kaupunkikonsernissa - asiakirjassa (2.3.2015). Vantaan kaupunkikonsernin riskienhallinnan periaatteet on määritetty ISO 31000-standardin periaatteiden mukaisesti. Riskien arviointia ja hallintaa toteutetaan organisaation kaikilla tasoilla määritettyjen vastuiden mukaisesti. Riskien arvioinnissa riskit luokitellaan strategiaan, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

Riskienhallintasuunnitelma toimii kaupunkikonsernissa riskienhallinnan raportoinnin välineenä. Riskejä arvioidaan kaupunkikonsernissa monien eri prosessien yhteydessä. Riskienhallintasuunnitelmaan koetaan sekä riskitieto että riskien hallitsemiseksi määritetyt toimenpiteet organisaation toiminnan kannalta merkittävimiksi arvioiduista riskeistä. Riskienhallintasuunnitelmat tarkastetaan kaksi kertaa vuodessa, ja samalla arvioidaan toteutettujen riskienhallintatoimenpiteiden vaikuttavuus. Riskienhallintasuunnitelmien laadinnan voidaan arvioida muodostuneen luontevaksi osaksi toimialojen vuosikellon mukaista toimintaa.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Tilinpäätöksessä esitettävä arvio Vantaan kaupungin merkittävimmistä riskeistä perustuu kaupunkikonserniin kuuluvien organisaatioiden laatimiin riskien arviointeihin. Kaupunkitasoiset riskit on arvioitu riskienhallinnan ohjausryhmän toimesta.

Strategiset riskit

Strategiset riskit kohdistuvat kaupungin pitkän aikavälin tavoitteisiin sekä näiden toteutumista tukeviin kriittisiin menestystekijöihin. Strategisia riskejä arvioidaan säännöllisesti kaupungin kaikilla tasoilla osana muun muassa toiminnan ja talouden suunnittelua sekä seurantaa.

Merkittävimmiksi arvioiduista strategisista riskeistä yhdeksi keskeisimmäksi nousee maakunta- ja SOTE-uudistus, joka voi aiheuttaa huomattavan strategisen riskin toteutumisen, mikäli muutos toteutuu Vantaan kaupun-

gin etujen vastaisesti. SOTE- ja maakuntauudistuksella voidaan arvioida olevan sekä pitkän aikavälin ei-toivot-
tuja seurauksia että siirtymävaiheen hallintaan liittyviä riskitekijöitä. Edunvalvonta mahdollisesti tulevan maa-
kuntauudistuksen osalta on ollut suunnitellun aktiivista ja riskin seurauksiin on näin pyritty vaikuttamaan. Myös
esimerkiksi sopimushallinnalla on jo varauduttu erityisesti mahdollisen SOTE-uudistuksen tuomiin muutoksiin.

Strategiseksi riskiksi voidaan arvioida myös resurssit ylittävä kuntalaisten palvelutarpeen kasvu. Vantaan kau-
punki on jatkanut kasvuaan jo vuosia. Erityisesti erilaisilla kielitaito- ja koulutustaustoilla tulevien ihmisten pal-
velutarpeisiin vastaaminen edellyttää merkittävää resursointia, mihin kaupungin tiukka taloudellinen liikkuma-
vara asettaa haasteen.

Myös lisääntyneet sisäilmaongelmat voidaan nähdä lähes strategisena riskinä varsinkin silloin, jos peruspalve-
luiden tuottaminen vaarantuu soveltuvien toimitilojen puutteen vuoksi. Sisäilmaongelmalle altistuminen voi
aiheuttaa terveyden vaarantumisen, ongelman korjaaminen merkittäviä kustannuksia ja tapauksista aiheutuu
lähes aina lisäksi kaupungin maineen ja houkuttavuuden kannalta negatiivista uutisointia.

Toiminnalliset riskit

Toiminnalliset (operatiiviset) riskit ovat kaupungin organisaation päivittäisen toiminnan jatkuvuutta, prosesseja
ja järjestelmiä uhkaavia riskejä.

Vantaan kaupungissa keskeisiksi toiminnallisiksi riskeiksi on arvioitu muun muassa henkilöstön saatavuus ja
osaaminen tietyissä kriittisissä ammattiryhmissä, tietohallinnon peruspalveluihin liittyvät poikkeamat (ml. tie-
toturvallisuuteen liittyvät riskit) sekä avainhenkilöihin, työhyvinvointiin ja henkilöstön jaksamiseen liittyvät ris-
kit.

Henkilöstön saatavuus on riski ennen kaikkea henkilöintensiivisissä toiminnoissa kuten sosiaali- ja terveystoi-
messa, sivistystoimessa sekä tietyissä teknisissä tehtävissä. Saatavuusongelmista johtuvia riskejä on pyritty hal-
litsemaan muun muassa ennakoivalla rekrytoinnilla, erilaisilla harjoitteluohjelmilla sekä ylläpitämällä kiinnosta-
van työnantajan mielikuvaa ja mainetta. Toimenpiteillä on pystytty vaikuttamaan vain osittain ammattitaitoisen
henkilöstön saatavuuteen ja pysyvyyteen. Työmarkkinatilanteen parantuessa riskin voidaan olettaa edelleen
vain kasvavan. Erityisesti sosiaali- ja terveystoimessa henkilöstön vaihtuvuus yhdistettynä hallintorakenteiden
uudistukseen sekä uuden potilastietojärjestelmän käyttöönottoon valmistautumiseen on koettu haasteel-
liseksi. Henkilöstön poikkeuksellisen suuri vaihtuvuus kuormittaa organisaatiota rekrytointien sekä perehdytyk-
sen myötä ja lisäksi vaihtuvuudella on negatiivinen vaikutus avainhenkilörisktiin.

Pätevien sosiaalityöntekijöiden saatavuus on kansallinen haaste erityisesti lastensuojelussa. Tämä on kuormit-
tanut olemassa olevaa henkilökuntaa ja vaikuttanut työhyvinvointia heikentäen. Sosiaali- ja terveystoimikunta
hyväksyi 20.11.2017 toimialan suunnitelman lastensuojelun kehittämistoimenpiteistä sekä lastensuojelun hen-
kilöstötilanteen parantamisesta, ja toimenpiteet on käynnistetty.

Tietojärjestelmien toimintahäiriöihin on Vantaan kaupungissa varauduttu muun muassa ICT-valmiussuunnitel-
massa määritetyin toimenpitein, ylläpitämällä vaihtoehtoisia toimintatapoja sekä testaamalla merkittävimpien
ICT-palveluita tuottavien yritysten kykyä toimia häiriötilanteissa. Loppuvuodesta 2017 tietohallintoon rekrytoi-
tiin tietoturvapääällikkö, kun aiemmin vastaava palvelu hankittiin ostopalveluna. Tulevan EU:n tietosuoja-ase-
tuksen velvoitteisiin on pyritty varautumaan.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät kaupungin talouden tasapainoon, investointeihin sekä rahoitukseen, sijoituksiin ja
maksuvalmiuteen.

Kaupungin toimintaan vaikuttavista taloudellisista riskeistä merkittävin on sen verotulojen määrässä tapahtuvat negatiiviset muutokset etenkin yhdistettynä menojen budjetoitua suurempaan kasvuun. Tällä hetkellä merkittävin yksittäinen taloudellinen riski kaupungille on suunniteltu maakunta- ja SOTE-uudistus, joka toteutessaan merkitsee huomattavaa laskua kaupungin verotuloissa, lisääntyntä riippuvuutta valtiosta valtionosuuksien kautta sekä kaupungin suhteellisen velkaantuneisuuden kaksinkertaistumista, kun lainat jäävät kunnille. Koska kaupunki voi omalla toiminnallaan vaikuttaa tulopohjaansa vain rajallisesti eikä yksin pysty vaikuttamaan maakunta- ja SOTE-uudistuksen toteutustapaan, riskiä voidaan hallinnoida parhaiten hillitsemällä sekä käyttötalouden menojen kasvua että käyttämällä investoinneissa tiukkaa tarpeellisuusharkintaa ja hajauttamalla niitä ajallisesti.

Vantaan kaupunginhallituksen hyväksymän yleisohjeen mukaisesti kaupungin rahoitus- ja korkoriskien hallinnan tavoitteena on suojata Vantaan kaupunkikonsernia rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta muutoksilta. Lainanoton kustannuksiin ja niiden vaihteluihin vaikuttavat ensisijaisesti euroalueen yleinen korkotaso ja sen muutokset. Kustannuksiin vaikutetaan pääasiassa toteuttamalla kaupunkikonsernin lainanotto mahdollisimman kustannustehokkaasti sekä hallitsemalla velan korkoriskiasemaa. Rahoitusriskiä hallinnoidaan välttämällä jälleen rahoitettavaksi tulevien lainojen liiallista keskittymistä ajallisesti ja varainhankintalähteittäin sekä sijoitetun ylimääräisen likviditeetin avulla.

Kaupungin lainasalkku supistui vuonna 2017 n. 101 milj. eurolla ja sen koko oli vuoden 2016 lopussa n. 959 miljoonaa euroa. Kaupungin oma ja konsernin pitkäaikainen varainhankinta pystyttiin järjestämään erittäin kohtuullisilla ehdoilla.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa on keskitetty rahoituksen tulosalueelle. Kaupungin lainasalkku hyötyi edelleen historiallisen matalan korkotason jatkumisesta, mikä näkyi ennätyskellisen alhaisissa korkomenoissa. Korkomenot vuonna 2017 olivat n. 2,5 milj. euroa. Kaupunki teki vuonna 2017 kaksi kiinteäkorkoista lainaa, yhteismäärältään 90 milj. euroa, mikä paransi jonkin verran kaupungin korkoriskiasemaa ja siten pienensi salkun korkoriskiä. Vantaan kaupungin lainasalkkuun ei sisälly valuuttakurssiriskiä.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka toteutuessaan aiheuttaa taloudellisia menetyksiä, henkilövahinkoja tai haittaa ympäristölle. Vahinkoriski kohdistuu tyypillisesti tiettyyn kohteeseen. Vahinkoriskejä ovat esimerkiksi organisaation omaisuuden vaurioituminen, tuhoutuminen tai häviäminen esimerkiksi rikoksen tai muun vahingollisen tapahtuman seurauksena.

Keskeisiksi vahinkoriskeiksi Vantaan kaupungissa on arvioitu henkilöstöön kohdistuvat uhka- ja väkivaltatilanteet sekä muu työturvallisuus, toimitilojen turvallisuuteen, terveellisyteen ja käytettävyyteen liittyvät riskit (sisäilmaongelmat, kosteusvahingot), kuntalaisiin kohdistuvat tapaturmat, joista kaupunki on vastuussa sekä vakavat potilaisiin ja asiakkaisiin kohdistuvat riskit, kuten hoitovirheet tai mahdolliset ruokamyrkytykset.

Vuonna 2017 yksittäiset vahinkoriskitapahtumat eivät aiheuttaneet kaupunkitasoisesti merkittäviä seurauksia, mutta sisäilmaongelmat tai epäilyt niistä ovat edelleen lisääntyneet. Sisäilmaongelmien vuoksi kaupunkiin perustettiin sisäympäristöasioiden ohjausryhmä ja julkaistiin menettelytapaohjeistus toiminnasta sisäympäristöasioissa. Sisäilmaongelmien korjaamiseen on päätetty varata budjettiin vuosittain 2.3 milj. euroa.

Kaupungin vahinko- ja vastuuriskien seurauksia on rajattu vakuuttamalla. Kaupungille lakisääteisiä vakuutuksia ovat tapaturmavakuutus ja liikennevakuutus, minkä lisäksi kaupungilla on voimassa ryhmähenkivakuutus. Lakisääteiset ja muut pakolliset vakuutukset otetaan vähintään sen mukaisina, mitä lainsäädäntö ja muut määräykset edellyttävät. Myös kaupunkikonsernin omaisuus- ja keskeytysvakuutukset sekä toiminnan ja hallinnon vastuuvakuutukset kilpailutetaan säännöllisin väliajoin niin, että kaupungilla, sen liikelaitoksilla ja tytäryhteisöillä on ajantasainen ja mahdollisimman laaja ja kattava vakuutusturva sekä vakuutusyhtiön tarjoamat riskienhal-

linta- ja vahinkojen torjuntapalvelut. Niiltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät korvaa omaisuutta kohdanneita vahinkoja, ne voidaan kattaa rahoituksen tulosalueen hallinnoimasta vahinkorahastosta.

Oikeudenkäynnit sekä kunnallisvalitukset vuonna 2017

Sisäinen tarkastus on 30.10.2017 antamassaan tarkastusraportissa todennut, että tuomioistuinasioiden hallinnoinnissa kaupunki- ja osittain toimialatasolla on ollut puutteita. Puutteet liittyivät lähinnä siihen, että listauksia kaikista vireillä olevista tuomioistuinasioista ei saatu haettua diaarista ja näin ollen kaupunkitasolla ja osittain toimialoilla ei ollut tarkkaa tietoa kaikista vireillä olevista tuomioistuinasioista.

Kaupunginhallitus antoi vuonna 2017 yhteensä kuusi lausuntoa/vastinetta liittyen hallinto-oikeuksissa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa käsiteltäviin tapauksiin. Näissä käsiteltiin muun muassa nuorisopalveluiden johtajan viran täyttämistä, asemakaavamuutosta, ympäristölupa-asiaa sekä kaupunginhallituksen etuustoa koskevista päätöksistä tehtyä valitusta.

Kaupungin vahinkorahastosta korvattiin vuoden 2017 aikana kaupungin sisäisiä vahinkoja noin 187 000€, josta yli puolet muodostuu vuoden aikana tapahtuneista kahdesta merkittävästä ajoneuvovahingosta. Lisäksi elokuussa 2017 Kiira-myrsky aiheutti kaupungin omaisuudelle noin 66 000€ vahingot. Kaupunkiorganisaation ulkopuolisille korvattiin tapahtumista, joissa katsottiin kaupungin olevan vastuussa, yhteensä lähes 115 000€. Kaupungin kiinteistöihin ja muuhun omaisuuteen kohdistuneista vahingonteosta korvattiin vahinkorahastosta noin 69 000€.

Häiriötilanteisiin varautuminen ja valmiussuunnittelu

Kaupungin asukkaille ja yhteistyökumppaneille tärkeiden toimintojen jatkuvuus merkittävien riskien toteutuessa varmistetaan valmiussuunnitelmin sekä muilla toiminnan jatkuvuuteen pyrkivillä etukäteen tehtävillä varautumisjärjestelyillä. Edellä mainittuun kuuluvat suunnitelmien lisäksi keskeisesti henkilöstön kouluttaminen ja erilaiset harjoitukset, yhteistyö toiminnalle tärkeiden kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa, tietyt etukäteen toteutettavat hankinnat ja varmistukset sekä muun muassa henkilöstön varaaminen poikkeusolojen tehtäviin.

Nykypäivän verkostomainen toiminta edellyttää säännöllistä yhteyttä, yhteistä suunnittelua ja sopimista sekä harjoituksia ja häiriötilanteen aikaisen tiedonkulun varmistamista keskeisten toimijoiden välillä. Yhteys kriittisestä infrastruktuurista ja palveluista vastaavien välillä tulee perustua jo normaaliaikana luotuihin ja sovittuihin järjestelyihin. Vantaan kaupungilla on tiivis yhteistyö esimerkiksi sähkönjakelusta vastaavan Vantaan Energia Oy:n, muun muassa vesi- ja jätehuollosta vastaavan Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymän (HSY), sekä alueen eri turvallisuusviranomaisten ja pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa.

Vuonna 2017 käynnistettiin kaupungissa maankäytön-, rakentamisen-, ja ympäristön toimialan sekä ruokapalveluiden valmiussuunnitelman päivittäminen. Lisäksi järjestettiin kaupungin johdolle kriisiviestintään painottunut harjoitus sekä osallistuttiin muun muassa KETJU17-valmiusharjoitukseen.

Kaupungin palveluiden järjestäminen edellyttää keskeisten teknisten järjestelmien toimivuutta ja ostopalveluja käytettäessä luotettavia palvelujen tuottajia. Voimassa oleva kaupungin hankintaohje edellyttää hankittaessa kaupungin vastuulla olevia elintärkeitä palveluja tai niiden järjestämiselle välttämättömiä tavaroita, että hankintasopimusta tehtäessä on varmistuttava toimittajan sitoutumisesta ja kyvystä toimittaa palveluita tai tavaroita myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

1.1.7 Ympäristötekijät

Kuntien ympäristötilinpidon laatimisen lähtökohtana on kauppa- ja teollisuusministeriön kirjanpitolauslauseen kunnatason yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tai kuntayhtymän tilinpidossa. Vantaalla seurattavat ympäristötilinpidon tulot, kulut ja investoinnit on määritelty kuutoskaupunkien kestävä kehityksen raportoinnin kehittämistyön yhteydessä.

Vantaan ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit toiminnoittain

Vuonna 2017 Vantaalla ympäristötuottoja oli noin 678 400 euroa. Eniten tuottoja tuli tilakeskuksen energiatehokkuustoimista, ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä ja öljyntorjuntarahaston avustuksesta maaperän ja pohjaveden suojeluun.

Ympäristökulut vuonna 2017 olivat yhteensä 26,4 miljoonaa euroa. Edellisten vuosien tapaan kuluista valtaosa oli ryhmän Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet kuluja.

Ympäristöinvestoinnit olivat 3,3 miljoonaa euroa, josta valtaosa käytettiin Muihin ympäristönsuojelutoimenpiteisiin.

Ympäristötuotoilla tarkoitetaan kuntaorganisaation toiminnasta saatuja tuloja, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun. Niitä ovat esimerkiksi jätehuoltomaksut sekä ympäristön pilailulta perityt kunnan suorittamien tai teettämien kunnostustöiden ja siivousten korvaukset sekä energiansäästöillä saadut toimenpiteet. Ympäristötuotto on tilikaudelle jaksotettu ympäristötulo.

Vuonna 2017 Vantaan kaupunkiorganisaation ympäristötuotot olivat 678 400 euroa. Ne kattoivat 0,3 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista. Ympäristötuottoja kertyi 3,0 euroa asukasta kohden.

Ympäristökulujen kokonaissumma muodostuu tilikaudelle jaksotetuista ympäristömenoista ja ympäristöinvestoinneista tehdyistä poistoista tilikauden aikana. Ympäristömeno määritellään ympäristönsuojelutoimenpiteistä aiheutuneeksi menoksi. Ympäristömeno puolestaan aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka parantaa tulevaa luonnonsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävä käyttöä. Ympäristönsuojelutoiminnan kulut esitetään yleiseurooppalaisen ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokituksen mukaisesti soveltuvin osin.

Vantaalla valtaosa kaikkiaan 26,4 miljoonan euron ympäristökuluista kertyi ryhmästä Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet. Ne kattoivat 1,6 prosenttia kaupungin kaikista toimintakuluista. Ympäristökuluja kertyi 107,4 euroa asukasta kohden.

Ympäristöinvestoinnit ovat menoja, jotka syntyvät hyödykkeiden tuottamiseksi, ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojelutason parantamiseksi ja luonnonvarojen kestävä käytön edistämiseksi hankitusta hyödykkeestä. Lisäksi investoinnin odotetaan tuottavan tuloa tai se on tarkoitettu käytettäväksi tuotannontekijänä kunnan hyödyke- ja palvelutuotannossa jatkuvasti usean tilikauden ajan ja hankintameno ylittää poistosuunnitelman mukaisen pienhankintarajan. Ympäristöinvestointien hankintamenosta vähennetään investoinnin tekemiseksi saadut rahoitusosuudet ja avustukset.

Vantaalla tehtiin ympäristöinvestointeja hieman yli 3,3 miljoonalla eurolla. Eniten investoitiin ryhmään Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet. Ne kattoivat 3,0 prosenttia kaupungin kaikista investoinneista. Investointeja tehtiin 14,9 euroa asukasta kohden.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäinen valvonnan järjestäminen

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kaupunkikonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Sisäinen valvonta on kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia.

Sisäinen valvonta kohdistuu organisaation kaikkeen toimintaan. Sisäisen valvonnan toteuttamiseen vaikuttavat organisaation toiminnan luonne, sisältö ja laajuus, talous sekä edellä mainittuihin liittyvät riskit. Suuri osa sisäisestä valvonnasta toteutuu organisaation prosesseihin sisällytettävänä päivittäisinä valvontatoimenpiteinä ja varmistuksina. Säännölliseen valvontaan kuuluvat muun muassa johdolle ja luottamuselimille laadittavat raportit, toiminnan ja erityisesti poikkeamien seuranta, talousarvion toteutumisen seuranta, säädösten ja ohjeiden noudattamisen valvonta, hyväksymis- ja valtuutusmenettelyt sekä fyysiset valvontatoimenpiteet.

Vantaan kaupungin hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä päätöksenteko- ja kokousmenettelyssä noudatetaan kaupungin hallintosäännön määräyksiä, ellei laissa ole toisin säädetty. Kuntalain vaatimusten mukaan päivitetty hallintosääntö astui voimaan 1.6.2017. Hallintosääntö edellyttää, että kaupungissa noudatetaan hyvää johtamis- ja hallintotapaa.

Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat ja tulosaluejohtajat vastaavat kaupunki- toimiala- ja tulosalueta- salla hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä, toteuttamisesta ja toimivuuden varmistamisesta kaupunginhallituksen päättämien periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti sekä seuraavat raportointia alaisensa toiminnan johtamis- ja hallintojärjestelmän, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilasta. Liikelaitoksissa vastuu on liikelaitoksen johtajalla.

Esimiehet ja yksiköiden päälliköt vastaavat siitä, että johtamassaan organisaatiossa henkilöstö toimii hyväksyttyjen hyvään johtamis- ja hallintotapaan, riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan liittyvien periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti. Esimies vastaa johtamansa yksikön osalta siitä, että henkilöstön toimivalta ja vastuut on määriteltä ja että henkilöstöllä on ajantasaiset tehtäväkuvaukset. Esimiesten ja päälliköiden on seurattava vastuullaan olevia toimintoja ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin, mikäli hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan vastaista toimintaa havaitaan.

Vantaan kaupunkikonsernissa ei sallita väärinkäytöksiä. Johdon velvollisuutena on toteuttaa sisäistä valvontaa väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja havaitsemiseksi sekä puuttua havaittuihin väärinkäytöksiin. Sisäinen tarkastus voi kaupungin johdon harkinnan mukaan avustaa tutkimuksen teossa tai tutkia väärinkäytösepäilyjä. Lähtökohtaisesti sisäisen tarkastuksen laatimat tarkastusraportit käsitellään johtoryhmätasoisesti ja niiden suosituksia noudatetaan.

Väärinkäytösten mahdollisuutta on pyritty minimoimaan laadunvarmistusprosesseilla, joissa muun muassa asioiden käsittely tapahtuu useamman henkilön toimesta. Niin sanottuihin vaarallisiin työyhdistelmiin kiinnitetään huomiota, jotta niiden syntyminen estetään ennalta.

Toimialoilla pyritään hyödyntämään merkittävässä päätöksissä vaikutusten ennakkoarviointia. Tämän menetelyn avulla tavoitteena on ennakoida mahdollisen päätöksen vaikutukset kohderyhmään sekä minimoida ennakoitavissa olevat riskit. Merkittävien kuntalaisiin vaikuttavien muutosten osalta arviointi liitetään osaksi toimintaa ohjaavaan lautakuntaan vietävää päätösesitystä.

Taloudellisten riskien hallitsemiseksi toimialojen budjettivastuulliset esimiehet raportoivat säännöllisesti talouden toteutumisesta, budjetin ylitys- ja alitusuhista sekä tarvittavista toimenpiteistä. Käyttösuunnitelman toteumaennusteita laaditaan lähes kuukausittain tulosityksikkötasolla. Talouden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä kaupunginhallitukselle sekä toimintaa ohjaaville lautakunnille. Konserniyhteisöjen osalta toimintaa ohjaavana tahona toimii kaupunginhallituksen yleisjaosto.

Sisäistä valvontaa toteutetaan myös muun muassa apulaiskaupunginjohtajan säännöllisissä tulosalueiden navigointitilaisuuksissa sekä konsernihallinnon toimesta konserniyhteisöissä järjestettävissä navigoinneissa.

Strategisten tavoitteiden toteutumisen riskit arvioidaan vuosittain tulokortin laadinnan yhteydessä. Strategisten tavoitteiden toteutumista seurataan johtoryhmissä ja niistä raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä lautakunnille sekä kaupunginhallitukselle.

Hankintapäätösten perustelujen parantamisella ja yhteydenpidolla toimittajiin on pyritty ehkäisemään potentiaalisia valituksia markkinaoikeuteen. Suunnitelluista riskinhallintatoimenpiteistä huolimatta valitusten määrä markkinaoikeuteen sekä korkeimpaan hallinto-oikeuteen on lisääntynyt lainsäädännön muutoksen johdosta.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa ja tulosalueen tehtävät on määritelty kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännössä. Tarkastustyö perustuu kalenterivuoden kattavaan kaupunginjohtajan hyväksymään vuosisuunnitelmaan, joka yhteen sovitetaan ulkoisen tarkastuksen työohjelman kanssa.

Tarkastusten tuloksista raportoitiin kuukausittain kaupunginjohtajalle ja kerran vuodessa kaupunginhallitukselle. Tarkastusraportit toimitettiin niiden valmistuttua kaupunginhallituksen puheenjohtajille, kaupunginjohtajalle ja koko kaupunkia tai tiettyä toimialaa koskevissa tapauksissa toimialan apulaiskaupunginjohtajalle ja asianosaisille esimiehille sekä toimialaa merkittävästi koskevissa tapauksissa lautakunnan/johtokunnan puheenjohtajalle. Tytäryhteisöä koskevissa tarkastuksissa tarkastusraportit toimitettiin myös ko. yhtiöön ja yleisjaostoon.

Vuonna 2017 sisäinen tarkastus on tehnyt 23 varsinaista tarkastusta, 15 jälkitarkastusta ja 51 kassantarkastusta. Tarkastuksia tehtiin kaikille toimialoille ja ne kohdistuivat mm. yleishallintoon, henkilöstöhallintoon, avustuksiin, omaisuuden hallintaan, tavaroiden ja palveluiden hankintaan, taloushallintoon, tietohallintoon sekä sopimuksiin. Tarkastuksista 10 kohdistui kaupungin tytäryhtiöihin. Tulosalueella työskenteli kuusi henkilöä.

Yhtiöihin tehtyjen tarkastusten perusteella voidaan todeta, että eräiden tytäryhtiöiden talouden ja hallinnon sisäisessä valvonnassa on kehittämistarpeita. Muilta osin tarkastukset eivät tuoneet esiin sellaisia laajempia asiakokonaisuuksia, joissa olisi merkittävässä määrin sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan tehostamistarpeita.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Vuoden 2017 tilikauden tulos oli 40,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden ylijäämä oli 41,7 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos heikkeni 24,1 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintatuottojen, valmistus omaan käyttöön, verotulojen ja valtionosuuksien yhteenlaskettu lasku vuoteen 2016 verrattuna oli 46,3 miljoonaa euroa. Toimintakulut vähenivät vuonna 2017 30,3 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Näiden erien negatiivinen tulosvaikutus on yhteensä -16,0 miljoonaa euroa. Rahoitustuotot vähennettynä rahoituskuluilla kasvoivat 1,1 miljoonaa euroa. Poistot ja arvonalentumiset kasvoivat 7,5 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelma	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
Toimintatuotot	252,0	298,7	274,4
Valmistus omaan käyttöön	78,3	80,6	109,8
Toimintakulut	- 1 339,0	- 1 369,3	- 1 399,8
Toimintakate	- 1 008,7	- 990,0	- 1 015,6
Verotulot	977,0	953,8	934,0
Valtionosuudet	168,9	189,4	150,5
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	14,2	14,3	14,6
Muut rahoitustuotot	15,3	15,5	21,1
Korkokulut	- 2,5	- 3,9	- 5,9
Muut rahoituskulut	- 0,2	- 0,1	- 0,4
Vuosikate	164,0	178,8	98,4
Poistot ja arvonalentumiset	- 123,6	- 116,1	- 98,1
Satunnaiset erät	0,0	1,8	1,0
Tilikauden tulos	40,4	64,5	1,4
Tilinpäätössiirrot	1,2	0,3	- 0,7
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	41,7	64,8	0,7

Kunnan tuloslaskelma osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Tässä yhteydessä esitetty tuloslaskelma sisältää kaupungin, liikelaitoksien ja rahastojen ulkoiset tuotot ja kulut.

Tuotot

Vantaan kaupungin kokonaistuotot vuonna 2017 ilman valmistus omaan käyttöön olivat 1 427,4 miljoonaa euroa. Laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli 44,3 miljoonaa euroa eli 3,0 prosenttia. Toimintatuotot vähenivät edellisestä vuodesta 46,7 miljoonaa euroa. Verotuloja kertyi yhteensä 977,0 miljoonaa euroa. Vuoteen 2016 verrattuna kasvua oli 23,2 miljoonaa euroa (2,4 prosenttia). Valtionosuuksia kertyi vuonna 2017 yhteensä 168,9 miljoonaa euroa. Ne vähenivät edellisestä vuodesta 20,5 miljoonaa euroa (10,8 prosenttia).

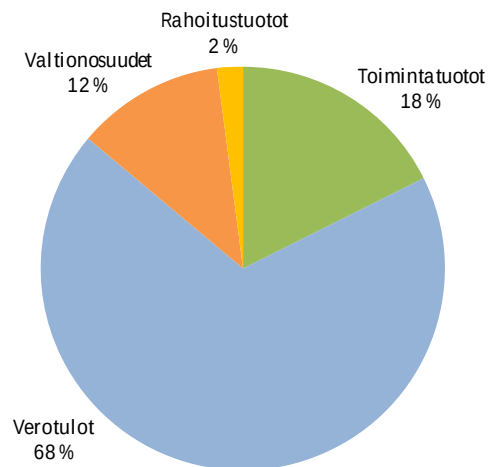
Kulut

Vantaan kaupungin kulujen kokonaismäärä vuonna 2017 oli 1 465,3 miljoonaa euroa. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 24,2 miljoonaa (1,6 prosenttia). Toimintakulut vähenivät 30,3 miljoonaa euroa vuodesta 2016. Palvelujen ostot kasvoivat 12,3 miljoonaa euroa (1,9 prosenttia) edelliseen vuoteen verrattuna. Omaan käyttöön valmistettujen, taseeseen aktivoitujen hyödykkeiden arvo laski 2,3 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

Taulukko. Tuotot v. 2017 – 2016

Tuotot	2017 mili. €	2016 mili. €
Toimintatuotot	252,0	298,7
Verotulot	977,0	953,8
Valtionosuudet	168,9	189,4
Rahoitustuotot	29,5	29,7
Yhteensä	1 427,5	1 471,6

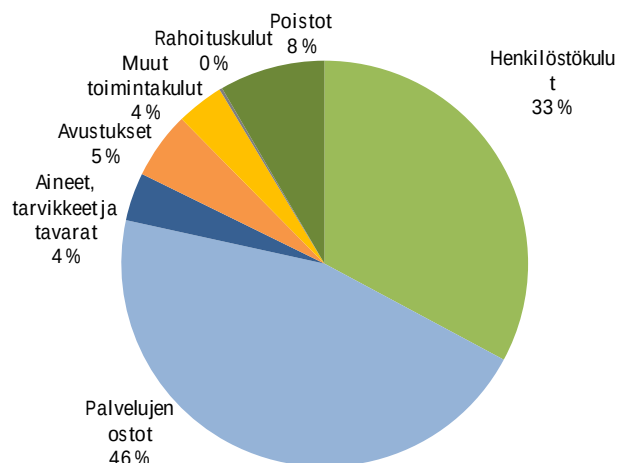
Kuvio. Vuoden 2017 tuottojen jakautuminen

Taulukko. Kulut v. 2017 – 2016

Kulut	2017 milj. €	2016 milj. €
Henkilöstökulut	481,6	491,2
Palvelujen ostot	667,4	655,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	56,5	49,3
Avustukset	77,7	124,9
Muut toimintakulut	55,7	48,9
Rahoituskulut	2,8	4,0
Poistot	123,6	116,1
Yhteensä	1 465,3	1 489,5

Kuvio. Vuoden 2017 kulujen jakautuminen

Toiminta- ja vuosikate

Toimintakulujen ja toimintatuottojen erotuksena muodostuva kaupungin toimintakate osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate oli vuonna 2017 – 1 008,7 miljoonaa euroa. Se heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna 18,7 miljoonaa euroa.

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista on pysynyt viiden vuoden tarkastelujaksolla tasaisena. Toimintatuotot kattoivat vuonna 2017 toimintakuluista 20,0 prosenttia.

Tuloslaskelman tunnusluvut	2017	2016	2015
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	20,0	23,2	21,3
Vuosikate/ poistot, %	132,7	154,0	100,4
Vuosikate, euroa/ asukas	735,1	815,4	458,7
Asukasmäärä	223 108	219 341	214 605

Vuosikate kuvaa kokonaistulorahoituksen riittävyyttä. Kaupungin vuosikate laski edellisestä vuodesta 8,3 prosenttia ollen 164,0 miljoonaa euroa. Kaupungin tulorahoitus vuosikatteella mitattuna on ylijäämäinen.

Asukaskohtainen vuosikate on laskenut vuoden 2016 tasosta 87,6 euroa, ollen 727,8 euroa/ asukas vuonna 2017. Vantaan kaupungin tavoitearvo saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso (129,0 miljoonaa euroa) asukasmäärällä, jolloin arvoksi muodostuu 578,3 euroa/ asukas.

Tilikauden tulos ja yli-/ alijäämä

Kun vuosikatteesta vähennetään poistot ja arvonalentumiset, saadaan tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus eli tilikauden tulos. Poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman mukaan. Poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 123,6 miljoonaa euroa vuonna 2017.

Tilikauden tulos laski edellisestä vuodesta 24,1 miljoonaa euroa, ollen 40,4 miljoonaa euroa vuonna 2017. Tilikauden ylijäämä poistoeron ja varausten muutosten sekä rahastosiirtojen jälkeen oli 41,7 miljoonaa euroa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kaupungin ja liikelaitoksien eli Suun terveydenhuollon, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden sekä rahastojen varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tilinpäätöksen tuloslaskelmasta ja ta-seesta.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2017 oli 63,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Vuonna 2017 investointimenot olivat 111,3 miljoonaa euroa. Investointien omahankintameno, eli investointimenojen ja investointien rahoitusosuuksien erotus, oli 110,6 miljoonaa euroa. Omahankintamenon vähennys edellisvuoteen verrattuna oli 34,8 miljoonaa euroa (23,9 prosenttia).

Rahoituksen rahavirta

Rahoituksen rahavirta puolestaan oli 43,3 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kaupunki otti uutta pitkäaikaista lainaa yhteensä 90 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 191,0 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisten lainojen nettovähennykseksi muodostui siten 101,0 miljoonaa euroa, kun se edellisvuonna oli lisäystä 17,8 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisten lainojen vähennys 10,9 miljoonaa euroa koostuu tytäryhteisöjen konsernitilin saldon muutoksesta. Muihin maksuvalmiuden muutoksiin sisältyy tytäryhteisöjen konsernitilin saldon muutos 7,3 miljoonaa euroa.

Rahavarojen muutos

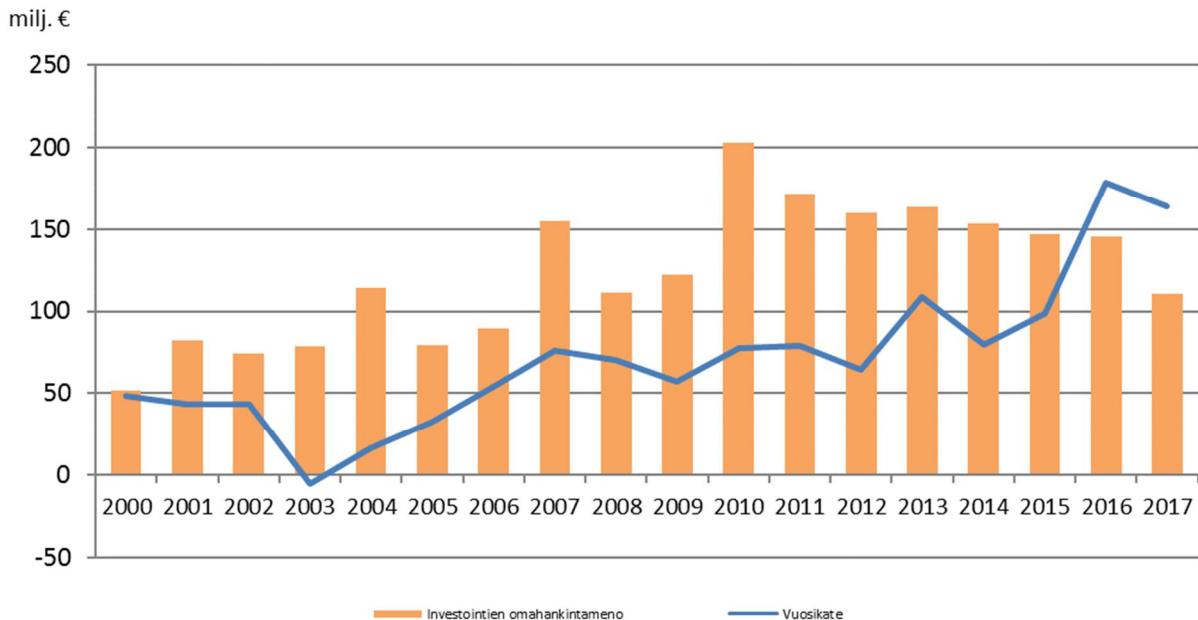
Rahavarojen muutos muodostuu rahoitustoiminnan muutosten nettomäärän sekä tulorahoituksen ja investointien nettomäärän erotuksena. Rahavarat olivat vuoden 2017 lopussa 213,5 miljoonaa euroa sisältäen tytäryhteisöjen konsernitilin saldon 47,9 miljoonaa euroa. Tytäryhteisöjen konsernitilin saldo lisääntyi 18,2 miljoonaa euroa vuoden 2017 aikana. Rahavarat kokonaisuudessaan lisääntyivät 20,1 miljoonaa euroa vuoden 2017 aikana.

Rahoituslaskelma	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	164,0	178,8	98,4
Satunnaiset erät	0,0	1,8	1,0
Tulorahoituksen korjauserät	- 40,5	- 48,9	- 37,3
Investointien rahavirta			
Investointimenot	- 111,3	- 146,7	- 152,8
Rahoitusosuudet investointeihin	0,7	1,3	5,8
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	50,6	68,8	48,4
Toiminnan ja investointien rahavirta	63,4	55,2	- 36,6
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	0,0	- 0,1	- 3,0
Antolainasaamisten vähennykset	4,6	1,3	2,4
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	90,0	80,0	152,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 191,0	- 97,8	- 136,9
Lyhytaikaisten lainojen muutos	10,9	- 24,7	7,0
Oman pääoman muutokset	1,7	0,4	10,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	40,5	13,1	- 19,5
Rahoituksen rahavirta	- 43,3	- 27,9	12,1
Rahavarojen muutos	20,1	27,3	- 24,5
Rahavarat 31.12.	213,5	193,4	166,2
Rahavarat 1.1.	193,4	166,2	190,7
Rahoituslaskelman tunnusluvut	2017	2016	2015
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v. milj. €	-31,8	-181,9	-314,9
Investointien tulorahoitus, %	148,2	123,0	66,9
Lainanhoitokate	0,9	1,8	0,7
Kassan riittävyys, pv	49,8	45,9	38,2
Asukasmäärä	223 108	219 341	214 605

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Investointien tulorahoituksen tunnusluku oli 148,2 vuonna 2017, joten Vantaan kaupungin investoinnit pystyttiin kokonaisuudessaan rahoittamaan tulorahoituksella.

Vuosikatteen ja investointien omahankintamenon kehitystä vuosina 2000 - 2017 havainnollistetaan alla olevassa kuvassa.

Kuvio. Vuosikate ja investointien omahankintameno 2000 – 2017

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Vantaan kaupungilla lainanhoitokate oli 0,9 vuonna 2017. Tulorahoitus ei kokonaan riitä lainojen hoitoon, sillä tunnusluvun arvo on alle 1. Hyvänä lainanhoitokykyä voidaan pitää silloin, kun tunnusluvun arvo on yli 2. Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Vantaan kaupungin vuoden 2017 lopun rahavaroilla olisi voitu kattaa 49,8 päivän kassasta maksut.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tase käsittää sekä kaupungin että liikelaitoksien, eli Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden ja Suun terveydenhuollon, sekä Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston, Marja-Vantaan ja keskustan kehittämisrahaston, Sosiaalisen luotonuksen rahaston ja Vahinkorahaston taseyksiköiden taseet yhdisteltynä. Sisäiset erät, kuten keskinäiset saatavat ja velat, eivät sisälly taseeseen.

Vastaavaa

Pysyviin vastaaviin sisällytetään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka vaikuttavat tuotannontekijöinä useana tilikautena sekä toimialasijoittamisen osakkeet, osuudet ja muut sijoitukset. Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintahintaan ja poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman perusteella. Poistosuunnitelmat ja pysyvien vastaavien muutokset on esitetty liitetiedoissa. Pysyvien vastaavien arvo taseessa oli vuoden 2017 lopussa 1 839,0 miljoonaa euroa. Pysyvien vastaavien suurin erä on aineelliset hyödykkeet, joita oli 1 201,6 miljoonaa euroa vuoden 2017 lopussa (56,6 prosenttia taseen loppusummasta). Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden arvo oli vuoden 2017 lopussa 1,3 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2017 lopussa. Sijoituksia, eli osakkeita ja osuuksia sekä muita saamisia oli vuoden 2017 lopussa 581,8 miljoonaa euroa (27,4 prosenttia vastaavien kokonaismäärästä).

Toimeksiantojen varat koostuivat pääosin välitetyistä valtion asuntolainoista. Toimeksiantojen varat olivat vuoden 2017 lopussa 1,5 miljoonaa. Toimeksiantojen varat pysyivät samana kuin vuonna 2016.

Vaihtuviin vastaaviin luetaan vaihto-omaisuus, pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Vaihtuvia vastaavia oli vuoden lopussa yhteensä 281,1 miljoonaa euroa (13,3 prosenttia taseen loppusummasta). Vaihto-omaisuuden arvo oli vuoden 2017 lopussa 0,6 miljoonaa euroa. Vaihto-omaisuuden arvo väheni vuoden 2017 aikana 19,1 miljoonaa euroa verrattuna edellisvuoden arvoon. Arvon väheneminen johtui pääosin Kehä III:n perusparannusmenojen vähenemisestä.

Saamisia oli vuoden lopussa yhteensä 67,0 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisia myyntisaamisia oli 21,7 miljoonaa euroa ja lainasaamisia 0,6 miljoonaa euroa. Muita saamisia oli 14,0 miljoonaa euroa ja siirtosaamisia 17,0 miljoonaa euroa. Rahat ja pankkisaamiset olivat vuoden lopussa 212,4 miljoonaa euroa, eli ne olivat lisääntyneet edellisvuoden lopun tilanteeseen nähden 20,1 miljoonaa euroa.

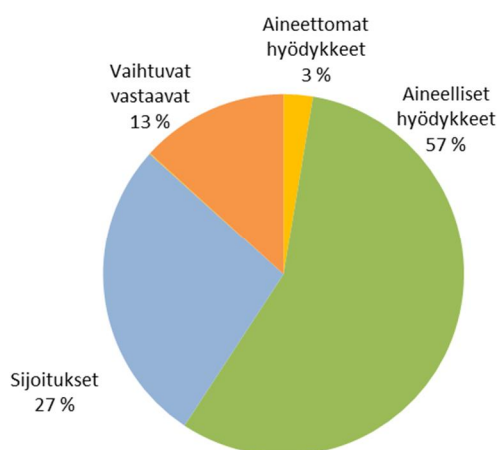
Vastattavaa

Oma pääoma oli vuoden lopussa 938,5 miljoonaa euroa (44,2 prosenttia taseen loppusummasta). Oma pääoma koostui peruspääomasta 349,1 miljoonaa, muiden omien rahastojen pääomasta 122,2 miljoonaa sekä edellisten tilikausien ylijäämistä 425,5 miljoonaa ja tilikauden ylijäämästä 41,7 miljoonaa euroa. Muita omia rahastoja ovat Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamis-, Marja-Vantaan ja keskustan kehittämis-, Sosiaalisen luototuksen- ja Vahinkorahasto.

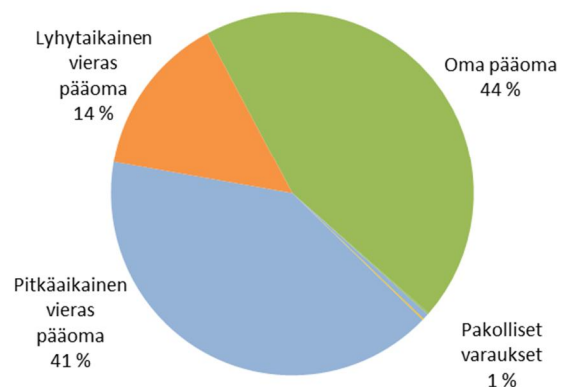
Vapaaehtoisina varauksina on tehty investointivaroja, joiden summa vuoden 2017 lopussa oli 0,1 miljoonaa euroa. Investointivarojen käyttämisestä hankintamenoja kattamaan syntyi vuonna 2017 poistoeron vähenystä 0,4 miljoonan edestä. Pakollisissa varauksissa oli 0,2 miljoonan euron varaus KuEL:n ulkopuolella tehtyjä eläkesitoumuksia varten ja muita pakollisia varauksia 11,4 miljoonaa euroa. Toimeksiantojen pääomista oli välitettyjä valtion asuntolainoja 1,5 miljoonaa ja lahjoitusrahastojen pääomia 0,8 miljoonaa euroa.

Vieras pääoma oli vuoden lopussa yhteensä 1 166,3 miljoonaa euroa. Kaupungin lainakanta väheni vuoden aikana 95,4 miljoonaa euroa ja oli vuoden lopussa yhteensä 1 002,1 miljoonaa euroa. Muihin lyhytaikaisiin velkoihin kuului siirtovelkoina lomapalkka- ja korkojaksotuksia ja muita tilinpäätösjaksotuksia yhteensä 56,5 miljoonaa, ostovelkoja 49,5 miljoonaa, saatuja ennakkoita 32,5 miljoonaa sekä muita velkoja 20,4 miljoonaa euroa.

Kuvio. Taseen vastaavaa

Kuvio. Taseen vastattavaa

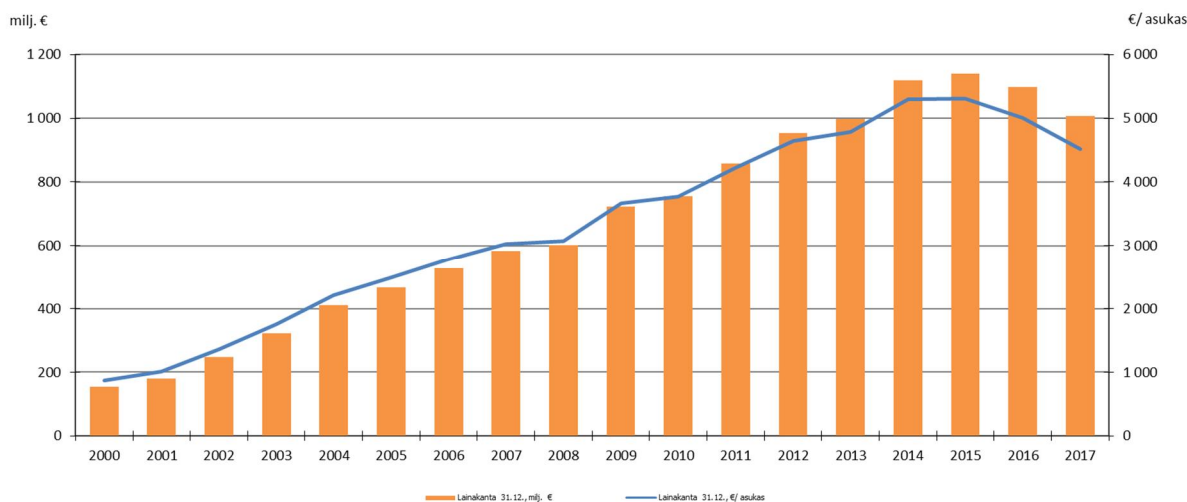
Tase	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	1 839,0	1 865,8	1 859,9
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>	55,6	75,2	93,6
Aineettomat oikeudet	0,0	0,9	3,4
Muut pitkävaikuttiset menot	55,5	74,3	90,2
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>	1 201,6	1 197,5	1 161,9
Maa- ja vesialueet	292,8	277,8	243,8
Rakennukset	552,9	558,6	560,5
Kiinteät rakenteet ja laitteet	304,6	305,9	304,7
Koneet ja kalusto	16,6	18,3	16,5
Muut aineelliset hyödykkeet	0,3	0,3	0,3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	34,4	36,6	36,2
<i>Sijoitukset</i>	581,8	593,2	604,4
Osakkeet ja osuudet	293,3	300,2	310,2
Muut lainasaamiset	287,9	292,5	293,8
Muut saamiset	0,6	0,5	0,4
Toimeksiantojen varat	1,5	1,5	2,1
Valtion toimeksiannot	1,5	1,5	2,1
Vaihtuvat vastaavat	281,1	306,6	301,1
<i>Vaihto-omaisuus</i>	0,6	19,7	39,1
Aineet ja tarvikkeet	0,6	0,5	0,8
Muu vaihto-omaisuus	0,0	19,2	38,3
<i>Saamiset</i>			
<i>Pitkäaikaiset saamiset</i>	13,7	16,7	14,1
Lainasaamiset	0,3	0,3	0,3
Muut saamiset	13,4	16,4	13,7
<i>Lyhytaikaiset saamiset</i>	53,3	76,7	81,8
Myyntisaamiset	21,7	28,7	28,6
Lainasaamiset	0,6	7,9	12,3
Muut saamiset	14,0	13,2	19,7
Siirtosaamiset	17,0	27,0	21,2
<i>Rahoitusarvopaperit</i>	1,1	1,1	1,1
Osakkeet ja osuudet	1,1	1,1	1,1
Rahat ja pankkisaamiset	212,4	192,3	165,1
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 121,5	2 173,9	2 163,1

Tase	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	938,5	897,1	835,0
Peruspääoma	349,1	349,1	349,1
Muut omat rahastot	122,2	122,9	123,0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	425,5	360,2	362,2
Tilikauden yli-/alijäämä	41,7	64,8	0,7
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	2,7	3,3	3,5
Poistoero	2,6	3,0	1,2
Vapaaehtoiset varaukset	0,1	0,3	2,3
Pakolliset varaukset	11,6	9,7	8,9
Eläkevaraukset	0,2	0,2	0,4
Muut pakolliset varaukset	11,4	9,4	8,5
Toimeksiantojen pääomat	2,3	2,2	2,7
Valtion toimeksiannot	1,5	1,6	2,3
Lahjoitusrahastojen pääomat	0,8	0,5	0,4
Vieras pääoma	1 166,3	1 261,7	1 313,0
<i>Pitkäaikainen vieras pääoma</i>	<i>859,7</i>	<i>1 000,0</i>	<i>980,2</i>
Joukkovelkakirjalainat	175,1	245,8	211,6
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	684,6	748,4	762,4
Lainat julkisyhteisöiltä	0,0	5,8	6,2
<i>Lyhytaikainen vieras pääoma</i>	<i>306,6</i>	<i>261,8</i>	<i>332,8</i>
Joukkovelkakirjalainat	70,7	5,7	5,7
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	28,8	54,0	91,6
Lainat julkisyhteisöiltä	0,0	0,5	0,5
Lainat muilta luotonantajilta	48,2	37,3	62,0
Saadut ennakot	32,5	32,7	23,8
Ostovelat	49,5	52,0	63,1
Muut velat	20,4	21,0	20,5
Siirtovelat	56,5	58,6	65,6
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 121,5	2 173,9	2 163,1

Taseen tunnusluvut	2017	2016	2015
Omavaraisuusaste, %	45,1	42,1	39,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	81,1	85,2	94,9
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	106,4	99,9	114,7
Kertynyt yli-/ alijäämä, milj. €	467,1	425,1	362,9
Kertynyt yli-/ alijäämä, €/ asukas	2 093,6	1 937,9	1 690,8
Lainakanta 31.12., milj. €	1 007,4	1 097,5	1 140,1
Lainakanta 31.12., €/ asukas	4 515,4	5 003,6	5 312,4
Lainasaamiset 31.12., milj. €	287,9	292,5	293,8
Asukasmäärä	223 108	219 341	214 605

Omavaraisuusasteella mitataan kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Vantaan kaupungin omavaraisuusaste oli vuoden 2017 lopussa 45,1 prosenttia, mikä tarkoittaa, että Vantaan kaupungilla on merkittävän suuri velkarasite kannettavanaan. Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, että Vantaan kaupungin käyttötuloista olisi vuonna 2017 tarvittu 81,1 prosenttia vieraan pääoman takaisinmaksuun. Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluku ottaa paremmin huomioon erilaisilla malleilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa. Asukaskohtainen lainakanta oli 4 515,4 euroa asukasta kohti.

Kuvio. Lainamäärän kehitys 2000 - 2017

1.5 Kokonaistulot ja menot

Kokonaistulojen ja – menojen laskelma muodostetaan kaupungin ja liikelaitosten, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden ja Suun Terveysterveysten tulos- ja rahoituslaskelmista. Siinä otetaan huomioon vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Myös Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto, Marja- Vantaan ja keskustan kehittämisrahasto, Sosiaalisen luototuksen rahasto ja Vahinkorahasto on yhdistelty laskelmiin.

Kaupungin kokonaistulot vuonna 2017 olivat 1 542,3 miljoonaa euroa ja kokonaismenot 1 562,8 miljoonaa euroa. Tulojen ja menojen erotukseksi muodostui -20,5 miljoonaa euroa. Kun tähän lukuun lisätään rahoituslaskelmasta Muut maksuvalmiuden muutokset (40,5 miljoonaa euroa), saadaan kassavarojen muutokseksi 20,0 miljoonaa euroa. Se vastaa rahoituslaskelman kassavarojen lisäystä vuoden 2017 aikana.

Kokonaistulot ja menot	2017 milj. €	2017 %	2016 milj. €	2016 %
Tulot				
Toiminta				
Toimintatuotot	252,0	16,3	298,7	19,0
Verotulot	977,0	63,3	953,8	60,6
Valtionosuudet	168,9	11,0	189,4	12,0
Korkotuotot	14,2	0,9	14,3	0,9
Muut rahoitustuotot	15,3	1,0	15,5	1,0
Satunnaiset tuotot	0,0	0,0	1,8	0,1
Tulorahoituksen korjauserät				
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-43,5	-2,8	-50,0	-3,2
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,7	0,0	1,3	0,1
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	50,5	3,3	68,8	4,4
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset	4,6	0,3	1,3	0,1
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	90,0	5,8	80,0	5,1
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	10,9	0,7	0,0	0,0
Oman pääoman lisäys	1,7	0,1	0,4	0,0
Kokonaistulot yhteensä	1 542,3	100,0	1 575,2	100,0
Menot				
Toiminta				
Toimintakulut	1 339,0	85,7	1 369,3	87,7
- Valmistus omaan käyttöön	-78,3	-5,0	-80,6	-5,2
Korkokulut	2,5	0,2	3,9	0,2
Muut rahoituskulut	0,2	0,0	0,1	0,0
Tulorahoituksen korjauserät				
Pakollisten varausten muutos				
- Pakollisten varausten lisäys (-), vähennys (+)	-2,0	-0,1	-0,8	0,0
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-1,0	-0,1	-0,3	0,0
Investoinnit				
Investointimenot	111,3	7,1	146,7	9,4
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäykset	0,0	0,0	0,1	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	191,0	12,2	97,8	6,3
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,0	0,0	24,7	1,6
Kokonaismenot yhteensä	1 562,8	100,0	1 561,1	100,0

Vähennyserinä tuloissa ovat käyttöomaisuuden myyntivoitot ja menoissa valmistus omaan käyttöön ja käyttöomaisuuden myyntitappiot sekä pakollisten varausten muutos silloin, kun varausten määrä on tilikauden aikana muuttunut.

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määäämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Määäämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määäämisvalta toisessa yhteisössä.

Konserniyhteisöt

Kuntakonsernin emoyhteisö on konsernitilinpäätöksen laatimiseen veloitettu yhteisö.

Tytäryhteisöksi nimitetään niitä yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on määäämisvalta. Kunnalla on määäämisvalta yhteisössä silloin, kun sillä on:

- yli puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai
- yhtiöjärjestyksen, yhtiösopimuksen tai niihin verrattavan sääntöjen nojalla oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksen tai vastaavan elimen jäsenistä tai
- sopimuksen perusteella edellä selostettua vastaava äänivalta.

Yhdistys tai säätiö on kunnan tytäryhteisö, jos:

- kunnalla on oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksesta tai vastaavasta elimestä tai
- sääntöjen mukaan yhdistyksen tai säätiön nettovarallisuus siirtyy purkautuessa kokonaisuudessaan kunnalle tai kuntakonserniin kuuluvalle yhteisölle.

Osakkuusyhteisöksi nimitetään yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on joko yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa *samanaikaisesti huomattava vaikutusvalta ja merkittävä omistusosuus* yhteisössä. Huomattava vaikutusvalta tarkoittaa 20 - 50 prosentin omistusta yhteisön äänimäärästä ja merkittävä omistusosuus vähintään 20 prosentin omistusta osakkuusyhteisön omasta pääomasta. Osakkuusyhteisöt ovat yhdistelty ensimmäistä kertaa vuonna 2008.

Kuntayhtymä yhdistellään kunnan konsernitaseeseen siitä riippumatta, mikä on kunnan osuus kuntayhtymän varoista ja velvoitteista. Yhdistely tehdään omistusosuuden mukaisesti.

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	31	-
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	11	1
Muut yhtiöt	1	-
Kuntayhtymät	8	-
Osakkuusyhteisöt	19	4
Yhteensä	70	5

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Vantaan kaupunkikonserniin kuuluvat kaupunki ja ne osakeyhtiöt, säätiöt, yhdistykset ja muut yhteisöt, joissa kaupungilla yksin tai tytäryhteisöjen kanssa on määräysvalta sekä kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä.

Konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut johtosäännössä määrätty viranomaiset. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupungin konsernijohtoon muodostavat ne viranomaiset ja viranhaltijat, jotka esittelevät, päättävät ja toimeenpanevat konserniyhteisöjä koskevia asioita sekä vastaavat kaupunkikonsernin edunvalvonnasta valtuuston hyväksymän konsernistrategian ja talousarvion sekä johtosääntöjen mukaisesti.

Kaupunginhallitus päättää osakkeiden ja osuuksien ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja merkitsemisestä, ja sellaisen yksityisoikeudellisen yhteisön perustamisesta ja purkamisesta, jossa kaupunki on omistajana tai jäsenenä.

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii yleisjaosto. Yleisjaosto avustaa kaupunginhallitusta konsernihallinnon järjestämisessä kaupunginvaltuuston hyväksymässä konsernistrategiassa sekä muissa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen antamissa ohjeissa ja määräyksissä tarkoitetulla tavalla, ja valmistelee sellaisen yhteisön perustamisen ja purkamisen, jossa kaupunki on omistajana tai jäsenenä.

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamallaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.

Vantaan kaupungin konsernistrategian mukaan tytäryhteisön strategista suunnittelua ohjaa kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio ja -suunnitelma. Kaupungin talousarvion yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyy mahdolliset tytäryhteisöille asetettavat sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Asetettavat tavoitteet valmistellaan konsernipalveluissa, ao. toimialan ja yhtiön yhteistyönä. Yleisjaoston tehtävänä on tehdä esityksiä ja antaa toimintaohjeita kaupunkikonsernin yhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista.

Kaupunginvaltuuston 17.12.2012 § 7 hyväksymä, 1.1.2013 voimaantullut konsernistrategia sisältää toimivallan ja toimintaperiaatteet, jolla johdetaan, ohjataan ja valvotaan konsernia kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Konsernistrategia on käsitelty tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa tai vastaavissa muissa ylintä päätösvaltaa käyttävissä hallintoelimissä sekä yhteisöjen hallituksissa tai vastaavissa hallintoelimissä ja hyväksytty tytäryhteisöä sitovaksi. Konsernistrategia ei sido Vantaan Energia Oy:tä.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Merkittävien tytäryhtiöiden olennaiset tapahtumat konsernissa on esitetty kohdassa 1.6.4. Vantaan kaupungin merkittävien tytäryhtiöiden vuosikooste.

Vantaan Energian osaomistama tuulivoimayhtiö Innopower Oy asetettiin selvitystilaan marraskuussa. Tarkoituksena on yhtiön purkaminen ja varojen jakaminen omistajille vuoden 2018 aikana.

VAV Hoivakodit Oy:öön sulautettiin sen tytäryhtiö VAV Palvelukodit Oy ja samalla muutettiin VAV Hoivakodit Oy:n nimi VAV Palvelukodit Oy:ksi 31.5.2017. VAV -konserni jatkaa yhtiöjärjestelyjä vuonna 2018.

Vantaan kaupunki myi Keravan kaupungille yhden A-tulkkauksen Oy osakkeen. Muut omistajat ovat Vantaan kaupunki (1006 osaketta), Helsingin kaupunki (1 osake), HUS-kuntayhtymä (1 osake), Espoon kaupunki (1 osake).

VTK Kiinteistöt Oy osti Kiinteistö Oy Vantaan Jönsaksentie 4 -nimisen yhtiön osakekannan 10/2017. Kiinteistössä toimii Myyrmäen terveyskeskus. Lisäksi VTK Kiinteistöt Oy osti tilikauden aikana Kiinteistö Oy Myyrinselän osakkeita 172 kpl, jonka jälkeen VTK Kiinteistöt Oy:n omistus yhtiöstä on 100%. VTK Kiinteistöt Oy:n tytäryhtiö Kivistön Pysäköinti Oy myi omistamansa Kiinteistö Oy Vantaan Ruusuparkin osakkeita 34 kpl, jonka jälkeen Kivistön Pysäköinti Oy:n omistus yhtiöstä on 26,64 %.

Vantaan kaupunki osti tilikauden aikana Mardea Ay:n ja Tikkurilan Hammasklinikan omistamat Kiinteistö Oy Vantaan Kauppалantalon osakkeet. Vuoden lopussa Vantaan kaupunki omisti Kiinteistö Oy Vantaan Kauppалantalon osakekannasta 81,4%. Kaupunki osti loput Kiinteistö Oy Vantaan Kauppалantalon osakkeista Veikko Laine Oy:ltä 28.2.2018. Osakkeiden hankinta liittyy Tikkurilan keskustan monitilatointirakennus -hankkeeseen, jonka 10.11.2017 päivätyn tarveselvityksen/ hankesuunnitelman ja kustannusarviot sekä Tikkurilan keskustan monitilatointirakennuksen toteuttamisen periaatteet kaupunginhallitus hyväksyi 11.12.2017. Monitilatointirakennus rakennetaan Kiinteistö Oy Vantaan Kauppалantalon omistamalle tontille. Kaupungin päätöksenteossa on todettu tarkoituksenmukaiseksi fuusioda Kiinteistö Oy Vantaan Kauppалantalo VTK Kiinteistöt Oy:öön. Tällöin toimitilahankkeelle varmistetaan paremmat toteutus- ja toimintaedellytykset. Kiinteistö Oy Vantaan Kauppалantalon fuusio VTK Kiinteistöt Oy:öön toteutetaan vuonna 2018.

Kiinteistö Oy Vantaan Erikas myi vuoden 2017 aikana kaikki omistamansa maa-alueet Vantaan kaupungille. Yhtiö on asetettu selvitystilaan 31.12.2017 alkaen yhtiön purkamiseksi.

1.6.4 Vantaan kaupungin merkittävien tytäryhtiöiden vuosikooste

Tytäryhtiöiden vuosikoosteessa raportoidaan Vantaan kaupungin tytäryhtiöiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteumat vuodelta 2017. Tytäryhtiöraportin tiedot perustuvat konsernipalveluiden tulosalu-
een lähettämiin, yhtiöiden toimitusjohtajien 14.2.2017 mennessä palauttamien kyselylomakkeiden tietoihin.

Yhtiöiden toimittamat tulos- ja tasetiedot ovat tietojen keruuhetkellä olleet vielä osin tilintarkastamattomia, joten tässä raportissa esitetyt luvut saattavat erota virallisista tilinpäätöksistä. Yhtiöiden kokoeroista, toimialojen- ja toiminnan erilaisuuksista sekä toimitusjohtajien toimittamien raporttien erilaisuudesta johtuen raportointi ei ole kaikkien yhtiöiden osalta yhteneväistä. Lisätietoa yhtiöistä antavat niiden toimitusjohtajat sekä konsernipalvelut.

Kaupunginhallituksen yleisjaostolle raportoitavat merkittävät tytäryhtiöt

Vantaan Energia Oy (konserni)

Y-tunnus	0124461-3
Omistususuus	60 %
Hallituksen pj	Tommi Valtonen
Toimitusjohtaja	Pertti Laukkanen

Vantaan Energia Oy on yksi Suomen suurimmista kaupunkienergiayhtiöistä. Vantaan kaupunki omistaa yhtiöstä 60 % ja Helsingin kaupunki 40 %. Vantaan Energia -konsernin muodostavat emoyhtiö Vantaan Energia Oy ja sen tytäryhtiö Vantaan Energia Sähköverkot Oy sekä osakkuusyhtiöt.

Vantaan Energia Oy tuottaa energiapalveluita asiakkailleen. Yhtiön päätuotteita ovat sähkö, kaukolämpö ja maakaasu. Vantaan Energia myy sähköä yritysasiakkaille ja kotitalouksille koko Suomeen. Kaukolämpöliiketoiminnassa yhtiön markkina-alueena on pääosin Vantaa. Maakaasua yhtiö tarjoaa teollisuuden tarpeisiin.

Tytäryhtiö Vantaan Energia Sähköverkot Oy vastaa sähköverkkotoiminnasta Vantaalla. Sähköverkkopalvelun lisäksi yhtiö myy verkkotoimintaan ja asiakkaiden energiankäyttöön läheisesti liittyviä palveluja, kuten liittymisjohtojen rakentamispalvelua.

Lisätietoa Vantaan Energia Oy:stä <http://www.vantaanenergia.fi/>

Toimintaympäristö

Suomen hallituksen uusi energia- ja ilmastostrategia ja useat voimaansaatetut ja tulevat lakimuutokset muuttavat pelisääntöjä ja toimintamalleja ja luovat kustannuksia. Taustalla ovat mm. kansainväliset ilmastopöytäkirjat ja energiauunionikehitys EU:ssa.

- mm. energiatehokkuus, teollisuuden päästöjä koskeva direktiivi (IED), tietosuoja-asetus
- sähkömarkkinalain päivitykset
- energiaverotuksen muutokset
- puun käytön kestävyyskriteerit
- jätteenpolttua valmistellaan päästökaupan piiriin

Pohjoismaisten sähkömarkkinoiden yhtenäistäminen jatkuu

- valmisteilla kansallinen Datahub sähkömarkkinoiden vähittäismyyntin tiedonvaihtoon
- tavoitteena yhden luukun periaate asiakasrajapintaan (= vain yksi laskuttaja, ei erikseen siirtolaskua)
- yhteispohjoismainen taseselvitysmalli on otettu käyttöön

Älykkyys lisääntyy energiaverkoissa ja niiden monimutkaisuus lisääntyy. Energian varastointiteknologioiden kehitys merkityksellistä. Samalla hajautetun pientuotannon määrä ja kuluttajien rooli energian tuottajina kasvaa.

Verkkoliiketoiminnan valvontamalli on entistä pitkäjänteisempi ja paremmin riskit huomioiva.

Markkinahintataso sähkössä jatkuu matalana.

Toiminta

2017

- asiakastietojärjestelmän toteutus
- Keimolan sähköaseman uusinta
- tuulivoimainvestointeja toteutetaan, ensimmäinen merituulipuisto otettu käyttöön Porin edustalla
- Fennovoiman ydinvoimahanke jatkuu Pyhäjoella
- Uusi toimitalo valmistui vanhan paikalle, muutto takaisin väistötiloista heinäkuussa
- Helmikuussa toteutettiin Peltolantien 27-32 maa-alueiden kaavoitukseen liittyvä maa-alueiden vaihto Vantaan kaupungin kanssa. Huhtikuussa 2017 toteutettiin yhtiölle tarpeettomiksi käyneiden maa-alueiden myynti.
- Martinlaakson biokattilamuutoksen investointipäätös ja hankkeen käynnistys
- sähköverkon ja kaukolämpöverkon laajennus ja kunnossapitoinvestointeja
- osakeinvestointi 24 % osuudella Solar Power Holdingin, joka omistaa 37 % aurinkoenergiayhtiö NAPS Solar Oy:stä
- Lahnasenkosken pienvesivoimalaitos myytiin

Tulevat

- uusi tietosuoja-asetus voimaan 5/2018, muutakin merkittävää lainsäädäntövalmistelua käynnissä
- asiakastietojärjestelmän toteutus jatkuu
- Fennovoiman ydinvoimahanke jatkuu Pyhäjoella
- Martinlaakson biolaitos valmistuu vuoden 2018 lopussa, kaupalliseen käyttöön 2019 alussa
- Datahub käyttöön 2020

Taloudellinen katsaus

Vuoden 2017 liiketoiminta ja tulos toteutuivat budjetoitua paremmin.

Tulosta parantavia tekijöitä ovat olleet mm.

- kautta linjan on kiinnitetty erityistä huomiota kustannuskehitykseen (mm. ulkopuoliset palvelut, henkilöstökulut)
- kustannuksia on säästynyt myös energiakuluissa mm. lämpimän alkuvuoden ja onnistuneen tuotannon optimoinnin vuoksi. Erityisesti maakaasun käyttö on ollut suunniteltua pienempää.

Merkittävä myyntivoitto Peltolantien maakaupoista

Tuloslaskelma 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
Liiketoiminta ja liikeyhteisöjen muut tuotot	301 492	288 239	13 253	313 032	-11 540	289 561
Henkilöstökulut	-26 575	-26 742	167	-27 316	741	-26 206
Materiaalit ja palvelut	-168 292	-170 290	1 998	-181 349	13 057	-167 970
Kiinteistö- ja hoitokulut	-3 041	-2 968	-73	-3 710	669	-2 679
Liiketoiminnan muut kulut	-27 547	-27 676	129	-26 645	-902	-27 977
Poistot	-26 518	-26 449	-69	-25 969	-549	-26 367
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	5 304	1 886	3 418	2 141	3 163	2 535
Liiketulos	54 822	36 002	18 820	50 183	4 639	40 897
Rahoitustuotot	613	99	514	786	-174	79
Rahoituskulut	-1 735	-2 793	1 059	-8 368	6 633	-3 543
Verot	-7 171	-6 284	-887	-8 349	1 178	-6 937
Nettotulos	46 529	27 023	19 506	34 253	12 277	30 496
Satunnaiset erät (netto)	0	0	0	0	0	0
Kokonaistulos	46 529	27 023	19 506	34 253	12 277	30 496

1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
Investoinnit (netto)	44 397	48 723	-4 326	41 780	2 617	72 038
Lainat kauden lopussa	127 194	135 651	-8 457	140 808	-13 614	118 737
Oma pääoma	242 425	228 543	13 882	215 911	26 513	252 303
Taseen loppusumma	581 656	591 894	-10 238	568 430	13 227	618 718
Henkilöstö lkm	332	326	6	328	4	333

Vantaan Energia Oy -konserni				
TUNNUSLUVUT	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 2017	Muutos tot ./ budj.	Toteuma 2016
Oman pääoman tuotto %	20,3 %	12,2 %	8 %	16,4 %
Liiketoiminta %	19,2 %	12,7 %	7 %	17,6 %
Oman varaisuusaste	41,7 %	38,6 %	3 %	38,0 %
Bruttoinvestoinnit milj.eur	44,4	48,7	-4,3	41,8
Br. investoinnit %:a liikevaihdosta	15,6 %	17,2 %	-2 %	14,7 %

Investoinnit

Budjetoidut kokonaisinvestoinnit vuodelle 2017 olivat 48,7 M€. Toteutuneet bruttoinvestoinnit ovat noin 44,4 M€. Vähemmän merkittävimmät syyt olivat siirtyneet osakeinvestoinnit ja voimalaitosten sekä lämpökeskusten kunnossapitoinvestoinnit. Myös Sähköverkoissa jäätin hieman suunnitellusta investointitasosta, keskeisenä syynä muutamien asiakasliittymien siirtyminen.

Biovoimalaitosinvestointi Martinlaaksoon vuosille 2017 - 2019 on suuruudeltaan arviolta noin 52- 56 M€ ja lie-
nee lähivuosien merkittävin yksittäinen investointi. Laitos tullaan rahoittamaan vieraalla pääomalla. Muut in-
vestoinnit rahoitetaan tulorahoituksella.

Vuoden 2018 budjetoidut investoinnit ovat 72 M€, jos merkittävimmät osat kohdistuvat Martinlaakson
biomuutokseen 34 M€, sähköverkkoon 15 M€ ja kaukolämpöverkkoon 7,9 M€.

Rahoitus

Vantaan Energia -konsernin rahoitustilanteeseen vaikuttavat suurimmat tekijät ovat investointien volyymi ja
omistajille maksettavan osingon määrä.

Tavoitteena on, että normaalit vuosittaiset kunnossapitoinvestoinnit hoidetaan tulorahoituksella eli niihin ei
oteta lisävelkaa. Myöskään osinkojen maksamista lisävelanotolla ei voine pitää mielekkäänä.

Mahdolliset uudet tuotantoinvestointikohteet ja niiden velkarahoitustarve tarkastellaan tapauskohtaisesti tar-
koin investointilaskelmin.

Tilapäiset rahoitustarpeet (käyttöpääoman heilahtelu) hoidetaan kaupungin konsernitililimiitillä ja yritystodis-
tuksilla.

Kassavirta 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 /. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 /. 1-12/16	Budjetti v.2018
kassa jakson alussa	10 129	3 412	6 717	7 794	2 335	2 828
+ liiketoiminnan rahavirta	73 486	66 388	7 098	55 850	17 636	68 222
+ investointien rahavirta	-44 397	-48 708	4 311	-39 968	-4 429	-72 038
+ rahoituksen rahavirta	-23 954	-18 473	-5 481	-13 547	-10 407	6 590
Kassa jakson lopussa	15 264	2 619	12 645	10 129	5 135	5 603

Henkilöstö

Vantaan Energia –konsernin henkilöstö

	Yhteensä	Vakinaisia	Määräaikaisia	Henkilöstön keski-ikä
12/2016	328	321	7	45,03v
01-04/2017	331	320	11	44,65v
7/2017	367	316	50	43,49v
12/2017	329	314	15	44,62v
	Työntekijöitä	Toimihenkilöitä	Ylempiä toimihenkilöitä	Johtoa
12/2016	76	153	87	12
01-04/2017	79	153	87	12
7/2017	97	166	92	12
12/2017	70	157	90	12

Huomioitavaa on, että suurin osa tuotannollisesta henkilöstöstä kuuluu toimihenkilöihin.

Sairauspoissaoloprosentti:

12/2016	3,2%
01-04/2017*)	3,8% (sis. myös työtaturmista johtuneet)
7/2017	3,0% (sis. myös tapaturmista johtuneet 0,14 %)
12/2017	2,9% (sis myös tapaturmista johtuneet 0,11 %)

Vaihtuvuus:	Eläkkeelle	Irtisanoutui/irtisanottiin	Uusia
v. 2016	13	10/5	32
01-04/2017	4	2	9
8/2017	6	6	14, josta 6 pidempää määräaikaista
v. 2017	7	10	*)54, josta 11 pidempää määräaikaista

*)Luku sisältää 33 kesäharjoittelijaa (opiskelijaa)

Seuraavan viiden vuoden aikana noin 29 henkilöä siirtyy eläkkeelle.

HUOM! Eläköitymisiät ovat muuttuneet eläkeuudistuksen myötä 1.1.2017 -> työurat pitenevät.

Riskienhallinta

Vantaan Energian hallitus katselmoi kaikki yhtiön riskienhallintaan liittyvät politiikat vuosittain. Lisäksi käsitelään yhtiön avainriskit. Politiikat ja avainriskit on käsitelty hallituksessa viimeksi syksyllä 2017. Riskienhallinta-suunnitelmasta vastaa yhtiön operatiivinen johto. Seuraava päivitys suunnitelmista tehdään Vantaa-konsernin riskienhallintayksikölle aikataulun mukaisesti keväällä 2018.

Vantaan Energian kolme keskeistä riskiä ovat:

- Sähkön hintariski. Riskinä on sähkön matala hintataso ja mahdollinen hintatason pitkäaikainen pysyminen alhaisella tasolla. Riskiä hallitaan mm. sähköntuotannon ja sähkökaupan suojaustoiminnalla ja noudattamalla talousriskipolitiikkaa
- Politiikka- ja regulaatoririski. Riski voi toteutua mm. haitalliseen liiketoimintaregulaatioon, energian tukijärjestelmien muutoksiin tai vaikka ympäristölupiin liittyen. Riskiä hallitaan osallistumalla aktiivisesti energia-alan edunvalvontatyöhön ja vaikuttamiseen sekä erilaisin ennustein ja skenaarioin.
- Riski suuresta häiriöstä energian tuotannossa tai sähkön / kaukolämmön toimituksessa. Syitä voi olla esim. luonnontapahtumissa, konerikossa, suuronnettomuudessa tai inhimillisessä virheessä. Riskien hallintaan keinoina ovat mm. tehokkaat kunnossapito-ohjelmat ja varautumissuunnittelu, sekä erilaisien kriisitilanteiden harjoittelu.

VAV Asunnot Oy (konserni)

Y-tunnus	0640915-7
Omistusosuus	100 %
Hallituksen pj	Tuula Laukkanen
Toimitusjohtaja	Teija Ojankoski

VAV Asunnot Oy on Vantaan kaupungin 100 %:sti omistama yhtiö, joka rakennuttaa, omistaa ja hallinnoi vuokra-asuntoja. Yhtiö tuottaa laadukkaita ja kohtuuhintaisia koteja vantaalaisille. Kiinteistökannan suunnitelmallisilla korjauksilla varmistetaan niiden arvon säilyminen sekä asumisviihtyvyys yhteistyössä asukkaiden kanssa. VAV omistaa 10 000 vuokratonta, joissa asuu joka kymmenes vantaalainen. Yhtiö rakennuttaa jatkuvasti lisää uusia asuntokohteita vantaalaisten kasvaviin asuntotarpeisiin. Kesällä 2015 toteutettiin palveluasumisen liiketoimintasiirto VAV Asunnot Oy:n tytäryhtiöön VAV Hoivakiinteistöt Oy:hyn.

Lisätietoa VAV-Asunnot Oy:stä www.vav.fi

Toimintaympäristö

- Lainsäädännön muutokset ovat vaikeuttaneet korjaustoiminnan rahoitusta, korjauksiin varautumista ja asukasvalintaa.
- Asukasvalintaan palautui tulorajat 1.1.2017 alkaen. Muutos nopeuttaa asukasrakenteen yksipuolistumista, vaikeuttaa uudiskohteiden asuttamista, kasvattaa korjauskustannuksia ja lisänee omistajan toimeentulotukimenoja. Asukasvalinnan tulorajavaade poistuu 1.3.2018.
- Korjauksiin varautumisen euromäärää on rajoitettu ja omille varoille vuokrassa perittävä tuotto aleni 4 %:in 1.1.2017 alkaen. Korkotukilain uudistus kieltänee uusien kiinteistöjen, jotka on rahoitettu korkotukilainalla, mahdollisuuden varautua korjauksiin.
- Asumistuen enimmäisasumismenot jäädytetään vuoden 2017 tasoon.
- Lakiehdotus yhteisöjen tulolähdejaon poistamisesta rajaa konsernin sisäisten lainojen korkojen verovähennysoikeutta.
- Kiinteistöjen korjaustarpeiden kasvu – kiinteistökannan samanikäisyys kasaa korjauskustannuksia lähi-vuosiin.
- Asunnon tarvitsijoiden tulotason jatkuva heikkeneminen suhteessa asumisen kustannuksiin.

Toiminta

- Marsinkuja 1 valmistui 31.1. asuntoja 147 kpl. Liikevaihto kasvaa.
- Jaspiskuja 7a valmistui 31.5. asuntoja 109 kpl. Liikevaihto kasvaa
- Auringonkierto 2 valmistui 29.9. asuntoja 99 kpl. Liikevaihto kasvaa
- Myyty Ainonkuja 2 rivitalokiinteistö 24.4. Tuotto uustuotannon omiin varoihin
- Myyty Länsimäen korttelista määräala 17.8. Tuotto uudistuotannon omiin varoihin
- Jatketaan rajoituksista vapautuvien kiinteistöjen myyntiä. Haetaan ARA:lta kohdennetusti kiinteistöjä rajoituksista vapaiksi. Turvataan omia varoja korjausrakentamiseen ja uudistuotantoon.
- Viedään eteenpäin kaavakehityshankkeita, mm. Myyrmäessä, Veturikuja 8:ssa ja Hakopolku 4:ssa. Korvaavalla ja täydentävällä kaavoituksella mahdollistetaan kalliiden korjausten korvaaminen tehokkaamalla ja taloudellisesti kannattavammalla uudistuotannolla ja tonttimyynti omien varojen kerryttämiseksi.
- PTS-suunnitelman mukaisissa korjauksissa uusitaan lämmöntuotantolaitteita, tutkitaan hybridiratkaisuja, kuten esim. aurinkopaneeleja, kiinteistöjen lämmöntuotantoon. Ylläpitokustannusten hallinta pitkällä aikavälillä.
- Parannetaan tietojärjestelmiä ja asukkaille suunnattuja sähköisiä palveluja. Toiminnan taloudellinen tehokkuus.
- VAV konsernin yhtiörakennetta selkiytettiin 31.5, jolloin sulautettiin VAV Hoivakodit Oy:öön sen tytäryhtiö VAV Palvelukodit Oy ja muutettiin samalla VAV Hoivakodit Oy:n nimi VAV Palvelukodit Oy:ksi. Yhtiöjärjestelyjä jatketaan vuonna 2018.

Taloudellinen katsaus

- Liikevaihto on toteutunut budjetoidusti, vuokrat korottuivat keskimäärin 0,05 €/m² maaliskuun 2017 alusta keskivuokran ollessa 11,95 per neliö.
- Omaisuuden myyntivoittoja tuloutettiin 2,1 milj. euroa.
- Länsimäen tontin lohkomisen ja määräalan myynti, nettotuotto 1,022 milj. euroa.
- Suunnitelman mukaisesti on lyhennetty pitkäaikaisia lainoja. Alhainen korkotaso mahdollistaa budjetoidut ylimääräiset lyhennykset. Myös sisäisten lainojen (uustuotannon omien varojen) palautukset kassaan kerätään arvioitua nopeammin.
- PTS-korjaukset toteutettiin rullaavan budjetin mukaisesti. Korjaukset jäivät budjetoidusta 7 %. Korjaukset M€ tehtiin tulorahoituksella, kuluvana vuonna ei velkaannuttu korjaustoiminnasta.
- Vieraan pääoman korkokulut pysyivät edellisvuoden tasossa ollen 7 % liikevaihdosta. Uustuotannon rahoitukseen nostettiin korkotukilainaa 41,7 milj. euroa.

- Vuonna 2015 ja 2016 tehdyt korkojohdannaiset aiheuttivat lisää korkokulua vuonna 2017 yht. 362 tuhatta euroa 46,1 milj.euron pääomaan. Korkosuojausjauksia on tehty 20 %:iin vaihtuvakorkoisista lainoista, joissa korkotukilainan omavastuukorko on 3,4 %. Suojaussopimukset ovat voimassa 10 vuotta päättyen 2025.

Tuloslaskelma 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
Liikevaihto ja liiket. muut tuotot	95 341	90521	4820	88 970	6 371	94 032
Henkilöstökulut	-2 953	-3119	166	-2 824	-129	-3 325
Materiaalit ja palvelut	0	0	0	0	0	0
Kiinteistöom. hoitokulut	-46 443	-50160	3717	-43 005	-3438	-53 270
Liiketoiminnan muut kulut	-853	-748	-104,8	-763	-89,8	-1 068
Poistot	-18 265	-17272	-993	-17 789	-476	-19 020
Liiketulos	26 827	19222	7605,2	24 589	2238,2	17 349
Rahoitustuotot	67	27	40	103	-36	42
Rahoituskulut	-6 325	-8675	2350	-6 348	22,6	-9 120
Verot	0	0	0		0	0
Nettotulos	20 569	10574	9995,2	18 344	2224,8	8 271
Satunnaiset erät (netto)			0		0	
Kokonaistulos	20 569	10574	9995,2	18 344	2224,8	8 271

VAV-Asunnot Oy -konserni				
TUNNUSLUVUT	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 2017	Muutos tot / budj.	Toteuma 2016
Liikevoitto %	30	21	9	28
Asunnot	10481	10480	1	10334
Asuntojen käyttöaste %	99,0	99,1	0	99,0
Vaihtuvuus %	12	12	0	12
Vuokrasaavat liikevaihdosta %	1,2	1,2	0	1,3
Henkilöstö	50	51	-1	50
Keskivuokra €/m2/kk	11,95	11,95	0	11,90
Vuokrien vaihteluväli	9,65-15,04			9,33-15,02

Investoinnit

Uustuotanto:

- Marsinkuja 1, (valm. 31.1.2017), asuntoja 147 kpl, hankinta-arvo 21,4 milj.euroa
- Auringonkierto, (valm. 9/2017), asuntoja 99 kpl, hankinta-arvo 17,4 milj. euroa
- Jaspiskuja 7a, (valm. 5/2017), asuntoja 109 kpl, hankinta-arvo 19,2 milj. euroa
- Martinlaaksonkuja 2b, (valm 1/2018), asuntoja 52 kpl, joista erityisasuntoja 15 kpl, hankinta-arvo 8,8 milj.euroa
- Myyrmäen vanhustenkeskus, (valm. 2019), asuntoja 199 kpl, veroton hankinta-arvo 34,2 milj. euroa
- Keskeneräiset omat työt kasvoivat 2017 yhteensä 32,9 milj. euroa (uustuotanto), tytäryhtiöltä rakennuttamissaatavaa (Myyrmäki-hanke) on 14,1 milj. euroa palveluasuntojen rakennuttamisesta. Myyrmäki-hankkeen korkotukilaina 27,8 milj. euroa on kaupungin

rahoitusyksikön kilpailuttama ja se nostetaan valmiusasteen mukaisesti samoin kuin kohteen investointiavustus 6,4 milj. euroa.

- Uustuotannon investoinnit rahoitetaan korkotukilainalla ja omat varat mahdollisella käynnistysavustuksella ja myyntituotoilla sekä tulorahoituksella.

Korjaushankkeet:

- Kiinteistöihin tehtiin tarkastelujaksolla korjauksia 22,3 milj. eurolla, rahoitus tulorahoituksella.

1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
Investoinnit (netto)	44 105	51 000	-6895	50 768	-6662,6	44 000
Lainat kauden lopussa	508 603	510 000	-1397	497 152	11451	530 000
Oma pääoma	27 402	27 000	401,7	26 679	722,7	27 500
Taseen loppusumma	670 005	660 000	10004,7	623 072	46932,7	680 000
Henkilöstö lkm	50	51	-1	50	0	52

Rahoitus

- Maksuvalmiussuhde QR oli 1.0 eli lyhyen aikavälin velat pystytään hoitamaan likvideillä rahavaroilla. Maksuvalmiuteen vaikuttivat omaisuuden myyntituotot ja saatavien säilyminen kohtuullisina. Vaikka velkakirjaehtojes mukaiset lyhennykset kasvavat kiinteistökannan vanhetessa (keskimäärin asuntokanta 25 v), niin ylimääräisiä lyhennyksiä tehtiin noin 4 milj. euroa.
- Korkotaso on edelleen matala, mutta on syytä varautua maltilliseen korkojen nousuun. Vauhdittunut talouskasvu korottaa hintoja ja nostaa inflaatiota. Korjauksiin varautuminen hankaloituu ja velkakirjaehdot ylittäviin lyhennyksiin ei ole mahdollisuuksia. Lisäksi pitkäaikaisen rahoituksen tarjoajia on vähän.
- Arava- ja korkotukilainojen takapainoiset lyhennysohjelmat ja asukkaiden maksuvaikeuksien lisääntyminen ovat lähivuosien haaste.
- Uustuotannon rahoitus omien varojen osalta saataneen hoidettua ARAn myöntämän käynnistysavustuksen ja omaisuuden realisointien avulla vuosina 2018 – 2019. Omien varojen korkoa sisällytetään - käynnistysavustusten päätyttyä - vuokraan ja sitä kautta turvataan uustuotannon ja korjausrakentamisen omat varat myyntituottojen lisäksi.
- Korjausrakentamiseen jouduttaneen ottamaan korkotukilainaa vuonna 2020, ettei korjaustarve kasva liiaksi ja että kiinteistöjen arvo pystytään säilyttämään. Lainoitettavan korjausrakentamisen omarahoitusosuudet tullaan keräämään vuokrissa.
- Merkittävää helpotusta korjausrakentamisen rahoitukseen ei olla saamassa vuoteen 2024 mennessä, jolloin vasta 80-luvun aravakiinteistöjen alkuperäiset rahoituslainat on maksettu.

Kassavirta 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
kassa jakson alussa	19 979	19 979	0	47 729	-27 750	29 047
+ toiminnan tuotot (+)	95 341	90 521	4 820	88 970	6 371	94 032
- toiminnalliset menot (-)	-47 296	-50 908	3 612	-46 592	-703,8	-57 663
- investointien maksut kassasta (-)	-44 105	-51 000	6 895	-50 768	6 662,6	-44 000
- lainojen lyhennykset (-)	-30 259	-28 647	-1 612	-39 367	9 108	-27 522
- lainojen korot (-)	-6 325	-8 490	2 165	-6 348	23	-9 120
+ lainojen lisäykset (+)	41 711	41 711	0	26 355	15 356	40 000
Kassa jakson lopussa	29 047	13 166	15 880	19 979,4	9 067,2	24 774

Henkilöstö

- 31.12. henkilövahvuus 47 (vuonna 2017 keskimäärin 50)
- Naisia 66 % ja miehiä 34 %
- Henkilöstön keski-ikä 51 vuotta (2016 /49 vuotta)
- 26 % työntekijöistä 60 vuotta tai enemmän (2016 /17 %)
- Vahvistetaan rakennuttamisen ja korjausrakentamisen osaamista.
- Vaihtuvuus 16 % (2016/18 %), 6 uutta työntekijää
- Varaudutaan henkilöstön ikärakenteen muutoksiin ennakoivilla rekrytoinneilla.

Riskienhallinta

- Riskienhallintasuunnitelma on päivitetty ja hyväksytty 12.12.2017.
- 1. Vuokra-asuntojen ylikysyntä / riittävä uudistustuotanto
- 2. Yksittäiset tekniseltä ja taloudelliselta kunnoltaan heikkokuntoiset kiinteistöt / suunnitelmallinen korjaustoiminta ja kiinteistöjen hakeminen rajoituksista vapaiksi ja niiden myynti
- 3. Lainsäädäntöriskit / edunvalvonta
- 4. Korkoriski ja lainaehtoien takapainoisuus / lyhennysten aikaistaminen ja koronnoitumisen suojautuminen

VTK Kiinteistöt Oy (konserni)

Y-tunnus	0517745-4
Omistusosuus	100 %
Hallituksen pj	Hannu Vikman
Toimitusjohtaja	Jukka Antila

VTK Konserniin kuuluu emoyhtiön VTK Kiinteistöt Oy:n lisäksi tytäryhtiöt: Kiinteistö Oy Vantaan Peltolantie 5 (osakkeista 100 %), Kiinteistö Oy Vantaan Paloasema (osakkeista 100 %), Kivistön Putkijäte Oy (osakkeista 100 %), Kivistön Pysäköinti Oy (osakkeista 100 %), Kiinteistö Oy Vantaan Myyrinselkä (osakkeista 95,26 %) Myyrmäen Urheilupuisto Oy (osakkeista 100 %), Vantaan Innovaatioinstituutti Oy (osakkeista 100 %) sekä osakkuusyhtiöt Kiinteistö Oy Vantaan Maakotkantie 10 (osakkeista 49,2 %), Kiinteistö Oy Vantaan Rubiiniparkki (osakkeista 38,29%) ja Kiinteistö Oy Vantaan Ruusuparkki (osakkeista 32,84%). Lisäksi konserniin kuuluu omistusyhteisyritys Kiinteistö Oy Hakucenter (osakkeista 18,2 %) sekä muita vähemmistöosuuksia.

Lisätietoa VTK Kiinteistöt Oy:stä <http://www.vtkoy.fi/>

Toimintaympäristö

Sote- ja maakunta uudistuksen vaikutus yhtiön toimintaan selviää päätösten jälkeen. VTK Kiinteistöt Oy:llä on viidessä kiinteistössä vuokralaisena kaupungin sosiaali- ja terveystoimi. Karsikkokuja 15-17 ovat sosiaali- ja terveystoimen tiloja. Pakkalankuja 5:ssä on perheneuvolan tiloja, ympäristökeskus, suunterveydenhoidon liikelaitos ja kaupungin eläinlääkäri. Hakucenterissä osoitteessa Laukkarinne 6 toimii kaupungin sosiaali- ja terveydenhoidonyksikkö. Maakotkantie 10:ssä toimii kaupungin hammashoitola. 31.10.2017 ostettu Koy Vantaan Jönsäksentie 4:ssä toimii Myyrmäen terveysasema.

Toiminta

Yhtiö päivitti tilikauden aikana pääomavuokraohteiden vuokranmäärityksiä huomioimalla kiinteistöjen huolto- ja ylläpitokustannukset ja mukauttamalla pääomavuokrasopimukset vastaamaan kaupungin vuokranmäärityksiä.

Vuonna 2015 alkanut Metropolia Ammattikorkeakoulu Myyrmäen kampuksen laajennusinvestointi jatkui. Laajennuksen käyttöönotto on syksyllä 2018. Hankkeen kokonaiskustannus on n. 41 miljoonaa euroa. Investoinnit rahoitus tapahtuu leasing-rahoituksella.

Lumon pysäköintitalon saneeraus valmistui kesällä 2017. Saneerauksen kokonaiskustannus oli 0,5 milj. euroa, josta vuodelle 2017 kohdistui 0,3 milj. euroa. Saneeraus on luonteensa puolesta vuokralaismuutosta, joten sen kustannukset on kirjattu tulokseen. Leppäkorven päiväkodin peruskorjaustyöt valmistuivat kesällä, investoinnin kokonaiskustannus on 0,3 milj. euroa. Ylästön koulun laajennusosan rakentaminen ja vanhanpuolen tilamuu- tosten työt aloitettiin alkuvuodesta. Laajennuksen käyttöönotto on syksyllä 2019, investoinnin arvo n. 5,0 miljoonaa euroa, josta vuonna 2017 toteutui 0,2 milj. euroa. Varia Rälssitie 3:n peruskorjaushanke aloitettiin kesällä 2017 ja se valmistuu alkusyksystä 2018. Hankkeen arvo on 2 milj. euroa, josta vuodelle 2017 on toteutunut 1,0 milj. euroa.

VTK Kiinteistöt Oy osti Kiinteistö Oy Vantaan Jönsäksentie 4 -nimisen yhtiön osakekannan 31.10.2017. Kauppahinta oli 12,6 milj. euroa, lisäksi VTK:lle siirtyi Kiinteistö Oy Vantaan Jönsäksentie 4:n velat emoyhtiölleen n. 9,1 milj. euroa. VTK Kiinteistöt Oy osti tilikauden aikana Kiinteistö Oy Myyrinselän osakkeita 172 kpl, jonka jälkeen emoyhtiö omistaa yhtiön koko osakekannan. VTK Kiinteistöt Oy:n tytäryhtiö Kivistön Pysäköinti Oy myi omistamansa Kiinteistö Oy Vantaan Ruusuparkin osakkeita 34 kpl. Kivistön Pysäköinti Oy omistaa nyt Kiinteistö Oy Vantaan Ruusuparkista 26,64 %.

Tytäryhtiö Kivistön Pysäköinti fuusiointi VTK Kiinteistöt Oy:hyn siirtyi toteutettavaksi vuonna 2018.

Taloudellinen katsaus

Tuloslaskelma 1 000 eur	Toteuma 2017	Budjetti 2017	Ero tot. / Bud.	Toteuma 2016	Muutos enn. 17 / Tot. 16	Budjetti 2018
Liikevaihto ja liiket. muut tuotot	19 812	19 860	-48	18 402	1 410	26 348
Henkilöstökulut	-989	-1 296	307	-1 526	537	-622
Kiinteistön hoitokulut	-6 523	-7 071	548	-7 544	1 020	-12 607
Poistot	-10 298	-10 605	307	-8 944	-1 354	-10 667
Liiketulos	2 002	888	1 114	388	1 614	2 453
Rahoitus erät	-552	-675	123	-311	-241	-796
Verot	-649	-90	-559	-34	-615	
Nettotulos	801	123	678	43	758	1 657
Vähemmistöosuudet	0	0	0	-24	24	0
Kokonaistulos	801	123	678	19	758	1 657

Meur	Toteuma 2017	Budjetti 2017	Ero tot ./. Bud	Toteuma 2016	Muutos enn. 17 ./. Tot. 16	Budjetti 2018
Investoinnit (netto)	-24,5	4,1	-29	2,5	-27	8,8
Leasing-vastuut kauden lopussa	3,7	3,7	0	3,7	0	3,5
Lainat kauden lopussa	123,2	132,9	-10	112,7	11	113
Oma pääoma	45 428		45 428	42 666	2 762	
Taseen loppusumma	174 277	159 000	15 277	158 731	15 546	160 000

Konsernin liikevaihto oli 18,8 milj. euroa (2016: 16,9 milj. euroa), liiketoiminnan muut tuotot 1,0 milj. euroa (2016: 1,6 milj. euroa). Emoyhtiö VTK Kiinteistöt Oy:n liikevaihto oli 18,4 milj. euroa (2016: 16,3 milj. euroa), liiketoiminnan muut tuotot olivat 1,0 milj. euroa (2016: 1,1 milj. euroa).

Konsernin tilikauden tulos oli 0,8 milj. euroa (2016: 0,02 milj. euroa). Emoyhtiön tilikauden tulos oli 2,2 milj. euroa (2017: 0,3 milj. euroa). Merkittävimmät syyt tuloksen parantumiseen ovat vuosikorjauskustannusten aleneminen edelliseen vuoteen verrattuna sekä pääomavuokrien uusimisesta aiheutunut vuokratuottojen kasvu.

Investoinnit

Konsernin investoinnit olivat 25,1 milj. euroa (2016: 6,2 milj. euroa). VTK Kiinteistöt Oy:n hallitus on tehnyt 24.2.2018 päätöksen pääomasijoituksesta Koy Vantaan Jönsaksentie 4:n sijoitettuun vapaaseen omaa pääomaan, jolla kuitataan tytäryhtiön taseessa oleva velka 9,1 euroa maksetuksi emoyhtiölle. Emoyhtiössä toimenpide kasvattaa osakkeiden hankinta-arvoa ja tämä on jo sisällytetty konsernin investointilukuihin jo vuonna 2017.

Emoyhtiön investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin olivat 14,9 milj. euroa (2016: 5,8 milj. euroa), josta tytäryhtiöiden osakkeiden ostojen osuus oli 13,2 milj. euroa. Kivistön Putkijäte Oy:n putkikeräysjärjestelmän investoinnit olivat n. 1,3 milj. euroa (2016: 0,7 milj. euroa).

Rahoitus

Emoyhtiö nosti lokakuussa 22,5 milj. euron lainan Kiinteistö Oy Vantaan Jönsaksentie 4:n osakekannan ostoa varten. Konsernin lainakanta oli vuoden 2017 lopussa 123,3 milj. euroa (2016: 112,8 milj. euroa), josta emoyhtiön lainakanta oli 119,2 milj. euroa (2016: 104,6 milj. euroa). Konserni lyhensi lainoja vuoden 2017 aikana 9,8 milj. euroa, josta emoyhtiön osuus oli 8,0 milj. euroa.

VTK Kiinteistöt Oy:n Metropolia ammattikorkeakoulurakennuksen leasing-vastuu 31.12.2017 oli 3,7 euroa. Leiritie 1:n laajennuksen leasing-rahoituslimiitistä (41 milj. euroa) oli käytetty 31.7.2017 21,6 milj. euroa.

Kassavirta 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./ Bud 1- 12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v. 2018
kassa jakson alussa	11 426	8 000	0	9 009	0	11 000
+toiminnan tuotot (+)	20 720	19 860	0	18 105	0	26 348
-toiminnalliset menot (-)	-6 307	-8 457	0	-8 334	0	-13 228
- nettoinvestoinnit (+/-)	-24 453	-26 100	0	2 310	0	-8 800
-lainojen lyhennykset (-)	-11 028	-7 950	0	-10 412	0	-21 319
-lainojen korot (-)	-552	-675	0	-311	0	-552
+lainojen lisäykset (+)	22 500	30 000	0	0	0	13 000
+osakeanti (+)	1 966	600	0	1 059	0	3 000
Kassa jakson lopussa	14 273	15 278	0	11 426	0	9 449

Henkilöstö

VTK Kiinteistöt Oy:n henkilöstömäärä oli 31.12.2017 5 henkilöä (31.12.2016 viisi henkilöä). Tammikuun 2018 alussa rekrytoitiin yhtiöön ylläpitopäällikkö. Myyrmäen Urheilupuisto Oy:n vakituisen henkilöstön määrä oli 18 henkilöä (31.12.2016 oli 21 henkilöä). Lisäksi yhtiö käyttää tuntityöntekijöitä ruuhka-apuna. Kivistö Pysäköinti Oy:ssä ja Kivistön Putkijäte Oy:ssä toimii oto – toimitusjohtaja.

Riskienhallinta

Yhtiön vanha kiinteistökanta on jo saavuttanut yli 20 vuoden iän, jonka vuoksi tulevana vuosina on varauduttava merkittäviin korjausinvestointeihin, jotta erityisesti tavanomaisten toimitilakohteiden arvot kyetään säilyttämään. Vanhanmalliset toimitilat tulevat olemaan yhtiön kiinteistöomaisuuden arvon säilyttämisen kannalta ongelmallisia, mutta eivät kuitenkaan muodosta erityistä riskiä. Yhtiön toiminnan ja kiinteistökehityksen painopistealueita ovat energiatehokkuus ja kestäväkehitys.

Yhtiö joutuu edelleen panostamaan rahoitusrakenteen ja talouden vahvistamiseen myös tulevana vuosina, johon tuen 100 %:n velkapääomalla viime vuosina suoritetuista investoinneista. Lähivuodet tulevat olemaan rahoitussellisesti raskaita ja mikäli korkotasossa tapahtuu huomattavaa nousua, on maksuvalmiuden varmistamiseksi ryhdyttävä voimakkaisiin toimiin lainojen järjestelemiseksi. Mikäli kuitenkin korkotasot pysyvät nykyisessä tasossa, helpottuu rahoitustilanne 3 – 5 vuoden jälkeen.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy

Y-tunnus	2440395-5
Omistussuus	100 %
Hallituksen pj	Jari Ahokas
Toimitusjohtaja	Liisa Sarjala

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy on Vantaan kaupungin 100 %:sti omistama yhtiö. Yhtiön toimialana on kiinteistön- ja maisemanhoito, rakennus- ja korjauspalvelut, siivouspalvelut sekä ateriapalvelut ja muut ravitsemis- ja aulapalvelut, turvallisuus- ja vartiointipalvelut sekä posti- ja kuriiritoiminta. Yhtiö aloitti varsinaisen toimintansa vuoden 2012 alusta. Yhtiön palvelukseen siirtyi tilakeskuksesta noin 1 000 henkilöä ns. vanhoina työntekijöinä. Vuoden 2016 lopussa yhtiön palveluksessa oli 949 henkilöä.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n tehtävänä on tukea Vantaan kaupunkikonsernin toimialoja ja niiden asiakkaita tuottamalla asiakkaiden tarpeita vastaavia ateria-, puhtaus- ja kiinteistöpalveluja sekä näitä tukevia palveluja. Yhtiön markkinointinimi on Vantti.

Lisätietoa Vantaan Tilapalvelut Oy:stä <http://www.vantti.fi/>

Toimintaympäristö

1.1.2017 voimaan tullut hankintalaki tarkensi yhtiön toimintaedellytyksiä in-house asemaan liittyen ja muutti mm. hankintamenettelyn valintaan vaikuttavia kynnysarvoja. Yhtiön hallitus pyysi Hankintakeskuksesta lausunnon yhtiön markkinoille suuntautuvan myynnin järjestämisestä koskien.

Sote- ja maakuntauudistuksen siirtyminen vuoden 2020 alkuun tuo yhtiölle ja kaupunkikonsernille lisäaikaa muutokseen varautumiseen. Uudistus näyttää joka tapauksessa vaikuttavan merkittävästi yhtiön toimintaedellytyksiin ja asiakassuhteisiin yhtiön tällä hetkellä sosiaali- ja terveystoimelle tarjoamien palveluiden osalta voimaantulosta lähtien. Sosiaali- ja terveystoimen toimialan osuus yhtiön myynnistä on yli 20 %. Yhtiö selvittää tilanteeseen liittyviä mahdollisia henkilöstövaikutuksia ja muutoksen edellyttämiä vaihtoehtoisia toimintamalleja pystyäkseen varautumaan uudistuksen voimaantuloon.

Toiminta

Yhtiö neuvotteli vuonna 2016 ateria- ja puhtauspalveluiden myyntiä koskevien sopimuksiensa jatkamisesta Vantaan kaupungin kanssa. Neuvotteluiden tuloksena solmittiin pääosin joulukuun aikana useita 1.1.2017 alkaen voimaantulleita sopimuksia eri asiakastoimialojen kanssa.

Vannti alensi vuodenvaihteessa 2016-2017 myyntihintojaan tai suuntasi asiakkaidensa kanssa sovittuja lisäpäänostuksia palveluidensa laatutasoon ateriapalveluissa 3,1 % (696 t€) ja puhtauspalveluissa 3,2 % (404 t€). Lisäksi yhtiö hyvitti vuonna 2017 kiinteistöpalveluidensa laskutuksessa Sivistystoimen toimialaa 0,3 % (27 t€). Syksyllä 2017 kuitenkin arvioitiin, että yhtiö ei pysty sopeuttamaan ateriapalvelut liiketoimintayksikkönsä kustannustasoa tehostamistoimien edellyttämällä tavalla, johon perustuen yhtiö korotti ateriapalveluidensa myyntihintoja.

Yhtiön hallitus päätti 25.1.2017 käynnistää selvityksen yhtiön laajennetun johtoryhmän työskentelystä ja työskentelyolosuhteista. Selvityksen tulokset raportoitiin hallitukselle ja laajennetulle johtoryhmälle toukokuussa 2017. Selvityksen perusteella yhtiö on käynnistänyt pitkäkestoisen hankkeen uudistaakseen johtamis- ja toimintakulttuuriaan. Hankkeessa kehitetään tavoitteellista, arvostavaa ja vuorovaikutteista esimiestyötä ja johtamista kaikilla organisaatiotasoilla sekä mm. lisätään henkilöstön osallistumista johtamisjärjestelmän kehittämiseen ja työroolien kirkastamiseen.

Aula- ja turvapalveluiden toiminta laajentui 1.7. alkaen yhtiön aloitettua tuottaa kiertävien vartijoiden palvelua, jota Vantaan kaupunki hankki ennen muutosta konsernin ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Palvelun työllistävä vaikutus on alkuvaiheessa kolme henkilötyövuotta. Yhtiön lähes 30 kouluisäntää osallistuivat kesän aikana yhteistyössä ammattiopisto Varian kanssa toteutettuun jatkokoulutukseen, jossa Vannti koulutti kouluisännät vartijoiksi.

Vantaan Talouspalvelukeskuksen ja yhtiön toteuttamien selvitysten perusteella yhtiön esikouluaterioiden käsitteilytapa arvonlisäverotuksessa yhtenäistettiin siten, että aterioita käsitellään kuten muutakin päiväkotiruokailua aterioiden tarjoilun olosuhteista riippumatta. Selvityksen jatkotyönä yhtiön arvonlisäverovähennyksen kustannuspaikkakohtaista laskentatapaa muutettiin. Muutosten tulosvaikutus oli v. 2017 n. 120 t€.

Yhtiö yksinkertaisti ateriapalveluidensa organisaatorakennetta yhdistämällä palvelukeittiöt samaan palvelualueeseen niille ruokaa valmistavan valmistuskeittiön kanssa. Muutos tuli voimaan 1.1.2018 ja sillä pyritään läpinäkyvämpään talousohjaukseen sekä tarpeettomien sisäisten transaktioiden eliminointiin. Lisäksi yhtiö pyrkii yksinkertaistamaan ateriapalveluidensa myyntihinnastoja. Vuoden 2018 myyntihintojen määrittäminen on katsausta annettaessa käynnissä.

Yhtiössä valmisteltiin vuonna 2017 uusi hankintaohje yhteistyössä Hankintakeskuksen kanssa Vantaan ohjeeseen perustuen ja yhtiön hallitus hyväksyi ohjeen 25.1.2018.

Yhtiössä valmisteltiin syksyllä 2017 toimintojen modernisointiin, automaatioasteen kasvattamiseen ja työn sällön sekä tehokkuuden kasvattamiseen tähtäävä digistrategia, jonka yhtiön hallitus hyväksyi 25.1.2018.

Asiakastytyväisyyttä selvitettiin Vantin sopimus- ja käyttäjäasiakkaille. Kyselyyn vastasi 370 vastaajaa. Kokonaistyytyväisyys Vanntiin oli noussut merkittävästi edellisistä vuosista (2015: 2,83 ja 2016:3,21) ollen nyt 3,81.

Taloudellinen katsaus

Yhtiön tuotot vuonna 2017 olivat 46,9 m€, missä oli kasvua 1,3 m€ edellisvuoteen verrattuna. Liikevaihto kasvoi yhtiön kaikissa liiketoimintayksiköissä ja eniten kiinteistöpalveluissa (570 t€). Kiinteistöpalveluissa vartiointitoiminta kasvoi ja kuljetuspalveluita tuotettiin ensimmäistä kertaa koko vuoden ajan. Ateriapalveluiden liikevaihtoa kasvattivat mm. hotellitoiminta (ensimmäinen kokonainen toimintavuosi) ja loppuvuodesta toteutettu hinnanmuutos. Puhtauspalveluissa liikevaihdon kasvuun vaikutti v. 2017 voimaan tullut palvelusopimusten muu-

tos ja siihen liittynyt palveluiden tuotteistaminen. Yhtiö pystyi toteuttamaan ennakoitua enemmän erillisveloitettavia kausitoita, jonka lisäksi hygieniatuotteet ja vaihtomatot siirtyivät läpikäytökseen nykyisessä sopimuksessa.

Henkilöstökulut kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 1,1 m€ toiminnan laajenemiseen ja palvelutuotannon laadun parantamiseksi tehtyihin toimiin perustuen. Materiaalit ja palvelut ryhmässä yhtiö pystyi pienentämään kuluja 140 t€ tekemiinsä säästötoimiin perustuen. Liiketoiminnan muut kulut kuitenkin kasvoivat noin 110 t€. Kokonaistulos oli 143 t€ voitollinen.

Yhtiön loppuvuosi sujui taloudellisesti selvästi osavuositarkastuksessa 1-8/2017 ennakoitua paremmin. Eroa syntyi mm. liikevaihdossa (n. 680 t€ osavuositarkastuksen 31.8.2017 ennustetta enemmän). Henkilöstökulut toteutuivat 270 t€ ennakoitua pienempänä. Liikevaihdon kehitys oli ennakoitua positiivisempaa ateriapalvelussa n. 280 t€ ja kiinteistöpalvelussa n. 410 t€. Puhtauspalveluiden liikevaihto toteutui n. 10 t€ ennustettua pienempänä. Ateriapalveluissa ero perustui kuitenkin loppuvuodesta toteutettuun hinnanmuutokseen.

Henkilöstökuluissa saavutettu positiivinen kehitys ennusteeseen verrattuna perustui suurimmalta osin ateriapalveluihin (150 t€). Lisäksi säästöä syntyi puhtauspalveluissa n. 60 t€, sisäisissä palveluissa n. 50 t€ ja kiinteistöpalveluissa n. 10 t€. Aineiden ja tarvikkeiden ryhmässä kulut toteutuivat yhtiötasolla n. 30 t€ ennakoitua pienempänä. Ostettujen palveluiden kulut toteutuivat yhtiötasolla n. 170 t€ ennakoitua suurempana, josta ateriapalveluiden osuutta oli n. 130 t€.

Tuloslaskelma 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
Liikevaihto ja liiket. muut tuotot	45 929	45 036	893	45 651	1 278	47 566
Henkilöstökulut	-29 817	-29 739	-78	-28 713	-1 104	-30 706
Materiaalit ja palvelut	-15 642	-15 018	-624	-15 786	144	-15 649
Kiinteistöom. hoitokulut	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-1 110	-1 062	-48	-998	-112	-1 064
Poistot	-189	-172	-17	-121	-68	-206
Liiketulos	171	45	126	32	139	-58
Rahoitustuotot	3	-1	4	0	3	0
Rahoituskulut	-16	-8	-8	-43	27	-8
Verot	-36	0	-36	0	-36	0
Nettotulos	122	36	86	-11	133	-65
Satunnaiset erät (netto)	21	2	19		21	0
Kokonaistulos	143	37	105	-11	154	-65

1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
Investoinnit (netto)	353	295	58	310	43	439
Lainat kauden lopussa	0	0	0	0	0	0
Oma pääoma	880		880	578	302	
Taseen loppusumma	8 989	N/A		8 535	454	N/A
Henkilöstö lkm	970	N/A		949	21	N/A

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy						
	Ateria	Puhtauspalvelut	Kiint. huolto (sis. Vahtimestarit)	Ateria	Puhtauspalvelut	Kiint. huolto (sis. Vahtimestarit)
1000 eur	2017	2017	2017	2016	2016	2016
Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot	22 828	13 034	11 055	22 283	12 650	10 487
Liiketoiminnan kustannukset	-23 201	-12 845	-10 727	-22 511	-12 779	-10 142
Liiketulos	-373	189	328	-228	-129	345
	TOT	Budjetti	Toteuma			
TUNNUSLUVUT	1-12/2017	2017	2016			
Liikevaihto 1000 eur	48 929	48 036	45 651			
Henkilöstön lkm	970	N/A	949			
Liikevaihto / henkilö / kk	4,03	N/A	4,01			
Tuotettuja aterioita kpl / kk	822 208	N/A	817 667			
siivous sopimuksia m2 / kk	488 777	N/A	489 405			
Kiinteistöhuoltosopimukset m2 / kk (ei s)	908 300	N/A	908 300			

Investoinnit

Yhtiön liiketoiminnat eivät ole erityisen pääomaintensiivisiä, eikä yhtiön toiminta muutoinkaan edellytä poikkeuksellisen merkittäviä investointeja lähitulevaisuudessa. Tämä ja kaupunkikonsernin valitsema omistus- ja leasing-rahoitusta hyödyntävä rahoitusstrategia huomioiden yhtiö suunnittelee rahoittavansa tarvittavat investoinnit lähtökohtaisesti tulorahoituksella.

Yhtiön ensimmäisien toimintavuosien investoinnit ovat kuitenkin olleet hyvin maltillisia ja yhtiöllä on tarvetta uudistaa kalustoaan lähivuosina, jonka lisäksi yhtiön toiminnan tehostamistavoitteet edellyttävät investointeja nykyaikaiseen teknologiaan. Tähän perustuen yhtiö suunnittelee lähivuosille investointibudjettinsa maltillista kasvattamista. Yhtiön hallitus vahvistaa investointisuunnitelman kullekin vuodelle vuosibudjetoinnin yhteydessä.

Vuodelle 2018 suunnitellut taseeseen kirjattavat investoinnit ovat yhteismäärältään 439 000 euroa.

Esitetty investointisumma jakaantuu liiketoimintayksiköihin seuraavasti:

Ateriapalvelut	159 000 €
Puhtauspalvelut	130 000 €
Kiinteistöpalvelut	50 000 €
Sisäiset palvelut	100 000 €

Toimipistetasolla suunnitellut investoinnit muodostuvat ateriapalveluissa astioista, ruoan valmistamiseen ja kuljettamiseen liittyvistä hankinnoista sekä mittalaitteista. Puhtauspalveluiden suunnitelma muodostuu käsi-työvälineiden ja rikkoutuneiden siivouskoneiden korvausinvestoinneista. Kiinteistöpalveluiden suunnitellut investoinnit liittyvät työkoneiden hankintaan sekä postinjakelutoiminnan kehittämiseen. Vuoden 2017 vastaavat investoinnit operatiivisen toiminnan kehittämiseen olivat 353 t€.

Vantin merkittävimmät investoinnit liittyvät yhtiön tietojärjestelmiin. Nämä investoinnit kirjataan kuitenkin kaupungin taseeseen ja yhtiö maksaa kaupungin tekemiä poistoja vastaavan summan Tietohallinnon kuukausilaskutuksen yhteydessä. Merkittävin meneillään oleva investointi on kaupungin ja Vantin yhteinen kiinteistöhallinnan KIHA-projekti. Vantin kustannusosuus hankkeen investointitarpeesta on 68 t€. Mahdolliset toteutusvaiheessa tehtävät muutokset Järjestelmän Palvelusopimukset –moduuliin tarvittavat muutostyöt saattavat vielä kasvattaa yhtiön maksuosuutta.

Yhtiön 25.1.2018 vuosille 2018-2021 hyväksytyn digistrategian suunnitellut kokonaisinvestoinnit ovat yhteensä alustavasti 680 t euroa, josta vuoden 2018 osuutta on 150 t€. Ohjelman kokonaissumma jakautuu useisiin osaprojekteihin, joista suurimpia ovat tietovarasto ja sitä hyödyntävä raportointiohjelmisto (250 t€), työvoiman hallintajärjestelmä (100 t€) ja elintarvikelaskujen automaattinen kohdentaminen (100 t€). Yksittäisistä investoinneista tehdään käynnistysvaiheessa vielä normaalit Vantaan tietojärjestelmäinvestointien valmisteluprosessin mukaiset tarkentavat hanke- ja hyötyarviot. Varsinaisten ohjelmaan liittyvien investointien lisäksi digistrategialla on vaikutuksia yhtiön päätelaitteista aiheutuviin kustannuksiin. Nämä kustannukset yhtiö huomioi vuosibudjetointinsa yhteydessä. Vuodelle 2018 varattu lisäkustannus on 10 t€.

Rahoitus

Yhtiön kassan määrä 31.12. oli n. 2,3 m€ (31.12.2016; 3,0 m€)

Kassatilanne on vaihdellut normaalin kuukausitason vaihtelurytmin puitteissa ja yhtiö on turvautunut konserniliini limiittiin palkanmaksujen yhteydessä. Kassatilanteen heikentyminen edelliseen vuodenvaihteeseen verrattuna selittyy vuoden 2017 viimeisten laskutusten aikataululla ja tähän perustuen 1,4 m€ edellisvuotta suuremmilla myyntisaamisilla. Tilinpäätöksessä kassa esitetään Rahat ja pankkisaamiset ryhmän sijasta siirtosaamisissa, koska yhtiön käyttämä pankkitili on konserniliini yksikkötili. Vuoden 2017 positiivinen tulos parantaa yhtiön oman pääoman lisäksi myös rahoitusasemaa.

Konserniliini limiitti turvaa yhtiön rahoitusasemaa riittävästi aikavälillä 2018-2021 edellyttäen, että yhtiön kannattavuus säilyy vähintään likimain nollatuloksen tasolla eikä yhtiön tuotantovolyyymeissa tapahdu ennakoimattomia muutoksia tai merkittäviä häiriöitä. Yhtiöllä ei ole pitkäaikaista lainaa.

Yhtiön suunnittelema investointien kasvattamisesta lisää toteutuessaan toimintaan sitoutuvan pääoman määrää. Kassavaikutus on käytännössä mahdollista hallita investointien etukäteisellä suunnittelulla.

Sote-uudistus saattaa vaikuttaa yhtiön tuotantovolyyymiin. Yhtiö varautuu uudistukseen kuitenkin ensi sijassa toiminnallisena ja taloudellisena ennemminkin kuin rahoituksellisena muutoksena - yhtiön tulee sopeuttaa hallitusti toimintojaan mahdollisten volyyymimuutosten edellyttämällä tavalla.

Kassavirta 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
kassa jakson alussa	4		4	0	4	
+ toiminnan tuotot (+)	46 975		46 975	46 792	183	
- toiminnalliset menot (-)	-46 622		-46 622	-49 494	2 872	
- investointien maksut kassasta (-)	-353		-353	-310	-43	
- lainojen lyhennykset (-)	0		0	0	0	
- lainojen korot (-)	0		0	0	0	
+ lainojen lisäykset (+)	0		0	0	0	
Kassa jakson lopussa	4	0	4	3 012	-3 008	0

Henkilöstö

Perustiedot henkilöstöstä ja kehitys edellisvuoden sekä osavuositarkastuksen tilanteisiin verrattuna ilmenevät seuraavista taulukoista. Vakituisten työsuhteiden suhteellinen osuus on kasvanut aiemmin määräaikaisten sopimusten vakinaistamisen myötä. Kehitystä selittää myös tarvittaessa töihin kutsuttavan työsuopimusmallin käyttö; yhtiö pystyy nykyisellään käyttämään tuntityöntekijöitä aiempaa joustavammin, mikä pienentää tarvetta määräaikaisten työsuopimuksille tilanteissa, joissa työmäärän jatkuvuus on vaikeasti ennakoitavissa.

Liiketoimintayksiköiden tasolla kiinteistöpalveluiden henkilöstömäärän kasvu selittyy yhtiön vartiointitoimintojen laajenemisella. Puhtauspalveluissa henkilöstöresurssien kasvu selittyy yhtiön tuotantoon tulleilla uusilla toimipisteillä sekä rekrytoinneilla sijaistuksien turvaamiseksi, jotta yhtiö pystyy toteuttamaan palvelusopimuksen edellyttämän laatutason.

31.12.2017 vs 1.1.-30.8.2017 vs 31.12.2016

Henkilöstön rakenne ja henkilömäärät

	Vakinaiset			Määräaikaiset			Yhteensä		
	2017	2017-08	2016	2017	2017-08	2016	2017	2017-08	2016
Ateria	352	357	360	31	23	33	383	380	380
Kiinteistö	176	176	161	12	14	21	188	190	179
Puhtaus	363	351	302	18	17	50	381	368	341
Sisäiset	17	18	20	1	1	2	18	19	20
Vantti	908	902	843	62	55	106	970	957	920

Vaihtuvuus on kasvanut hieman vuoden 2016 vertailutietoon verrattuna (osavuositilaston tilanne ei vertailukelpoinen eripituisen seurantajakson vuoksi). Vaihtuvuus kasvoi puhtauspalveluita lukuun ottamatta kaikilla toimialoilla. Yleisen taloustilanteen piristymisen kasvattaa lähtövaihtuvuutta ja heikentää työvoiman saatavuutta yhtiön harjoittamilla verrattain matalapalkkaisilla toimialoilla.

31.12.2017 vs 1.1.-30.8.2017 vs 31.12.2016

Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus

	Vakinaiset		
	2017	2017-08	2016
Ateria	11,1	7,0	8,3
Kiinteistö	10,5	6,8	8,1
Puhtaus	10,6	7,6	13,9
Sisäiset	22,7	14,3	13,6
Vantti	11,0	7,4	10,5

Vakinaisen henkilökunnan osuuden kasvu on havaittavissa myös henkilöstörakenteen tilastoinnissa. Miesten osuuden suhteellinen kasvu selittyy liiketoiminta-alueiden keskinäisten suhteiden muutoksilla; vartijatoiminnan ja kiinteistöpalveluiden laajentuminen ovat kasvattaneet miesten osuutta. Kasvanut vaihtuvuus heijastuu myös pieninä alenemina keskimääräisessä palveluajassa sekä henkilöstön keski-ikässä.

31.12.2017 vs 1.1.-30.8.2017 vs 31.12.2016

	2017	2017-08	2016
Vakinaisia henkilökunnasta	93,6 %	94,3 %	88,8 %
Naisten osuus henkilökunnasta	75,6 %	71,7 %	75,9 %
Keski-ikä	47,6v	47,8v	47,9v
Keskimääräinen palveluaika	9,3v	9,4v	9,8v

Yhtiön sairauspoissaolo-% (terveysperusteiset poissaolot yhteensä) oli 8,11% (vuonna 2016: 7,80 %). Ainakin osittain tähän olivat syynä lisääntyneet tuki- ja liikuntaelinsairaudet ja hengityselinsairaudet. Vuoden aikana tilanteeseen pyrittiin vaikuttamaan lisäämällä mm. ergonomiatietoisuutta ja kouluttamalla puhtauspalveluiden palveluohjaajia ergo-kummeiksi. Lisäksi esimiehille lisättiin tietoisuutta aktiivisen välittämisen mallin hyödyistä ja koulutettiin varhaisempaan välittämiseen työ kuntokeskusteluihin. Myös työkyvynarviointipyyntöjä on tehty vuoden 2017 aikana aktiivisesti esimiesten aloitteesta, kun työntekijän työssä suoriutumisessa on ilmennyt vaikeuksia, joita ei ole saatu korjattua työpaikan omin toimin.

Henkilöstökyselyssä tammikuussa 2018 savutettiin lähes sama tyytyväisyystulos, 3,34 kuin oli edellisessä mittauksessa (3,33). Kyselyä muutettiin mittaamaan paremmin organisaatiokulttuuria ja tuloksissa erityisen hyväksi henkilöstö arvioi oman hyvinvointinsa. Lisäksi henkilöstö koki, että työn jakautuminen ja määrä sekä suhde palvelun käyttäjiin ovat hyvällä tasolla. Eniten kehittämistä henkilöstö näki olevan johtamisessa, työn organisoinnissa ja työn tekemisen puitteissa.

Riskienhallinta

Keskeisimmiksi yhtiön toimintaan liittyviksi riskeiksi on tunnistettu yhtiön kilpailukyky, osaavan henkilöstön saatavuuteen, sitoutumiseen ja sairauspoissaoloihin liittyvät riskit sekä ateriapalveluiden elintarvikehygieniaan ja erityisruokavalioihin liittyvät riskit. Yhtiön taloudellinen tulos vuonna 2017 muodostui osavuosikatsauksessa ennakoitua paremmaksi ja positiivinen tulos vahvisti yhtiön pääomarakennetta.

Yhtiön kilpailukykyä on laadittu erillinen selvitys tammikuussa 2018. Selvitys tuo aiempaa tarkempaa tietoa kilpailukykyä eri toimialoilla ja asiakasryhmissä helpottaen jatkotoimien kohdentamista. Henkilöstöön liittyvien riskien hallitsemiseksi yhtiö on käynnistänyt pitkäkestoisen hankkeen uudistaakseen johtamis- ja toimintakulttuuriaan. Hankkeessa kehitetään tavoitteellista, arvostavaa ja vuorovaikutteista esimiestyötä ja johtamista kaikilla organisaatiotasoilla sekä mm. lisätään henkilöstön osallistumista johtamisjärjestelmän kehittämiseen ja työroolien kirkastamiseen. Ateriapalveluiden elintarvikehygieniaan ja erityisruokavalioihin liittyvien riskien hallitsemiseksi yhtiö kehittää edelleen omavalvonnan prosessejaan.

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy

Y-tunnus	0503417-0
Omistususuus	95,5 %
Hallituksen pj	Miikka Nieminen
Toimitusjohtaja	Tiina Immonen

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy on Vantaan kaupungin 95,5 %:sti omistama yhtiö. MERCURIA Kauppiaitten Kauppaoppilaitos on Vantaan Martinlaaksossa sijaitseva yksityinen kauppaoppilaitos. Yhtiö tarjoaa liiketalou-

den perustutkintoon (merkonomi) johtavaa koulutusta sekä ammatillisena peruskoulutuksena että näyttötutkintoina. MERCURIA Aikuiskoulutuksen koulutusvalikoimaan kuuluvat lisäksi liiketalouden alan ammatti- ja erikoisammattitutkinnot, kuten lähiesimiehen ammattitutkinto, kaupan esimiehen erikoisammattitutkinto ja johtamisen erikoisammattitutkinto. Opiskelijoita on keskimäärin 800 (aikuiset ja nuoret).

Lisätietoa Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksesta <http://www.mercuria.fi>

Toimintaympäristö

Ammatillisen koulutuksen uusi lainsäädäntö astui voimaan 1.1.2018. Nykyiset lait ammatillisesta peruskoulutuksesta ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta yhdistyivät yhdeksi uudeksi laiksi. Keskeistä uudessa lainsäädännössä on osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys. Uusi laki velvoittaa koulutuksenjärjestäjät organisoimaan toimintansa siten, että se on asiakaslähtöinen ja osaamisperusteinen, toisin sanoen opiskelijan henkilökohtaiset tarpeet paremmin huomioiva malli voidaan toteuttaa yhä vähemmillä resursseilla.

1.1.2018 astui voimaan myös uusi laki ja asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksesta. Uuteen rahoitusmalliin siirrytään vaiheittain vuosien 2018 ja 2022 välisenä aikana. Siirtymäkaudella painottuu opiskelijavuosien mukaan laskettavan perusrahoituksen osuus, kun taas suoritetuista tutkinnoista ja niiden osista maksettavan rahoituksen osuus on vähäinen. Siirtymäkausi ei suosi nyt tehtyjen laskelmien valossa Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n kaltaisia tuloksekkaita koulutuksen järjestäjiä, vaan niiden valtionosuusrahoitus on jäämässä entistä alhaisemmalle tasolle. On odotettavissa, että asia korjaantuu osin siirtymäkauden jälkeen, mutta suuntaus on kuitenkin huolestuttava.

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos on valmistautunut uuden lainsäädännön lisäksi myös uusiin liiketoiminnan perustutkinnon perusteisiin. Uusi tutkinto astuu voimaan 1.8.2018. Oppilaitoksessa perustettiin keväällä 2017 opetussuunnitelmatiimi, jonka tehtävänä on suunnitella opetustarjonta uuden lain hengen mukaisesti.

Tietosuoja-asetusta koskeva siirtymäaika päättyy 25. toukokuuta 2018. Yhtiössä on nimetty tietosuojavastaava sekä työryhmä, jonka johdolla henkilötietojen käsittelyyn liittyvät prosessit, ohjeet ja henkilöstön koulutus käydään läpi.

Opiskelijoiden suoritettujen reaalitietojen siirto viranomaisten yhteiseen koulutusrekisteriin (KOSKI) otetaan käyttöön helmikuun lopussa 2018. Yhtiössä on käynnissä opiskelijatietojen viimeiset tarkastukset ennen järjestelmän täysimittaista käyttöönottoa.

Toiminta

Opetus- ja kulttuuriministeriö muutti 31.12.2017 asti voimassa olleet järjestämisluvut uuden lain mukaisiksi 1.1.2018 alkaen. OKM:n kesäkuussa lähettämän lupaehdotuksen ja Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n elokuussa 2017 antaman vastineen perusteella OKM päätti myöntää yhtiölle luvan järjestää seuraavia tutkintoja:

- Liiketalouden perustutkinto
- Tieto- ja viestintätekniikan perustutkinto
- Myynnin ammattitutkinto
- Yrittäjän ammattitutkinto
- Lähiesimiestyön ammattitutkinto
- Johtamisen erikoisammattitutkinto
- Kaupan esimiehen erikoisammattitutkinto

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:lle myönnettyjen opiskelijavuosien vähimmäismäärä on 664. Todellinen rahoitus määräytyy kuitenkin vuosittain tehtävän ns. suoritepäätöksen perusteella. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n liikevaihdosta lähes 90 % muodostuu valtionosuuksista. Vaikka järjestämisluvun menettämisestä joh-

tuva riskiä ei enää ole, liittyy tulorahoitukseen edelleen epävarmuus. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n järjestämisluvan mukainen vähimmäisopiskelijamäärä ei tule pitkällä aikavälillä yksinään riittämään tasapainoiseen talouteen. Yhtiö hakee kasvua ammatillisesta lisäkoulutuksesta ja haketoiminnasta. Vuoden 2017 aikana Kauppiaitten Kauppaoppilaitos saikin kaksi merkittävää ERASMUS-hanketta, Young Talents ja myCAREER, joiden hankerahoitus on yhteensä noin 200.000 euroa.

Vuonna 2017 yhtiö kasvatti ammatillisen lisäkoulutuksen määrää merkittävästi. Erityisen suosittu on ollut Lähiesimiestyön ammattitutkinto. Tämän lisäksi opiskelijoita on ollut suorittamassa Myynnin ammattitutkintoa ja Kaupan esimiehen erikoisammattitutkintoa. Koulutukset toteutettiin pääosin yhteistyössä oppisopimustoimistojen tai muiden koulutuksen järjestäjien kanssa. Lisäksi OKM myönsi yhtiön tekemän hakemuksen perusteella omaehtoiseen ammatilliseen lisäkoulutukseen yhteensä kahdeksan opiskelijavuotta lisärahoitusta (55.237 euroa).

Tilikauden aikana saatettiin loppuun vuonna 2016 aloitettu strategiatyö, jonka lopputuloksena esiteltiin Mercurian uusi strategia vuosille 2017-2020.

Taloudellinen katsaus

Tilikausi 1.1. – 31.12.2017 poikkesi vuodesta 2016 merkittävästi. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen leikkaukset näkyvät nyt täysimääräisesti ja Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n liikevaihdosta hävisi vuodessa lähes miljoona euroa. Sekä liikevaihto, että tulos ovat kuitenkin talousarviota paremmalla tasolla. Tähän ovat vaikuttaneet mm. ammatillisen lisäkoulutuksen ylimääräinen valtionosuus sekä budjetoitua korkeammat hankerahoitustulot. Vuonna 2016 yhtiössä kirjattiin tavanomaista suurempi erä kiinteistön korjauksia kuluiksi. Vuodelle 2017 ei vastaavia kustannuksia kohdistunut, minkä takia kiinteistöomaisuuden hoitokulut ovat laskeneet noin 520.000 euroa. Tilikauden ylijäämä on 222.443 euroa, mikä on noin 490.000 euroa alhaisemmalla tasolla kuin vuonna 2016. Vuoden 2017 talousarviossa tuloksen arvioitiin olevan lähellä nollaa.

Tuloslaskelma 1 000 eur	Ero			Muutos		
	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	tot 1-12/17 /. Bud 1- 12/17	Toteuma 1-12/2016	1-12/17 /. 1-12/16	Budjetti v.2018
Liikevaihto ja liiket. muut tuotot	6426	6158	268	7295	-869	6126
Henkilöstökulut	-3695	-3702	7	-3663	-32	-3743
Materiaalit ja palvelut	-295	-268	-27	-266	-29	-256
Kiinteistöom. hoitokulut	-810	-751	-59	-1330	520	-745
Liiketoiminnan muut kulut	-961	-965	4	-865	-96	-1046
Poistot	-453	-480	27	-476	23	-470
Liiketulos	212	-8	220	695	-483	-134
Rahoitustuotot	10	0	10	15	-5	8
Rahoituskulut	0	0	0	0	0	0
Verot	0	0	0	0	0	-4
Nettotulos	222	-8	230	710	-488	-130
Satunnaiset erät (netto)	0	0	0	0	0	0
Kokonaistulos	222	-8	230	710	-488	-130

1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
Investoinnit (netto)	127	196	-69	82	45	926
Lainat kauden lopussa	0	0	0	0	0	0
Oma pääoma	17069	17000	69	16847	222	16940
Taseen loppusumma	17831	17500	331	17354	477	17700
Henkilöstö lkm	56	55	1	55	1	56

Kauppiaitten kauppaoppilaitos Oy				
TUNNUSLUVUT	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 2017	Muutos tot ./. budj.	Toteuma 2016
Liikevoitto %	3	0	3	10
Opiskelijamäärät:				
oppilaitosmuotoinen ammatillinen peruskoulutus	714	710	4	719
oppisopimuskoulutus	57	60	-3	56

Investoinnit

Vuonna 2017 toteutetut merkittävät investoinnit:

- Tavarahissin uusiminen 92.587
- Muut kaluste- ja laiteinvestoinnit yhteensä 34.497

Vuodelle 2018 hyväksytyt investoinnit:

- IV-koneiden uusimisia 390.000
- Pihakannen/pääsisääkäynnin peruskorjaus 320.000
- Kalustehankinnat 151.000
- Muut investoinnit 65.000

Merkittävimmät tulevaisuuden investoinnit liittyvät Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n koulurakennuksen kunnostamiseen. PTS-suunnitelman mukaisesti jaksolle 2019-2023 ajoittuu luokkien peruskorjauksia noin 450.000 euroa, IV-järjestelmien peruskorjauksia noin 620.000 euroa, sähkötekniisiä korjauksia noin 670.000 euroa, WC-tilojen pintaremontteja noin 130.000 euroa, valmistuskeittiön laitteiden uusimisia noin 80.000 euroa sekä muita pienempiä kaluste ja laiteinvestointeja.

Kaikki investoinnit rahoitetaan omarahoituksella.

Rahoitus

Uusi rahoituslaki astui voimaan 1.1.2018. Opetus- ja kulttuuriministeriö antoi koulutuksenjärjestäjille vuotta 2018 koskevat rahoituspäätökset 29.12.2017. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n talousarvio oli tuolloin jo hyväksytty. Rahoitustason lasku oli vuotta 2018 suunniteltaessa tiedossa, mutta siitä huolimatta lopullinen valtionosuusrahoitus on jäämässä noin 200.000 euroa suunniteltua alhaisemmalle tasolle. Samaan aikaan koulukiinteistöissä tehdään merkittäviä investointeja. On luontevaa, että investoinnit rahoitetaan tässä tapauksessa edellisten tilikausien voittovaroilla. Yhtiön maksuvalmius on edelleen hyvällä tasolla eikä sillä ole pitkäaikaista velkaa. Yhtiö ennakoii, että sen kassavarat laskevat vuoden aikana noin 400.000 eurolla.

Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2017-2020 todetaan, että ammatillinen koulutus siirtyy uuteen rahoitusjärjestelmään lähtökohtaisesti vuoden 2017 rahoitustasossa, jota korotetaan vuosittain indeksillä. On ennakoitavissa, että valtionosuusrahoituksen taso kääntyy myös Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n kohdalla

nousuun. Se vaatii kuitenkin opiskelijavuosien määrän nostamista entisestään sekä menestymistä suoriterahoituksessa.

Kassavirta 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
kassa jakson alussa	6692	6692	0	5793	899	7514
+ toiminnan tuotot (+)			0		0	
- toiminnalliset menot (-)			0		0	
- investointien maksut kassasta (-)			0		0	
- lainojen lyhennykset (-)			0		0	
- lainojen korot (-)			0		0	
+ lainojen lisäykset (+)			0		0	
Kassa jakson lopussa	7514	7100	414	6692	822	6908

Henkilöstö

Yhtiön palveluksessa vuonna 2017 keskimäärin 56 henkeä (55 henkeä 2016). Henkilöstöstä 68 % on naisia ja 32 % miehiä. Henkilöstön keski-ikä on noin 48 vuotta. Vuonna 2017 sairauspoissaolot olivat keskimäärin 4 päivää / henkilö.

Henkilöstön vaihtuvuus on pientä ja yhtiössä on pitkäaikaisia työsuhteita. Opettajien muodollinen kelpoisuus on korkealla tasolla. Yhtiö tukee henkilöstön kouluttautumista ja moni on suorittanut mm. näyttötutkintomestarikoulutuksen, joka edellytetään näyttöjen arvioinnissa.

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy kuuluu EK:n alaiseen Sivistystyönantajien liittoon. Yksityisen opetusalan työnantaja- ja työntekijäliitot ovat sopimuksettomassa tilassa. Vanha työehtosopimus päättyi 31.1.2018, eikä uudesta sopimuksesta päästy yhteisymmärrykseen. Uusi ammatillinen koulutus muuttaa opettajuutta mm. siten, että opettajan työ ei enää jatkossa perustu vain pidettäviin oppitunteihin, vaan tilalle tulee ohjausta, neuvontaa, arviointia ja projekti- ja hanketoimintaa. Myös uudet tutkinnon perusteet saattavat vaikuttaa opettajien tuntikertymiin.

Riskienhallinta

Riskienhallintasuunnitelma on hyväksytty osakeyhtiön hallituksessa 1.12.2016. Riskienhallintasuunnitelman päivitys on käsitelty osakeyhtiön hallituksessa 29.11.2017.

Keskeiset riskit ja niihin varautuminen:

1. Rahoitusleikkaukset ja uusi rahoituslaki
 - uudet tulonlähteet, seuranta, koelaskenta, kustannuskuri
2. Vetovoimariski
 - markkinointitoimenpiteet
3. Henkilöstön sitoutuminen, opettajuuden muutos
 - työhyvinvointi- ja työterveyspalvelut
 - työnohjauspalvelut
 - koulutus

A-tulkkauk Oy

Y-tunnus 2103384-8
Omistususuus 99,7 %
Hallituksen pj Jaakko Niinistö
Toimitusjohtaja Susanna Taipale-Vuorinen

Vantaan Innovaatioinstituutti Oy myi Hyvinvointikeskus Vivamus Oy:n osakekannan Vantaan kaupungille joulukuussa 2014, jonka jälkeen yhtiön nimi muutettiin Helsingin seudun asioimistulkkipalvelut Oy:ksi. Vantaan kaupungin tulkkipalvelut -yksikkö siirtyi liiketoimintasiirrolla yhtiöön 1.1.2015. Yhtiön toiminimi muutettiin 30.12.2015 A-tulkkauk Oy:ksi. Yhtiön muut osakkaat ovat Helsingin kaupunki, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS) sekä Espoon kaupunki, kukin 0,1 % osakkuudella.

Yhtiön toimialana on tulkkauk- ja kääntämispalveluiden sekä niitä tukevien toimintojen, kuten koulutuspalvelujen tuottaminen sen omistajina oleville julkisille hankintayksiköille.

Toimintaympäristö

Maakuntauudistuksen toteutuminen Uudellamaalla tulee vaikuttamaan oleellisesti yhtiön tulevaisuuteen. Yhtiö on pyrkinyt huomioimaan ennakoitavat vaikutukset omassa toiminnassaan.

Ammattitaitoisten tulkki- ja kääntäjien saatavuus tietyissä kielissä tulee aiheuttamaan yhtiölle haasteita. Kilpailutilanne markkinoilla kiristyy ja palvelun oikea hinnoittelu tulee yhtiölle entistä tärkeämmäksi.

Digitalisaatio tulee vaikuttamaan voimakkaasti myös tulkkauk ja käännöspalveluita tuottaviin yhtiöihin. Tämä tulee huomioida yhtiön tulevissa investoinneissa ja toimintasuunnitelmissa.

Toiminta

Yhtiö sai vuonna 2017 uuden omistaja-asiakkaan. Yhtiöllä on kaikkiaan viisi omistaja-asiakasta, joiden palveleminen on yhtiön päätehtävä.

Yhtiö otti käyttöön päivitetyn Timmi-järjestelmän omaan asiakaspalveluunsa syksyllä 2017. Tämä oli yhtiölle merkittävä investointi sekä nykyiseen palvelutuotantoon, että tulevaisuuden palvelutuotannon suunnitteluun. Yhtiö siirtyi Vantaan kaupungin tuottamasta laskutuspalvelusta yhtiön omissa nimissä tapahtuvaan laskutuspalveluun.

Yhtiö tuotti yli 100 000 tulkkaukstuntia ja 17 000 käännössivua. Tulkkaukstunnit kasvoivat 23% ja käännössivut 63%.

Yhtiö tulee ottamaan käyttöön laatujohtajajärjestelmän vuoden 2018 aikana.

Taloudellinen katsaus

Yhtiön toiminta riippuu omistaja-asiakkaan tekemistä ostoista yhtiöltä. Omistajilla ei ole velvollisuutta ostaa palveluita yhtiöltä vaan ostot voivat tapahtua myös muilta markkinoilla toimivilta yhtiöiltä. Yhtiö on kyennyt vakuuttamaan omat asiakkaansa sekä laadulla että hinnalla. Yhtiö on myös onnistunut rekrytoimaan keskeisten kielten tulkkeja palvelukseensa. Tämä johdosta yhtiön volyymit ovat kasvaneet. Volyymien kasvu ei vaikuta samassa suhteessa liikevaihdon kasvoon, koska yhtiö on laskenut omistajilta perimiään hintoja. Yhtiön henkilöstömenot kasvavat suhteessa tehtyihin tulkkaustunteihin ja käännössivuihin. Tämän johdosta henkilöstökuluissa on voimakasta kasvua.

Tuloslaskelma 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
Liikevaihto ja liiket. muut tuotot	6 341	5 698	643	5 848	493	6 871
Henkilöstökulut	-4 273	-3 867	-406	-3 651	-621	-4 680
Materiaalit ja palvelut	-1 131	-947	-183	-1 000	-131	-1 189
Liiketoiminnan muut kulut	-750	-731	-19	-692	-58	-772
Poistot	-18	-35	17	-500	482	-140
Liiketulos	169	118	52	4	166	90
Rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0
Rahoituskulut	0	-1	0	-1	1	-1
Verot	-34	-29	-5	-1	-33	-22
Nettotulos	136	88	47	2	134	67
Satunnaiset erät (netto)			0		0	
Kokonaistulos	136	88	47	2	134	67

1 000 eur	Toteuma 31.12.2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 31.12.2017 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 31.12.2016	Muutos 31.12.2017 ./. 31.12.2016
Investoinnit (netto)	219	80	139	48	171
Oma pääoma	1 354	203	1 151	1 219	136
Taseen loppusumma	2 548	46	2 502	2 399	149

Investoinnit

Yhtiö on investoinut tietojärjestelmiin seuraavasti:

ATK-Ohjelmistot	Budjetti 2017	Toteutunut 31.12.2016	Yhteensä	Toteuma 2017 Yht.
Timmi-järjestelmä	120 000	47 717	184 039	136 322
SAP-ohjelmistot	0	0	52 153	52 153
YHTEENSÄ	120 000	47 717	236 191	188 475

Yhtiö rahoittaa investoinnit tulorahoituksella.

Rahoitus

Yhtiön kassa- ja rahoitustilanne on ollut vuoden aikana hyvä.

Kassavirta 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16
kassa jakson alussa	616	616	0	729	-113
+ toiminnan tuotot (+)	6 855	5 698	1 157	5 218	1 638
- toiminnalliset menot (-)	-6 194	-5 546	-648	-5 282	-912
- investointien maksut kassasta (-)	-191	-128	-64	-48	-144
Kassa jakson lopussa	1086	642	445	616	469

Henkilöstö

Yhtiön palveluksessa oli vuoden 2017 lopussa 22 (2016, 22) vakinaista henkilöä 4 (2016, 3) määräaikaista henkilöä sekä kolme vuokrahenkilöä. Tämän lisäksi yhtiön käytössä oli vuoden aikana 350-450 tulkia ja kääntäjää, joista osa toimii oman toiminimen kautta. Yhtiöllä on sivutoiminen toimitusjohtaja.

Riskienhallinta

Yhtiön keskeiset riskit ovat:

- maakuntauudistus
- tietojärjestelmäprojektien epäonnistuminen
- tulkkien saatavuus
- hinnoittelun epäonnistuminen

Yhtiö on varautunut olemassa oleviin riskeihin omalla suunnitelmallaan. Keskeisenä asiana on toimintaympäristön jatkuva seuranta, rekrytoinnin kehittäminen sekä talouden jatkuva analysointi. Tietojärjestelmien osalta käydään päivittäistä keskustelua toimittajien kanssa sekä suunnitellaan tulevia digitalisointeja.

1.6.5 Vantaan kaupungin keskeisille ja taloudellisesti merkittävillä tytäryhteisöille asetettujen sitovien tavoitteiden toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 14.11.2016 kaupungin talousarvion yhteydessä tytäryhteisöille asetettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017–2020. Vuodelle 2017 keskeisille ja taloudellisesti merkittävillä tytäryrityksille asetettiin yhteensä 25 tavoitetta. Asetetuista tavoitteista toteutui yhteisöjen raportoinnin mukaan 18 täysin, neljä tavoitetta toteutui osittain ja kaksi tavoitetta ei toteutunut lainkaan. Lisäksi yhden tavoitteen osalta tulokset eivät olleet raportointihetkellä valmiina.

VANTAAN KAUPUNGIN MERKITTÄVIEN TYTÄRYHTIÖIDEN TAVOITTEIDEN RAPORTOINTI 1-12/2017

Kuntalain 4 luvun 14 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamallaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asennaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tytäryhtiöille 52 tavoitetta talousarviovuodelle 2017, josta 25 merkittävälle tytäryhtiölle. Kaikkien tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutumisen tilanne raportoidaan yleisjaostolle ja merkittävien tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutumisen tilanne raportoidaan kaupungin osavuosikatauksen yhteydessä tilanteesta 31.12.2017.

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2017	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2016 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
Vantaan Energia-konserni	Konsernin liikevoitto	Liikevoitto Meur	50	*36	Yhtiö		54,8	Täysin
	Konsernin SIPO	SIPO %	10,3	7,1*	Yhtiö		11,0 %	Täysin
	Toimitushäiriöt sähkö	h/as/a	0,12	0,2	Yhtiö		0,09	Täysin
	Uusiutuva energia koko energia-tuotannosta (vesivoima, tuulivoima, bioenergia, jäte-energia*)	% -osuus koko energian tuotannosta	32 %	27*	Yhtiö		33,5 %	Täysin
	Muu päästökauppavapaa energia koko energiatuotannosta (ydinvoima, jäte-energia*)	% -osuus koko energian tuotannosta	20 %	16*	Yhtiö		21,1 %	Täysin
*) jätteellä tuotettu energia on jaettu 50% uusiutuviin ja 50% muuhun päästökauppavapaaseen perustuen								

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2017	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2016 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
VAV Asunnot Oy - konserni	VAV Asunnot Oy:n tulostavoite	Teur	0	0	Yhtiö	Pakollisen varauksen purku, muutoin tulos olisi 0	190	Täysin
	VAV Asunnot Oy:n kiinteistöjen korjaukset	Meur	19,4	20,1	Yhtiö	Korjaukset priorisoidaan ja kilpailutetaan ja toteutetaan markkinaehtoisesti	22,6	Täysin
	Uustuotantotavoite	Kpl	105	395	Yhtiö	Martinlaaksonkuja 2b valm. 31.1.2018 (asuntoja 52)	355	Osittain

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2017	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2016 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
VTK Kiinteistöt Oy -konserni	VTK Kiinteistöt -konserni tulos	Teur	19	100	Yhtiön tj Jukka Antila		800	Täysin
	VTK Kiinteistöt Oy:n ulkoisten kohteiden vuokrausaste	Vuokratut kohteet / ulosvuokrattavat tilat vuoden lopussa %	90	93	tj Jukka Antila	Markkinoinnin tehostaminen	91	Osittain
	Energiatehokkuus, liikunta- ja teollisuuskiihteistöt	Energian kulutuksen tehokkuusluku ET-luku (skaala G-A)	F	F	Yhtiön tj Jukka Antila		F	Täysin
	Energiatehokkuus, koulut, päiväkodit ja toimistot	G-A	D	D	Yhtiön tj Jukka Antila		D	Täysin

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2017	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2016 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Toteutumisarvio Tavoite toteutuneeksi: - täysin - osittain - ei lainkaan
Vantaan Tilipalvelut Vantti Oy	Toiminnan tehostuminen	Hinnan alennukset + Kustannustason muutos + Tuloksen muutos = Tehostamis-% (luvut % lv:sta)	4,9 %	Vähintään 3%	Hallitus, tj ja johtoryhmä	Hinnanalennukset ja kustannusten sopeuttamiseen tähtäävät toimet budjetin ja toimintasuunnitelman mukaisesti	2,2 %	Osittain
	Asiakastytyytyväisyys	Asiakaskysely (astekko 1-5)	3,21	3,6	Hallitus, tj ja johtoryhmä	Toimenpiteet asiakastapamisten ja asiakaskyselyn perusteella, laatu- ja asiakaslähtöiset toimet, säännöllinen yhteistyö ostoyksikön kanssa	3,81	Täysin
	Henkilöstötyytyväisyys	Henkilöstökysely (astekko 1-5)	3,29	3,6	Hallitus, tj ja johtoryhmä	Toiminta- ja johtamiskulttuurin kehittämissuunnitelma, työhyvinvointisuunnitelma	3,34	Osittain
	Toiminnan laatu	Laadunseuranta (astekko 1-5)	4,77	4,5	Hallitus, tj ja johtoryhmä	Laatu- ja johtamiskulttuurin kehittämissuunnitelma, korjaavien toimenpiteiden tekeminen	4,82	Täysin
	Sairauspoissaolot%	%	7,80	7,00 %	Hallitus, tj ja johtoryhmä	Työhyvinvointisuunnitelma, aktiivisen välittämisen malli, työ- ja elämäntilanteiden seuranta	8,11	Ei lainkaan

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2017	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2016 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	Nettotulos	eur	709 896	130 000	Jussi Kurki, Tiina Immonen		222 443	Täysin
	Täyttöaste	%	101	100	Tiina Immonen	Ammatillinen peruskoulutus 5 opiskelijaa alle järjestämisluvan. Toteutettu ammatillista lisäkoulutusta, mikä ei näy täyttöasteessa.	99	Osittain
	Opiskelijoiden työllistyminen	%	77	83	Tiina Immonen	Tilastokeskuksen tieto ei saatavilla.	tieto puuttuu	Tieto puuttuu
	Opintojen keskeyttäminen	kpl	32	30	Tiina Immonen	Tilastokeskuksen tieto ei saatavilla. Nuorista perustutkinto-opiskelijoista (620kpl) keskeytti vuoden 2017 aikana 18 kpl.	18	Täysin

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2017	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2016 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Toteutumisarvio Tavoite toteutuneeksi: - täysin - osittain - ei lainkaan
A-Tulkkauk Oy	Tulkkaukustuntien määrän kasvu edelliseen vuoteen verrattuna	%	1570,0 %	vähintään 5% kasvu	Hallitus, tj, johtoryhmä	Myyntin lisääminen	23,0 %	Täysin
	Tulos	Eur	2045,78	tilikauden tulos positiivinen	Hallitus, tj, johtoryhmä	Myyntin lisääminen	135 663	Täysin
	Asiakastyytyväisyys asteikko 1-4	Asteikolla 1-4	3,0	3,1	Hallitus, tj, johtoryhmä	Asiakastyytyväisyyskysely	3,2	Täysin
	Asiakaskontaktien vastausprosentti	Vastattujen kontaktien vastausprosentti	84	85	Hallitus, tj, johtoryhmä	Tietojärjestelmä	80,25	Ei toteutunut, koska asiakaspalvelu oli suljettu lokakuussa 2 viikkoa

1.6.6 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sote- ja maakuntauudistus on suurimpia hallinnon ja toimintatapojen uudistuksia, jota Suomessa on koskaan tehty. Maan hallitus päätti neuvottelussaan 5.7.2017, että maakunta- ja sote-uudistus tulee voimaan 1.1.2020 alkaen, jolloin sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuu siirtyy maakunnille. Tämä merkittävä rakenteellinen uudistus tulee toteutuessaan vaikuttamaan merkittävästi myös Vantaan kaupunkikonserniin. Vaikutusten selvitystyötä on jatkettu vuoden 2017 aikana ja selvitystyötä tullaan jatkamaan edelleen vuonna 2018.

Vantaan kaupungin talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) mukaisesti konsernin rakenteen tarkastelua ja organisointia jatketaan. Tavoitteena on edelleen samantyyppisten toimintojen keskittämisen myötä tytäryhtiöiden lukumäärän vähentäminen. Uusia yhtiöitä perustetaan vain, jos perustettavan yhtiön toimintaa ei voida keskittää jo olemassa oleviin yhtiöihin tai on jonkun muu perusteltu syy yhtiön perustamiselle tai jakamiselle.

Vantaan seurakuntayhtymä on hakenut 1.10.2014 asemakaavamuutosta Tikkurilan kirkon purkamiseksi ja uuden kirkon rakentamiseksi sekä samalla tontilla sijaitsevan Virastotalon purkamiseksi ja asuin- sekä muiden rakennusten rakentamisen mahdollistamiseksi tontille. Kiinteistö Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti sijaitsee uudelleen kaavoitettavalla alueella. Uudelleen kaavoitettava alue jakautuu tällä hetkellä kolmeen kiinteistöön, joiden omistajina ovat Vantaan seurakuntayhtymä, Kiinteistö Oy Bethania ja Vantaan kaupunki. Uusi kaavataustakartta ja alueesta järjestetty tontinluovutuskilpailu koskee myös Kiinteistö Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti vuokraamaa maa-alueita ja tulee todennäköisesti johtamaan alueen pysäköintilaitoskokonaisuuden purkamiseen ja edellyttää myös Kiinteistö Oy Tikkurilan keskustapysäköinnin omaisuuden järjestelyjä. Yhtiön rakennuksen purkamisen aikataulu on vielä epävarma asemakaavakäsittelyn keskeneräisyyden takia.

Kaupunginhallituksen iltakoulu on 8.2.2016 linjannut, että Kiinteistö Oy Kehäsuoran Hakunilan varikon toiminta päättyy elokuun lopussa 2019. Yhtiö on aloittanut uuden varikkoalueen suunnittelun Ojankoon Vantaan kaupungin maankäytön kanssa. Uuden linja-autovarikon mahdollistava kaava (asemakaava ja asemakaavamuutos 920300 sekä tonttijako 92 Ojanko/Ojangan erityisalueet) on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.11.2017 (§ 13). Päätöksestä on valitettu, jonka vuoksi myös Hakunilan varikon purku viivästyy.

Vuonna 2018 toteutetaan Kiinteistö Oy Vantaan Kauppalantalon fuusio VTK Kiinteistöt Oy:öön ja VTK Kiinteistöt Oy:n tytäryhtiö Kivistön Pysäköinti fuusiointi emoyhtiönsä.

Kaupunginhallitus päätti 24.4.2017 (§ 21) myydä Lujatalo Oy:lle Asunto Oy Vantaan Punasafiirin koko osakekannan. Kauppa toteutui tammikuussa 2018.

Kiinteistö Oy Pakkalan Kartanonkoski 10:n hallitus on kokouksessaan 1.11.2017 päättänyt esittää Vantaan kaupungin yleisjaostolle ja edelleen kaupunginhallitukselle käynnistettäväksi toimenpiteet yhtiön purkamiseksi selvitysmenettelyn kautta.

1.6.7 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Ohjeiden anto kunnan edustajille kaupunkikonsernin yhtiöissä

Kaupunginhallitus teki vuonna 2017 konserniyhtiöihin liittyviä päätöksiä 13 kpl, joista 2 päätöstä koski konserniyhtiöiden lainojen takauksia, 9 päätöstä sopimusten tekemistä tai osakekauppoja, yksi päätös Tiedekeskussäätiön avustusta ja yksi päätös yhtiön purkautumista ja kolme päätöstä kuntayhtymien jäsen- tai valtuustokoonpanoa. Lisäksi kaupunginhallitus antoi kolme lausuntoa kuntayhtymien taloussuunnitelmaluonnoksista kolme.

Yleisjaosto antoi vuonna 2017 menettelyohjeita kaupunkikonsernin yhtiöiden ja muiden yhteisöjen yhtiökokouksissa sekä kuntayhtymien ylimmissä päättävissä toimielimissä päätettävistä asioista. Lisäksi Konserni- ja

asukaspalveluiden toimialan johtosäännön 16 §:n 5. kohdan mukaan konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä päätti kiireellisissä tapauksissa menettelyohjeen antamisesta ja kaupungin edustajan määräämisestä yhteisöjen kokouksiin, joissa kaupungin etua on valvottava ja sen mielipidettä kuultava.

Yleisjaosto päätti vuonna 2017 menettelyohjeiden antamisesta yhtiökokouksiin, kuntayhtymien yhtymä- ja valtuustokokouksiin sekä säätiöiden ja yhdistysten kokouksiin 55 päätöksellä. Apulaiskaupunginjohtaja antoi vastaavia ohjeita 55 viranhaltijapäätöksellä. Menettelyohjeita annettiin mm. yhtiöjärjestysten ja toimintasääntöjen muuttamisesta, yhtiö- ja omistusjärjestelyistä, taloussuunnitelmien hyväksymisestä, tilinpäätösten vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä, osakassopimuksen noudattamisesta ja lainanottovaltuuksista, sekä yhtiövastikkeista, edustajavalinnoista, palkkioista ja konsernistrategian noudattamisesta.

Yleisjaosto antoi tilikauden 2016 aikana konsernistrategian mukaisen omistajan ennakkosuostumuksen seitsemälle toimenpiteelle, jotka koskivat mm. yhtiömuodon muutosta, liiketoimintakauppaa, maanvuokrausta ja yhtiön edunvalvontaan liittyviä toimenpiteitä. Tytäryhtiöt antoivat selvityksiä yleisjaostolle mm. tilintarkastajien tarkastuspöytäkirjoissa esittämiin havaintoihin liittyen.

Tytäryhteisöjen toiminnan ohjeistus ja taloudellisen aseman seuranta

Konsernistrategian mukaan kaupungin ja tytäryhteisön välillä pidetään kaksi kertaa vuodessa suunnittelu- ja neuvottelutilaisuus (navigointitilaisuus) kaupungin ja yhteisön strategioiden yhteensopivuuden varmistamiseksi sekä vuositason toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arvioimiseksi. Vuoden 2017 aikana navigoitiin VAV Asunnot Oy, VTK Kiinteistöt Oy, A-Tulkkauk Oy, Koy Tikkurilan Terveysasema, Koy Tiedepuisto, Koy Vantaan Maakotkantie 10, Vantaan Tilapalvelut Vannti Oy, Tikkuparkki Oy, Koy Keskustapysäköinti, Ratakujan Pysäköinti Oy, Ruukkukujan Autopaikat Oy, Koy Kehäsuora, Koy Vantaan Kauppatalo, Koy Lehdokitien virastotalo. Konsernihallinto laatii pitämistään navigointitilaisuuksista muistiot. Navigointimuistiot raportoidaan yleisjaostolle muun navigointiaineiston ohessa.

Kirjalliset navigoinnit yleisjaostolle toteutetaan vuosittain tytäryhteisöiden riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa koskevan kyselyn yhteydessä. Navigointi voidaan toteuttaa myös muuna yhteistyönä tai kirjallisesti käyttäen konsernipalveluiden tätä tarkoitusta varten tekemää lomakepohjaa. Konserniohjeen mukaan tytäryhtiöt raportoivat asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kaupungille konserniohjeiden mukaisesti ja yleisjaoston tarkemmin päättämällä tavalla vähintään kaksi kertaa vuodessa. Erikseen päätettävien yhteisöjen osalta raportointi suoritetaan kaupunginvaltuustolle.

Navigointitilaisuuksiin veloitetaan osallistumaan yhtiön toimitusjohtajan lisäksi yhtiön hallituksen puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan. Yhtiöiden tulee käsitellä palautettavat navigointiaineistot yhtiön hallituksessa ennen niiden toimittamista konsernihallintoon. Yhtiön toimitusjohtaja ja yhtiön hallituksen puheenjohtajan edellytetään allekirjoittavan kaikki palautettavat lomakkeet.

Navigointitilaisuuteen kaupungin puolelta osallistuvat konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan tai tämän määräämän lisäksi edustajat talous- ja hallintopalveluiden, rahoituksen, talouspalvelukeskuksen sekä hankinnan tulosalueilta sekä tarvittaessa sen toimialan edustaja siltä toimialalta, jonka toimintaan yhtiön lähinnä liittyy, ja henkilöstökeskuksen edustus, mikä yhtiössä on merkittävästi omaa henkilökuntaa.

Tytäryhteisöjen tuloksenseuranta toteutettiin vuonna 2017 siten, että tytäryhteisöt toimittivat konsernihallinnolle määrämuotoiset talousraportit kultakin vuosikolmannekselta. Raporteista laadittiin yleisjaostolle yhteenveto, jossa tulosta verrattiin budjettiin, edellisen vuoden tilinpäätökseen ja vastaavan kolmanneksen tulokseen edellisellä vuonna. Kaikki toimivat tytäryhteisöt palauttivat osavuosisuosisiraportit. Tytäryhtiöiden toiminnasta, taloudesta ja toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnan tunnuslukuista laadittiin osavuosisikatsaukset kolme kertaa vuoden 2017 aikana. Tytäryhteisöjen osavuosisikatsastusten yhteenveto sekä kaupunginvaltuuston päättämät tavoitteet merkittävälle tytäryhtiöille raportoitiin myös kaupunginhallitukselle sekä valtuustolle osana kaupungin osavuosisikatsausta.

Vantaan Energia, VAV Asunnot Oy, VTK Kiinteistöt Oy sekä Vantaan Tilapalvelut Vanthi Oy kutsuttiin syksyllä 2017 esittelemään valtuuston iltakouluun yhtiöidensä toimintaa, strategiaa, tavoitteita sekä esitykset tavoitteiksi vuosille 2018–2021.

Konsernistrategian mukaisesti tytäryhteisöjen toiminta-, talous-, rahoitus- ja investointisuunnitelmat sekä kopt hallitusten kokousten esityslistoista ja pöytäkirjoista liitteineen tulee seuranta varten toimittaa konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajalle tai tämän määräämälle vastuuhenkilölle sekä yleisjaoston kyseisen yhteisön hallitukseen nimeämälle asiantuntijalle. Keskeisten konserniyhtiöiden hallituksiin on nimetty yleisjaoston antamien menettelyohjeiden mukaisesti asiantuntijat, jotka yhtiöiden hallitukset kutsuvat tarpeen mukaan kokouksiin. Asiantuntijajäsenet ovat tilakeskuksen, konsernihallinnon tai liikuntapalveluiden tulosalueilta.

Tytäryhtiöille on tilikauden aikana lähetetty yksi konsernihallinnon tiedote. Tiedotteessa yhtiöitä on ohjeistettu yhtiökokousasioissa sekä yhtiöiden hallitusten kokousaineistoista, talousraportoinnin aikatauluista sekä informoitu voimaantulleista hankintalain muutoksista.

Keskitettyjen konsernipalveluiden käyttö

Kaupungin tytäryhteisöjen rahoitus- ja pääomahuolto toteutetaan rahoituksen tulosalueen toimesta tai sen antamien ohjeiden mukaan. Kaupunki voi myöntää yhtiön lainarahoitukseen takauksen, ja tulosalue kilpailuttaa yhtiön tarvitseman rahoituksen ja toteuttaa pääomahuollon järjestämisen. Kaupunki voi myöntää pitkäaikaista lainaa tytär- ja osakkuusyhtiölle pääasiallisesti oman pääoman luontoisesti. Takauksia myönnettäessä kaupunki huomioi aina EU:n valtiontukisäännösten sekä soveltuvien kansallisten säännösten noudattamisen.

Kaupungin takauksen myöntämisestä, takausprovisiosta ja vastavakuudesta päättää kaupunginvaltuusto. Muista ehdoista päättää kaupunginhallitus pannaessaan täytäntöön kaupunginvaltuuston päätöstä. Takauspäättöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen. Kaupunki voi tapauskohtaisesti myöntää takauksia muille kuin määräysvallassaan oleville sellaisille yhteisöille, joiden toiminta liittyy läheisesti kunnan omaan toimintaan noudattaen konsernistrategiassa määriteltyjä periaatteita.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa keskitetty on rahoituksen tulosalueelle. Keskituksen tavoitteena on tehokas rahoitus- ja korkoriskin hallinta, kustannussäästöt sekä rahavirtojen optimointi.

Kaupungissa on käytössä konsernitilijärjestelmä, johon tytäryhteisöjä voidaan yleisjaoston päätöksellä liittää. Konsernitilijärjestelmästä vastaa ja sen käyttöä ohjeistaa konsernihallinnon ja rahoituksen tulosalue. Vantaan kaupungin konsernitili- ja maksuliikepalvelut kilpailutettiin keväällä 2013. Päätös valitusta päävälittäjäpankista ja sivuvälittäjäpankista annettiin tiedoksi yleisjaostolle 8.4.2013 § 12.

Vantaan kaupungin Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) sekä konsernistrategian mukaisesti Vantaan tytäryhtiöiden taloushallinnon palvelut keskitetään talouspalvelukeskukseen. Konsernipalveluista mm. hankintakeskus, konsernihallinto, rahoitus, tietohallinto ja talouspalvelukeskus ovat kilpailuttaneet koko konsernin käyttöön puitesopimuksia sekä ohjeistaneet tytäryhteisöjä kilpailutettujen sopimustoimittajien käyttämisessä. Konsernipalveluiden tulosalueet tuottavat myös Vantaan Tilapalvelut Vanthi Oy:n tukipalvelut lukuun ottamatta palkanlaskentapalveluja.

Konsernipalveluiden tulosalueiden lakimiehet antoivat asiantuntijapalveluita julkisissa hankinnoissa, sopimusasioissa ja muissa tehtävälueensa lakiasioissa. Henkilöstökeskus antoi asiantuntijapalveluita henkilöstö- ja työ-sopimusasioissa. Tilakeskus antoi asiantuntijapalveluita asunto- ja kiinteistösaakeyhtiöille.

Riskienhallintajärjestelmien ja sisäisen valvonnan toimivuus tytäryhteisöissä

8.5.2017 voimaan tulleen johtosäännön mukaan, kaupunginjohtajan toimiala vastaa konserniyhteisöjen valvon-nasta.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta konsernissa on keskitetty rahoituksen tulosalueelle. Vantaan kaupungin ja tytäryhteisöjen riskienhallinta järjestetään noudattaen yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa. Toimialat, liikelaitokset ja tytäryhteisöt raportoivat merkittävistä riskeistään ja riskienhallinnan järjestelyistään osana talouden seurantaan ja raportointia noudattaen Vantaan kaupunginvaltuuston hyväksymää (2.3.2015) ohjetta riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteista Vantaan kaupunkikonsernissa.

Rahoituksen tulosalueen kilpailuttama vakuutusmeklari huolehtii konsernin vakuutusten kattavuudesta ja kilpailuttamisesta. Konsernijaosto päätti 15.9.2008 § 21, että kaupungin vakuutukset hankitaan 1.1.2009 alkaen vakuutusmeklarin suosituksen pohjalta. Rahoituksen tulosalue kilpailutti kaupungin ja tytäryhteisöjen vakuutusturvan vuosille 2014 - 2017 sekä jatko-option vuosille 2018 - 2019. Vakuutusyhtiöt ja niiden tarjoamat vakuutuslajit valittiin kaupunginhallituksen kokouksessa 16.9.2013 § 20. Vakuutukset astuivat voimaan 1.1.2014. Vuoden 2014 alussa kilpailutettiin kaupunkikonsernin vakuutusmeklaripalvelut. Vantaan kaupunkikonsernin vakuutusmeklaripalveluiden toimittajaksi valittiin Marsh Oy (YJA 24.2.2014 § 7). Vuonna 2018 vakuutukset tullaan kilpailuttamaan uudelleen.

Sisäinen valvonta on osa hyvän johtamisen ja hallinnon periaatetta. Yhteisön hallituksen tehtävänä on järjestää yhteisön sisäinen valvonta tarkoituksenmukaisella ja toimivalla tavalla. Erikseen nimetyt merkittävät ja keskeiset tytäryhteisöt raportoivat riskienhallinnastaan kaksi kertaa vuodessa, noudattaen samaa riskienhallinnan vuosikelloa kuin toimialat ja liikelaitokset. Muut tytäryhteisöt raportoivat riskienhallintaan liittyviä asioita osavuositarkastusten yhteydessä. Kevätkaudella laaditut riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa koskevat selonteot on raportoitu yleisjaostolle 19.6.2017 § 27.

Tytäryhtiöissä sisäisestä valvonnasta vastaavat yhtiön hallitus ja toimitusjohtaja. Kaupungin sisäisellä tarkastuksella on oikeus kaupunginjohtajan toimeksiannon mukaisesti tarkastaa tytäryhteisöjen toimintaa. Sisäinen tarkastus suorittaa työohjelmansa tai erillispäätöksen mukaisia tarkastuksia sekä raportoi havainnoista ja johtopäätöksistä konsernijohtolle. Tarkastusta varten tytäryhteisöjen tulee antaa tarpeelliset tiedot ja avustaa tietojen saamisessa. Tytäryhtiöillä on mahdollisuus käyttää kaupungin sisäistä tarkastusta oman sisäisen tarkastuksensa järjestämisessä.

Sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelman mukaisesti yleisjaostolle raportoitiin vuonna 2017 sisäisen tarkastuksen raportit seuraavien yhtiöiden osalta: Vantaan Moottorirata Oy, Koy Tiedepuisto, Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy, As. Oy Vantaan Katriinanrinne, VAV Asunnot Oy ja Ratakujan Pysäköinti Oy.

1.6.8 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
Toimintatuotot	1 017,4	1 049,8	1 020,5
Toimintakulut	- 1 838,6	- 1 877,1	- 1 862,3
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	5,7	1,1	4,3
Toimintakate	- 815,5	- 826,2	- 837,5
Verotulot	977,0	953,8	934,0
Valtionosuudet	174,3	195,7	156,5
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	10,8	10,7	11,2
Muut rahoitustuotot	2,3	4,2	0,8
Korkokulut	- 19,6	- 21,9	- 27,4
Muut rahoituskulut	- 1,6	- 3,0	- 3,3
Vuosikate	327,8	313,3	234,2
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	- 214,6	- 194,2	- 181,5
Omistuksen eliminointierot	- 0,1	0,1	0,2
Arvonalentumiset	- 1,3	- 0,8	- 0,1
Satunnaiset erät	0,8	13,5	1,2
Tilikauden tulos	112,5	131,9	53,8
Tilinpäätössiirrot	0,7	0,1	0,2
Tilikauden verot	- 7,7	- 7,0	- 6,9
Laskennalliset verot	- 5,8	- 5,7	- 3,8
Vähemmistöosuudet	- 18,4	- 15,4	- 8,6
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	81,2	103,9	34,6

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2017	2016	2015
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	55,3	55,9	54,8
Vuosikate/ poistot, %	151,8	160,7	129,1
Vuosikate, euroa/ asukas	1 469,1	1 428,3	1 091,5
Asukasmäärä	223 108	219 341	214 605

Konsernin rahoituslaskelma	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	327,7	313,3	234,2
Satunnaiset erät	0,8	13,5	1,2
Tilikauden verot	- 7,7	- 7,0	- 6,9
Tulorahoituksen korjauserät	- 42,1	- 45,2	- 35,2
Investointien rahavirta			
Investointimenot	- 304,3	- 321,7	- 318,9
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1,0	1,8	6,0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	100,0	111,7	106,0
Toiminnan ja investointien rahavirta	75,5	66,3	- 13,5
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	0,0	- 5,4	0,0
Antolainasaamisten vähennys	0,4	2,7	1,1
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	82,9	114,5	347,5
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 110,5	- 155,2	- 229,3
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 40,9	- 10,0	- 21,7
Oman pääoman muutokset	- 4,0	- 17,3	- 11,6
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiant. varojen ja pääomien muutokset	0,2	0,1	- 0,1
Vaihto-omaisuuden muutos	15,8	25,6	- 6,3
Saamisten muutokset	12,0	69,5	13,0
Korottomien velkojen muutos	1,3	- 27,9	- 110,5
Rahoituksen rahavirta	- 42,9	- 3,4	- 18,0
Rahavarojen muutos	32,6	63,0	- 31,4
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	284,2	251,6	188,6
Rahavarat 1.1.	251,6	188,6	220,0
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2017	2016	2015
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v. milj. €	- 88,3	- 269,0	- 391,6
Investointien tulorahoitus, %	108,1	97,9	74,9
Lainanhoitokate	2,7	1,9	1,0
Kassan riittävyys, pv	45,4	38,4	28,1

Konsernitase	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	3 277,2	3 241,6	3 179,7
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>	75,7	97,9	118,6
Aineettomat oikeudet	10,0	7,6	8,1
Muut pitkävaikutteiset menot	62,5	85,7	107,8
Ennakkomaksut	3,2	4,7	2,7
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>	2 841,4	2 794,5	2 726,4
Maa- ja vesialueet	386,0	379,0	346,5
Rakennukset	1 401,3	1 397,6	1 413,9
Kiinteät rakenteet ja laitteet	808,4	807,5	794,4
Koneet ja kalusto	78,7	75,1	77,7
Muut aineelliset hyödykkeet	8,1	8,8	9,7
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	158,9	126,4	84,1
<i>Sijoitukset</i>	360,1	349,2	334,7
Osakkuusyhteisöosuudet	65,3	60,8	53,8
Muut osakkeet ja osuudet	95,5	87,4	82,5
Muut lainasaamiset	194,4	195,4	196,5
Muut saamiset	4,9	5,5	1,9
Toimeksiantojen varat	3,3	3,6	3,3
Vaihtuvat vastaavat	466,0	460,7	491,4
Vaihto-omaisuus	20,9	36,6	62,2
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset	16,1	20,1	75,5
Lyhytaikaiset saamiset	144,9	152,3	165,1
Rahoitusarvopaperit	21,6	10,7	9,7
Rahat ja pankkisaamiset	262,6	240,9	179,0
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 746,5	3 705,9	3 674,4

Konsernitase	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	1 170,1	1 080,2	981,8
Peruspääoma	349,1	349,1	349,1
Arvonkorotusraho	5,5	0,0	0,2
Muut omat rahastot	182,2	182,3	181,3
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	552,1	445,0	416,5
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	81,2	103,8	34,6
Vähemmistöosuudet	103,7	93,1	88,8
Pakolliset varaukset	24,8	22,5	21,5
Eläkevaraukset	0,3	0,4	0,6
Muut pakolliset varaukset	24,5	22,1	20,9
Toimeksiantojen pääomat	4,2	4,3	3,9
Vieras pääoma	2 443,7	2 505,8	2 578,4
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	1 808,9	1 927,7	1 917,2
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	176,3	168,7	164,0
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	161,9	111,7	172,7
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	296,5	297,8	324,6
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>3 746,5</u>	<u>3 705,9</u>	<u>3 674,4</u>

Konsernitaseen tunnusluvut	2017	2016	2015
Omavaraisuusaste, %	34,4	32,0	29,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	110,8	112,1	120,7
Velat ja vastuut prosentteina käyttötuloista, %	126,8	127,5	133,0
Kertynyt yli-/ alijäämä, milj. €	633,3	548,8	451,1
Kertynyt yli-/ alijäämä, €/ asukas	2 838,6	2 502,1	2 102,2
Konsernin lainakanta 31.12., milj. €	1 970,9	2 039,3	2 089,9
Konsernin lainakanta 31.12., €/ asukas	8 833,7	9 297,6	9 738,2
Konsernin lainasaamiset 31.12., milj. €	194,4	195,4	196,5
Asukasmäärä	223 108	219 341	214 605

1.7 Tilinpäätöksen keskeiset liitetiedot

Tilinpäätöstä täydennetään liitetiedoilla, jotta tuloslaskelmaa ja tasetta tarkastelemalla ei jää olennaisia kaupungin ja konsernin talouteen liittyviä seikkoja havainnoimatta.

Kaupungin ulkoiset toimintatuotot vuonna 2017 olivat 252 miljoonaa ja konsernin 1 017 miljoonaa euroa. Kaupungin toimintatuotoista 17 prosenttia oli sosiaali- ja terveystoimen, 15 prosenttia sivistystoimen ja 49 prosenttia maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaan kohdistuvia. Konsernin toimintatuotoista 36 prosenttia oli yleishallinnon, 27 prosenttia sosiaali- ja terveystoimen ja 28 prosenttia maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaan kohdistuvia. Kaupungin verotulokertymästä, 977 miljoonasta eurosta, 84 prosenttia muodostuu kunnan tuloveroista, 8 prosenttia yhteisöveroista ja 8 prosenttia kiinteistöveroista.

Kaupungin palveluostot olivat 667 miljoonaa euroa (46 %:a toimintakuluista). Asiakaspalvelujen ostoja oli 380 miljoonaa euroa eli 57 %:a palveluostoista.

Olennaisia myyntivoittoja kirjattiin kaupungin puolella tilikaudella 2017 43 miljoonaa ja konsernissa 40 miljoonaa euroa. Konsernitilinpäätöksessä kaupungin ja konserniyhteisöiden keskinäiset liiketapahtumat on eliminoitu. Osinkotuottoja kaupungille kertyi vuonna 2017 12,5 miljoonaa euroa, joista Vantaan Energia -konsernilta 12 miljoonaa euroa.

Taseen liitetiedoissa on eritelty kaupungin omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä sekä yhteisyhteisöissä. Liitetiedoista ilmenee lisäksi konsernin osuus kunkin yhteisön omasta ja vieraasta pääomasta sekä tilikauden yli- tai alijäämästä. Konsernin oma pääoma tilikauden 2017 lopussa oli 1 170 miljoonaa, vieras pääoma 2 444 miljoonaa ja tilikauden ylijäämä 81 miljoonaa euroa. Emokaupungin osuus omasta pääomasta konsernieliminoitien jälkeen oli 50 prosenttia, VAV-konsernin 13, Vantaan Energia -konsernin 13 ja muiden konserniyhteisöiden 24 prosenttia. Kaupungin osuus konsernin vieraasta pääomasta oli 40 prosenttia, VAV-konsernin 22, Vantaan Energian 14, HSY:n 13 ja muiden konserniyhteisöiden 11 prosenttia. Konsernin tilikauden ylijäämästä kaupungin osuus oli 37 prosenttia, VAV-konsernin 22, Vantaan Energian 34 ja muiden konserniyhteisöiden 7 prosenttia.

Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvää pitkäaikaista velkaa oli kaupungilla vuoden 2017 lopussa 458 miljoonaa euroa. Kaupungin lyhytaikaiset velat konserniyhteisöille olivat vuoden 2017 lopussa 51 miljoonaa euroa, josta 48 miljoonaa tytäryhtiöiden konsernitiliin kohdistuvia lainoja. Lyhytaikaisia siirtovelkoja kaupungilla oli vuoden 2017 lopussa 56 miljoonaa euroa, josta 96 prosenttia muodostui palkkojen ja henkilösivukulujen jaksoituksista. Konsernissa siirtovelkoja oli 107 miljoonaa euroa, josta 84 prosenttia palkkojen ja henkilösivukulujen jaksoituksista.

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevia liitetietoja tarkastelemalla voidaan havaita, että kaupungilla ei ole velkaa, jonka vakuudeksi olisi annettu kiinnityksiä tai pantattu osakkeita. Konsernissa sen sijaan vakuudeksi annetut kiinnitykset kiinteistöihin vuoden 2017 lopussa olivat 1 130 miljoonaa, pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo oli 13 miljoonaa sekä muut annetut vakuudet 4 miljoonaa euroa. Annettuja takauksia kaupungilla oli tilikauden päättyessä samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta 512 miljoonaa ja muiden puolesta 29 miljoonan euron edestä.

Kaupungin muita vastuita ovat 1 228 miljoonan euron osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista, sopimusvastuut 125 miljoonaa euroa ja vuokra- leasingvastuut 354 miljoonaa euroa. Konsernilla oli tilikauden 2017 lopussa sopimusvastuita 261 miljoonaa, arvonlisäveron palautusvastuuta 37 miljoonaa ja vuokra- leasingvastuita 347 miljoonaa euroa. Konsernissa avoimena olevien johdannaissopimusten nimellisarvot olivat 460 miljoonaa ja markkina-arvot -9 miljoonaa euroa.

1.8 Tilikauden tuloksen käsittely

Vantaan kaupungin tilikauden tulos ennen poistoeron, varausten ja rahastojen muutosta on 40 431 763,18 euroa ylijäämäinen. Tulokseen sisältyvät kaupungin liikelaitosten ja rahastojen tulokset, jotka käsitellään kirjanpitosäännösten mukaisesti niiden omissa kirjanpidoissa.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden 2017 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksessa kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 411 355,05 euroa.
- Vantaan työterveys liikelaitoksessa puretaan investointivarausta 30 651,80 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä. Kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 20 916,44.
- Vantaan suun terveydenhuollon vuoden 2017 tulos sisältää 125 000,00 euron investointivarauksen purkamisen johtuen varauksen perusteiden muuttumisesta.
- Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä 1 644 750,57 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.
- Marja-Vantaan ja keskustan kehittämisrahaston alijäämä 998 636,46 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.
- Sosiaalisen luototuksen rahaston alijäämä 52 991,85 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.
- Vahinkorahaston alijäämä 1 254 888,71 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen:

- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 1 559 390,91 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.
- Vantaan työterveys liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 640 200,39 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.
- Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 177 874,22 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.
- Vantaan kaupungin tilikauden ylijäämä 41 650 801,12 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

Sitovien tavoitteiden toteutuminen 2017

Vuodelle 2017 valtuusto asetti sitovia tavoitteita yhteensä 28 kappaletta. Tavoitteista 19 toteutui täysin, 6 osittain, kaksi ei lainkaan ja yhden tavoitteen osalta toteuma-arviointi voidaan tehdä vasta myöhemmin.

Toimintamenot alittivat vuoden 2017 talousarviossa budjetoidut toimintamenot. Vuonna 2017 kaupungin käyttötalousmenot laskivat vuoteen 2016 nähden johtuen muun muassa kiky-sopimuksen henkilöstömenosäästöistä sekä toimeentulotuen perusosan siirtymisestä Kelalle. Vuonna 2017 Vantaan kaupungin bruttoinvestointimenot olivat 111 miljoonaa euroa. Liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien bruttoinvestointimenot olivat 114,7 miljoonaa euroa. Investointimenot alittivat talousarviossa varatut investointimäärärahat.

Kaupungin tulopohjaa vahvistettiin maanmyyntiä tehostamalla, maanmyyntivoittoja kertyi vuonna 2017 43 miljoonaa euroa.

Maankäytössä priorisoitiin keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita. Keskusta-alueille kaavoista on sijoittunut vuonna 2017 37 prosenttia (asunto k-m2). Osa keskusta-alueille sijoittuvista kaavoista on siirtynyt myöhempään ajankohtaan.

Kaupunki loi edellytykset laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle. Vuonna 2017 Vantaalle asuntoja valmistui yhteensä 3290 (v. 2016: 2972), joka ylittää sitovan tavoitteen tavoitetason 890:llä. Asunnot jakautuivat seuraavasti: 2756 asuinkerrostaloissa, 164 rivi- ja ketjutaloissa sekä 370 pientaloissa.

Kaupungin työllisyystilanne on kehittynyt suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla. Työttömyysaste joulukuussa 2017 Vantaalla oli 10,1 prosenttia (-2,5 prosenttiyksikköä verrattuna v. 2015 lopun tilanteeseen), Espoossa 8,6 prosenttia (-2,3 prosenttiyksikköä) ja Helsingissä 10,5 prosenttia (-2,2 prosenttiyksikköä).

Perusopetuksen keväällä 2017 päättäneistä 98 prosenttia sijoittui lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai valmistaviin koulutuksiin.

Entistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona. Vantaalla omassa kodissa asuvien 75 vuotta täytäneiden osuus oli vuoden 2017 lopussa 93 prosenttia (v. 2016: 92,7 %).

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrän vähenemisen osalta ei saavutettu tavoitetasoa, sairauspoissaoloprosentti oli 4,52, mutta vuoden 2016 lopun tilanteeseen nähden (4,55 %) sairauspoissaolot olivat hiukan vähenyneet. Välittämisen keskustelujen kattavuus vuonna 2017 oli 88 prosenttia. Tuunatun työn päiviä oli vuonna 2017 kaikkiaan 4581 (2,7 % sairauspoissaoloista), 955 päivää enemmän edellisvuoteen verrattaessa.

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Kaupungin talous tasapainossa							
Strateginen päämäärä 1. Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma toteutetaan							
1.1 Toimintamenojen kasvu							
1.1 Toimintamenojen kasvu	Toimintamenojen kasvu-%	2,7 %	Talousarvion 2017 mukainen	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	Valtuustokauden strategian ja talousarvion 2017 mukaiset kehittämis-toimenpiteet.	Toimintameno alittivat vuoden 2017 talousarviossa budjetoidut toimenpiteet. Vuonna 2017 kaupungin käyttötalouden laskivat vuoteen 2016 nähden johtuen muun muassa kiky-sopimuksen henkilöstön osasta sekä toimeentulotuen perusosan siirtymisestä ketalalle.	Tavoite toteutui täysin.
1.2 Investointiohjelma toteutetaan kustannustehokkaasti ja innovatiivisesti	Bruttoinvestointien max. euromäärä	113,4 milj. euroa	Talousarvion 2017 mukainen	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	Priorisoidun investointiohjelman ja työohjelmien mukainen eteneminen, investointien kustannustehokas toteuttaminen.	Vuonna 2017 Vantaan kaupungin bruttoinvestointimenot olivat 111 milj. euroa. Liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien bruttoinvestointimenot olivat 114,7 milj. euroa. Investointimenot alittivat talousarviossa varatut investointimäärät.	Tavoite toteutui täysin.
1.3 Joukkoliikenteen kuntasuus on alle 50 % (tulot/menot) ilman joukkoliikenteen infrakorvauksia	Joukkoliikenteen kuntasuus-% ilman infrakorvauksia	48,6 %	Enintään 50 %	Hannu Penttilä	Kaupungin edunvalvonta eri HSL-yhteistyöfoorumissa sekä kustannustietoisuus mm. HSL:n linjasto- ja lausuntojen yhteydessä.	Kuntaosuudet muodostivat viime vuonna 42,9 % HSL:n toimintatuotoista.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 2. Velkaantumiskehitys saadaan hallintaan							
2.1 Lainasalkun optimaalinen hallinnointi	Uusien lainojen keskimääräinen lainamarginaali	Kuntasektorin keskimääräinen lainamarginaali, v. 2015	Kuntasektorin keskimääräinen lainamarginaali, v. 2017	Martti Lipponen Raportointivastuu: Pirjo van Nues	Tehty kaksi kokonaiskoroittoa erittäin edullista kiinteäkorkoista lainaa (EIB ja CEB) sekä maksettu ennen aikaisesti pois 95 milj. euron edestä pitkäaikaisia lainoja.	Alennettu kiinteäkorkoisilla lainoilla kaupungin lainasalkun korkoriskiä vuodesta 2016: duraatio 31.12.2017 1,13 (31.12.2016: 0,79) Korkomenot vuodelle 2017 n. 2,52 Meur. Nettolainanotto vuodelle 2017 n. -101 Meur.	Tavoite toteutui täysin.
Strateginen päämäärä 3. Kaupungin tulopohjaa vahvistetaan							
3.1 Maanmyyntivoittoja vähintään 32 milj. euroa	Maanmyyntivoitot	37,3 milj. euroa	32 milj. euroa	Hannu Penttilä	Myyty kerrostalotontteja 27 kpl, rivi- ja pientalotontteja 24 kpl sekä 6 työpaikkatonttia/ tontinosaa.	Maanmyyntivoitot 43 milj. euroa.	Tavoite toteutui täysin.
Strateginen päämäärä 4. Kumppanuuksien hyödyntäminen							
4.1 Sähköisten itsepalveluiden kehittämisen nopeuttaminen yhdessä yhteistyökuntien kanssa	Palveluiden määrä	Valmiina 0kpl	Valmiina 12 kpl	Martti Lipponen Raportointivastuu: Antti Ylä-Järkko	Sähköisen asiainnin kokonaisuus on edennyt suunnitelman mukaisesti.	Vuoden 2017 lopussa oli valmiina 15 palvelua.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuunhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Kaupunkirakenne eheytyy							
Strateginen päämäärä 5. Kaupunkirakenne ja palvelurakenne tukeutuvat raide liikenteeseen ja joukkoliikenteen laatuikätyihin							
5.1 Kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 4 % vuodessa	Vantaan kasvihuonekaasupäästöjen määrä	5,1 tonnia CO ₂ -ekv/asukas (2015)	Vantaan kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 4 % vuodessa	Hannu Penttilä	Kaupungin ympäristöohjelman toimenpiteet edenneet. Kaukolämmön ja sähkön päästöt laskeneet, mutta liikenteen päästöt ovat kasvaneet edellisvuodesta.	Vuoden 2016 päästöt olivat 4,9 tonnia CO ₂ -ekv/asukas; ja ne laskivat edellisestä vuodesta 4 %. Vuoden 2017 tietoja ei ole vielä käytettävissä.	 Tavoite toteutui täysin.
5.2 Joukkoliikenteen käyttämäärä kasvaa 2 % vuodessa	Joukkoliikenteen matkustajamäärät eli Vantaan juna-asemien ja bussipysäkkien nousijamäärät lokakuun arki vuorokauden keskiarvona	Lokakuu 2015: 104 722 nousua / arki vuorokausi	Joukkoliikenteen matkustajamäärän kasvattaminen 2 % vuodessa	Hannu Penttilä	Kuntateknikan keskus parantaa pysäkkien ja joukkoliikenneinfran olosuhteita.	Arvio kasvusta 2-4 %. Lähijunanousut ja bussiliikenteen nousut ovat samaa suuruusluokkaa. Lähijunaliikenteen nousijamäärä on kasvanut 4 % vuoden 2016 tasosta. Bussiliikenteen nousijamäärä ei ole HSL:llä vielä tiedossa.	 Tavoite toteutui täysin.
5.3 Kaavoitetaan asuntorakentamisen kerrosalaa 265 000 km ² /vuosi	Valmistuneiden kaavojen k-m ² /v määrä	209 209 k-m ²	265 000 k-m ²	Hannu Penttilä	Etenee kaavoitusohjelman mukaan.	Asuntokaavojä (netto) 209 835 k-m ² eli tavoitteesta on saavutettu 79 %. Kaavojen myöhästymisiin useita erilaisia syitä.	 Tavoite toteutui osittain.
5.4 Kehitetään toimintamalli maksulliselle pysäköinnille	kehitetään toimintamalli maksulliselle pysäköinnille Vantaalla ja asetetaan tavoitteet vuodelle 2017	Toimintamallia ei ole	Keskusta-alueiden maksullinen pysäköinti on käytössä vuonna 2017	Hannu Penttilä	Maksullinen pääosin mobiili laitteilla maksettava pysäköinti aloitetaan Myymäessä, Kivistössä ja Trikkurilassa.	Maksullinen pysäköinti otetaan käyttöön suunnitellussa laajuudessaan vuoden 2018 alusta alkaen.	 Tavoite toteutui osittain.
Strateginen päämäärä 6. Keskustat ovat eläviä, uudistuvia ja turvallisia							
6.1 Priorisoidaan keskustoihin sijoituvia kaavahankkeita	Keskusta-alueiden kaavat	2015 kaavoitusohjelma	Asumisen kaavahankkeiden kerrosalasta 50 % sijoittuu määritellyille keskusta-alueille	Hannu Penttilä	Etenee kaavoitusohjelman mukaan.	Keskusta-alueille kaavoista on sijoittunut 37 % (asunto k-m ²). Osa keskusta-alueille sijoituvista kaavoista on siirtynyt myöhempään ajankohtaan.	 Tavoite toteutui osittain.
Strateginen päämäärä 8. Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaisia							
8.1 Kaupunki luo edellytykset vähintään 2 400 asunnon laadukkaalle ja monipuoliselle asutustuotannolle	Valmistuneiden asuntojen määrä	2689	2400	Hannu Penttilä	Asuntorakentaminen jatkuu vilkkaana.	Asuntoja valmistui yhteensä 3290, joista 2756 asunkeirrostaloissa, 164 rivi- ja kejtaloissa, 370 pientaloissa.	 Tavoite toteutui täysin.
8.2 Pientaloalueiden tiivistäminen Mapon mukaisesti	Uusi rakennuspaikka	72	Asemakaavotuksen ja poikkeamis päätösten avulla luodaan 100 rakennuspaikkaa vuosittain	Hannu Penttilä	Etenee kaavoitusohjelman mukaan.	Pientaloja on kaavoitettu 21 360 k-m ² , eli noin 213 rakennuspaikkaa. Poikkeamis päätöksillä on luotu edellytykset noin 54 asunnon rakentamiseen pientaloalueille.	 Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(n) tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Kaupungin elinvoima vahvistuu							
Strateginen päämäärä 9. Uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla.							
9.1 Kaupungin työllisyystilanne kehittyy suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla	Työttömyysasteen muutos prosenttiyksiköinä	Työttömyysaste Vantaa 12,6 % Espoo 10,9 % Helsinki 12,7 %	Kehitys on suotuisampaa kuin Helsingissä ja Espoossa	Jaakko Niinistö	TY:n toimintaa on tehostettu parantamalla prosessia.	Työttömyysaste joulukuussa 2017 (ero lähtötasoon) Vantaa 10,1 % (-2,5 prosenttiyksikköä) Espoo 8,6 % (-2,3 prosenttiyksikköä) Helsinki 10,5 % (-2,2 prosenttiyksikköä)	Tavoite toteutui täysin.
	Kunnan maksaman työmarkkinatuen euromäärän muutos prosentteina (%)	Vantaa 18 682 354 € Espoo 17 299 308 € Helsinki 55 975 937 €	Työmarkkinatuen kantaosuuden kasvu (%)		Asiakasmäärä nostettu. Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärä v. 2017 1 503 asiakasta v. 2016 1 293 asiakasta.	Työmarkkinatuen kantaosuus 2017 (muutos suhteessa 2016) Vantaa 20 059 279 € (-0,6 %) Espoo 21 066 631 € (+8,2 %) Helsinki 63 201 349 € (+4,3 %)	
9.2 Joustavilla päivähoitopalveluilla tuetaan työllistymistä	Varhaiskasvatuspaikka järjestetään työllistymistä edistävällä tavalla Ennalta arvaamattomassa työllistymistä edistävällä tavalla	2 vkoa	2 vkoa, 1 viikossa kerhosta päivähoitoon tai äkillisessä tarpeessa jo seuraavana päivänä	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Sole Askola-Vehviläinen	Varhaiskasvatustarpeiden nopea käsittely valintakokouksissa.	Tavoite toteutui, ei asiakasreklaamoita.	Tavoite toteutui täysin.
9.3 Selkeytetään yritysten sijoittumispalvelua Vantaalle	Tunnistetaan ja tuetaan eri osapuolten yrityksille tarjoamat sijoittumispalvelut	Prosessi laatimatta, tilanne hajanainen ja palvelu vaikeasti löydettävissä	Ydinpalvelut koostettu yhteiseen, selkeään BusinessVantaa - käyttöympäristöön	Jose Valanta	Yritysten sijoittumispalveluiden helpottamiseksi toteutettiin alkuvuodesta BusinessVantaa - sivusto, jossa esitellään yritysalueet, vapaat yritystontit sekä alueelta löytyvät kaupungin, VTK Oy:n, yhteistyötilojen ja toimitusohjelmien sekä avointen markkinoiden toimintatietoja koko Vantaan alueelta.	Prosessi toteutunut, sivusto toteutettu ja asetettu tavoite saavutettu.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 13. Vantaalaisten koulutustaso ja osaaminen vahvistuvat							
13.1 Uusi oppimiskäsitys ja uudet pedagogiset toimintatavat käytäntöön	Toiminnallinen oppiminen ja lasten osallisuus toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa on kirjattu vanhauskasvatuksen ja esiopetuksen toimintasuunnitelmiin	Osa toimintayksiköistä toteuttaa toiminnallista oppimista ja lasten osallisuus näkyy toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa	Suurin osa toimintayksiköistä toteuttaa toiminnallista oppimista ja lasten osallisuus on lisääntynyt toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Sole Askola-Vehviläinen, Ilkka Kalo, Maria Viljamaa ja Anders Vikström	Toiminnallinen oppiminen ja lasten osallisuus toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa on kirjattu esiopetuksen toimintasuunnitelmiin.	Toteutuu jo nyt esiopetuksen osalta, ja uusi vanhauskasvatussuunnitelma ohjaa tavoitteen suuntaan.	Tavoite toteutui osittain.
	Tieto- ja viestintätekniikkaa käytetään pedagogisesti lapsiryhmissä	Henkilöstöle on tarjottu koulutusta pedagogiseen tieto- ja viestintätekniikan käyttöön	Jokaisesta toimintayksiköstä on osallistuttu tieto- ja viestintätekniikan pedagogisen käytön koulutuksiin		Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön on koulutettu tv-tukihenkilöitä viidessä erillisessä koulutuksessa sekä tv:n pedagogisen käytön koulutuskokonaisuudessa ja vertaisoppimiseen perustuvissa työpajoissa.	Tieto- ja viestintätekniologian käyttöön on koulutettu a) tv-tukihenkilöitä viidessä erillisessä koulutuksessa, yht. 129 henkilöä sekä b) tv:n pedagogisen käytön koulutuskokonaisuudessa ja vertaisoppimiseen perustuvissa työpajoissa, yht. 160 henkilöä. Osallistujina ovat olleet gurupedagogit, taidepedagogit, keltot, kiekut ja reltot (koulutukset) sekä lto/elto:t (työpajat) päiväkodeista.	
	Monialaiset, useimpien oppilaineiden yhteistyössä toteutetut, oppimiskokonaisuudet kouluissa	Satunnaisia eri oppilaineiden rajat rikkovia oppimiskokonaisuuksia	Jokainen vantaalainen oppilas on osallistunut vähintään yhteen monialaiseen oppimiskokonaisuuteen		Kaikissa suomen- ja ruotsinkielisissä perusopetuksen kouluissa toteutetaan monialaisia oppimiskokonaisuuksia.	Monialaisia oppimiskokonaisuuksia toteutetaan satunnaisesti.	
	Lukioiden pedagogiset työpajat ja koulutukset (määrä)	Lukioiden yhteisiä pedagogisia työpajoja toteutettu 2 krt/vuosi	Lukioiden yhteisiä pedagogisia työpajoja, koulutuksia ja muita tilaisuuksia yhteensä vähintään 4 krt/vuosi		Opettajien pedagogisia työpajoja on järjestetty suomen- ja ruotsinkielisten lukioiden yhteisinä veso- ja kehittämispäivinä. Teemoina on ollut mm. arvioinnin ja oppimisympäristöjen kehittäminen, syväoppimisen taidot ja työelämälahtoisuus.	Lukioiden yhteisiä pedagogisia työpajoja, koulutuksia ja muita tilaisuuksia järjestetty 4 kertaa.	
	Varian opiskelijoiden työpaikalla tapahtuva oppiminen	30 osp (osaamispistettä)/opiskelija	Kasvaa vuodesta 2015 verrattuna 5 %		Työpaikalla tapahtuvan oppimisen määrää on lisätty systemaattisesti kaikilla opetusaloilla.	Variaassa työpaikalla tapahtuvan oppimisen määrän (osp) seurantaan on käyty Minha-järjestelmää. Tietoja analysoitaessa on havaittu, että järjestelmä ei tuota luotettavaa tietoa suoritusten kertymisestä. Välineistä johtuen Variaassa ei voitu tuottaa mittarin vaatimaa tietoa.	

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(n) tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
13.2 Toteutetaan koulutustakuuta	Perusopetuksen päättäneiden sijoittuminen jatkokoulutukseen (%-osuus); suoraan tutkintoon johtavaan koulutukseen (%-osuus)	98,5 %, 94,6 %	99 %, 96 %	Elina Lehto-Häggroth	Perusopetuksen oppilaanohjauksen kehittäminen resurssin lisäyksen, rakenteiden ja työelämäpainotteisen opiskelun osalta aloitettiin syysyllä 2017 ja toiminta pääsee alkamaan täysipainoisesti syysyllä 2018.	98,0 %; 92,7 %	 Tavoite ei toteutunut lainkaan.
	Varian keskeyttämisprosentti	14,5 %	13 %		Opetushenkilöstön ja tukipalveluiden henkilöstön yhteistyötä on tehostettu.	Varia keskeyttämisprosentti 17,1 %	
Palvelut uudistuvat							
Strateginen päämäärä 15. Uudistuvat palvelut vahvistavat asukkaiden hyvinvointia							
15.1 Kehitetään kaupunkitasoinen keskitetty monikanavainen asiakaspalvelumalli (ns. 1. taso)	Keskittettyjen ja kuvattujen asiakaspalveluprosessien määrä	Keskittettyä asiakaspalvelumallia ei ole	Monikanavaisen asiakaspalvelun ratkaisu on kilpailutettu. Palvelun vaatima asiakaspalvelu on kuvattu ja eri prosessien siirtäminen on mallinnettu. Toiminta alkaa vuonna 2018.	Jaakko Niinistö	Monikanavaisen asiakaspalvelun ratkaisun kilpailutus on tehty. Asiakaspalvelun kehittämiseen ja keskitämiseen on perustettu ohjausryhmä ja työryhmä ja niiden työskentely on alkanut. Monikanavaisen asiakaspalveluympäristön käyttöönotto on alkanut.	Monikanavaisen asiakaspalvelun ratkaisu on kilpailutettu ja sopimus Teilan kanssa on tehty 20.6.2017. Asiakaspalvelun kaupunkitasoinen ohjaus- ja työryhmä ovat päättäneet työskentelynsä ja keskitettävät palvelut on siirretty tai siirtoaikatauluista on sovittu.	 Tavoite toteutui täysin.
15.2 Nykyistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona	Omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa	92,2 %	92,5 %	Jukka T. Salminen	Toiminnanohjausjärjestelmän käyttö on vakiintunut kotihoidossa. Kotikuntoutustoiminta on laajentunut erikoissairaanhoidosta ja sairaalapalvelujen osastoilta kotiutuvien tukemiseksi. Myös kotona asuvien kotihoidon asiakkaiden toimintakyvyn tukeminen kuntoutuksen avulla on käynnistynyt.	Omassa kodissa asui 93,0 % Vantaan 75 vuotta täyttäneistä	 Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuushenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(n) tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
15.3 Lapsiperheiden hyvinvointi paranee ennalta ehkäisevällä työllä ja uudistuvilla sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla	Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaiden määrä vähenee toimialojen yhteisellä työllä	4 146 lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakasta v. 2015 (9,1 % Vantaan 0 – 17-vuotiaista)	Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaita alle 3 750 (7,9 % Vantaan 0 – 17-vuotiaista)	Jukka T. Salminen	Perhepalvelujen tulosaluelia on toteutettu kehittämis työtä ja organisaatiomuutosta sosiaalihuoltolain mukaisten palveluiden ja palvelujen kehittämiseksi. Lastensuojelupalvelujen uudelleen organisointi toteutettiin 1.8. alkaen. Muutoksen tavoitteena mm. palvelujen painopisteen muuttaminen korjaavista ja kuntouttavista palveluista ennaltaehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin sekä entistä asiakaslähtöisemmät palveluprosessit. Lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijöiden rekrytointitilanne jatkui vaikeana; sosiaalityöntekijöiden saatavuus on kansallinen haaste. Perhepalveluissa käynnistettiin rekrytointi- ja sitouttamisohjelma tilanteen parantamiseksi. Lautakunta hyväksyi lastensuojelun kehittämistoimet kokouksessaan 20.11.2018, ja toimenpiteistä raportoidaan säännöllisesti.	Lastensuojelun avohuollon tilastoissa havaittiin ongelmia eikä sitovalle tavoitteelle asetettu tavoitetaso ole vertailukelpoinen korjattujen tilastotietojen kanssa. Lastensuojelun avohuollon (0 - 17-v.) asiakkaina oli 3 533 lasta, joka on uusimpaan väestönnusteesseen suhteutettuna 7,5 % Vantaan samanikäisestä väestöstä. Vuoden 2016 toteuma oli 7,2 % Vantaan 0-17 v. väestöstä (3 345), joten suhteellinen asiakasmäärä vuoden takaisesta on hieman noussut. Asiakasmäärän kasvun taustalla vaikuttanee Vantaan väestön kasvu sekä huono-osaisuuden ylisukupolvistuminen. Kaikille perheille varhaisen tuen palvelut eivät ole riittäviä. Arvion mukaan palvelujen painopisteen muuttaminen sht:n mukaisiksi tulee tulevana vuosina vähentämään lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakasmäärää.	

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuunhenkilö(t)	Keskiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 17: Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut							
17.1 Keskeisten palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen	Keskeisten palvelujen yksikkökustannukset suurten kaupunkien vertailussa	Vantaa on kilpailukykyinen useiden palvelujen osalta	Vantaa on kustannustehokkaammallaan suurten kaupunkien kärkejoukossa	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat	Vantaa on jatkunut toiminnan kustannustehokasta kehittämistä, ja osallistunut aktiivisesti suurten kaupunkien talous- ja toimintatietojen vertailutyöhön.	Soster: Kuuden suurimman kunnan Kuusikkoverailut 2016: - Lästensuojelu: Vantaan kokonaiskust. 948 €/0 - 20 v. asukas (kuusikon ka. 863 €). Vantaan sijoitus vertailussa 4/6. - Vanhuspalvelut: Vantaan 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen ikävakioitunut kokonaiskustannukset 10 620 €/vastaavan ikäisen väestö (Kuusikko 12013 €). Vantaan sijoitus vertailussa 2/6. - Vammaispalvelulain mukaiset palvelut: Vantaan kokonaiskustannukset asiakasta kohden 4 510 €, (Kuusikko 5 581 €). Vantaan sijoitus vertailussa 3/6. Kuntaliiton suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusten vertailu 2016: - Terveystieteiden tutkimuskeskus (sis. kotipalvelun ja ymp. vrk-hoidon kustannuksia): Vantaan ikävakioitunut kokonaiskustannukset 2 177 €/asukas (vertailukuntien keskiarvo 2 309 €/asukas). Vantaan sijoitus 2/11. Sito: Varhaiskasvatus oli kuusikkoverailussa kustannustehokkain vuonna 2016. Kunnallisten päiväkotien vuosikustannukset laskennallista lasta kohden olivat 9 488 € (Kuusikkokuntien ka. 10 032 €). Myös perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa opetuksen kustannukset olivat matalimmat. Perusopetus: opetuksen kustannukset Vantaalla 4 360 e/oppias (Kouluikkuna: kuntien ka. 4 832 e/oppias ja yli 100 000 asukkaan kuntien ka. 4 686 e/oppias). Lukiokoulutus: opetuksen kustannukset Vantaalla 3 885 e/opiskelija (Kouluikkuna: kuntien ka. 4 860 e/opiskelija ja yli 100 000 asukkaan kuntien ka. 4 389 e/opiskelija).	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(n) tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
17.2 Kotoutumisen onnistuminen Vantaalla varmistetaan kotoutumissuunnitelmien toteutumisen arvioinnilla ja hyvällä monikulttuurisuusohjelmalla	Kotoutumissuunnitelmat laaditaan perheille ja työvoiman ulkopuolella oleville viipymättä ja arvioidaan vuosittain	Maahanmuuttajapalveluissa laadittu 168 kotoutumissuunnitelmaa ei toteutumisarvioinnilla	V. 2016 maahanmuuttajapalvelujen asiakkaina tulleista v. 2017 aikana: - osallistuu TE-toimiston suomen kielen koulutukseen 70 % - oma vuokrasopimus 50 %:lla - työllistynyt 10 %	Elina Lehto-Häggroth, Jaakko Niinistö ja Jukka T. Salminen	Kotoutumisen onnistumista seurataan pakolaisten ja paluumuuttajien osalta maahanmuuttajapalveluissa luodulla mittarilla. Kotoutumissuunnitelmat on laadittu koto-lain edellyttämässä aikarajassa suunnitelmallisesti. Maahanmuuttajapalvelujen sosiaaliohjauksessa ja sosiaalityössä tuetaan kotoutumistoimia henkilökohtaisilla tapaamisilla, Tsemppari-toiminnan työntekijöiden, Työ- ja elinkeinoministeriön SIB-hankkeen avulla ja järjestöyhteistyöllä. Kotoutumisen onnistumisen haasteita ovat asiakaskunnan moninaiset pakolaisuudesta johtuvat traumat, kielitaidon ja työpaikkojen riittämättömyys, kielitietiset jakso-oleskeluluvat sekä kieliteisten asenteiden vahvistuminen. Monikulttuurisuusohjelman uudistus on edennyt osana hyvinvointiohjelman uudistustyötä. Monikulttuurisuusohjelmaa siirtyy osaksi kaupungin hyvinvointiohjelmaa ja saa nimekseen monikulttuurisuussuunnitelma. - Säännölliset kokoukset Varian ja Aikuisopiston välillä - Koulutusten vuosi aikataulu, jota päivitetään säännöllisesti Yhteiset koulutukset määriteltä: - Korttikoulutukset (hygieniapassi, työturvallisuuskortti, tulityökortti, ensiapukortti) - Kurkkakurssit ammatilliseen koulutukseen - Erityisryhmien tutustumisjakso ammatilliseen koulutukseen - Vanhempien osallistuu koulutukseen, lastenhoito järjestetty yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa - Yhteistyö maahanmuuttajien koulutukseen tarjottun rahoituksen hakemisessa - Selkokielisen ja kielitietoisin materiaali yhteistyössä	Vuonna 2016 maahanmuuttajapalvelujen asiakkaina tulleista työikäisistä v. 2017: - osallistunut TE-toimiston tarjoamalle suomen kielen kurssille 61 % - oma vuokrasopimus 70 %:lla - työllistynyt 4 %	Tavoite toteutui osittain.
Uusiutu monikulttuurisuusohjelma valmis	Vantaan monikulttuurisuusohjelma vuosille 2014–2017 (kv 12.5.2014)	Uudistettu monikulttuurisuusohjelma viedään päätöksentekoon vuoden 2017 aikana	Rakennetaan toimiva yhteistyömalli maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen ja kielipointoihin			Valmistelu on edennyt osana hyvinvointiohjelman uudistustyötä.	
Maahanmuuttajien ammatillista koulutusta ja kielipointoja laajennetaan määrärahojen puitteissa	Koulutusta on järjestetty pienimuotoisesti Varian ja Aikuisopiston yhteistyönä					Yhteistyömalli on määriteltä.	

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 19. Lisätään sähköistä asiointia ja itsepalveluja							
19.1 Uusien sähköisten työviestintävälineiden käyttö vakiintuu kaikilla tulosalueilla	Pikaviestintä (käyttyjen keskustelujen määrä) Lync-kokousten määrä OneDrive:n käytön määrä Pilvipalveluiden soveltaminen (sähköpostin liitetiedostojen määrä)	V. 2015 lopun tilanne työviestintävälineiden käytössä (Pikaviestintä 5689 kpl/kk, Lync-kokoukset 243 kpl/kk, OneDrive (1.1.7)	Pikaviestintä: lisääntyy 20 % Lync-kokoukset: lisääntyvät 20 % OnDrive: käytön määrä lisääntyy 20 % Pilvipalveluiden soveltaminen: sähköpostin liitetiedostojen määrä vähenee 20 %	Apulaiskaupunginjohtajat Raportointivastuu: Antti Ylä-Järkko	Henkilöstöä varten muodostettu merkittävä koulutusohjelma pilvipalveluiden käyttöönottoa varten.	Sähköisten viestintävälineiden käyttö on kasvanut raportointikaudella 200 - 700 % (Pikaviestintä +274 %, Lync-kokoukset +195 %, OneDrive +100 %). - (Pikaviestintä - 15.566 kpl/kk, Lync-kokoukset 475 kpl/kk, OneDrive 2,2T).	Tavoite toteutui täysin.
19.2 Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän (Apotti-hanke) onnistunut käyttöönoton valmistelu ja kustannusohjaus	Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönotto etenee aikataulun mukaisesti ja vahvistetun kustannusarvion mukaisesti.	Hankintasopimus allekirjoitettu 21.4.2016	Valmistelu edennyt vahvistetun suunnitelman aikataulussa, Vantaan maksuosuus kustannusarvion mukainen (kokonaiskustannusarvi oissa pysyminen)	Martti Lipponen (Raportointivastuu: Antti Ylä-Järkko) ja Jukka T. Salminen	Vantaan Apotti-hanketoimistoa laajennettiin alkuvuonna 2017, ja toimisto siirtyi uusiin tiloihin. Hanke koostuu kolmesta pääprojektista: toiminnallisuus-, teknologia- ja käyttöönottoprojektit. Uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä Epic otetaan käyttöön yhteistyökumppaneista ensimmäisenä Vantaalla 11/2018. Valmistelut järjestelmän käyttöönoton edellyttämän laajan koulutuskokonaisuuden onnistumiseksi ja palvelutason säilymisen varmistamiseksi käynnistetty.	Hanke on edennyt aikataulussa ja budjetissa.	Tavoite toteutui täysin.
19.3 Kaupungin uudisrakentamis- ja peruskorjauskohteisiin, joissa toteutetaan kunnan palveluita, toteutetaan langaton nettiyhteys	Jokaisen peruskorjaus- ja uudisrakennuskohteen yleisissä sisätiloissa on käyttötarjoituksen mukaisesti joko avoin langaton verkko kuntalaisille ja/tai hallinnon ja opetuksen langaton verkko	Langaton verkko on toteutettu osassa kohteita	1-3:ssa (max. 60 tukiasemaa) peruskorjaus- ja uudisrakennuskohteena olevassa koulussa on avoin langaton verkko kuntalaisille ja hallinnon sekä opetuksen langaton verkko	Hannu Penttilä, Martti Lipponen Raportointivastuu: Antti Ylä-Järkko	Raportointikaudelle ei ole ajoittunut wlan-verkon rakentamistöitä.	Wlan-verkon rakentaminen toteutetaan tavoitteen mukaisesti.	Tavoitteen toteutuminen arviointi voidaan tehdä vasta myöhemmin.

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
20.1 Sairaushoito- ja ensiavustustoimien ennaltaehkäisy	Sairaushoito- ja ensiavustustoimien kattavuus	4,52 % ja 100 % (keskustelujen kattavuus)	4,00 % ja 100 % (keskustelujen kattavuus)	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat Raportointivastuu: Kirsi-Maria Lievenen	Esimiehet terveys- ja turvallisuusohjauksen työllään ennaltaehkäisevät poissaoloja ja tekevät aktiivisesti työtä poissaolojen vähentämiseksi. Tuunatun työn aktiivista käyttöönottoa ja käyttöä jatketaan.	Välittämisen keskustelujen kattavuus ajalla 1.1.–31.12.2017 oli 88 %. Sairaushoito- ja ensiavustustoimien kattavuus tarkastelujaksolla 1.1.–31.12.2017 vähentyneet edellisvuoteen verrattuna ollen nyt 4,52 %. Tuunatun työn päivää oli (1.1.–31.12.2017) 955 päivää enemmän edellisvuoteen verrattuna kokonaisluvun ollessa 4581 päivää (2,7 % sairaushoito- ja ensiavustustoimien).	
Strateginen päämäärä 21. Henkilöstön sitoutumisen ja osaamisen työvoiman varmistaminen							
21.1 Osaamisen kehittämisen toimintamalli vakiintuu kaikilla tulosalueilla	oppimistavoitteet	28 211	30 000	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat Raportointivastuu: Kirsi-Maria Lievenen	Koulutusten hallintavälineen Osuuden käytön ohjeistus, valmennukset.	Toteutunut 40 537.	Tavoite toteutui täysin.

2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen

10

Yleishallinto yhteensä

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 930	0	1 930	1 917	13
Menot	-28 360	914	-27 445	-26 148	-1 298
Toimintakate	-26 429	914	-25 515	-24 231	-1 285

Yleishallinnon talousarvio koostuu mm. kunnallisen päätöksentekojärjestelmän ja muiden yleisluonteisten toimintojen ja erien kustannuksista.

Yleishallinnon toimintatuotot toteutuivat 99 prosenttisesti ja toimintamenot 95 prosenttisesti. Yleishallinnon toimintakate toteutui kokonaisuudessaan 1,28 milj. euroa talousarviota parempana.

10 10

Keskusvaalilautakunta

Vastuuhenkilö: Päivi Kimpimäki

Puheenjohtaja: Tapani Salmi

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-412	0	-412	-445	34
Toimintakate	-412	0	-412	-445	34

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on toimittaa kuntavaalit, eduskuntavaalit, tasavallan presidentin vaali ja europarlamenttivaalit. Keskusvaalilautakuntaan kuuluu kaupunginvaltuuston toimikaudekseen 2017–2021 valitsemat viisi jäsentä ja kahdeksan varajäsentä.

Vuonna 2017 toimitettiin kuntavaalit. Keskusvaalilautakunta kokoontui 13 kertaa.

Talousarvion toteutuminen 2017

Keskusvaalilautakunnan talousarvio toteutui 91 prosenttisesti. Keskusvaalilautakunta käytti ylijäämää vuoden 2018 presidentinvaalin valmisteluun, joten lopullinen toteutuma oli 108 prosenttia.

10 20

Kaupunginvaltuusto

Vastuhenkilö: Kari Nenonen

Puheenjohtaja: Antti Lindtman

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-1 012	0	-1 012	-1 061	49
Toimintakate	-1 012	0	-1 012	-1 061	49

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Kaupunginvaltuuston kokouksia pidettiin vuoden 2017 aikana 11 kappaletta. Selostustilaisuuksia pidettiin yhdeksän ja iltakouluja kolme. Lisäksi valtuusto piti maaliskuussa yhden päivän seminaarin sekä kahden päivän valtuustoseminaarin elokuussa.

Uuden valtuustokauden alussa panostettiin luottamushenkilöiden koulutukseen heidän toimintansa sujuvoittamiseksi ja koko kaupungin päätöksenteon parantamiseksi. Koko kaupunginvaltuustolle järjestettiin tervetuloilaisuus ja kolme koulutusiltaa. Tämän lisäksi järjestettiin pienryhmäkoulutuksia ja lautakuntien, jaostojen ja liikelaitosten johtokuntien puheenjohtajille, varapuheenjohtajille ja sihteereille tarkoitettu kahden illan koulutuspaketti.

Talousarvion toteutuminen 2017

Kaupunginvaltuuston osalta talousarvion toteuma oli 105 prosenttia. Ylitys johtui kokouspalkkioille varatun summan ylittymisestä.

10 30

Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus

Vastuhenkilö: Helena Hyvönen

Puheenjohtaja: Pietari Jääskeläinen

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-531	-4	-535	-466	-70
Toimintakate	-531	-4	-535	-466	-70

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Tarkastuslautakunta toimii kuntalain 410/2015 luvun 14 mukaan määräytyvien tehtävien sekä toiminta- ja arviointisuunnitelmansa mukaisesti. Kokouksia on vuoden aikana ollut tarkastuslautakunnalla yhteensä viisi-toista. Valtuustokauden 2013–2016 tarkastuslautakunnalla oli 6 kokousta ja valtuustokauden 2017–2021 tarkastuslautakunnalla oli 9 kokousta. Arviointikertomus vuodelta 2016 hyväksyttiin lautakunnassa 27.4.2017. Yhteistyössä tilintarkastajan kanssa lautakunta käsittelee tilintarkastussuunnitelmaa. Vastuullinen tilintarkastaja raportoi tarkastuksista lautakunnalle huhti- ja joulukuussa.

Tarkastuslautakuntaan kuuluu valtuustokaudella 2017–2021 yhteensä 11 jäsentä. Vuonna 2017 edellinen lautakunta 2013–2016 oli jakaantunut neljään työryhmään, nykyinen lautakunta 2017–2021 ei ole jakautunut työryhmiin.

Talousarvion toteutuminen 2017

Vuoden 2017 aikana ei ollut lisätoimeksiantoja tilintarkastus- ja arviointitoiminnassa. Talousarvion menojen alitus oli 13 prosenttia.

10 40

Kaupunginhallitus

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen

Puheenjohtaja: Sari Multala

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 930	0	1 930	1 917	13
Menot	-12 174	918	-11 256	-10 128	-1 128
Toimintakate	-10 244	918	-9 325	-8 210	-1 115

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Kaupunginhallitus kokoontui 22 kertaa. Lisäksi pidettiin viisi kaupunginhallituksen iltakoulua. Kaupunginhallituksen yleisjaosto piti 10 kokousta.

Talousarvion toteutuminen 2017

Kaupunginhallituksen talousarvion menojen toteuma oli 90 prosenttia.

10 50

Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen

Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-14 230	0	-14 230	-14 048	-182
Toimintakate	-14 230	0	-14 230	-14 048	-182

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Määrärahaa on maksettu kaupungin sopimusten mukaiset avustukset Tiedekeskussäätiölle, KatuMetro- tutkimusohjelmalle sekä Suomen kansallisoopperan vuotuinen käyttöavustus. Lisäksi määrärahaa on maksettu HRI-hankkeen (seututieto) kustannukset ja Vantaan kaupungin maksuosuus aluepelastuslaitoksen kustannuksista.

Talousarvion toteutuminen 2017

Talousarvion toteuma oli 99 prosenttia.

11

Kaupunginjohtajan toimiala

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen

Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 535	0	2 535	2 275	260
Menot	-20 153	-39	-20 192	-17 477	-2 715
Toimintakate	-17 618	-39	-17 657	-15 202	-2 455

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Kaupunginjohtajan toimiala sisältää yleisjohton, kaupunginkanslian, sisäisen tarkastuksen, taloussuunnittelun, henkilöstökeskuksen, elinkeinopalvelujen ja viestinnän tulosalueet.

Kaupunginkanslian tulosalue vastaa

- kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen kokousten valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta
- kaupungin yhteisistä ja kaupunginjohtajan toimialan lakiasioista
- valmistelun ja päätöksenteon kehittämisestä
- käännöspalveluista
- yleisten vaalien järjestelyistä, kaupunkitason turvallisuus- ja valmiusasioista
- kaupunginjohtajan toimialan keskitetyistä hallintopalveluista ja
- tehtäväaluettaan koskevien kaupunkitaseisten ohjeiden antamisesta.

Henkilöstökeskus jakautui 23.10.2017 kolmeen tulosityksikköön: kehittämisspalvelut, työntajapalvelut ja henkilöstöpalvelut. Uudistuksella tavoitellaan hr-työn vaikuttavuuden lisäämistä erityisesti henkilöstön ja työyhteisöjen kehittymisessä sekä esimiesten tuessa liittyen rekrytointiin.

Elinkeinopalvelujen tulosalue vastaa kaupungin elinvoimaisuuden kehittämisestä, elinkeino- ja kansainvälistymispolitiikan strategisesta suunnittelusta ja toteutuksesta sekä elinkeinopoliittisen seutuyhteistyön kehittämisestä.

Vuoden 2017 osalta elinkeinopalvelujen tulosalueelle kuului yritysten toimintaympäristön kehittäminen, toimivien sijoittumispalveluiden kehittäminen ja ylläpitäminen sekä metropolialueen kilpailukykystrategian toteuttaminen. Lisäksi tulosalueen tehtäviä olivat yritysten neuvontapalvelut, matkailun kehittäminen sekä yritystoimintaa kehittävä ystävyyshaupunkitoiminnan edistäminen erityisesti Jinanin kaupungin kanssa.

Vuonna 2017 jatkettiin myös tulosalueen vastuulla olevan kaupungin elinvoimaohjelman toteuttamista sekä osallistuttiin uuden valtuustokauden strategian valmisteluun sen elinvoimatavoitteiden osalta.

Vuonna 2017 Vantaa osallistui kuuden suurimman kaupungin yhteisen 6Aika-hankkeen toteuttamiseen, mm. Aviapoliksen, Vantaankosken, Vehkalan ja Petikko-Variston työpaikka-alueiden profilointiin ja kehittämiseen, kaupungin matkailunkärkien kirkastamiseen ja markkinointiin seudullisen matkailuverkoston avulla, yritysten

sijoittumispäätösten edistämiseen, yrityskiihdyttämö Turbiinin ja alkavien yritysten yhteistyötila Kiitoradan toimintaan sekä erilaisten tapahtumien toteuttamiseen sekä muun muassa kansallisen lentoliikennestrategian, alueellisen TripleHelix-mallin, vantaalaisen yrityskasvatus-mallin ja elinkeinopäivän valmisteluun.

Lisäksi tulosalue osallistui elinkeinojohtajan toimesta sekä kansallisen kasvupalvelulainsäädännön uudistamiseen sekä Uudenmaan erilliskasvatus- ja kasvupalvelu-uudistuksen valmistelutyöhön.

Tulosalueen toimintamenot alittivat talousarvion, mikä johtui pääosin henkilöstömenojen toivottua alhaisemmasta toteumasta ja säästöistä hanketoiminnassa.

Viestintä. Satavuotiasta Suomea juhliittiin Vantaalla laajasti, mikä näkyi myös viestinnän sisältöinä. Läpileikkävana teemana viestinnässä oli edelleen vastuullinen taloudenhoito. Joka kotiin jaettiin viisi asukaslehteä, joissa sisällön muodostivat palvelut, vantaalaisten tarinat ja tapahtumat sekä alueiden identiteetti.

Markkinointia tehtiin yrityskumppaneiden ja naapurikaupunkien kanssa. Omat digitaaliset mediat vahvistivat rooliaan viestinnän ja markkinoinnin kanavina. Loppuvuodesta käynnistettiin uuden intranetin suunnittelu.

Viestinnän menot alittivat talousarvion 18 prosentilla, mikä johtuu pääasiassa avoimista vakansseista.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2017

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.12.2017 § 5 valtuustokauden strategian vuosille 2018–2021 ja se astui voimaan 1.1.2018. Valtuustokauden strategiaa toteutetaan kaupunkitason vuotuisista sitovista tavoitteista ja toimialojen sekä tulosalueiden tulokorteista lähtien aina yksikötason tulos- ja kehityskeskusteluihin saakka.

Valtuustokauden 2018–2021 strategian väliarviointi tehdään valtuustokauden puolivälissä kevään 2020 aikana. Strategian loppuarviointi toteutetaan vuoden 2021 lopun tilanteesta keväällä 2022.

Valtuustokauden strategiasta 2013–2017 raportoidaan nyt viimeisen kerran 21.12.2017 toteumatilanteen mukaisesti.

Kaupungin vuotuinen talousarviovalmistelu on perustunut talouden tasapainottamista koskeviin linjauksiin muun muassa toimintamenojen kasvun hillitsemisestä ja investointikaton noudattamisesta.

Kaupunkitasolla talousarvion mukaiset toimintakulut alenivat vuonna 2017 edellisvuodesta 1,9 prosenttia. Toimintakulut alittivat selvästi sekä alkuperäisen että muutetun talousarvion. Verotulot kasvoivat vuonna 2017 edellisvuodesta 23,2 milj. euroa. Toimintakate kasvoi 20,3 milj. euroa ja rahoituskulut alenivat 1,4 milj. euroa. Näin ollen verotulojen kasvu riitti kattamaan toimintakate- ja rahoituskulujen muutoksen vuonna 2017.

Kaupungin lainamäärä vuoden 2017 lopun tilanteessa oli 959 milj. euroa (pitkäaikaiset lainat), vähennystä edellisvuoteen verrattuna 101 milj. euroa.

Vantaan elinvoimaohjelmaa 2014–2016 toteutettiin aina vuoden 2017 loppuun asti ja tänä aikana valtaosa ohjelman 45 konkreettisesta toimenpiteestä saatiin minimissään liikkeelle tai kokonaan toteutettua.

Kaupunkipalvelututkimus toteutettiin vuoden 2016 aikana: kaupunkipalvelututkimuksen laaja asuinkuntaindeksi Vantaan osalta nousi 3,6:een vuoden 2012 3,4:stä.

Strategian toteutumista edistettiin lisäksi muun muassa esimies- ja työyhteisövalmennuksilla tukien johtamista haastavassa taloustilanteessa lukuisten muutoshaasteiden keskellä. Syksyllä 2016 toteutetun henkilöstökyselyn (Kunta10) perusteella sekä koettu päätöksenteon oikeudenmukaisuus (kaupungin keskiarvo 3,32) että sosiaalinen pääoma (kaupungin keskiarvo 3,82) olivat parantuneet edelliseen mittaukseen verrattuna.

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrä oli edelliseen vuoteen verrattuna hiukan vähentynyt: sairauspoissaolo-prosentti oli 4,52 (v. 2016: 4,55 %).

Talousarvion toteutuminen 2017

Valtuustoon nähden sitovia eriä ovat kaupunginjohtajan toimialan tulot ja menot. Talousarvioon nähden tulot alittuivat 0,26 milj. euroa ja menot alittuivat 2,7 milj. euroa. Tulojen alittuminen johtui projektitoiminnan tuotoista. Menojen alittuminen johtui mm. projektitoiminnan menoista, palvelujen ostojen alittumisesta ja henkilöstösäästöistä.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kaupunginjohtajan toimialan %-osuus koko kaupungin henkilöstöstä	1,6 %	1,6 %	1,7 %
Henkilöstökeskuksen järjestämät oppimispäivät	2 204	1 500	1 494
Työterveyshuollon kustannukset, euroa per työntekijä	311	365	347
Palkkalaskelmia per käsittelijä, 1 htv			
Muut sopimusalat	7 283	6 900	6 881
Kunnallinen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus (OVTES)	4 274	3 984	4 462
Kunnallinen tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimus (TTES)	7 445	6 923	8 348
Palkkalaskelman hinta			
Muut sopimusalat	13,1	13,3	12,8
Kunnallinen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus (OVTES)	23,0	24,8	21,6
Kunnallinen tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimus (TTES)	80,6	96,3	84,5
YritysVantaan kautta perustetut yritykset	463	470	507
Yritysneuvonnan asiakaskäynnit	1 650	1 700	1 707

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kaupunginvaltuuston kokoukset	11	11	11
alle 3h kokousten %	63,6	54,5	36,3
Kaupunginhallituksen kokousmäärät	21	23	22
Käännöstyöt	2 600	2 790	2 810
Viestinnän kustannukset, euroa per asukas	4,31	5,34	4,30

17

Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala

Vastuuhenkilö: Martti Lipponen ja Jaakko Niinistö

Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	9 686	0	9 686	9 371	315
Valmistus omaan käyttöön	557	0	557	528	29
Menot	-81 993	-3 038	-85 032	-81 991	-3 041
Menot ilman VOK	-81 437	-3 038	-84 475	-81 463	-3 012
Toimintakate	-71 751	-3 038	-74 789	-72 092	-2 697

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Asukaspalvelut koordinoi kaupunginhallituksen 14.11.2016 hyväksymän Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2017–2020 jalkauttamista. Toimialat laativat omat jalkauttamissuunnitelmansa vuonna 2017. Ne sisältävät toimenpiteitä toimiala- sekä tulosaluetasolla. Monikulttuurisuusohjelman uudistaminen eteni osana hyvinvointiohjelman valmistelua.

Työttömyys kääntyi laskuun vuoden 2017 aikana. Vantaan työttömyysaste oli joulukuun lopussa 10,1 prosenttia (12,6 % vuonna 2016). Pitkäaikaistyöttömyys väheni merkittävästi. Työllisyyspalveluiden asiakasmäärät kasvoivat. Joulukuun 2017 lopussa Vantaan työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa (TYP) oli 3 629 asiakasta, kun vastaavaan aikaan vuotta aiemmin asiakkaita oli 3 371.

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 1 503 henkilöä, mikä on 16,2 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Vantaan maksaman työmarkkinatuen kuntaosuuden euromäärä kääntyi laskuun. Samaan aikaan kuntaosuuden euromäärä jatkoi nousua pääkaupunkiseudun muissa suurissa kunnissa. Vuonna 2017 Vantaan maksama työmarkkinatuen kuntaosuus oli 20,1 milj. euroa (vuoden 2016 osuu 20,2 milj. euroa).

Osallisuustyössä vuoden 2017 painopiste oli Osallistuva Vantaa -toimintatavan sekä kaupungin avustustoiminnan kehittämisessä. Sivistystoimen sekä konserni- ja asukaspalveluiden avustusvalmistelijoista koostuva avustustiimi laati esityksen, jossa vapaa-ajan lautakunnan ja yleisjaoston avustuslajit ja myöntämisperiaatteet tarkistettiin.

Yhdentyvän viestinnän kilpailutus saatiin päätökseen. Vuoden aikana otettiin käyttöön uusi puhelinvaihte ja uudet mobiililiittymät. Talouspalvelukeskuksen prosessien automatisointia on jatkettu robotiikkaa pilotoimalla. Vuoden 2017 aikana hankittiin kouluille 13 500 kappaletta Chromebook -kannettavaa tietokonetta. Pilvipalveluiden käyttö vakiintui toimialojen pysyväksi toiminnaksi ja hyväksi todettua pilviagenttipalvelua jatkettiin. Apottiin panostettiin merkittävästi integraatioiden ja tiedonsiirtojen osalta. Lisäksi käynnistettiin tietoliikennekokonaisuuden uusiminen ja päivittäminen nykyaikaiseksi.

Hankintakeskuksen johdolla on kehitetty strategisten hankintojen johtamismallia, jonka jalkauttaminen aloitettiin loppuvuodesta 2017. Toimintamallin käyttöönotto jatkuu vuoden 2018 ajan. Hankintojen vastuullisuuteen on ryhdytty kiinnittämään entistä enemmän huomiota ja toiminnasta on tehty systemaattisempaa. Kaupungille on perustettu vastuullisuusneuvottelukunta ja hankintoihin on luotu uusia työkaluja vastuullisuuden arvioimiseksi.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2017

Konserni- ja asukaspalveluiden valtuustokauden strategiset päämäärät painottuvat työllisyyden hoitamiseen, osallisuuden vahvistamiseen ja sähköisten palveluiden kehittämiseen sekä palvelumuotoilun käyttämiseen.

Vuoden 2017 aikana työttömyys kääntyi laskuun. Vuoden lopussa Vantaan työttömyysaste oli 10,1 prosenttia, kun sen vuotta aiemmin oli 12,2 prosenttia. Työllisyysasteen keskiarvo oli 71,7 prosenttia. Työllisyyspalveluiden asiakas- ja toimenpidemäärät kasvoivat edelleen, mikä näkyi erityisesti pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työttömien määrän laskuna. Vuoden lopussa oli 3 493 pitkäaikaistyötöntä, kun vuoden 2016 lopussa heitä oli 4 877. Pitkäaikaistyöttömien määrä laski vuodessa 28,4 prosenttia. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli vuoden lopussa 1 261, kun heitä oli vuotta aiemmin 1 454. Ulkomaalaisia työttömiä oli vuoden lopussa 2 803, kun heitä oli vuotta aiemmin 3 183.

Uuden kuntalain edellytykset täyttävän Osallistuva Vantaa –toimintatavan kehittämistyö saatiin päätökseen. Vuoden 2017 aikana menetelmiä pilotoitiin yhdessä kaikkien toimialojen kanssa. Toimintatapa hyväksyttiin kaupunginhallituksessa esitettäväksi alkuvuodesta kaupunginvaltuustolle.

Kuntalaisten osallisuus ja yhteissuunnittelu palvelujen kehittämisessä on lisääntynyt. Palvelumuotoilun menetelmiä on hyödynnetty erityisesti monikanavaisen asiakaspalvelun kehittämistyössä.

Vuoden 2017 aikana valmistui kuntalaisille suunnattuja sähköisiä palveluita yhteensä viisitoista palvelua.

Talousarvion toteutuminen 2017

Konserni- ja asukaspalveluiden toimintatuottojen talousarvio oli 9,69 milj. euroa. Toimintatuottojen toteuma vuoden lopussa oli kuitenkin 9,37 milj. euroa.

Asukaspalveluiden toimintakulujen talousarvio oli 43,29 milj. euroa. Toimintakulujen toteuma vuoden lopussa oli 42,59 milj. euroa ollen 98 prosenttia talousarviosta. Tämä siitakin huolimatta, että työllisyyspalvelut ylitti palkkatuen määrän 1,2 milj. eurolla. Kyseinen summa säästettiin henkilöstökulujen 517 000 tuhannen alituksella ja työmarkkinatuen kuntaosuuden 869 000 euron alituksella.

Konsernipalveluiden toimintakulujen talousarvio oli 41,74 milj. euroa. Toimintakulujen toteuma oli 39,40 milj. euroa. Kulujen alitus johtui pääosin tietohallinnon ja hankintakeskuksen henkilöstökulujen säästöistä. Valmistusta omaan käyttöön sisältyi talousarvioon 556 612 euroa. Vuoden lopussa toteuma oli 527 521 euroa ollen 95 prosenttia talousarviosta.

17

Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	5 069	0	5 069	4 481	588
Valmistus omaan käyttöön	557	0	557	528	29
Menot	-46 191	-3 028	-49 219	-46 200	-3 019
Menot ilman VOK	-45 634	-3 028	-48 662	-45 673	-2 989
Toimintakate	-40 565	-3 028	-43 593	-41 191	-2 402

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Talous- ja hallintopalvelut

Talous- ja hallintopalveluiden tulosalueella jatkettiin kiinteistöhallintajärjestelmän käyttäjäpalveluosion käyttöönottoprojektia yhdessä tilakeskuksen ja hankintakeskuksen kanssa. Käyttäjäpalveluiden palautejärjestelmä ja puhtauspalveluiden laskutus otetaan käyttöön vuoden 2018 alusta.

Toimialan talouden ja projektien hallintaa sekä raportointia kehitettiin hallintopilven työkalujen avulla. Konserni- ja asukaspalveluiden toimintojen kokonaisuutta tarkasteltiin prosessi- ja tietojärjestelmälähtöisesti digitalisoinnin edistämiseksi.

Rahoitus

Vuonna 2016 alkanut lainasalkun supistuminen jatkui vuonna 2017, jolloin kaupungin pitkäaikainen lainakanta pieneni yli 100 milj. eurolla. Ennakoitua paremmasta talous- ja kassatilanteesta johtuen bruttolainanotto jäi 90 milj. euroon. Lainoja lyhennettiin talousarvion mukaisesti noin 60 milj. euroa, minkä lisäksi lainoja maksettiin takaisin ennaikaisesti. Kaupungin pitkäaikainen lainakanta alitti miljardin euron rajan ja oli vuoden 2017 lopussa noin 959,2 milj. euroa.

Kaupungin pitkäaikainen varainhankinta toteutettiin edelleen poikkeuksellisesti kahdella kiinteäkorkoisella lainalla. Kiinteäkorkoiset lainat paransivat kaupungin lainasalkun korkoriskiasemaa, ja salkun duraatio nousi vuoden 2017 lopussa hieman päälle 1:n. Rahoituksen tulosalue kilpailutti vuonna 2017 muun muassa VTK Kiinteistöt Oy:n Jönsaksentien sote-kiinteistön osakkeiden hankinnan rahoituksen sekä VAV Asunnot Oy:lle useita pitkäaikaisia lainoja, joiden yhteenlaskettu lainapääoma oli noin 46 milj. euroa. Tulosalue kilpailutti lisäksi maksuaikakorttiratkaisun kaupunkikonsernille.

Kaupungin lainasalkku hyötyi historiallisen alhaisella tasolla jatkuneesta korkotasosta. Korkomenot alittivat selvästi budjetin ollen noin 2,52 milj. euroa ja lainasalkun kesikorko putosi 0,25 prosenttiin, mikä on historiallisesti alhaisin lainasalkun kesikorko.

Riskienhallinnan kehittämistä ja jalkauttamista kaupunkikonsernin organisaatiossa on jatkettu myös vuoden 2017 aikana tulosaluetasolle.

Talouspalvelukeskus

Talouspalvelukeskuksen prosessien automatisointia on jatkettu robotiikkaa pilotoimalla. Ensimmäisessä vaiheessa robotiikkaa on tuotu ostolaskujen reititykseen ja esitiliöintiin, joiden osalta tuotantokäyttö alkaa vuoden 2018 ensimmäisellä vuosikolmanneksella. Robotiikalla saadaan selkeää tehostumista taloushallinnon toimintoihin. Näin ollen taloustehtävien keskittämistä on mahdollista tehdä jatkossa palvelukeskuksen nykyresursseilla.

Konserniyhtiöiden tietojärjestelmäkokonaisuutta on kartoitettu ja päädytty keskittämään volyymiltään suurimpien yhtiöiden taloustehtävien hoitaminen emokaupungin kanssa samoihin tietojärjestelmiin. Työ jatkuu vuoden 2018 aikana.

Sisäisen laskennan tukipalveluita on laajennettu käsittämään 16 asiakasorganisaatiota, kun vuosi aiemmin palvelun piirissä oli ainoastaan 7 asiakasta.

Tietohallinnon palvelukeskus

Tietohallinto jatkoi tietohallinto-ohjelman 2014–2017 toteuttamista. Vuoden 2017 aikana toteutettiin seuraavat keskeiset muutokset:

- Sähköisten palveluiden hankekokonaisuuden päättäminen ja uuden mobiilikokonaisuuden kehittämien.
- Osallistuminen Uudenmaan maakunnan SoteICT-valmisteluun.
- Apotin käyttöönottoon tähtäävät toimet (tietojen konversiot ja migraatiot).

Hankintakeskus

Sosiaalisten kriteereiden huomioon ottamista hankinnoissa edistävä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) koordinoima Hankinnoista duunia -hanke päättyi keväällä 2017. Hankkeessa saatiin hyviä malleja työllisyysnäkökohtien huomioimiseksi hankinnoissa. Vantaan kaupunki on mukana THL:n jatkohankkeessa, jonka tavoitteena on vertaisoppimisen ja tiedonvaihdon avulla toteuttaa innovatiivisia työllistämistä tukevia julkisia hankintoja sekä kehittää malleja hankintojen vaikuttavuuden mittaamiseksi. Hanke toteutetaan yhteistyössä ruotsalaisten toimijoiden kanssa.

Yhteistyössä sivistystoimen toimialan ja Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n kanssa luotiin malli koulujen vartijapalvelutoiminnasta entisen kouluisäntäpalvelun sijaan.

Uudet Vantaan kaupungin yleiset hankintaohjeet hyväksyttiin ja otettiin käyttöön 1.11.2017 alkaen. Toimialoille järjestettiin koulutusta hankintaohjeiden sisällöstä.

Kiinteistöhallintajärjestelmän (Kiha) käyttöönotto jatkui käyttäjäpalveluiden osalta.

Kuntalaispalvelut

Vantaa-infon vuoden 2017 käyntiasiakasmäärä oli 166 496, josta kassa-asiointeja oli yhteensä 78 978. Vantaa-infon keskitetty asiakaspalvelutarjonta laajentui, kun uutena kokonaisuutena käynnistyi perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen neuvontapalvelut ja Koivukylän palvelutori aloitti toimintansa joulukuussa. Yhdentyvän viestinnän kilpailutus saatiin päätökseen ja vuoden aikana otettiin käyttöön uusi puhelinvaihe ja uudet mobiililiittymät. Puhelinpalvelut vastasivat 156 052 puhelua vuoden 2017 aikana. Keskimääräinen vastausprosentti oli 93 prosenttia.

Joulukuussa 2017 varmistui talous- ja velkaneuvonnan siirtyminen oikeusaputoimistoihin vuoden 2019 alusta lähtien. Talous- ja velkaneuvonnan valtiollistaminen sitoo henkilöstön resursseja siirron valmisteluun.

ASTA:n kehittäminen on edennyt suunnitellusti vuoden 2017 aikana. ASTA2 -projekti saatiin päätökseen ja uusien ominaisuuksien kehittämistä jatketaan. Kaupunginarkiston uuden toimitilan suunnittelu on aloitettu. Asianhallinta on keskitetty kuntalaispalveluihin myös asiakirjahallinnon suunnittelijoiden osalta.

6Aika -hankkeen Avoin osallisuus ja asiakkuus -kärkihanke on edennyt aikataulussa ja päättyy 31.3.2018. Raportointikaudella hanke toteutti verkostojohtamisen koulutuksen ja julkaisi verkkoasioinnin tuen palvelunäkymän Oma Vantaaseen.

Osallisuustyössä vuoden 2017 painopiste oli Osallistuva Vantaa – toimintatavan kehittämisessä. Osana kehittämistyötä pilotoitiin monia osallistavia menetelmiä. Asukkaat osallistuivat strategian valmisteluun kansalaisraadissa. Vuonna 2016 Vantaan kaupungin seitsemän aluetoimikuntaa ja Svenska kommittén kokoontuivat 32 kertaa. Kaupungin johdon asukasfoorumi järjestettiin keväällä Koivukylässä ja syksyllä Martinlaaksossa. Osallisuuskoulutuksia henkilöstölle jatkettiin.

Vuoden 2017 aikana toteutettiin laaja avustustoiminnan kehittämistyö. Kaupunginjohtajan päätöksellä 25§/2017 perustettiin työryhmä, jolle annettiin tehtäväksi luoda esitys avustustoiminnan järjestämisestä Vantaalla. Työ avustustoiminnan järjestämisestä aloitettiin toukokuussa 2017 ja saatiin päätökseen saman vuoden

marraskuussa. Uusissa myöntämisperiaatteissa yleisjaoston avustukset jaetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avustuksiin sekä paikallisen kansalaistoiminnan avustuksiin. Uudet avustusten myöntämisperiaatteet esitetään otettavaksi käyttöön 1.2.2018.

Osana Suomi 100 –juhlavuoden toimintaa järjestettiin yhteensä 50 yhteisöruokailua asukastiloissa sekä Yhteisen pöydän verkostoissa. Katrinebergin kartanopuistoon perustettiin 4H-yhdistyksen ylläpitämä kotieläinpiha. Vantaalle perustettiin uusi vapaaehtoistoimijoiden verkosto Valikko. Vapaaehtoistyön koordinaatiota turvapai-
kanhakijoiden tueksi vastaanottokeskuksissa jatkettiin.

Yhteinen pöytä sai kaksi valtakunnallista tunnustusta vuonna 2017: Vuoden keittiöteko 2017 -palkinnon ja Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus2050 -pää tunnustuksen. Yhteinen pöytä aloitti joulukuussa Sitran kanssa mallin levittämisen muualle Suomeen.

Sosiaali- ja potilasasiamiehen asiakasmäärät olivat ennallaan. Keskimäärin yhteydenottoja on noin kymmenen päivässä.

Talousarvion toteutuminen

Talous- ja hallintopalvelujen toimintakulujen talousarvio oli 1,16 milj. euroa ja toteuma 1,03 milj. euroa. Toimintakulut alittuivat noin 131 000 euroa.

Rahoituksen tulosalueen toimintakulut alittivat vuoden 2017 talousarvion johtuen muun muassa rahoitusso-
pimusten hallintajärjestelmän hankintaan ja liittymän rakentamiseen liittyvien kulujen siirtymisestä vuodelle 2018.

Talousspalvelukeskuksen toimintatuotot ylittyivät 14 prosentilla ja toimintakulut alittuivat 4 prosentilla. Toimintakatteella mitattuna talousspalvelukeskuksen toteuma alitti talousarvion ollen 90 prosenttia talousarviosta. Hyvää talouden kehitystä selittävät ennakoitua korkeammat volyymit tytäryhtiöiden laskutuksessa, tarkkaan har-
kittu ja joitakin osin viivästetty avoimien vakanssien täyttäminen sekä ostolaskujen arvonlisäverokirjausten yksityiskohtainen analysoiminen ja arvonlisäveropalautuksen hakeminen.

Tietohallinnon palvelukeskuksen talousarviossa oli toimintatuottoja budjetoitu 1,48 milj. euroa. Vuoden lopussa oli tuottoja toteutunut 1,13 euroa, eli 76 prosenttia talousarviosta. Toimintakuluja oli budjetoitu 31,8 milj. euroa. Vuoden lopussa kuluja oli toteutunut 30,7 milj. euroa eli 96 prosenttia (henkilöstökulut 85 %). Toimintakatteella mitattuna tietohallinnon palvelukeskuksen toteuma alitti talousarvion ollen 97 prosenttia talousarviosta.

Hankintakeskukselle oli talousarvioon budjetoitu toimintatuottoja 1,45 milj. euroa. Vuoden lopussa oli toimintatuottoja toteutunut 1,41 milj. euroa. Toimintakuluja oli hankintakeskukselle budjetoitu 4,39 milj. euroa. Vuoden lopussa oli kuluja toteutunut 3,65 milj. euroa. Toteuman ero talousarvioon nähden johtuu siitä, että hankintakeskuksen henkilöstössä oli henkilöstövajausta, posti- ja kuriiripalveluissa kaikki hinnankorotukset ja lisäajot eivät toteutuneet, EU-maitotuen hinnat alenivat syksyllä 2017 ja näin myös haettava tuki ja ostot pieneni-
vät ja EU-hedelmätukea ei otettu ollenkaan käyttöön. Toimintakatteella mitattuna hankintakeskuksen toteuma alitti talousarvion ollen 76,1 prosenttia talousarviosta.

Kuntalaispalvelujen talousarviossa toimintatuottoja oli budjetoitu 979 669 euroa. Vuoden lopussa tuottoja oli toteutunut 716 872 euroa. Tuottojen alitus johtuu pääosin maaläjätylslippujen digitalisoinnista ja siten niiden välittämisen loppumisesta Vantaa-infoissa. Toimintakuluja oli talousarvioon budjetoitu 6,52 milj. euroa. Vuoden lopussa oli kuluja toteutunut 6,02 milj. euroa ollen 92 prosenttia talousarviosta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Talousspalvelukeskus			
Käsitellyt ostolaskut, kpl/ htv – palvelukeskus	24 847	28 700	27 884
Käsitellyt ostolaskut, kpl/ htv – koko kaupunki ¹⁾	8 338	8 463 (+1,5 %)	8 500 (+1,9 %)
Käsitellyt myyntilaskut, kpl/ htv – palvelukeskus	41 982	41 500	42 877
Käsitellyt myyntilaskut, kpl/ htv – koko kaupunki ¹⁾	7 118	7 225 (+1,5 %)	7 465 (+4,9 %)
Kirjanpítotehtäviin sitoutuneet htv:t – koko kaupunki ¹⁾	10,0	9,9 (-1,5 %)	9,3 (-7,5 %)
Tytäryhtiöiden kirjanpidon keskittämisaste, %	88 %	86 %	86 %
Tietohallinto			
Työasemamäärä -hallinto			
- kannettavat ja työasemat, kpl	6 795	7 400	7 400
Työasemamäärä opetus			
- tabletit, kpl	20 000	20 000	20 000
- kannettavat ja työasemat, kpl	6 820	10 700	23 700
Asiakastytytyväisyys			
- ServiceDesk (1-5 > aiemmin 1-10)	4,4	4,4	4,5
Tikettimäärä			
- Keskimäärin kuukaudessa	5 260	5 300	5 300
IT-investointien onnistunut läpivienti			
- budjettitoteuma	Tavoite yli 95 %	Tavoite yli 94 %	95 %
Kuntalaispalvelut			
Tulosalueella avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lukumäärä	170	170	177
Asukastiloihin myönnetty käyttövuorot (käyttöaste %)	87	87	88
Talous- ja velkaneuvonnan asiakasmäärän kasvu (%)	78	15	29
Ruokahävikin talteenotto (kg / vko)	27 000	27 000	25 000

¹⁾ Luotettava toteumatieto sisältää kolmen toimialan mittaustuloksen.

17 70

Työllisyyspalvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 617	0	4 617	4 890	-273
Menot	-35 802	-10	-35 813	-35 790	-22
Toimintakate	-31 186	-10	-31 196	-30 901	-296

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Työllisyyspalveluiden organisaatio uudistui 1.7.2017 alkaen. Timo Saari aloitti työllisyyspalveluiden johtajana 1.1.2017.

Vuonna 2017 työttömyys kääntyi laskuun. Joulukuun 2017 lopussa Vantaan työttömyysaste oli 10,1 prosenttia, kun se vuotta aiemmin oli 12,2 prosenttia. Työttömiä työnhakijoita oli 11 588, joista 3 493 oli pitkäaikaistyöttömiä. Pitkäaikaistyöttömien määrä oli 28,4 prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli 1 261, mikä on 13,3 prosenttia vähemmän kuin vastaavaan aikaan edellisenä vuonna.

Työllisyyspalveluiden asiakasmäärät kasvoivat vuoden 2017 aikana tavoitteiden mukaisesti, mikä näkyi erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden vähenemisenä ja kunnan maksaman työmarkkinatuen kuntaosuuden laskuna. Vuonna 2017 Vantaa maksoi työmarkkinatuen kuntaosuutta 20 059 279 euroa, mikä on 0,6 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2016. Samaan aikaan työmarkkinatuen kuntaosuus kasvoi Helsingissä 4,3 prosenttia ja Espoossa 8,2 prosenttia.

Työllisyyspalvelut teki aktiivista sidosryhmäyhteistyötä ja edunvalvontaa. Työllisyyspalveluissa vieraili vuoden aikana muun muassa työ- ja elinkeinoministeri, eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan edustajia ja Kuntaliiton johto. Lisäksi työllisyyspalvelujen asiantuntijoita kuultiin lakivalmisteluissa.

Työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa (TYP) oli keskimäärin 3 500 asiakasta kuukaudessa. TYP:n palvelun kävi läpi 1 681 asiakasta, joista 28 prosenttia (468 hlöä) työllistyi ja 10 prosenttia (166 hlöä) aloitti tutkintoon johtavan koulutuksen/opiskelun. Osittain Lex Lindströmin vaikutuksesta 11 prosenttia (185 hlöä) asiakkaista päätyi eläkkeelle.

Yritysohjaamon koordinoima, rekrytointitapahtuma Megarekry, järjestetään kaksi kertaa vuodessa. Syksyn 2017 Megarekry oli kaikkien aikojen suurin ja se keräsi 91 näytteilleasettajaa ja noin 9 500 kävijää. Muita yhden tai useamman työntekijän rekrytointitilaisuuksia järjestettiin vuoden aikana yli 70.

Kunnalla on lakisääteinen velvollisuus järjestää kuntouttavaa työtoimintaa pitkäaikaistyöttömille. Vuonna 2017 kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 1 503 henkilöä, mikä on 16,2 prosenttia enemmän kuin vuonna 2016. Valmennustaloilla Koutsissa, Reelissä ja Valossa oli kuntouttavassa työtoiminnassa 623 henkilöä, mikä on 35 prosenttia enemmän kuin vuonna 2016. Lisäksi valmennustaloilla oli 223 työkokeilijaa. Uutena toimintana Valmennustalo Koutsissa aloitettiin koulujen pulpettien ja höyläpenkkien kunnostustoiminta sekä valmennustalo Reelissä aloitettiin kaupunkitasoinen kalustekierrätys. Reelin pesulatoiminta laajentui siten, että vuoden lopussa oli pesulan kirjoilla 123 Vantaan päiväkotia.

Vuoden 2017 aikana suunniteltiin valmennustalotoimintojen uudistus, koska toiminta valmennustalo Valossa loppuu tilojen huonokuntoisuuden vuoksi. Uusi valmennustalo Luxi aloittaa toimintansa Tikkurilan Lummetalossa alkuvuodesta 2018. Samalla valmennuspajoja uudelleen sijoitetaan niin, että jokainen valmennustalo muodostaa entistä yhtenäisemmän toimintakokonaisuuden.

Vuoden 2017 aikana valmennustaloilla kehitettiin erityisesti opinnollistamista. Opinnollistamisen myötä valmennustalojen asiakkailla on mahdollisuus suorittaa toiminnan ohessa ammatillisten perustutkintojen tutkinnonosia. Lisäksi asiakkaat voivat saada osaamistodistuksen taidoistaan työhaun tai mahdollisten tulevien opintojen tueksi. Valmennustalojen yhdeksän työntekijää suoritti näyttömasterin tutkinnon vuonna 2017.

Projektit ja hankkeet ovat keskeinen osa työllisyyspalvelujen toiminnan kehittämistä. Vuoden 2017 aikana työllisyyspalveluissa toimi useita ulkopuolista rahoitusta saavaa hanketta: Handu, Nevo Tiija, Ohjaamo, Työrasti, SIEPP, Sosku ja Viva.

Ohjaamon asiakaspalvelu muutti kesäkuussa 2017 Ratatieltä väliaikaisesti Vernissakatu 1:een. Ohjaamon toiminta vakinaistetaan vuonna 2018 ja toiminta siirtyy Lummetie 2:ssa sijaitsevaan Lummetaloon. Vuonna 2017 palveluun osallistui noin 200-300 nuorta kuukaudessa.

Hankinnoista duunia –hanke (Handu) päättyi 30.6.2017 ja jatkohanke Sosiaalisia Innovaatioita ja työtä julkisten hankintojen kautta (SIEPP) aloitti toimintansa syyskuussa 2017. SIEPP-hankkeen tavoitteena on lisätä julkisten hankintojen avulla työllistymismahdollisuuksia heikossa työmarkkina-asemassa oleville, kuten pitkäaikaistyöttömille, ikääntyneille, maahanmuuttajille, nuorille ja osatyökykyisille. Hanke kestää 31.12.2019 saakka.

Nevo Tiija – uusi aika ESR-projektin tavoitteena on tukea romanien työllistymis- ja koulutuspolkuja ja vahvistaa Vantaan kaupungin työllisyyspalvelujen ja muiden toimijoiden osaamista romanityössä. Hanke käynnistyi huti-kuussa 2017.

Työrasti-projektin tavoitteena on löytää vantaalaisille 30-54-vuotiaille työttömille työllistymispolkuja esimerkiksi työkokeilun kautta tai auttaa työttömiä sopivan opiskelualan löytymisessä. Vuonna 2016 aloitetun projektin asiakasmäärä nousi 505 henkilöön, kun se vuotta aiemmin oli 322.

Sosiaalisen kuntoutuksen valtakunnallinen kehittämishanke - Sosku kehittää kuntouttavan työtoiminnan asiakaiden siirtymiä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) koordinoimalle hankkeelle myönnettiin jatkorahoitusta vuodelle 2018.

Kesäkuussa 2016 aloitettu ViVa – virtaviivaisuutta valtavirtaistamiseen –projektin avulla lisättiin työntekijöiden asiantuntijuutta sukupuoli- ja yhdenvertaisuusasioissa.

Tulosalueella toimivien projektien lisäksi työllisyyspalvelut oli yhteistyökumppanina kolmessa ESR-rahoitteisessa hankkeessa: Aura – koulutuksen kautta työhön 50+, Korko – korkeaa osaamista yrityksiin ja Osallisuutta osuuskunnista.

Yrityksille myönnettävää Valtti-tukea myönnettiin 74 henkilön työllistämiseen palkkatuella. Valtti-tuen suuruus on 500 euroa kuukaudessa. Järjestöille myönnettävää työllistämisen lisätukea myönnettiin 78 palkkatukityöntekijän palkkaamiseen. Järjestöjen työllistämistuki on 300 euroa kuukaudessa.

Vuoden 2016 aikana Vantaan kaupungin eri toimipisteissä työskenteli yhteensä 453 palkkatuella työllistettyä henkilöä, mikä on 18 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin. Palkkatuella rahoitetun oppisopimuskoulutuksen aloitti 33 henkilöä, mikä on kuusi henkilöä vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Kesätyösetelin avulla tuettiin 15–18-vuotiaiden vantaalaisnuorten työllistymistä yrityksiin ja yhdistyksiin. Vuonna 2016 myönnettiin yhteensä 417 kesätyöseteliä 192 eri yritykselle ja 54 yhdistykselle.

Talousarvion toteutuminen

Työllisyyspalveluiden toimintakulujen talousarvio vuodelle 2017 oli 35,8 milj. euroa. Palkkatukikulut ylittivät noin 1,3 milj. eurolla. Samanaikaisesti henkilöstökulut ja työmarkkinatuen kuntaosuus alittuivat. Toimintakulujen toteuma oli lopulta noin 35,8 milj. euroa.

Kunta on veloitettu rahoittamaan työmarkkinatuesta 50 prosenttia yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta ja 70 prosenttia yli 1 000 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta siltä ajalta, kun työtön ei osallistu työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin. Vuonna 2017 työmarkkinatuen kuntaosuus oli 20 059 279 euroa, kun se vuotta aiemmin oli 20 173 998 euroa. Laskua edellisvuoteen oli 0,6 prosenttia.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärän vuosimuutos (%)	1 293 5,8 %	1 478 10 %	1 503 16,2 %
Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste	12,5 % (12/2016)	15 %	10,7 % (12/2017)
Saadun projektirahoituksen määrä (€)	775 212	772 893	621 150
Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelu TYP:n päättyneet asiakkuudet	1 180	1 000	1 681

12

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Vastuuhenkilö: Jukka T Salminen

Toimielin: Sosiaali- ja terveyslautakunta
Puheenjohtaja: Pirkko Letto

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	48 200	0	48 200	42 111	6 089
Menot	-627 706	-239	-627 945	-598 289	-29 656
Toimintakate	-579 506	-239	-579 745	-556 178	-23 567

12

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala ilman erikoissairaanhoitoa

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	47 600	0	47 600	40 481	7 119
Menot	-401 422	-239	-401 661	-371 275	-30 386
Toimintakate	-353 822	-239	-354 061	-330 794	-23 267

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala jatkoi toiminnan tuloksellista ja määrätietoista kehittämistä kasvavan kaupungin asukkaiden tarpeisiin vastaamiseksi. Vuoden 2017 lopulla toteutetun asiakastytyväisyyskyselyn perusteella Vantaan sosiaali- ja terveystalvelujen asiakkaat olivat erittäin tyytyväisiä saamiinsa palveluihin; palvelujen keskiarvoksi annettiin kouluarvosanalla 8,84.

Toimialalla edistettiin uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoa Apotti-hankkeessa, mikä vaati hankkeeseen siirtyneen henkilökunnan lisäksi runsaasti työpanosta toimialan edustajilta. Uusi järjestelmä otetaan käyttöön yhteistyökumppaneista ensimmäisenä Vantaalla marraskuussa 2018.

Toimialan edustajia osallistui sote-uudistuksen valmistelutyöryhmiin sekä uudistukseen liittyvien lausuntojen ja tausta-aineistojen valmisteluun. Aktiivista osallistumista kansallisen lapsiperheiden muutosohjelman Lapen toteuttamiseen jatkettiin. Vantaa on muutosohjelmassa vastuussa perhekeskumallin kehittämisestä pääkaupunkiseudulla.

Asiakkaiden valinnanvapauden lisäämiseksi toimialalla otettiin käyttöön uusia palveluseteleitä, ja työtä palvelusetelien hyödyntämisen laajentamiseksi toimialalla jatketaan. Henkilökohtaisen budjetoinnin kokeilu psykososiaalisissa palveluissa käynnistyi osana Avain kansalaisuuteen -hanketta. Huhtikuussa avattiin potilaan valinnanvapaus hakeutua kiireellisessä hoidon tarpeessaan mille tahansa Vantaan seitsemän terveysaseman päiväpoliklinikasta. Jo aiemmin voimaan tulleen kuntarajat ylittävän vapaan hoitopaikan valinnan perusteella terveysaseman vaihtoja tehtiin Vantaan sisällä 577, Vantaalta siirtyi muiden kuntien terveysasemapalvelun piiriin 228 henkilöä ja muista kunnista terveysasemansa vaihtoi Vantaalle 396 asiakasta.

Vantaan erikoissairaanhoidon palvelut tuotti lähes kokonaisuudessaan HUS-kuntayhtymä. HUS:n palvelutuotanto kasvoi NordDRG- ja käyntituotteiden osalta 5,6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna, ja lähes pelkästään psykiatrian palvelutuotannosta muodostuvat hoitopäivät tuotteet vähenivät 9,3 prosenttia edellisestä vuodesta. Vantaan tekstinkäsittely siirtyi liikkeenluovutuksella HUS-Servis liikelaitokselle ja uniapneaa sairastavien potilaiden hoitotarvikkeet HUS:n vastuulta Vantaalle vuoden 2017 alussa. Yhteistyötä terveysasemien ja erikoissairaanhoidon kanssa jatkettiin ja kehitettiin mm. matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdetyössä, jalkautuvien erikoislääkärien vastaanotoissa sekä palliatiivisessa poliklinikkatoiminnassa.

Terveysasemien lääkäritilanne oli vuoden 2017 aikana hyvä. Vantaalaiset kävivät terveysasemalääkärillä lähes 183 000 kertaa, mikä vastaa edellisten vuosien tasoa. Vuonna 2017 oman lääkärin kiireettömän ajanvarausajan sai keskimäärin 28,5 päivässä. Hoidon tarve arvioidaan aina yksilöllisesti ja vastaanottoajan voi saada nopeammin. Esimerkiksi joulukuussa 2017 oman lääkärin kiireettömän vastaanottoajan (T3) sai lyhimmillään 16 päivässä Länsimäen terveysasemalta. Päiväpoliklinikoiden lääkärivastaanotolle pääsi vuonna 2017 alle tunnissa keskimäärin 69,8 prosenttia potilaista, ja esim. joulukuussa lyhyin keskimääräinen odotusaika oli 15 minuuttia Korson terveysasemalla. Lisäksi potilaita hoidetaan hoitotyön vastaanotoilla. Terveysasemien sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajavastaanottojen käyntimäärä kasvoi 12,9 prosenttia edellisestä vuodesta. Vantaan terveyskeskuspäivystyksen tuotti HYKS Akuutti.

Tulosalueyhteistyönä valmisteltiin päihdepalvelujen (pl. kuntouttavat asumispalvelut) siirtyminen perhepalveluista terveysterveystuoliin vuoden 2018 alusta; siirron tavoitteena on uudenlaisten toimintatapojen kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten kesken.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelutuotanto toteutui palvelusopimuksen mukaisesti.

Perhepalvelujen organisaatio uudistettiin elokuun alussa entistä asiakaslähtöisempien palvelujen ja uuden sosiaalihuoltolain mukaisten velvoitteiden toteuttamiseksi. Tavoitteena on myös tarjota riittäviä varhaisen tuen palveluja siten, että tarvetta lastensuojelun asiakkuuteen ei muodostu. Uudistukset eivät vielä vähentäneet lastensuojelun asiakkuuden tarvetta. Vuonna 2017 lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaana oli 7,5 prosenttia Vantaan 0 - 17-vuotiaista (3 533 eri lasta) kun tilanne vuonna 2016 oli 7,2 prosenttia (3 345 eri lasta).

Sosiaalityöntekijöiden rekrytointi erityisesti lastensuojeluun on kansallinen haaste, mikä näkyi myös Vantaalla. Sosiaali- ja terveystuoli päättyi marraskuun kokouksessaan toimenpiteistä lastensuojelun kehittämiseksi sekä sosiaalityöntekijöiden saatavuuden ja pysyvyyden parantamiseksi. Toimenpiteiden vaikutuksia seurataan säännöllisesti ja niistä raportoidaan sosiaali- ja terveystuolikuukausittain.

Toimeentulotuen perusosan myöntäminen siirtyi Kelan vastuulle vuoden 2017 alusta. Alkuvuoden vaikeuksien jälkeen Kela pystyi tekemään perustoimeentulotuen päätökset lain edellyttämässä määräajassa; prosessin kehittämisen myötä myös täydentävän toimeentulotuen käsittelyajat pysyivät asetetussa määräajassa.

Maahanmuuttajapalveluissa avattiin toukokuussa tuettu asumisyksikkö alaikäisille ilman huoltajaa maahan saapuneille lapsille. Nuorten jälkihuoltoa vahvistettiin alaikäisinä ilman huoltajaa maahan saapuneiden 18 - 21-vuotiaiden osalta.

Vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalueella pilotoitiin vuoden 2018 alussa vakiinnutettu organisaatiouudistus. Uudistuksessa palvelut organisoitiin kotona asumisen tuen ja erityisasumisen tulosityksiköihin, sairaalapalvelujen nimeksi muutettiin Vantaan sairaala.

Omassa kodissa asui vuoden 2017 lopussa 93,0 prosenttia Vantaan 75 vuotta täyttäneistä. Säännöllisen kotihoidon piirissä oli 8,7 prosenttia vantaalaisvanhuksista, ja heidän luokse tehtiin lähes 762 000 kotihoidon käyntiä (kasvua edellisvuodesta 4,2 %). Resurssien tarkoituksenmukaista ohjaamista tukeva toiminnanohjausjärjestelmä vakiintui kaikissa kotihoidon toimintayksiköissä ja varahenkilöstössä.

Omaishoitajien tukimuotoja kehitettiin asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Omaishoitajien jaksamista tuettiin mm. koti- ja vastaanottokäynneillä sekä palvelusetelillä tarjotuilla ylimääräisillä vapaapäivillä uupumisriskissä oleville perheille. Omaishoidontuen piirissä oli 3 prosenttia Vantaan 75 vuotta täyttäneistä.

Hoiva-asumisen jonot lyhenivät edelleen, eikä yksikään vantaalainen odottanut hoivapaikkaa yli kolmea kuukautta. Hoiva-asumisen toimintaa tehostettiin vuoden 2017 alussa käyttöön otetulla keskitetyn varahenkilöstön mallilla. Kokemukset henkilöstöresurssipoolista olivat hyviä sekä henkilöstön työtyytyväisyyden että sairauspoissaolojen näkökulmista.

Vammaisten työ- ja päivätoiminnassa jatkettiin ja laajennettiin ns. Malminiitty-hanketta, jossa työllistetään kehitysvammaisia uudella toimintamallilla.

Vuoden 2017 alussa järjestettiin toimialan henkilöstöjuhla osana Suomi 100 -juhlavuotta. Juhla toteutettiin yhdessä yritysten ja järjestöjen kanssa, ja siihen osallistui 1 700 henkilöä.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2017

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala jatkoi valtuustokauden strategisten tavoitteiden toteuttamista mm. jatkamalla asukkaiden hyvinvointia edistävien palvelujen kustannustietoista uudistamista, laajentamalla asiakkaiden valinnanvapautta vaihtoehtoisilla palvelujen tuotantotavoilla sekä osallistumalla hallintorajat ylittävien hyvinvointiohjelmien toimeenpanoon.

Toimialan raportointivastuulla olevien strategisten päämäärien kehityssuunnat olivat positiivisia. Kansallisiin vertailutietoihin perustuvien mittareiden osalta ei tietoa vuodelta 2017 ollut arviointiin käytettävissä.

Talousarvion toteutuminen 2017

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan menot vuonna 2017 olivat 598,3 milj. euroa ja tulot 42,1 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan oman palvelutuotannon menot ilman toimeentulotuen avustuksia vuonna 2017 olivat 364,8 milj. euroa ja tulot 38,3 milj. euroa. Oman palvelutuotannon menot ilman toimeentulotuen avustuksia alitti alkuperäisen määrärahan 14,7 milj. eurolla (4 %) ja tulot alittuivat 2,9 milj. eurolla (8 %).

Palvelutuotannossa merkittävimmät säästöt syntyivät henkilöstömenoissa. Henkilöstömenot mukaan lukien työvoiman vuokraus toteutuivat 5,1 milj. euroa talousarviota alemmina. Lisäksi säästöä syntyi maahanmuuttajien ostopalveluista 2,1 milj. euroa, aikuissosiaalityön ostopalveluista 1,1 milj., palvelusetelimenoihin varatusta määrärahoista 1,0 milj. euroa sekä terveydenhuollon yhteispäivystyksen menoissa 0,9 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveystoimen määrärahoihin ei esitetty muutoksia kaupunginvaltuustolle vuonna 2017. Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettuja määrärahoja siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä toimialalle 0,2 milj. euroa.

Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä määrärahaa 23,4 milj. euroa parempi, ja lopullista määrärahaa 23,6 milj. euroa parempi.

Toimeentulotuen menot vuonna 2017 olivat 6,5 milj. euroa ja tulot 2,1 milj. euroa. Menot alittivat alkuperäisen määrärahan 15,5 milj. eurolla ja tulot 10,0 milj. eurolla.

Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä määrärahaa 5,4 milj. euroa parempi.

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset vuonna 2017 olivat 227,0 milj. euroa, mikä sisältää HUS:n palvelutuotannon lisäksi HUS eläkevastuut (3,7 milj. euroa), kiireellisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon järjestämisen (4,6 milj. euroa), eArkiston ja eResepti –järjestelmien käyttömaksut (0,4 milj. euroa) sekä myrkytystietokeskuksen ja erikoislääkärikonsultaatioiden menoja yhteensä 0,2 milj. euroa.

HUS:n palvelusopimuksen menot Vantaalle olivat vuonna 2017 noin 218,0 milj. euroa sisältäen HUS:n ylijäämäpalautuksen. HUS:n vuoden 2017 ylijäämää palautettiin jäsenkunnille 108,7 milj. euroa. Vantaan osuus vuoden 2017 palautuksesta oli noin 8,6 milj. euroa.

Kotoutumisen edistämistä koskevan lain mukaisista korvauksista kertyi 1,6 milj. euroa.

Erikoissairaanhoidon menomääräraha ylittyi 0,7 milj. eurolla ja tulomääräraha 1,0 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli talousarviota 0,3 milj. euroa parempi.

12 10

Talous- ja hallintopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	445	0	445	251	194
Menot	-10 602	-14	-10 616	-5 226	-5 390
Toimintakate	-10 157	-14	-10 171	-4 975	-5 196

Taulukko sisältää talous- ja hallintopalvelujen sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan luvut.

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Apotti-hanketoimisto laajeni alkuvuodesta 2017, ja toimisto siirtyi uusiin tiloihin. Uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä otetaan käyttöön yhteistyökumppaneista ensimmäisenä Vantaalla marraskuussa 2018. Apotti-hanke työllisti laajasti talous- ja hallintopalveluja. Valmisteluja järjestelmän käyttöönoton edellyttämän laajan koulutuskokonaisuuden onnistumiseksi ja palvelutason säilymisen varmistamiseksi toteutettiin. Tulosalue osallistui myös kaupunkitasoiseen tiedolla johtamisen Kompassi-hankkeeseen.

Talous- ja hallintopalvelut osallistui sote-uudistuksen valmisteluun sekä kaupunkitasoisissa että Uudenmaan liiton työryhmissä. Kehittämispäivässään toukokuussa tulosalue arvioi sote-muutoksen vaikutusta asiakkaisiin, kumppaneihin, peruskuntaan sekä omaan työhönsä. Lisäksi tulosalueella koordinoitiin ja valmisteltiin asiakkaan lausuntoa valinnanvapautta koskevasta lakiluonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan osalta.

Toimialan systemaattisen kehittämisen tueksi järjestettiin kesäkuussa toimialan CAF-itsearviointi, jossa nostettiin esiin toiminnan vahvuudet ja lisäpanostusta vaativat kehittämiskohteet. Toimialan asiakastytyytyväisyyskysely järjestettiin syksyllä, vastaajia oli 3 276. Ruotsinkielisten palveluiden parantamista edistettiin toimialatasoin yhteisin suunnitelmin sekä Vantaan ensimmäistä osallistuvaa asukasbudjetointia kokeillen. Suorituskyvyn parantamiseksi tulosalueella käynnistettiin lean-pilotit hankinta-, talous- ja henkilöstöyksiköissä sekä toimialatasolla tutkimuslupaprosessin tehostamiseksi. Asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittämistä jatkettiin mm. lääkelupaprosesseja uudistaen.

Kaupunkitason linjausten mukaisesti laadittiin Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma lautakunnan hyväksyttäväksi. Suunnitelma sisältää sekä tulosalueiden priorisoimat että toimialatason kehittämiskohteet.

Toimialalla osallistuttiin palveluverkkosuunnitelmaan sisältyvien rakennushankkeiden tarveselvitysten laadintaan sekä kaupunkitasoisen resurssinviisauden (ympäristöohjelman) suunnitteluun. Lisäksi edistettiin toimipaikkojen jätehuoltoa ja tuettiin toimialan tilajärjestelyjä käytössä olevien vaihtoehtojen puitteissa. Toimialan asiataarkastajille järjestettiin laskujen käsittelyn koulutuskokonaisuus.

Yhteistyössä yritysten ja järjestöjen kanssa valmisteltiin Vantaan hyvinvointiviikko, joka toteutettiin lokakuussa. Hyvinvointiviikolla oli yli 100 kaupunkilaisille suunnattua tapahtumaa. Helmikuussa järjestettiin toimialan henkilöstöjuhla. Juhla toteutettiin yhdessä yritysten ja järjestöjen kanssa, ja siihen osallistui 1 700 henkilöä. Sekä hyvinvointiviikko että henkilöstöjuhla olivat osa Suomi 100 -juhlavuotta.

Tulosalueella edistettiin ja koordinoitiin kansallisen kärkihankkeen Lape:n (Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma) toteutumista pääkaupunkiseudulla ja Vantaalla.

Henkilöstöyksikössä koordinoitiin toimenpiteitä, jotka olivat seurausta toimialalla vuonna 2016 tehdystä työaika selvityksestä. Lisäksi tehtiin selvitys lähiesimiesten psykososiaalisesta kuormituksesta, ja esimiesten hyvinvointia tukeva koulutuspilotti käynnistettiin. Terveys- ja turvallisuusjohtamisen tukea tarjottiin uusille esimiehille, ja tapaturmien tutkintaprosessia kehitettiin. Terveysperusteisia uudelleensijoituksia koordinoitiin mm. työkokeiluina sekä hakemalla työntekijöiden terveydelle soveltuvia tehtäviä.

Sosiaali- ja terveystoimen toimialan arkistotoimi ja asiakirjahallinta päätettiin keskittää asiantuntijapalvelujen yksikköön kokonaisuudessaan vuoden 2019 alusta. Toteutus tapahtuu vaiheittain, muutos käynnistettiin loppuvuodesta 2017.

Talousarvion toteutuminen

Talous- ja hallintopalvelujen menomääräraha oli varauduttu Kaunialan sairaalan ostoihin, tulosalueiden enakoimattomiin menoihin, toimialan hankkeiden omavastuuosuuksiin, toimialatason koulutuksiin sekä varhaiseläkemaksuihin.

Tulosalueen menomääräraha alittui 5,4 milj. eurolla ja tulomääräraha 0,2 milj. eurolla.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Toimialan henkilöstömäärä ¹⁾	2 677	2 743	2 655
Toimialan esimiesten määrä	191	218	191
Talous- ja hallintopalv. henkilöstömäärä ²⁾	55	55	69
Hallinnollisten tehtävien toteutunut työaika henkilöstövuosina	44	44	53,8
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan henkilöstö	2,1 %	2,0 %	2,6 %
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan esimiesten määrä	28,8 %	25,2 %	36,1 %

¹⁾ Sisältää suun terveydenhuollon liikelaitoksen.

²⁾ Sisältää tietohallinnon rahoittaman Apotti-hankkeen henkilöstöä.

12 20

Erikoissairaanhoido

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	600	0	600	1 631	-1 031
Menot	-226 284	0	-226 284	-227 014	730
Toimintakate	-225 684	0	-225 684	-225 384	-300

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan erikoissairaanhoidon palvelut tuotti lähes kokonaisuudessaan HUS-kuntayhtymä. Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala ja HYKS sopivat HUS:n tuottaman erikoissairaanhoidon palveluista suunnittelukouksissa (sopimusohjaus). Erikoissairaanhoidon vuoden 2017 palvelutuotannosta ja määrärahasta sovittiin vuonna 2016 käydyissä kuntaneuvotteluissa. HUS:n ja Vantaan välinen palvelusopimus allekirjoitettiin 24.3.2017. HUS:n ja Vantaan välisissä kuntaneuvotteluissa Vantaan vuoden 2017 maksusuudeksi eli palvelusopimuksen arvoksi sovittiin 215,2 milj. euroa.

HUS tuotti kunnalle palvelutuotteina NordDRG-tuotteita (hoitokokonaisuuksia), käyntituotteita, hoitopäivä-tuotteita sekä terveydenhuoltolain mukaisia erikoislääkärin konsultaatioita. Osa konsultaatio- ja koulutustoi-minnasta toteutettiin Vantaan terveysasemilla. Vantaan tekstinkäsittely siirtyi liikkeenluovutuksella HUS-Servis liikelaitokselle, ja uniapneaa sairastavien potilaiden hoitotarvikkeet HUS:n vastuulta Vantaalle 1.1.2017 alkaen. Vantaan ja Keravan alueella Havukosken psykogeriatrinen vuodeosasto suljettiin ja Katriinan sairaalan yhteydessä aloitti geriatrinen terveyskeskusosasto, jonka toimintaa HYKS geropsykiatrian yksikkö tuki psykiatrisella sairaanhoitajapalvelulla, psykiatrisella erikoislääkärikierrolla ja konsultaatiotoiminnalla. Lisäksi HUS kehitti edelleen sähköistä virtuaalisairaalaa ja terveyskylää, joita kunnat voivat hyödyntää.

HUS:n palvelutuotanto kasvoi NordDRG- ja käyntituotteiden osalta 5,6 prosenttia verrattuna vuoden 2016 ti-linpäätökseen. Hoitopäivätuotteet vähenivät edellisvuodesta 9,3 prosenttia. Hoitopäivätuotteet muodostuvat lähes yksinomaan psykiatrian erikoisalalan palvelutuotannosta. Terveyskeskuksesta laaditut lähetteet muodosti-vat 62,8 prosenttia lähetevirrasta. Vuonna 2017 Vantaan terveyskeskuksesta kirjoitettiin HUS:iin 26 415 elektii-vistä lähetettä. Kasvua edellisvuoteen oli 4,6 prosenttia. Yksityissektorin ja työterveyshuollon lähetteet huomi-oiden Vantaan lähetemäärä kasvoi 4,0 prosenttia verrattuna vuoden 2016 kertymään. HYKS:ssä laaditaan myös sisäisiä lähetteitä, joita tarvitaan potilaan siirtyessä hoitoon toiselle erikoisalalle. Terveyskeskuksen lähettämiä asiantuntijakonsultaatioita toteutui 3 956.

Osastojonoissa oli 2 149 potilasta poikkileikkaustilanteessa 31.12.2017. Heistä oli yli 6 kuukautta jonottaneita potilaita 55, joista 22 kirurgian ja 30 oli silmäsairauksien erikoisalojen jonoissa.

Siirtoviivepäivistä maksettiin vuonna 2017 yhteensä noin 25 000 euroa.

Talousarvion toteutuminen

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset vuonna 2017 olivat 227,0 milj. euroa, mikä sisältää HUS:n palvelutuotannon lisäksi HUS eläkevastuut (3,7 milj. euroa), kiireellisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon järjestämisen (4,6 milj. euroa), eArkiston ja eResepti -järjestelmien käyttömaksut (0,4 milj. euroa) sekä myrkytystietokeskuksen ja erikoislääkärikonsultaatioiden menoja yhteensä 0,2 milj. euroa.

HUS:n palvelusopimuksen menot Vantaalle olivat vuonna 2017 noin 218,0 milj. euroa sisältäen HUS:n ylijäämäpalautuksen. HUS:n vuoden 2017 ylijäämää palautettiin jäsenkunnille 108,7 milj. euroa. Vantaan osuus vuoden 2017 palautuksesta oli noin 8,6 milj. euroa.

Kotoutumisen edistämistä koskevan lain mukaisista korvauksista kertyi 1,6 milj. euroa.

Erikoissairaanhoidon menomääräraha ylittyi 0,7 milj. eurolla ja tulomääräraha 1,0 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli talousarviota 0,3 milj. euroa parempi.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Tuotteistetut hoitokokonaisuudet	84 272	82 667	90 224
Poliklinikkakäynnit	256 636	247 220	269 911
Vuodeosastohoitopäivät	34 351	29 672	31 168
Kaikki jonossa olevat	2 409	2 140	2 149
Laskutetut siirtoviivepäivät	336	0	41
Erikoissairaanhoidon palvelusopimuksen arvo/ milj. euroa ¹⁾	211,2	215,2	218,0
Euroa/asukas	963	971	977
Euroa/hoitokokonaisuus (hinnoiteltu tuote)	2 570	1 640	1 547

¹⁾ Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) ja Vantaan kaupunki neuvottelevat erikoissairaanhoidon tuotekokonaisuuksien määrästä ja kokonaiskustannusarviosta vuosittain. Neuvottelutulos kirjataan palvelusopimukseen.

12 30

Terveystenhuollon palvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 830	0	3 830	3 763	67
Menot	-83 202	-18	-83 220	-80 603	-2 617
Toimintakate	-79 372	-18	-79 390	-76 840	-2 550

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Terveysasematoiminnassa aloitettiin päiväpoliklinikoiden vapaa valinta äkillisesti sairastuneille omalääkäritömmille potilaille, ja jonotustilanne laitettiin näkyviin internet-sivuille. Alle yhden tunnin jonotusajalla lääkärin vastaanotolle pääsi 69,8 prosenttia potilaista (68,8% vuonna 2016). Vapaata valintaa käytti noin 3 prosenttia siihen oikeutetuista vantaalaisista.

Vuonna 2016 aloitetun matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalvelujen toiminta keskitettiin Martinlaakson terveysasemalle, ja toimintaa kehitettiin yhdessä A-klinikan ja HYKS Psykiatrian kanssa. Martinlaakson terveysasemalle perustettiin ihomuutospoliklinikka aiemmin Myyrmäen ja Tikkurilan terveysasemille perustettujen lisäksi. Ihomuutospoliklinikoille pääsee viikoittain ihomuutoksen arvioon ilman ajanvarausta. Aikuisten insuliinipumppupotilaiden (n=110) hoito siirtyi HUS:sta Koivukylän diabetesyksikköön, ja uniapneapotilaiden (n=100) hoitotarvikejakelu siirtyi HUS:sta Vantaalle. Uusien laitteiden vastaanottotarkastukset ja kaikkien laitteiden huollot siirtyivät HUS Lääkintätekniikan ylläpitämään lääkintälaiterekisteriin. Tekstinkäsittely siirtyi HUS Servikselle.

Yhteistyö HUS:n jalkautuvien erikoislääkärien kanssa toimi hyvin. Ortopedin ja reumalääkärin vastaanotot ovat Tikkurilan ja Myyrmäen terveysasemalla. Lisäksi Myyrmäen terveysasemalla on gastroenterologin vastaanotto IBD-poliklinikalla (tulehdukselliset suolistosairaudet), joka palvelee koko Vantaata. Psykiatri käy Martinlaakson terveysasemalla kerran kuukaudessa, jolloin lääkärit ja hoitajat voivat konsultoida häntä.

Palveluseteli otettiin käyttöön yleislääkärivastaanottoon ja ajoterveyden lausuntokäynteihin huhtikuussa, toistaiseksi palveluseteliä käytettiin odotettua vähemmän. Myös palvelusetelistä peruukin hankintaan on tehty päätös; aiemmin kilpailutettu toimittaja hoiti vielä vuoden 2017 toimitukset.

Tikkurilan sosiaali- ja terveysaseman perusparannus käynnistyi syksyn aikana. Aikuissosiaalityöltä vapautuneisiin tiloihin saneerattiin uusia vastaanottohuoneita, mikä helpotti terveysaseman vastaanoton tilaongelmaa.

Myyrmäen terveysasemalla käynnistettiin sähköisen 24h hoidontarpeen arvioinnin pilotti eHTA. Pilottia jatketaan kesään 2018. Palvelua kokeili syksyn aikana lähes 1 600 eri ikäistä käyttäjää, ja palaute oli sekä kuntalaisilta että hoitajilta positiivista. Kehittämistoimista huolimatta puhelinpalvelu oli terveysasemilla ruuhkaista, takaisinsoittojen määrä kasvoi, ja niihin vastaaminen virka-ajan puitteissa oli haasteellista. Puhelinpalvelut kilpailutettiin kaupungin toimesta, ja uuden operaattorin kanssa tehdään yhteistyötä palvelun muotoilussa tavoitteena mm. parantaa yhteydensaantia terveyspalveluihin. Digi-EKG otettiin käyttöön terveysasemilla ja omahoitopisteitä vahvistettiin potilaiden käyttöön tarkoitetuilla tietokoneilla.

Fysioterapian suoravastaanotto toiminta aloitettiin Myyrmäessä, Tikkurilassa ja Koivukylässä. Sekä asiakkaiden että työntekijöiden kokemukset olivat myönteisiä, ja toimintaa laajennetaan vuonna 2018. Puheterapian ryhmämuotoista vanhempain ohjausta lisättiin myös monikulttuurisille ja -kielisille perheille.

Ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa aloitettiin Perhekeskustoiminnan valmistelu Aurinkokivessä sekä Karsikkokujalla yhdessä muiden Vantaan toimijoiden kanssa. Lisäksi aloitettiin avoneuvolakokeilu sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ”Kesäterkkari” -vastaanotot. Monitoimijainen perhevalmennus uudistettiin yhdessä asiakkaiden kanssa. Vantaan väestökasvun aiheuttamaa kuormitusta tasattiin neuvoloissa sekä henkilöstö- että asiakkasiirtoin. Äitiysneuvolan sähköisen asiointin hanke käynnistyi yhteistyössä HUS Naistalon kanssa, sikiöseulontojen sähköistä ajanvarausta pilotoitiin ja etätulkausta lisättiin.

Vuosi 2017 oli terveyspalveluissa terveyden edistämisen teemavuosi. Keväällä ja syksyllä vietetyillä terveyden edistämisen hyvinvointiviikoilla järjestettiin terveysasemilla asiakkaille suunnattuja tapahtumia. Ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa toteutettiin Neulo naperolle ja Panosta perheeseen -hankkeet, ja puheterapiassa oltiin aktiivisia Facebookissa teemavuoteen liittyen.

Apotin suunnitteluun ja käyttöönoton valmisteluun osallistui eri henkilöstöryhmien edustajia sekä täysipäiväisesti että asiantuntijarooleissa. Valmistelutyö edellytti runsasta ajankäyttöä. Hoitohenkilökunta ja osa kuntoutustoiminnan terapeuteista siirtyi yleistyöaikaan.

Ostopalvelulääkäreitä käytettiin neuvoloiden lakisääteisten tarkastusten toteutumiseksi. Terveysasemien lääkärtilanne oli hyvä.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen tulot vuonna 2017 olivat 3,8 milj. euroa ja menot 80,6 milj. euroa. Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettu määräraha siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan. Tulosalueen lopullisen talousarvion tulot alittuivat 0,1 milj. eurolla ja menot 2,6 milj. eurolla.

Tulos (nettotoimintamenot) oli lopullista määrärahaa 2,6 milj. euroa parempi.

Menojen säästöt syntyivät pääasiassa yhteispäivystyksen menoissa 0,9 milj. euroa ja henkilöstömenoissa (sisälteen henkilöstöpalvelujen ostot) 1,7 milj. euroa.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelutuotanto toteutui palvelutilauksen mukaisena.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Vastaanottokäynnit terveysaseman lääkärille asukasta kohti	0,84	0,92	0,82
Vastaanottokäynnit terveysaseman sairaanhoitajalle tai terveydenhoitajalle asukasta kohti	0,66	0,76	0,64
Vastaanottokäynnit kuntoutusyksikön palveluun asiakasta kohti	3,3	3,5	2,8
Vastaanottokäynnit neuvolan lääkärille tai terveydenhoitajalle asiakasta kohti	3,7	3,7	3,5
Vastaanottokäynnit koulu- tai opiskeluterveydenhuollon lääkärille tai terveydenhoitajalle asiakasta kohti	2,3	2,4	2,2
Terveysasemien palveluita käyttäneiden osuus väestöstä (kokonaispeittävyys)	42	55	44
Odotusaika lääkärin vastaanotolle päiväpoliklinikalla alle 60 min %	66,6	70,0	69,8
Odotusaika terveysaseman lääkärin vastaanotolle kiireettömässä asiassa potilailla, joilla on nimetty omalääkäri/ vrk	24	21	28,5
Päivystyksen perustason kokonaiskustannukset asukasta kohti/ euroa	17,34	24,98	19,45
Päivystysyksikössä toteutunut potilaan läpimenoaika keskimäärin/ hh:mm	3:45	3:00	4:05

12 40

Perhepalvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	21 110	0	21 110	14 061	7 049
Menot	-127 485	-55	-127 540	-109 763	-17 777
Toimintakate	-106 375	-55	-106 430	-95 702	-10 728

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Perhepalvelujen tulosalueella työskenneltiin uuden sosiaalihuoltolain mukaisten velvoitteiden ja asiakaslähtöisten palvelujen kehittämiseksi. Tavoitteiden edistämiseksi tulosalueen organisaatio uudistettiin 1.8.2017 alkaen.

Aikuissosiaalityön tulosityksikössä aloitti elokuussa kaksi uutta yksikköä: uusien asiakkaiden palvelut - sekä nuorten ja aikuisten sosiaalityön toimintayksiköt. Uusien asiakkaiden palvelut -yksikköön keskitettiin uusien asiakkaiden asiakasohjaus ja moniammatillinen palvelutarpeen arviointi. Yksikössä tehdään myös lastensuojelutarpeen arvioinnit. Nuorten ja aikuisten sosiaalityön yksikköön sijoituivat nuorten ja aikuisten suunnitelmallinen sosiaalityö. Lastensuojelun avohuollon suunnitelmallinen sosiaalityö keskitettiin elokuun alusta idän ja lännen toimintayksikköön tavoitteena asiakasmäärien tasaisempi jakaminen toimintayksiköiden kesken, työntekijöiden työhyvinvoinnin varmistaminen sekä tasalaatuisten sosiaalityön palvelujen varmistaminen. Psykososiaalisten palvelujen tulosityksikössä aloitti toimintansa lapsiperheiden varhaisen tuen yksikkö, johon koottiin sosiaalihuoltolain mukaisia ennaltaehkäiseviä palveluja. Tapaamispaikkatoiminta siirtyi lastensuojelun tulosityksiköstä psykososiaalisten palvelujen perheoikeudellisten asioiden yksikköön.

Perhepalvelujen organisaatiouudistuksen tavoitteena on tarjota lapsille ja perheille riittäviä varhaisen tuen palveluja siten, että tarvetta lastensuojelun asiakkuuteen ei muodostu. Uudistukset eivät vielä vaikuttaneet lastensuojelun asiakasmäärää vähentävästi. Lastensuojelun asiakasmäärät sekä avohuollossa että sijaishuollossa olivat suuret, ja kiireelliset sijoitukset kasvoivat. Myös huostaanottojen määrä kasvoi.

Sosiaalityön ammattilaisten rekrytointi on ollut haasteellista jo pitkään erityisesti lastensuojelussa. Lainsäädäntö on tuonut kunnille lisävelvoitteita palvelujen järjestämiseen ja tiukentanut henkilöstön kelpoisuusehtoja. Työntekijöiden suuri vaihtuvuus, jatkuva rekrytointi ja haasteet työvoiman saatavuudessa ovat kuormittaneet tulosityksiköitä. Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta päätti kokouksessaan 20.11.2017 toimenpiteistä lastensuojelun kehittämiseksi sekä sosiaalityöntekijöiden saatavuuden ja pysyvyyden parantamiseksi. Toimenpiteitä ovat mm. lastensuojelun sosiaalityön vahvistaminen systemisen sosiaalityön mallin käyttöönotolla, lastensuojelun henkilöstöresurssin lisääminen, henkilöstöetuuksien ja kannustavan palkkauksen kokonaisuuden valmistelu sekä sosiaalityöntekijöiden osaamisen ja työhyvinvoinnin tukeminen. Toimenpiteitä toteutetaan koko vuoden 2018 ajan, ja niistä raportoidaan lautakunnalle säännöllisesti.

Lapsiperheiden varhaisen tuen toimintaa vahvistettiin sopimalla Suomen Icehearts ry:n kanssa kolmen uuden joukkueen perustamisesta. HelsinkiMission kanssa tehtiin yhteistyösopimus äiti- ja isämentoritoiminnan käyttöönotosta Vantaalla. Tulosalue oli aktiivisesti mukana toteuttamassa lapsiperheiden palvelujen muutosohjelmaa Lape:a. Vantaa on muutosohjelmassa vastuussa perhekeskusmallin kehittämisestä pääkaupunkiseudulla; toiminnan kehittämistä koordinoidaan psykososiaalisissa palveluissa. Lastensuojelu osallistuu muutosohjelmaan kehittämällä erityis- ja vaativan tason toimintaa sekä palvelujen integraatiota.

Toimeentulotuen perusosan myöntäminen siirtyi Kelan vastuulle vuoden 2017 alusta. Alkuvuoden vaikeuksien jälkeen Kela pystyi tekemään perustoimeentulotuen päätökset lain edellyttämässä määräajassa. Tämä vaikutti

täydentävän toimeentulotuen hakemusten käsittelyn nopeutumiseen Vantaalla. Huhtikuusta alkaen kehitettiin prosessia, jonka ansiosta täydentävän toimeentulotuen käsittelyajat pysyivät täysin lain edellyttämässä määräjassa.

Aikuissosiaalityön uusien asiakkaiden palvelut -yksikössä kehitettiin asiakasprosesseja ja tiimien välistä työtä. Syksyllä 2017 yksikössä aloitettiin lean-prosessi yhteistyössä terveydenhuollon kanssa tavoitteena kehittää monialaista yhteistyötä asiakkaan tarpeiden arvioimiseksi ja asiakassuunnitelman laatimiseksi. Sosiaalista kuntoutusta kehitettiin yksikön Steppi-tiimissä, ja tämän rooli vakiintui aikuissosiaalityössä. Steppi-tiimin työstä tehdyn opinnäytetyön perusteella tiimin asiakkaiden hyvinvointi lisääntyi. Aikuisten suunnitelmallisessa sosiaalityössä kehitettiin lapsiperheiden kanssa tehtävää työtä, aloitettiin kaikille asiakkaille tarkoitettu puhelinneuvontakokeilu sekä täsmennettiin sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työnkuvia, parityötä ja jalkautuvaa työmläliä.

Vantaa on mukana Asunnottomuuden ennaltaehkäisyn kuntastrategiat - varhainen välittäminen, osallisuus ja asumisen tuki -hankkeessa (Aku-hanke), jossa rakennetaan ennaltaehkäisevän asunnottomuuden kuntatasoisen ohjelma osana hallituksen asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpideohjelmia (Aune). Vuonna 2017 hankkeessa toimi kokemusasiantuntijoita, joiden kanssa mallinnettiin kokemusasiantuntijan työnkuvaa sosiaalipalveluissa.

Psykososiaalisissa palveluissa jatkettiin sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen kehittämistä uudessa lapsiperheiden varhaisen tuen toimintayksikössä. Lapsiperheiden tilapäiseen kotipalveluun otettiin käyttöön palveluseteli. Perheoikeudellisen yksikön lastenvalvojien palvelujen tavoitettavuutta parannettiin puhelimitse tehtävällä palveluohjauksella. STM:n ja Vantaan kaupungin sopimukseen perustuen vuonna 2017 toteutettiin yhdeksän valtakunnallisen valmiuden toimeksiantoa. Henkilökohtaisen budjetoinnin hanketta (Avain kansalaisuuteen) jatkettiin. Hankkeessa kehitetään asiakastyötä ja kokeillaan henkilökohtaisen budjetoinnin soveltumista eri tilanteisiin. Vantaan pilotin painopiste on kokeilla henkilökohtaista budjetointia sosiaalihuoltolain mukaisiin perheiden tukipalveluihin.

Perhe- ja terveystalvöjien yhteistyönä valmisteltiin päihdepalvelujen vuoden 2018 alusta tapahtunut siirtyminen terveystalvöjuihin. Perhepalveluihin jäi päihdepalvelujen kuntouttavat asumispaalvelut, jotka siirtyivät muutoksen yhteydessä osaksi keskitettyä tuetun asumisen yksikköä. Omana toimintana toteutettava kotiin annettava päihdepaalvelu alkoi toukokuussa, ja parhaillaan toimintaa arvioidaan ja kehitetään. Koisoniityn asumispaalvelujen hanke viivästyi. Päihdepaalvelut jatkoi yhteistyössä terveystalvöjien ja HUS/psykiatrian kanssa matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepaalvelujen pilottia Martinlaakson terveystalvöjällä. Toiminta päätettiin vakinaistaa marraskuun lautakunnan päätöksellä.

Maahanmuuttajapaalveluissa palvelua saavien pakolaisasiakkaiden määrä kasvoi yli 200 kotitaloudella vuoteen 2016 verrattuna. Uusiniityntien tuettu asumisyksikkö alaikäisille ilman huoltajaa maahan saapuneille aloitti toimintansa toukokuussa. Nuorten jälkihuoltoa vahvistettiin alaikäisinä ilman huoltajaa maahan saapuneiden 18 - 21-vuotiaiden osalta. Kotoutumista tukevaa kotivanhempi-toimintaa jatkettiin yhteistyössä Vantaan aikuisopiston, varhaiskasvatuksen ja maahanmuuttajapaalvelujen kanssa. Lisäksi maahanmuuttajien työllistymistä tukevaa Tsemppari-toimintaa jatkettiin yhteistyössä TE-toimiston kanssa.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2017 olivat 109,8 milj. euroa ja tulot 14,1 milj. euroa. Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettu määräraha siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan. Tulosalueen lopullisen talousarvion menot alittuivat 17,8 milj. eurolla ja tulot 7,0 milj. eurolla.

Tulos (nettotoimintamenot) oli lopullista määrärahaa 10,7 milj. euroa parempi.

Toimeentulotuen perusosan myöntäminen siirtyi Kelalle vuoden 2017 alusta. Toimeentulotuen määräraha-
raus vuodelle 2017 sisälsi kolmen kuukauden siirtymäajalle täysimääräisen varauksen, joka toteutui vain osit-
tain; toimeentulotuen avustuksista säästyi 15,5 milj. euroa. Lisäksi maahanmuuttajapalvelujen ostopalveluista
säästyi 2,1 milj. euroa ja aikuissosiaalityön ostopalveluista 1,1 milj. euroa. Henkilöstömenoista säästyi 0,8 milj.
euroa. Käyttösuunnitelman merkittävin ylitys syntyi lastensuojelun perhehoidosta 1,0 milj. euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arvioinnit valmistuvat 3 kk määräajassa (THL raportointi)	96 %	100 %	95 %
Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen hakemukset käsitellään 7 päivässä (THL raportointi)	100 %	100 %	100 %
Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön 0 - 17-vuotiaiden asiakkaiden osuus väestön 0 - 17-vuotiaista vähenee *)	7,2 %	8,0 %	7,5 %
Uusien asiakkaiden yksikön asiakastapaamiset työpäivää kohden lisääntyvät	..	3,5	3,7
Aikuisten sosiaalityön asiakastapaamiset työpäivää kohden lisääntyvät	2,5	3,5	2,7
Nuorten sosiaalityön asiakastapaamiset työpäivää kohden lisääntyvät	2,7	3,5	3,2
Lastensuojelun oman toiminnan tehostetun perhetyön tukipäivien määrä vuodessa lisääntyy	4 847	4 750	4 328
Lapsiperheiden kotipalvelun työaika asiakkaiden kotona lisääntyy **)	5,1	5,2	4
Korvaushoitoasiakkaiden hoitotakuu täyttyy	100 %	100 %	100 %

*) Lastensuojelun tilastointia täsmennettiin lakimuutoksen jälkeen (SHL mukaista palvelua saneet poistettiin tilastosta), minkä vuoksi asetettu tavoitetaso vuodelle 2017 ei ole verrannollinen. TP2016 luku korjattu täsmennetyin tilastoinnin mukaiseksi.

**) Vuonna 2017 tilastointi tarkentui, eikä tilinpäätöstaso ole verrannollinen asetettuun tavoitetasoon tai vuoden 2016 tilinpäätöslukuun.

12 60

Vanhus- ja vammaispalvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	22 215	0	22 215	22 406	-191
Menot	-180 133	-152	-180 285	-175 683	-4 602
Toimintakate	-157 918	-152	-158 070	-153 277	-4 793

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalue jatkoi vuonna 2017 määrätietoista toiminnan ja tuottavuuden kehittämistä, ja lisääntyneeseen palvelutarpeeseen pystyttiin vastaamaan. Tulosalueella valmisteltiin organisaatiomuutos, jonka käyttöönottopilotit alkoivat kesällä 2017. Uudistuksessa vanhusten avopalvelujen, hoiva-asumisen palvelujen ja vammaispalvelujen tulosityksiköt korvattiin perustetuilla kotona asumisen tuen tulosityksiköllä ja erityisasumisen tulosityksiköllä. Sairaalapalvelujen tulosityksikön nimi muutettiin Vantaan sairaalaksi. Organisaatiomuutos vakiinnutettiin vuoden 2018 alusta.

Vammaisten palveluissa erityishuollon piirissä asiakkaita oli 973 henkilöä. Laitosasumisen purkaminen eteni edelleen siten, että laitosasumisessa asuvien osuus vuoden 2017 lopussa oli 2 prosenttia asumispalvelujen käyttäjistä. Kehitysvammaisten asumisessa tuetun asumisen osuus oli 22 prosenttia, ohjatun 15 prosenttia ja autetun 61 prosenttia. Asiakastyössä tehostettiin asumisvalmennusta.

Vammaisten työ- ja päivätoiminnassa jatkettiin Malminiitty-hanketta osana vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevia toimintoja. Hanke keskittyi yksilökohtaiseen työvalmennukseen ja tukipalveluiden tuottamiseen. Vuoden 2017 aikana käynnistettiin Myyrinkodin pesulan toiminta ja Korson vanhustenkeskuksen pesulapalvelut, laajennettiin Simonkylän vanhustenkeskuksen pesulapalveluita ja vahvistettiin Malminiityn asumis- ja toimintakeskuksen tukipalvelukokonaisuutta. Lisäksi tuettiin vammaispalveluiden laitoshuollon toimintaa järjestämällä työvalmentajan tukikäyntejä ja konsultointia laitoshuollon laadun varmistamiseksi.

Vantaan 75 vuotta täyttäneistä asui kotona 93,0 prosenttia kotihoidon peittävyys ollessa 8,7 prosenttia. Kotihoidon käyntien kokonaismäärä, sisältäen kotihoidon kentän ja palvelutalot, kasvoi 4,2 prosenttia edellisvuodesta. Vuoden lopussa omaishoidon tukea sai 995 asiakasta, mikä oli 10 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Kotihoidon palveluseteli otettiin käyttöön vuoden 2017 alussa, käyttö jäi vielä vähäiseksi.

Kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän käyttö vakiintui kaikissa kotihoidon toimintayksiköissä ja kotihoidon varahenkilöstössä. Järjestelmästä saatavia raportteja kehitetään edelleen luotettavammiksi yhdessä palveluntuottajan kanssa. Kotihoidon varahenkilöstöön saatiin 11 uutta vakanssia. Kotihoidon varahenkilöstön toimintamallia ja tilauskäytäntöjä kehitettiin. Loppuvuodesta aloitettiin suunnittelu kohti kotihoidon resurssipoolia.

Omaishoitajien tukemista vahvistettiin koti- ja vastaanottokäynneillä, puhelimitse sekä sähköpostitse tapahtuvalla ohjauksella ja neuvonnalla. Omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien käyttö lisääntyi entistä laadukkaamman palveluohjauksen ja neuvonnan myötä. Omaishoitajien hyvinvointitapaamisten sisältöä kehitettiin ja systematisoitu. Uusien omaishoitajien lakisääteinen valmennusmalli kehitettiin valmiiksi. Uusina tukimuotoina uupumisriskissä oleville omaishoitoperheille tarjottiin lisävapaapäivä -palveluseteleitä sekä kotiin vietävää valmennusta. Tulokset lisävapaapäivä -palvelusetelistä on hyvät. Liikkumista tukevien palveluiden uudistaminen ja palveluohjauksen kehittäminen jatkui. Lisäksi saattajapalvelu -mallin ja puhelinpalvelun edelleen kehittämisen jatkuu.

Strategisen optimoinnin pilotointi käynnistettiin kolmessa kotihoidon toimintayksikössä. Etäkuntoutus- ja etähoitopilotti toteutettiin akuutti arviointi- ja kotikuntoutusyksikössä ja tehtiin päätös toiminnan jatkamisesta. Evondos-lääkeautomaattien käyttöä lisättiin, palvelu kilpailutettiin loppuvuodesta. Menukat ateria-automaattien käyttö jatkui pienimuotoisesti, ja palvelun kilpailutusta valmisteltiin yhdessä hankintakeskuksen kanssa.

Tehostetun kotihoidon toiminta muutettiin akuutti-, arviointi- ja kotikuntoutusyksiköksi. Kotikuntoutustoiminta on laajentunut sairaalasta kotiutuvien asiakkaiden tukemiseksi. Yhteistyössä asiakasohjauksen kanssa käynnistettiin vertaistoimintana omaishoitajalle pienryhmä, samanaikaisesti järjestettiin toimintaa myös omaishoidettavalle. Kaikissa päivätoimintakeskuksissa käynnistettiin osapäiväryhmiä. Päivätoiminta, HyväTyö -toiminta ja vapaaehtoistoiminta integroitiin toiminnalliseksi kokonaisuudeksi.

Vuoden 2017 lopussa vanhusten erityisasumisessa oli 1 198 laskennallista hoivapaikkaa. Palveluista 24 prosenttia järjestettiin omana toimintana ja 76 prosenttia ostopalveluina. Toimintaa kehitettiin valtakunnallisten ikääntyneiden pitkäaikaishoidolle asetettujen tavoitteiden, Vantaan ikääntymispoliittisen ohjelman sekä palvelurakenteen kehittämisohjelman tavoitteiden mukaisesti. Aktiivista hoiva-asumista ja asiakaslähtöisyyttä sekä omaisten ja vapaaehtoisten osallisuutta kehitettiin kulttuurinmuutos-hanketta jatkaneella Imu Akatemia -koulutuksella sekä omais- ja asiakaspalautteen pohjalta.

Laitoshoidon vähentämistä ikääntyneiden erityisasumisessa (oma toiminta) jatkettiin palvelurakenteen kehittämishankkeen mukaisesti. Yksityisten laitoshoidon palveluntuottajien kanssa sovittiin muutosstrategia ja -aikataulut. Vuoden 2017 laitoshoidon ostopalvelupaikkoja oli käytössä 113, joista kaikki ovat Kaunialassa. Kes-

kustelu palvelurakenteen muutoksesta on aloitettu Kaunialan kanssa. Palveluseteleiden määrää on pystytty lisäämään kuluvan vuoden aikana pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa hoivassa. Myyrmäen uuden palvelu- ja asumiskeskuksen rakentaminen ja toiminnan suunnittelu aloitettiin. Hämeenkylässä uuden tehostetun palveluasumisen yksikön suunnittelutyöt aloitettiin.

Ikääntyneiden erityisasumisessa toimintaa tehostettiin keskitetyn varahenkilöstön tehokkaan käytön ja henkilöstön liikkuvuuden lisäämisen avulla. Henkilöstöresurssipooli käynnistyi 1.1.2017. Henkilöstöresurssipoolista saatiin positiivisia vaikutuksia henkilöstön työtyytyväisyyteen ja sairauspoissaoloihin. Lisäksi Seuren ostot vähenivät huomattavasti, vähennystä edellisvuodesta 96 prosenttia. Asumispalvelujen lääkäripalvelujen projektin siirto vanhus- ja vammaispalveluista terveystaloihin valmisteltiin syksyllä 2017, ja siirto toteutettiin 1.1.2018 alkaen.

Vantaan sairaalassa (Kauniala mukaan lukien) tuotettiin sairaalahoidtojaksia 25 prosenttia edellisvuotta enemmän. Kotiutukseen päättäneiden hoitajaksojen osuus oli 72 prosenttia (tavoite 75 %). Geriatrillä vastaanotolla lääkärikäyntejä oli 26 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

AKOS 2:n laajennus ja kosteusvauriokorjaukset valmistuivat huhtikuussa 2017, minkä jälkeen AKOS-osastoilla oli käytössä kaikki laajennukseen suunnitellut sairaansijat. AKOS-osastoilla tuotettiin 42 prosenttia enemmän hoitajaksoja kuin vuonna 2016. Kolme kuntoutusosastoa toimi Katriinan sairaalan B-talon peruskorjauksen vuoksi väistötiloissa Korson vanhustenkeskuksessa. Katriinan osastojen sairaansijamäärä oli tämän vuoksi kuusi sairaansijaa edellisvuoden alkua pienempi. Kaunialasta ostettiin hoitopaikkoja suunniteltua enemmän.

Vantaan sairaalassa kotikuntoutusta kehitettiin yhteistyössä kotona asumisen tuen kanssa. Kotisairaalatoiminta siirtyi vuoden 2017 alussa vanhusten avopalveluista sairaalapalveluihin. Geropsykiatrian 5 tukiosastopaikkaa avattiin väistötiloissa toimivan osasto 3:n yhteyteen. Yhteistyö lähti väistötiloista huolimatta hyvin käyntiin. Palliatiivista poliklinikkatoimintaa kehitettiin yhteistyössä HUS:n kanssa.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2017 olivat 175,7 milj. euroa ja tulot 22,4 milj. euroa. Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettu määräraha siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan. Tulosalueen lopullisen talousarvion menot alittuivat 4,6 milj. eurolla ja tulot ylittyivät 0,2 milj. eurolla.

Tulos (nettotoimintamenot) oli lopullista määrärahaa 4,8 milj. euroa parempi.

Merkittävimmät säästöt syntyivät henkilöstömenoista sisältäen vuokratyövoiman käytön 2,0 milj. euroa sekä palvelusetelimenoihin varatusta määrärahoista (1,0 milj. euroa). Tulosalueen asiakaspalvelujen ostot ylittyivät 0,9 milj. euroa johtuen Kaunialan sairaalan ostopalveluista. Kaunialan sairaalan ostoihin oli kuitenkin varauduttu toimialan keskitetyssä määrärahassa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
75+ kotona asuvien osuus väestöstä	92,7 %	92,5 %	93,0 %
Kotihoidon käynnit (kotihoito ja palvelutalot)	730 870	730 000	761 736
Säännöllisen kotihoidon käynnit 75 -v / 75 -v täyttänyt asiakas, keskimäärin kuukaudessa	27	28	28
Omaishoidontuen peittävyys 75-v / 75+ väestö, 31.12	2,7 %	3,0 %	3,0 %
Säännöllisen kotihoidon piirissä 75 täyttäneitä/75+ väestö 31.12	9,1 %	9,5 %	8,7 %
Kotihoidon kentän käynnit / henkilötyövuosi	2 303	2 295	2 569
Hoiva-asumisen paikat/75 vuotta täyttänyt väestö, %	9,8 %	9,5 %	9,4 %
Terveyskeskussairaalan hoitojakso/sairaansija	13,9	14,0	18,3
Tuetusti asuvien osuus kehitysvammaisten asumispalveluissa	18,0 %	24,0 %	21,8 %
Euroa / kehitysvammaisten asumispalvelujen hoitovuorokausi	126	128	132

12 13

Suun terveydenhuollon liikelaitos

Tuloslaskelma

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Liikevaihto	22 480	0	22 480	23 040	-560
Liiketoiminnan muut tuotot	240	0	240	249	-9
Materiaalit ja palvelut	-4 644	0	-4 644	-5 603	959
Henkilöstökulut	-15 645	0	-15 645	-15 806	161
Poistot ja arvonalentumiset	-103	0	-103	-88	-15
Liiketoiminnan muut kulut	-1 631	0	-1 631	-1 528	-102
Liikelylijäämä (-alijäämä)	697	0	697	262	434
Muut rahoitustuotot	0	0	0	18	-18
Kunnalle maksetut korkokulut	-159	0	-159	-159	0
Korvaus peruspääomasta	-68	0	-68	-68	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	-1	1
Rahoitustuotot ja -kulut	-227	0	-227	-210	-18
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	469	0	469	53	417
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	125	-125
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	469	0	469	178	292

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen toiminnallisena tavoitteena on tuottaa suun terveydenhuollon palveluja Vantaan väestölle. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtävänä on vastata kansanterveyslaissa ja muussa

lainsäädännössä tarkoitetusta kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista suun terveydenhuollon palveluista palvelusopimuksen mukaisesti.

Suun terveydenhuollon palvelujen kysyntä säilyi vakaana vuoden 2017 aikana. Vuoden 2017 aikana annettiin palveluja 74 987 asiakkaalle (vuosi 2016 72 290 asiakasta). Painotettujen toimenpiteiden määrä vuonna 2017 oli 461 541 kappaletta (vuonna 2016 430 566 kappaletta, muutos +7,2 prosenttia, palvelusopimuksen perustaso 417 277 kappaletta). Toimenpiteiden määräkasvu perustui jatkuvasti tehostettuun sisäiseen toimintaan sekä pääkaupunkiseudun sehyk-toiminnan siirtämisestä omaksi toiminnoksi.

Hoitotakuussa pysyttiin ja kiireettömään hoitoon hakeutuville asiakkaille ilmoitetaan välittömästi vastaanotto-aika. Palvelut tuotettiin omana toimintana, vuokratyövoiman käyttö on minimoitu välttämättömiin tilanteisiin.

Digitalisaation valmistelu- ja kehittämistyö aloitettiin yhdessä tietohallinnon kanssa. Digitaalisten ratkaisujen käyttöönotto valmistui aikataulussa.

Talousarvion toteutuminen

Liikevaihto vuonna 2017 oli 23,0 milj. euroa (vuonna 2016 22,6 milj. euroa, talousarvio 22,5 milj. euroa). Kasvu verrattuna edellisvuoteen oli 2,0 prosenttia ja talousarvioon 2,5 prosenttia joka johtuu merkittävältä osalta sisäisten palvelutuottojen kasvusta (kasvu verrattuna vuoteen 2016 oli 2,5 % ja talousarvioon verrattuna 1,0 %). Palvelusopimuksen mahdollistama 1,0 prosentin määrälauseke käytettiin liikelaitoksen eduksi. Palvelusopimuksen määrälliset tavoitteet saavutettiin jo vuoden 2017 marraskuussa. Anestesiahoiton myynti muille kunnille aloitettiin vuonna 2013. Vuoden 2017 osalta anestesiahoiton myynti oli 115 000 euroa (kasvu vuoteen 2016 verrattuna +4,5 %). Välinehuollon sisäinen laskutus oli suunnitelman mukaista. Liiketoiminnan muut tuotot (sis. PKS-päivystys) olivat 249 000 euroa (vuonna 2016 yhteensä 904 000 euroa), PKS-SEHYK toiminta siirrettiin omaksi toiminnoksi vuoden 2017 alusta alkaen.

Asiakasmaksuasetuksen mukaiset potilastulot olivat vuonna 2017 6,0 milj. euroa (vuonna 2016 6,0 milj. euroa ja talousarvio 5,8 milj. euroa), kasvu verrattuna vuoteen 2016 oli +0,5 prosenttia ja verrattuna talousarvioon +4,8 prosenttia. Muutosta verrattuna edelliseen vuoteen voidaan pitää pettymyksenä, vuonna 2018 uudistetaan työnjakoa kohdistamalla resursseja aikuishoitoon. Asiakasmaksutuotot on myös perinteisesti budjetoitu konservatiivisesti. Palvelutuotot palvelusopimukseen perustuen olivat sopimuksen mukaisesti 16,4 milj. euroa (vuonna 2016 16,0 milj. euroa ja talousarvio 16,3 milj. euroa). Muutos verrattuna edelliseen vuoteen +2,5 prosenttia (talousarvioon +1,0 %). Painotettujen toimenpiteiden määrä 461 563 kpl ylitti palvelusopimuksen (talousarvio) määrän 417 277 kpl +10,6 prosentilla. Vuoteen 2016 verrattuna määräkasvu oli +7,2 prosenttia. Muutos selittyy toisaalta oman työvoiman käytön tehostamisella edelleen (ml. aikakatto) sekä oman kapasiteetin kohdistamisella vaativiin hoitotoimenpiteisiin. Suun terveydenhuollon erikoisyksikön toiminta käynnistyi vuoden alussa vaikuttaen positiivisesti määräkertymään. Liikelaitoksen politiikkana on tarjota täysipainotteisia palveluita asiakkaille sopimusmäärästä riippumatta.

Kokonaiskulut 2017 olivat 23,2 milj. euroa (toteutunut 2016 22,6 milj. euroa ja talousarvio 22,3 milj. euroa). Vuoteen 2016 verrattuna kulujen kokonaismuutos oli +2,6 prosenttia ja talousarvioon verrattuna muutos oli marginaalinen. Aine ja tarvikekäyttö sekä palveluostot kasvoivat toimenpiteiden volyymin kasvun johdosta, Suun terveydenhuollon erikoisyksikön ylösajokustannukset olivat 873 000 euroa, josta aineet ja tarvikkeet sekä palvelut olivat 328 000 euroa. Suhteutettuna talousarvion 2017 yhden painotetun toimenpiteen kulut laskivat 1,2 prosenttia sekä verrattuna vuoteen 2016 lasku oli 4,4 prosenttia. Kustannuskehitykseen tullaan jatkuvasti kiinnittämään huomiota vuonna 2018 käsittäen kaikki kustannuserät.

Henkilöstökulut vuonna 2017 olivat 15,8 milj. euroa verrattuna talousarvioon 2017 15,6 milj. euroa (muutos +1,0 %). Henkilöstökulujen kasvu selittyy erillispalkkiomäärän kasvusta johtuen toiminnan volyymikasvusta. Suun terveydenhuollon erikoisyksikön henkilöstömenot olivat 547 000 euroa. Kiky-sopimus kompensoi osaltaan lomapalkkoja.

Liiketoiminnan muut kulut olivat vuonna 2017 1,5 milj. euroa (vuonna 2016 1,5 milj. euroa). Talousarviopoikkeama (+100 000 euroa) selittyy toiminnan koneiden ja laitteiden alemmasta vuokratasosta suunniteltuun verrattuna sekä luottotappioiden alemmasta tasosta sekä kirjattuihin luottotappioihin saaduista suorituksista. Sisäisten vuokrien taso nousi loppuvuodesta.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen suunnitelman mukaiset poistot olivat 88 000 euroa (vuonna 2016 57 000 euroa). Talousarvio alittui 15 000 euroa.

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle 159 000 euroa (korko 7,0 %) ja korvaus peruspääomasta 68 000 euroa.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen investoinnit vuonna 2017 käsiteltiin leasing -perusteisina, joten investointeja ei kirjattu. Vuonna 2016 investoinnit olivat 174 000 euroa. Kalustohankinnat tullaan jatkossa suorittamaan leasing-perusteisina. Hoitoyksiköiden ja laitteiston korvaustarve tulee jatkumaan tulevina vuosina. Vuoden 2016 tilinpäätökseen sisällytettiin 125 000 euron suuruinen investointivaraus röntgenlaitteiston hankintaan, koska laitteisto hankittiin vuonna 2017 leasing-perusteisena on varaus purettu kokonaisuudessaan tilinpäätöksen yhteydessä.

Liikelaitoksen tulos oli +178 000 euroa ylijäämäinen (vuonna 2016 ylijäämä oli +699 000 euroa). Liikelaitoksen sitova talousarvion tulos +469 000 euroa alitettiin johtuen toiminnan volyyymikasvun mukana tuomista rasitteista kustannuksiin. Liikelaitoksen tulos siirretään liikelaitoksen oman pääoman eräksi.

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2017	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	373	181	191
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	263	-263
Rahavarojen muutos	373	444	-72

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
väestömäärä	214 605	216 154	219 341
asiakasmäärä	72 290	72 000	74 987
käyntikerrat	198 416	199 000	203 435
painotettujen toimenpiteiden *) määrä	430 566	417 277	461 541
henkilötyövuodet **) yhteensä	226,6	229,1	233,4
käynnit per asiakas	2,7	2,8	2,7
käynnit per henkilötyövuodet	875,6	868,6	871,6
painotetut toimenpiteet per käynti	2,17	2,10	2,27
painotetut toimenpiteet per henkilötyövuosi	1 900	1 821	1 977
toiminnan kokonaiskustannukset (1 000 eur)	22 675	22 640	23 235
kokonaiskustannukset per asiakasmäärä	313,67	314,44	309,85
kokonaiskustannukset per väestömäärä	105,66	104,74	105,93

*) vaikeusastekertoimella määritellyt keskimääräiset suoritteet

**) yhden kokopäiväisen työntekijän vuosityöaika

13

Sivistystoimen toimiala

Vastuuhenkilö: Elina Lehto-Häggroth

Toimielin: Opetuslautakunta

Puheenjohtaja: Sami Kanerva

Toimielin: Vapaa-ajan lautakunta

Puheenjohtaja: Sirkka-Liisa Kähärä

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	37 088	51	37 139	39 150	-2 011
Menot	-437 966	-3 608	-441 574	-437 257	-4 317
Toimintakate	-400 878	-3 558	-404 435	-398 107	-6 328

13

Sivistystoimen toimiala bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	32 004	118	32 122	33 683	-1 561
Menot	-396 227	-3 345	-399 573	-396 113	-3 459
Toimintakate	-364 223	-3 228	-367 451	-362 431	-5 020

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Perusopetuksen oppilasmäärä kasvoi 515 oppilaalla. Kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvien oppilaiden määrä on jatkanut kasvuaan vuonna 2017 ja myös vammaisopetuksen oppilaiden määrä on kasvanut voimakkaasti.

Keskeisenä muutoksena edelliseen vuoteen on ollut perusopetuksen uuden opetussuunnitelman käyttöönotto ja toteuttaminen myös yläluokilla. Lisäksi toista vuotta on ollut käynnissä luokkien 1 - 2 varhennetun englannin opetus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi erityisen koulutustehtävän järjestämisluvan musiikki- ja tanssipainotteiseen opetukseen Vaskivuoren lukiossa, luonnontiedepainotteiseen (luonnontieteellis-matemaattinen LUMA) opetukseen Martinlaakson lukiossa ja englanninkieliseen IB-opetukseen Tikkurilan lukiossa.

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa aloitti Vaaranpuiston uusi päiväkotitoiminta ja Huserin neuvolatila saatiin varhaiskasvatukseen käyttöön. Osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa oli lapsia vuonna 2017 keskimäärin 1 563 kaudessa eli 15,4 prosenttia kunnallisen varhaiskasvatuksen lapsista. Palvelusetelillä olleista lapsista vastaavasti 22 prosenttia oli osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa, mikä laski palvelusetelivarhaiskasvatuksen ennakoidut kustannukset. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus vuonna 2017 oli 13,9 prosenttia.

Kirjastopalveluiden tärkein ja toivotuin uudistus on aukioloaikojen lisääminen. Tikkurilan, Myyrmäen ja Lumon kirjastot ovat lisänneet aukioloa itsepalvelun avulla merkittävästi.

Ruotsinkielisissä alakouluissa on aloitettu strategiseen johtajuuteen liittyvä rakenteellinen muutos, jonka tavoitteena on yhdistää alakouluja kahteen hallinnolliseen yksikköön, jotka koostuvat kahdesta tai useammasta toimipisteestä.

Kulttuuripalvelut toteutti Suomi 100 -juhlavuoden tapahtumia ja toimintoja yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen kanssa. Kulttuuripalveluissa järjestettiin kaiken kaikkiaan 187 Suomi 100 -tapahtumaa.

Liikkuva päiväkotitoiminta -hanketta jatkettiin yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa ja verkostoon saatiin mukaan kaikki Vantaan yli 100 varhaiskasvatustaloyksikköä. Liikkuva koulu -ohjelmassa toteutettiin opetus- ja kulttuuriministeriön kärkihankkeen rahoittamana aktiivisia oppimisympäristöjä sekä koulujen pihoihin ja luokkatiloihin. Liikunta-apteekki -toiminta laajeni Koivukylän terveysasemalle, joten palvelua tarjotaan tällä hetkellä kuudella terveysasemalla. Vantaan liikuntapaikkasuunnitelma vuosille 2018–2022 päivitettiin.

Nuorisopalveluissa suurin vuonna 2017 käynnistynyt muutos oli organisaatorakenteen ja johtamisjärjestelmän kokonaisvaltainen uudistaminen. Muutoksen tavoitteena oli nuorisopalveluiden organisaation johtamis- ja esimiesvastuiden ja tehtäväkuvien selkeyttäminen, yhtenäisten käytäntöjen luominen koko organisaatioon sekä yhteistyön lisääminen eri yksiköiden välillä.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2017

Sivistystoimi sitoutui valtuustokauden 2013–2017 aikana lisäämään kaupungin elinvoimaa työelämää tukevien joustavien päivähoitopalvelujen avulla. Asetetun tavoitteen mukaisesti lapsen huoltajan hakiessa päivähoitopaikkaa, se järjestettiin kahden viikon kuluessa kuunnellen mahdollisuuksien mukaan perheen toiveita sijainnista. Elinvoimaa pyrittiin lisäämään myös vahvistamalla vantaalaisten koulutustasoa ja osaamista: perusopetuksen keväällä 2017 päättäneistä 98,0 prosenttia sijoittui lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai valmistaviin koulutuksiin ja perusopetuksen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden prosenttiosuus oli vuoden 2017 alussa 74,7.

Valtuustokaudella uudistettiin palveluja lisäämällä kuntalaisten osallisuutta ja yhteissuunnittelua. Lukiokoulutuksessa kehitettiin uusia oppimistiloja ja työelämälähtöisyyttä mm. Digiluokka ja työelämälähtöisyys lukiokoulutuksessa -hankkein. Varhaiskasvatus kehitti huoltajien osallisuusmallia Martinlaakson päiväkodin suunnitteluprosessin yhteydessä. Myös perusopetus ja kirjasto toteuttivat osallisuutta, yhteissuunnittelua ja palvelumuotoilua edistäviä toimenpiteitä. Varhaiskasvatuksessa aloitti vuonna 2017 kaksi uutta yksityistä päiväkotia ja 20 tunnin varhaiskasvatuspalveluun perustettiin 22 uutta ryhmää. Myös sähköisiä palveluita ja asiointia kehitettiin; varhaiskasvatus otti elokuussa 2017 käyttöön mobiilisovelluksen läsnäolojen seurantaan, vanhempien kanssa viestitään yhä useammin sähköpostin välityksellä ja sosiaalisen median käyttö monipuolistuu.

Asetetun tavoitteen mukaisesti varhaiskasvatus, perusopetus ja lukiokoulutus olivat kaikki palvelutuotantonaan kustannustehokkaimpia kuuden suurimman kaupungin vuoden 2016 Varhaiskasvatuksen kuusikkovertailussa ja Kouluikkuna-vertailussa.

Talousarvion toteutuminen 2017

Kaupunginvaltuuston hyväksymänä talousarvion muutoksena sivistystoimen tulomäärärahaa korotettiin yhteensä 0,05 milj. euroa ja menomäärärahaa 3,2 milj. euroa. Lautakuntien tekemän määrärahamuutosesitysten (2,3 milj. euroa) lisäksi Vantaan Tilapalvelut Vantri Oy:n erillisestä esityksestä kaupunginvaltuusto hyväksyi sivistystoimen ateriapalvelumäärärahoihin 0,9 milj. euron korotuksen. Vuosikatsauksen taulukoissa sarakkeessa talousarviomuutokset näkyy valtuuston hyväksymien muutosten lisäksi tulosalueiden väliset siirrot (esim. varhemäärärahat) sekä opiskelija- ja kesätyöntekijöiden määrärahasiirrot kaupunginhallituksen määrärahoista toimialoille.

Sivistystoimen toimintatuotot ylittyivät alkuperäiseen ja muutettuun talousarvioon verrattuna 2,0 milj. euroa. Bruttoyksiköistä eniten toimintatuotot ylittyivät perusopetuksessa, 1,5 milj. euroa ja varhaiskasvatuksessa 0,3 milj. euroa. Nettoyksiköistä ammatillisen koulutuksen toimintatulot ylittyivät 0,3 milj. euroa.

Toimintamenot alittuivat alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 0,7 milj. euroa ja muutettuun talousarvioon verrattuna 4,3 milj. euroa. Suurimmat toimintamenojen alitukset bruttoyksiköissä kohdistuvat varhaiskasvatukseen 2,4 milj. euroa, liikuntapalveluihin 0,4 milj. euroa, nuorisopalveluihin 0,3 milj. euroa, yhteisiin palveluihin 0,3 milj. euroa ja ruotsinkieliseen tulosalueeseen 0,3 milj. euroa. Perusopetus ylitti toimintamenoja 0,5 milj. euroa. Nettoyksiköistä ammatillisen koulutuksen toimintamenot alittuivat 0,9 milj. euroa.

13 10

Opetuslautakunta ja vapaa-ajan lautakunta

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-118	0	-118	-145	26
Toimintakate	-118	0	-118	-145	26

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuoden 2017 aikana opetuslautakunta kokoontui 11 kertaa ja vapaa-ajan lautakunta 11 kertaa. Ruotsinkielinen jaosto kokoontui 8 kertaa. Yksilöasioiden jaosto kokoontui 1 kerran.

Lautakuntien yhteinen päätösseminaari vanhoille lautakunnille pidettiin kesäkuussa ja uusien lautakuntien talousarvioesitykseen liittyvä seminaari pidettiin elokuussa ja perehdytysseminaari marras-joulukuun vaihteessa.

Talousarvion toteutuminen

Lautakuntien toimintamenot olivat yhteensä 0,145 milj. euroa ja toteumaprosentti oli 122. Ylitys johtui palkkiosäännön muutoksesta (1.6.2017) sekä vanhalle ja uudelle lautakunnalle järjestetyistä seminaareista.

13 20

Yhteiset palvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-5 187	1 174	-4 013	-3 730	-283
Toimintakate	-5 187	1 174	-4 013	-3 730	-283

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Toimialan tilojen yhteiskäyttöä on selvitetty ja yhteiskäyttöisten tilojen määrä on kasvanut kolmella tilalla. Sähköistä asiointia on edistetty toimialalla ja osallistuttu varhaiskasvatuksen toimintajärjestelmän määrittelyyn ja kilpailutukseen. Laadittiin toimialan Digitalisaatiostrategia. Robo-keskus perustettiin Tikkurilan kirjaston tilaan.

Sekä sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä siirryttiin yhä enemmän käyttämään nykyaikaisia vuorovaikutteisia viestintäkanavia kuten sosiaalista mediaa, videoita ja kuvamateriaaleja. Samanaikaisesti vähennettiin paperisia painatuskuluja lähes puoleen. Sosiaalisen median käytöstä ja videoiden tekemisestä järjestettiin koulutusta. Terveys- ja turvallisuusjohtamista tehostettiin lisäämällä tetu-käyntejä työyksiköissä ja kehittämällä johtamisen tukena hyödynnettävän turvallisuustiedon keräämisen käytäntöjä.

Tulosalueen työn hallittavuuden kehittämiseksi aloitettiin tulosalueiden kanssa neuvottelut työtehtävien ennakkoimiseksi ja yhteistyön sujuvuuden lisäämiseksi.

Uusi hallintosääntö tuli voimaan 1.6.2017 alusta alkaen. Johtosäännöt ja muut toimintaa ohjaavat säännöt yhdistyivät yhdeksi hallintosäännöksi. Delegoinnit päivitettiin uutta hallintosääntöä vastaavaksi.

Talousarvion toteutuminen

Yhteisten palveluiden toimintamenot alittuivat noin 0,3 milj. euroa, johtuen mm. henkilöstökulujen alittumisesta 0,4 milj. euroa (sis. koko sivistystoimen varhaiseläkemäärärahan alittumisen 0,2 milj. euroa).

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
sivistystoimen yhteisten palvelujen henkilöstö/ toimialan henkilöstö %	1,0 %	0,9 %	1,0 %
sivistystoimen yhteisten palvelujen henkilöstö/ toimialan esimiesten määrä %	24,9 %	22,7 %	25,3 %
Hallinnollisten tehtävien henkilöstömenot / toimialan menot yhteensä *)	0,6 %	0,6 %	0,6 %

*) Yhteisten palveluiden henkilöstömenot vähennettynä toimialan varhaiseläkemenuoperusteisen eläkemaksun (varhe) -määrärahalla.

13 30

Suomenkielinen perusopetus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	5 830	266	6 096	7 547	-1 451
Menot	-165 540	-1 711	-167 251	-167 706	455
Toimintakate	-159 710	-1 446	-161 156	-160 159	-996

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Suomenkielisessä perusopetuksen 42 koulussa opiskeli 21 718 oppilasta. Kasvua edelliseen vuoteen oli 515 oppilasta.

Keskeisenä muutoksena edelliseen vuoteen on ollut perusopetuksen uuden opetussuunnitelman käyttöönotto ja toteuttaminen myös yläluokilla. Lisäksi toista vuotta on ollut käynnissä luokkien 1 - 2 varhennetun englannin opetus.

Vammaisopetuksen oppilaiden määrä on kasvanut voimakkaasti myös vuonna 2017.

Kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvien oppilaiden määrä on jatkanut kasvuaan vuonna 2017. Pieni osa oppilaista on ohjattu maahanmuuttajien valmistavien ryhmien sijaan inklusiivisesti valmistavaan opetukseen, joka toteutetaan yleisopetuksen ryhmissä.

Oppilaan ohjauksen kehittämistyö on aloitettu vuonna 2017. Osa tätä on neljän yläkoulun kokeilut, jossa mahdollistetaan työelämäpainotteinen opiskelu muuallakin kuin alueellisilla joustavien perusopetuksen luokilla (JOPO). Kehittämistä jatketaan ja laajennetaan vuonna 2018.

Syksyllä 2017 lisättiin yksi polikliininen luokka vahvaa psykiatriasta tukea tarvitseville oppilaille ja aloitettiin valmistelu em. toiminnan mahdolliselle laajentumiselle.

Talousarvion toteutuminen

Perusopetuksen noin 167 milj. euron talousarvio ylittyi noin 0,5 milj. euroa, käyttöasteen ollessa 100 prosenttia. Vammaisten ja maahanmuuttajataustaisten lasten ennakoitua suurempaan kasvuun saatiin talousarviomuutoksena (1,1 milj. euroa). Budjetin ylittäminen johtui pääasiassa seuraavista asioista: vammaisopetuksen avustajakulut 665 000 euroa, ennakoitua suuremmat siivouskulut 560 000 euroa ja koulukuljetuskustannukset 440 000 euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
oppilasmäärä vantaalaisissa peruskouluissa	21 203	21 391	21 718
käyttömenot euroa/oppilas	7 868	8 000	7 745
opetuksen % -osuus oppilaskohtaisesta käyttömenosta	56,5 %	56,0 %	54,0 %
huoneistoneliöt/oppilas	11,4	10,9	10,9
keskimääräinen ryhmäkoko, 1-9 luokat	17,7	17,8	18,3
jatkokoulutukseen lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista %	99 %	99 %	98 %
iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrä	2 290	2 300	2 431
4. vuosiluokalta alkava vapaaehtoinen A 2 -kieli, aloittaneiden määrä	43 %	40 %	46 %
oppilaita/oppilaanohjaaja	302	290	270
oppilaita/koulupsykologi	954	918	916

13 40

Lukiokoulutus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	420	0	420	531	-111
Menot	-22 413	-350	-22 763	-22 661	-102
Toimintakate	-21 993	-350	-22 343	-22 130	-213

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Digitaalisiin ylioppilaskirjoituksiin siirtymiseksi järjestettiin opettajien koulutuksia, testattiin koejärjestelmien toimivuutta, rakennettiin testiluokkia, laadittiin kaupunkitasoisia ohjeita sekä hankittiin koelaitteistoja varsinaisen koetilan varustamiseksi.

Lukiokoulutuksessa oppimistiloja, robotiikkaa, ohjelmointia ja työelämäyhteistyötä kehitettiin viidessä eri hankkeessa: Digiluokka -uudistuva oppimistila, Tulevaisuuden oppimistila - digioppimisen Living Lab, Robolukio, Luovaa teknologiaa lukioihin sekä Tunne työ – suunnittele ura.

Lukioiden johtoryhmien työskentelyä sekä päivittäisen toiminnan johtamista kehitettiin nelipäiväisessä johtoryhmävalmennuksessa. Valmennus sisälsi muun muassa valmentavan johtamisen, strategisen ja arvojohtamisen sekä yhteisöllisen kehittämisen teemoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi (OKM/76/530/2017) Vantaan kaupungille erityisen koulutustehtävän järjestämisluvan musiikki- ja tanssipainotteiseen opetukseen Vaskivuoren lukiossa, luonnontiedepainotteiseen (luonnontieteellis-matemaattinen, LUMA) opetukseen Martinlaakson lukiossa ja englanninkieliseen IB-opetukseen Tikkurilan lukiossa.

Talousarvion toteutuminen

Lumon monitoimitilan vuokran nousu aiheutti lisäkuluja 250 000 euroa. Lisäksi lukiokoulutuksen keskitettyihin menoihin haettiin lisätalousarvio 100 000 euroa, kun perusopetuksen keväällä 2017 päättäneistä vammaisope-

tuksen oppilaista viisi ei saanut jatko-opintopaikkaa ammatillisesta erityisoppilaitoksesta ja nuoriso- ja aikuis-koulutuksen tulosalueella jouduttiin järjestämään heille koulutustakuun toteutumiseksi korvaavaa toimintaa lukuvuodeksi 2017–2018.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
suomenkielisten päivälukioiden opiskelijat	3 632 *)	3 550	3 556
suomenkielisten päivälukioiden opiskelijamäärä/lukio, keskiarvo **)	..	710	711
aikuis- ja etälukion tutkintotavoitteiset opiskelijat	304 ***)	360	259
keskeyttäneet % opiskelijamäärästä (päivälukiot)	2,86 %	2,30 %	2,06 %
kolmessa vuodessa päättötodistuksen saaneet kaikista valmistuneista (päivälukiot)	86 %	89 %	87 %
kaikki tunnit/vvt/opiskelija (päivälukiot)	1,29	1,30	1,31
käyttömenot euroa/opiskelija (päivälukiot)	5 861 ****)	6 129	6 043
huoneistonestiöt/opiskelija (päivälukiot)	7,8	8,0	7,7

*) TP 2016-luku on 20.9.2016 opiskelijamäärä. Tulisi olla painotettu keskiarvo eli 3 561 opiskelijaa.

**) Uusi tunnusluku 1.1.2017 alkaen.

***) TP 2016-luku on 20.9.2016 opiskelijamäärä. Tulisi olla painotettu keskiarvo eli 329 opiskelijaa.

****) Painotettua opiskelijamäärää käyttäen: 5 944 euroa / opiskelija (päivälukiot).

13 50

Varhaiskasvatus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	18 700	-1 306	17 394	17 693	-299
Menot	-150 263	264	-149 999	-147 654	-2 345
Toimintakate	-131 563	-1 042	-132 605	-129 961	-2 643

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2017 varhaiskasvatuspaikkoja tuli kokonaisuudessaan 91 lisää. Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa aloitti Vaaranpuiston uusi päiväkotitoiminta ja Husearintien neuvolatila saatiin varhaiskasvatukseen käyttöön. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa aloitti kaksi uutta päiväkotitoimintaa. Kunnalliseen varhaiskasvatukseen tuli 46 uutta paikkaa ja yksityiseen varhaiskasvatukseen 138 (yht. 184). Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa luovutettiin yhdestä päiväkodista sekä kahdesta ryhmäperhepäiväkodista (-61). Yksityisessä varhaiskasvatuksessa lopetti yksi päiväkotitoiminta (-14).

Fyndetin yksiköt siirtyivät palveluseteliltä takaisin yksityisen hoidon tuelle (52 paikkaa). Osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa oli lapsia vuonna 2017 keskimäärin 1 563 kuukaudessa eli 15,4 prosenttia kunnallisen varhaiskasvatuksen lapsista. Palvelusetelillä olleista lapsista vastaavasti 22 prosenttia oli osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa, mikä laski palveluseteli-varhaiskasvatuksen ennakoidut kustannukset. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus vuonna 2017 oli 13,9 prosenttia.

Kehityksen ja oppimisen rakenteellisten tukitoimien piirissä olevien lasten osuus on tippunut edellisen vuoden joulukuun 7,7 prosentista 7,0 prosenttiin (syyskuu 2017). Arvion mukaan osapäiväisten lasten määrän kasvassa rakenteellisia tukitoimia on tarvittu aiempaa vähemmän ja pedagogisen tuen vahvistuminen on myös vähentänyt tarvetta rakenteelliseen tukeen.

Vuoden 2017 aikana toteutettiin selvitys subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisen sukupuoli- ja lapsivai-
kutuksista.

Varhaiskasvatuksessa päättyi 31.12.2017 kolme hanketta. 1. Esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämishankkeen tavoitteena oli edistää tieto- ja viestintäteknologian pedagogista käyttöä Vantaan esiopetuksessa. Hankkeessa kehitetty vertaisoppimisen malli juurrutetaan pysyväksi osaksi koko Vantaan varhaiskasvatusta. 2. Kohti uutta inklusiivista toimintakulttuuria- hanke pyrki vahvistamaan tukea tarvitsevan lasten osallisuutta lapsiryhmän toimintaan, varhaiskasvatuksen positiivista toimintakulttuuria sekä tieto- ja viestintäteknologian pedagogista hyödyntämistä kehityksen ja oppimisen tuen näkökulmasta. 3. Kasvun ja oppimisen tuen kehittämishanke oli Opetus- ja kulttuuriministeriön tukema ja kohdentui esi- ja perusopetuksen erityisopetuksen laadun kehittämiseen. Hanke toteutui yhteistyössä perusopetuksen kanssa.

Talousarvion toteutuminen

Varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmän piirissä vuonna 2017 oli 68 lasta ennakoitua vähemmän. Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli keskimäärin 79 lasta enemmän kuukaudessa kuin oli arvioitu. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa oli 22 lasta arvioitua vähemmän kuukaudessa. Kotihoidon tuella oli 125 lasta vähemmän kuin oli arvioitu. Ennakkoväestötiedon perusteella varhaiskasvatusikäisten lasten määrä väheni Vantaalla vuonna 2017 n. 163 lasta. Tämä oli enemmän kuin virallisessa väestöennusteessa (-52).

Oman henkilöstön kustannukset alittuivat 5,1 milj. euroa, Seuren henkilöstöpalvelujen ostoihin käytettiin vastaavasti 5,0 milj. euroa. Henkilöstömäärärahaa oli leikattu talousarviossa 0,9 milj. euroa osa-aikaisen varhaiskasvatuksen vuoksi. Henkilöstökustannukset toteutuivat kokonaisuutena talousarvion mukaisesti.

Talousarviomuutoksena toimintakuluja pienennettiin 1,6 milj. euroa yksityisen palvelutuotannon arvioitua pienemmän käyttäjämäärän vuoksi. Avustukset (kotihoidontuki ja yksityishoidontuki kuntalisineen) toteutuivat muutetun talousarvion mukaisesti 29,5 milj. euroa, josta palvelusetelin osuus oli 7,8 milj. euroa.

Varhaiskasvatuksen toimintakulut alittuivat yhteensä 2,3 milj. euroa korjattuun käyttösuunnitelmaan nähden. Avustajia käytettiin huomattavasti vähemmän kuin aikaisemmin, koska rakenteellisten tukitoimien piirissä olleiden lasten määrä oli 0,7 prosenttia ennakoitua alhaisempi. Avustajamäärärahaa jäi käyttämättä 0,7 milj. euroa. Asiakaspalvelujen ostoja oli ennakoitua vähemmän, jonka vuoksi säästy 0,4 milj. euroa. Varhaiskasvatus oli varautunut käyttösuunnitelman teon yhteydessä Vantin hinnankorotuksiin 0,5 milj. euroa. Hinnankorotusta ei kuitenkaan toteutettu vuoden 2017 alkupuolella ja varhaiskasvatus sai 0,5 milj. euron lisämäärärahan, jota ei kuitenkaan olisi tarvittu. Ateriapalvelujen määrärahasta jäi käyttämättä yhteensä 0,9 milj. euroa.

Lisätalousarvion myöntämisen yhteydessä varhaiskasvatuksen tulotavoitetta alennettiin 1,3 milj. euroa. Toteuma oli 17,7 milj. euroa, joka toteutui 0,3 milj. euroa ennakoitua paremmin.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Lasten määrä eri varhaiskasvatuspalveluissa keskimäärin kuu- kaudessa:			
Kunnallinen varhaiskasvatus	10 199	10 043	10 122
Yksityinen varhaiskasvatus	1 425	1 654	1 632
Kerhotoiminta	772	850	773
Kotihoidon tuki	3 995	4 086	3 961
Varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olevien lasten osuus kaikista varhaiskasvatusikäisistä *)	72,3 %	75,2 %	72,4 %
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista (joulukuun tilanne)	12,3 %	14,1 %	13,9 %
Rakenteellisten tukitoimien piirissä olevat lapset (kunnallinen varhaiskasvatus) **)	7,5 %	7,7 %	7,0 %
Käyttömenot €/palveluja käyttävä lapsi	9 075	9 089	8 967

*) Suomen- ja ruotsinkieliset lapset yhteensä.

**) TP 2016 luku on vuoden 2016 lopun tilanne. TP 2017 luku on syyskuun 2017 tilanne.

13 55

Kirjastopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	504	-90	414	405	9
Menot	-9 211	-625	-9 837	-9 742	-95
Toimintakate	-8 707	-715	-9 423	-9 337	-86

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kirjaston toiminta kehittyy odotetusti ja yleisten trendien mukaan: kirjojen, äänilevyjen ja elokuvien lainaaminen vähenee, kuten em. tuotteiden myyntikin. Suomessa julkaistun kirjallisuuden määrä on viime vuosina myös laskenut voimakkaasti. Kirjastoasiakkaiden kysyntä kohdistuu lehtiin ja verkon kautta käytettävissä oleviin aineistoihin. E-aineistojen osuus oli viime vuonna 7 prosenttia kokonaislainauksesta. Kirjaston kävijämäärät sen sijaan ovat kasvussa. Kirjastotiloja käytetään opiskeluun ja työskentelyyn yhä enemmän. Myös 2017 alussa voidaan astunut uusi kirjastolaki velvoittaa kehittämään ja tarjoamaan tällaista tilaa.

Vantaan toiseksi suurimman kirjaston Myyrmäen sulkeminen syyskuun lopussa peruskorjauksen vuoksi ei juurikaan pienentänyt kirjastojen yhteenlaskettua kävijämäärää, vaikka Myyrmäen osalta sulkua merkitsi 120 000 asiakaskäynnin vähennystä tavanomaiseen määrään.

Vuonna 2017 uudistettiin tai peruskorjattiin Tikkurilan, Myyrmäen, Länsimäen ja Pähkinärinteeseen kirjastot. Kaikki suunnitelmat niin sisustuksen, varustuksen kuin toimintatapojen ja palveluiden osalta tehdään yhdessä asukkaiden kanssa. Suunniteluun osallistui arviolta 2 000 henkilöä kymmenissä palvelumuotoilutyöpajoissa ja muissa osallistamisen kanavissa.

Tärkein ja toivotuin uudistus on aukioloaikojen lisääminen. Tikkurilan, Myyrmäen ja Lumon kirjastot ovat lisänneet aukioloa itsepalvelun avulla merkittävästi. Viime vuonna valmisteltiin myös Pähkinärinteen ja Länsimäen kirjastojen avaamista ajoittain myös täysin ilman henkilökuntaa.

Kirjaston kaikki lainausautomaatit päivitettiin viime vuonna, samoin otettiin käyttöön kolme uutta lajittelevaa palautusautomaattia. Oma mobiilisovellus oli ensimmäisen kokonaisen vuoden tuotantokäytössä. Sitä käytettiin ahkerasti, 1,5 miljoonaa kertaa vuodessa. Sovellus hyödyntää aiemminkin käytössä ollutta suureen datamäärään perustuvaa henkilökohtaisen suosittelun järjestelmää, jonka käyttö on mobiilisovelluksen myötä 20-kertaistunut.

Kirjasto on tiivistänyt yhteistyötään muiden Helmet-kirjastojen kanssa. Yhteistyöllä on saatu aikaan merkittäviä kustannussäästöjä ja laaturparannuksia. Yhteistyön sopimus pohjaa on vahvistettu 2017 ao. apulaiskaupunginjohtajien laatimalla Helmet-sopimuksella.

Kirjaston uudistukset ovat herättäneet sekä kansainvälisen median että alan ammattilaisten mielenkiinnon. Kirjastossa otettiin useita ulkomaisia vieraita vastaan, ja Vantaan kaupunginkirjastoa esiteltiin Opetusministeriön varoin myös kirjastoalan suurimmassa kansainvälisessä konferenssissa IFLA:ssa Puolassa kahden esityksen voimin.

Vantaan kirjastoverkko ei ole pysynyt uusien alueiden rakentamisen mukana. Koivukylään ja Kivistöön on suunnitteilla uudet kirjastot lähivuosina, mutta edelleen on muutama kaupunginosa täysin ilman kirjastopalveluja.

Talousarvion toteutuminen

Palvelu-uudistukset, lean-johtaminen, automaatio ja yhteistyöverkostot ovat mahdollistaneet kehitystyön siten, että mitään lisäkustannuksia ei ole syntynyt, vaan Vantaan kaupunginkirjasto on edelleen yksi Suomen edullisimmista ja tehokkaimmista kirjastoista.

Maakuntauudistukseen liittyen kaupungin tilojen vuokria on tarkistettu, jolloin myös kirjaston menot ovat merkittävästi kasvaneet. Kirjastotoiminta on kuitenkin toteutunut täysin talousarvion ja käyttösuunnitelman mukaisesti.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
kävijät	1 817 126	1 800 000	1 781 572
aineistolainojen määrä	2 953 399	2 800 000	2 736 013
aineistolainaus/asukas	14	14	13
aineistomääräraha euroa/asukas	5	5	5
toimintamenot/ asukas	42	44	43

13 60

Muu koulutus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-170	0	-170	-165	-5
Toimintakate	-170	0	-170	-165	-5

Talousarvion toteutuminen

Osakassopimuksen mukainen toiminta-avustus Metropolialle oli 150 000 euroa. Helsingin seudun kesäopistolle maksettiin sopimuksen mukaisesti 15 000 euroa.

13 90

Ruotsinkielinen tulosalue

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	720	0	720	632	88
Menot	-11 140	0	-11 140	-10 792	-348
Toimintakate	-10 420	0	-10 420	-10 160	-260

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen varhaiskasvatussuunnitelma hyväksyttiin opetuslautakunnan ruotsinkielisessä jaostossa 7.6.2017 ja se otettiin käyttöön kaikissa toimintayksiköissä elokuussa 2017. Varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta jokaisessa toimintayksikössä on laadittu toimintasuunnitelma. Osa-aikaista varhaiskasvatusta järjestettiin varhaiskasvatuksen neljässä toimintayksiköissä joko osaviikkoisena tai osapäiväisenä.

Pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuksen asiakastytyväisyyskysely toteutettiin marraskuussa 2017. Ruotsinkielisestä varhaiskasvatuksesta annettiin asteikolla 1 - 5 yleisarvosana 4,32.

Ruotsinkielisten palveluiden seitsemänsillä vuosiluokilla otettiin käyttöön uusi opetussuunnitelma 1.8.2017 alkaen. Uusi opetussuunnitelma astuu voimaan asteittain 2018–2019, jolloin se otetaan käyttöön myös kahdeksansilla ja yhdeksänsillä luokilla. Vaikka oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt olivat vielä edellisen opetussuunnitelman mukaiset, pedagogiset ratkaisut olivat jo nyt uuden opetussuunnitelman mukaisia kaikissa peruskouluissa. Alakoulujen opetussuunnitelmien oppiainetavoitteet tarkistettiin.

Alakoulujen strategiseen johtajuuteen on aloitettu rakenteellinen muutos, jonka tavoitteena on yhdistää alakouluja kahteen hallinnolliseen yksikköön, jotka koostuvat kahdesta tai useammasta toimipisteestä. Esikoulujen toiminta- ja johtajuusjärjestelmien ja toimintaympäristöjen tehostamistoimenpiteet on myös aloitettu. Ruotsinkielisten palveluiden tulosalueella on alkanut yhteistyö Helsingin yliopiston ruotsinkielisen kasvatustieteiden laitoksen kanssa. Tulosalueen koulut ja päiväkodit toimivat yliopiston kanssa yhteistyötä tekevinä kumppanuuskouluina ja -päiväkoteina, joissa järjestetään opiskelijoitten harjoittelujaksoja. Harjoittelujen ohjaajina toimivia opettajia koulutettiin tehtäväänsä Helsingin yliopiston johdolla.

Syksyllä 2017 järjestettiin vantaalaisille maahanmuuttajalapsille ensi kertaa myös ruotsinkielistä valmistavaa opetusta sekä esi- että perusopetuksessa.

Ruotsinkielinen lukio tekee yhteistyötä suomenkielisten lukioiden kanssa ja osallistuu yhteisiin projekteihin, kuten LivingLab, Tunne työ – suunnittele ura sekä Luovaa teknologiaa lukioihin. Ruotsinkielinen lukio valmistautui yhteistyössä suomenkielisten lukioiden kanssa digitaalisiin ylioppilaskirjoituksiin siirtymiseen.

Talousarvion toteutuminen

Ruotsinkielinen tulosalue pysyi talousarviossaan vuonna 2017. Tulosalueen toimintatuotot jäivät 0,09 milj. euroa alle talousarvion, mikä johtui varhaiskasvatusmaksujen arvioitua pienemmistä tuloista. Toimintakuluissa

pysyttiin 0,35 milj. euroa alle talousarvion, mistä johtuen toimintakate jäi 0,3 milj. euroa ylijäämäiseksi. Toimintakuluissa säästöä syntyi tulosalueen perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökuluissa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	274	285	267
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa *)	80	0	0
Lapsia kerhotoiminnassa	14	16	12
Lapsia esiopetuksessa	88	88	75
Oppilasmäärä ruotsinkielisessä peruskoulussa **)	787	803	796
Käyttömenot euroa/ oppilas ***)	8 492	..	8 225
Opetuksen % -osuus oppilaskohtaisista käyttömenoista/ oppilas ***)	56,4 %	..	57,0 %
Huoneistoneliöt/ oppilas	13,8	12,4	12,5
Keskimääräinen opetusryhmäkoko, 1-9 luokat	16,2	18,6	18,1
jatkokoulutuksessa lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista % -osuus	99 %	98 %	98 %
Iltapäivätoimintaan otettujen oppilaiden kokonaismäärä	136	132	130
Oppilasta/ koulupsykologi ****)	829	866	927
Ruotsinkielisen lukion opiskelijat	126	151	132
Kaikki tunnit/ vuosiviikkotunnit/ opiskelija	1,9	1,9	1,9
Käyttömenot euroa/ opiskelija ***)	8 267	..	7 800
Huoneistoneliöt/ lukio-opiskelija	9,3	8,4	9,2

*) Ruotsinkieliset lapset yksityisessä varhaiskasvatuksessa ovat osa varhaiskasvatuksen tunnuslukuja.

**) Sisältää esiopetuksen oppilaat, koska esiopetus tapahtuu koulujen tiloissa.

***) Luku saadaan vasta käyttösuunnitelman valmistuessa.

****) Sisältää lukion opiskelijat, koska ruotsinkielisillä lukiolaisilla ei ole omaa koulupsykologiaa.

13 91

Kulttuuripalvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	310	262	572	508	64
Menot	-5 676	-325	-6 001	-5 934	-67
Toimintakate	-5 366	-63	-5 429	-5 426	-3

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kulttuuripalveluiden toiminta kaikissa tulosityksiköissä on toteutunut toimintasuunnitelman mukaisesti. Asiakasmäärät ja suuret tapahtumat kasvoivat kulttuuristrategian edellyttämällä tavalla.

Kulttuuripalvelut toteutti Suomi 100 -juhlavuoden tapahtumia ja toimintoja yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen kanssa. Kulttuuripalveluissa järjestettiin kaiken kaikkiaan 187 Suomi 100 -tapahtumaa. Toiminta toteutui kaikilta osin toimintasuunnitelman mukaisena, mutta kävijäodotukset rikottiin, kun Rock Festiin osallistui 50 000 kävijää ja Tikkurila festivaaliin 30 000 kävijää. Vantaan taidemuseo Artsi sai Suomen Museoliiton jakaman erikoispalkinnon toiminnastaan. Vantaan kaupunginmuseumo sai, yhdessä kolmen muun museon kanssa, Museoliiton Vuoden viestintäteko -palkinnon Rakkauden tiloja -hankkeesta. Kulttuuritalo Martinuksen tapahtumatuotanto laajeni.

Kulttuurikeskus Vernissan ja Lumosalin näyttämötekniinen henkilökunta siirrettiin Kulttuuritalo Martinuksen päällikön alaisuuteen (2+2).

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuuston hyväksymänä talousarvion muutoksena tuloarvioita korotettiin 0,262 milj. euroa ja menoarvioita 0,262 milj. euroa.

Kulttuuripalveluiden talousarvio on toteutunut muutetun talousarvion mukaisena. Kulttuuripalveluiden yhteinen ulkopuolinen rahoitus vuonna 2017 oli 0,27 milj. euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kaikkien kulttuuritapahtumien yleisömäärä	244 606	141 300	212 759 *)
Taiteen perusopetuksen oppilaat (musiikkiopisto ja kuvataidekoulu) **)	6 865	2 775	3 039
Taiteen perusopetus euroa/oppilas ***)	..	1 760	1 410
Taiteen perusopetus euroa/asukas ***)	..	22,38	19,20
Kulttuuripalveluiden bruttoyksiköiden tulot (euroa) / asukas			2,28
Taiteen perusopetuksen tulot (euroa) / asukas			5,58
Avustukset, euroa/asukas ***)	..	5,05	4,35
Kävijämäärä kaupunginmuseumossa	..	65 700	11 435
Kävijämäärä taidemuseossa + Galleria K	..	17 000	15 785
Käyttömenot euroa/asukas	49,62	48,64	48,18

*) Luku sisältää kuvataidekoulun Paalutorilla 24/7 olleen näyttelyn ja kävijäarvio on 50 000 hlöä.

**) Musiikkiopisto ja kuvataidekoulu laskettu tuplana mukaan TP 2016.

***) Uusi tunnusluku 1.1.2017 alkaen.

13 92

Liikuntapalvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	5 000	641	5 641	5 474	167
Menot	-19 159	-864	-20 023	-19 594	-429
Toimintakate	-14 159	-223	-14 382	-14 120	-262

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Liikuntapalveluiden vastuut ja toimintakenttä ovat laajentuneet viime vuosina huomattavasti. Liikuntapalveluiden vastuulle on siirtynyt Myyrmäen ja Tikkurilan urheilupuistojen ja Rajakylän tenniskeskuksen liikuntatilojen operointi sekä päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten vapaa-ajan käytön koordinointi ja varausten hallinnointi sekä iltakäytön valvonnan koordinointi ja työnjohto. Vuonna 2017 liikuntapalveluiden vastuulle siirtyivät monitoimitalon Lumon tilavaraukset. Liikuntapalveluiden vastuulle siirtyneiden toimintojen uudelleenorganisointia, toimintatapojen yhtenäistämistä ja uusien toimintojen liittämistä liikuntapalveluiden perustoimintaan jatkettiin vuoden 2017 aikana.

Liikuntaan aktivointia jatkettiin keskittyen lapsiin ja nuoriin sekä seniori-ikäisiin kohdistuviin toimenpiteisiin. Liikkuva päiväkotitoiminta jatkettiin yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa ja verkostoon saatiin mukaan kaikki Vantaan yli 100 varhaiskasvatusyksikköä. Toimenpiteitä ja uusia ideoita viedään varhaiskasvatusyksiköihin kahden projektityöntekijän toimesta. Liikkuva koulu -ohjelmassa toteutettiin opetus- ja kulttuuriministeriön kärkihankkeen rahoittamana aktiivisia oppimisympäristöjä sekä koulujen pihoille että luokkatiloihin. Liikkuvan koulun liikunnanohjaajat ovat luoneet osallistamismallin, jonka kautta oppilaat pääsevät osallistumaan koulupihojen sekä luokkatilojen suunnitteluun. Uutena avauksena käynnistettiin yhteistyö kuraattoreiden kanssa. Heidän avullaan vähän liikkuville lapsille pyritään löytämään mielekäs tapa liikkua mm. vuoden aikana pilotoidun Sporttikaveri-toimintamallin avulla. Sporttia kaikille -hankkeen toiminta laajeni yli 100 kaikille avoimen harrasteliikuntaryhmän kokonaisuudeksi. Vuoden aikana käynnistettiin suunnittelu toimintamallin vakinaistamiseksi. Lasten ja nuorten harrastetavaratalo -hankkeessa kehitettiin harrasteliikuntamahdollisuudet yhteen palveluun kokoavaa verkkosivustoa Hobihobi.fi. Hankkeen pilotti käynnistettiin Aviapoliksen alueella.

Esikouluikäisten ja koululaisten uinninopetusta toteutettiin uudistetulla tuntijaolla. Uudistuksen myötä pystytään tarjoamaan 19 uinninopetuskertaa lasta kohden aiemman 16 sijaan. Oppilaisurheilukisoja järjestettiin entiseen tapaan kahdeksassa lajissa. Yläkoululaisten Urhea -toiminta laajeni myös 8. - 9. -luokkalaisille ja mukana oli yli 500 nuorta 13:sta eri lajista. Liikuntapalvelut tarjoaa toimintaan tilat ja ohjaajakorvaukset kohdeavustusten kautta.

Vuoden aikana järjestettiin useita maksuttomia tapahtumia, joissa oli mahdollista tutustua ja kokeilla eri liikuntalajeja. Suurin tapahtuma oli pääkaupunkiseudun koululaisille järjestetty School Action Day, joka kokosi yli 4 000 osallistujaa ja lapsiperheille suunnattu iltatapahtuma noin 1 000 osallistujaa. Alle kouluikäisten lasten perheille suunnattuja Perhepeuha -liikuntatapahtumia toteutettiin yhteistyössä seurojen kanssa. Tapahtumia oli vuoden aikana 10.

Liikuntapalveluiden ohjatun kurssitoiminta tarjoaa vaihtoehtoja seniori-ikäisille ja työikäisille liikkujille. Tarjolla on erilaisia jumppia, vesijumppia ja ohjattuja kuntosaliryhmiä, joita järjestettiin viikoittain yhteensä 220. Vuoden aikana käynnistettiin pilotti, jossa työikäisten iltavesijummat toteutettiin yhteistyömallilla seurojen toimesta. Senioreiden vertaisohjaajatoimintaa laajennettiin ja syksyllä 2017 toiminnassa oli bocciaryhmä, sulkapalloryhmä sekä yhteensä 47 kuntosaliryhmää, jotka toimivat kolmella ikääntyneiden tarpeisiin suunnatulla seniorikuntosalilla. Ohjaamisesta vastaa 52 vertaisohjaajaa.

Liikunta-apteekki -toiminta laajeni Koivukylän terveysasemalle, joten palvelua tarjotaan tällä hetkellä kuudella terveysasemalla. Liikuntapalvelut oli mukana pilotoimassa Ikäinstituutin Elämäni eläkevuodet -hanketta ja syksyllä järjestetty pilottiryhmä tavoitti erittäin hyvin terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien eläkeläisten kohderyhmää. Maksuttomia kauppakeskuskävelyitä eli ohjattuja yhteislenkkejä kauppakeskuksen tiloissa järjestettiin kerran kuukaudessa yhteistyössä kauppakeskus Jumbon ja viihdekeskus Flamingon kanssa. Liikuntapalvelut käynnisti yhteistyön vantaalaisten palvelutalojen kanssa liikunnan lisäämiseksi asukkaiden arkeen. Kokeiluun ilmoittautui 6 palvelutaloa, joissa liikunnanohjaajat asensivat lattiateippauksia ja jumppaohjeita asukkaiden ja henkilökunnan käytettäväksi. Lisäksi 100 päivää ennen Itsenäisyyspäivää käynnistettiin toimintaan osallistuvien palvelutalojen kesken hernenpussinheittoa.

Liikuntapaikkarakentamista toteutettiin vuonna 2017 suunnitellusti. Korson tekojää, Kartanonkosken liikuntapuiston skeittipaikka ja tekojää, Lipunkantajan lähiliikuntapaikat sekä Rajakylän liikuntapuiston tekonurmi valmistuivat. Koulujen ja päiväkotien pihojen kehittämistä jatkettiin toimialojen välisenä yhteistyönä. Käytössä oli myös lasten ja nuorten osallistamismalli. Kilterin koulun lähiliikuntapaikkahanke valmistui, Koivukylän koulun lähiliikuntapaikan kehittämishanketta jatkettiin ja Lehtikuusen koulun ja Hakunilanrinteen päiväkodin lähiliikuntapaikkahanke käynnistyi. Hakunilan urheilupuiston ja Petikon ulkoilualueen hiihto-olosuhteita kehitettiin mahdollistamalla mm. aiempaa paremmat keinolumen olosuhteet. Varistonniityn frisbeegolfradan rakentamista jatkettiin. Liikuntarakentamisen kumppanuushankkeita edistettiin olosuhteiden kehittämiseksi. Korson Palloseuran tekonurmihanke Jokivarteen ja Biitsi Vantaan beach volley-kenttähanke Vapaalanaukeelle valmistuivat. Petikon golfkenttähankkeen rakentamistyöt jatkuivat. Helsingin ja Espoon sekä pääkaupunkiseudun ulkoilijoiden kanssa yhteistyössä kehitettiin ulkoliikunta.fi-palvelu. Vuonna 2017 käyttöön otettu palvelu tarjoaa ajankohtaiset luistelu- ja latutiedot pääkaupunkiseudulta.

Vantaan liikuntapaikkasuunnitelma vuosille 2018–2022 päivitettiin. Liikuntarakentamisen painopisteet ja kehittämistarpeet on jaettu viiteen tavoitteeseen: ulkoliikuntapaikat ja lähiliikunnan palveluverkko, sisäliikuntapaikat, urheilupuistot, vapaa-aika, virkistys- ja liikunta-alueiden teemallinen yleiskaava sekä yksityiset hankkeet.

Liikuntaseurojen toimintaa tuettiin avustuksin sekä jakamalla käyttövuoroja kaupungin ylläpitämiin liikuntapaikkoihin. Liikuntatoimintaan tarkoitettuja avustuksia myönnettiin käyttäen kaikkia avustuslajeja, joista euro-määräisesti suurimpana toiminta-avustukset. Kohdeavustusten kautta pystyttiin lisäämään kaikille avoimia harrasteliikuntatoimintoja. Vuokratukea haettiin ensimmäistä kertaa enemmän kuin sitä oli mahdollista jakaa. Lisääntynyt yksityisten liikuntatilojen määrä lisää painetta määrärahan korottamiselle. Tilavarausyksikkö koordinoi yli 1 000 tilan käyttöä (liikuntapalveluiden tilat, päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten vapaa-ajan käyttö). Timmi-tilavarausjärjestelmän kehittämistä jatkettiin tietohallinnon kanssa.

Liikuntapalvelut luo olosuhteita vuosittain monille erilaisille liikuntatapahtumille. Tapahtumien olosuhteiden edistämisen tavoitteena on lisätä liikunnallista aktiivisuutta sekä kiinnostusta ja myönteisyyttä liikunnan harrastamista kohtaan. Valtakunnallista medianäkyvyyttä toivat vuonna 2017 mm. lentopallon Power Cup, taitoluistelun SM-kilpailut, sulkapallon Finnish Open, Tikkurila Festivaali, Vantaa Kestävyyskierros eli Vantaa Hiihto, Extremerun, Vantaa Triathlon, Vuelta Vantaa ja Vantaan Maraton sekä eri lajien kansainväliset ja kansalliset Vantaalla järjestetyt ottelu- ja kilpailutapahtumat.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuuston hyväksymänä talousarvion muutoksena tuloarvioita korotettiin 0,641 milj. euroa ja menoarviota 0,682 milj. euroa.

Toimintatuotot toteutuivat 0,167 milj. euroa (97 %) alle muutetun talousarvion. Alitus johtui lähinnä kuntosalien aiempaa pienemmistä kävijämääristä sekä käyttövuoromaksujen pienemmästä toteutumasta. Käyttövuoromaksuja ei kertynyt suunnitellusti liikuntapaikkojen teknisistä syistä johtuneista käyttökatkoista.

Toimintamenot toteutuivat 0,429 milj. euroa (98 %) alle muutetun talousarvion. Alitus johtui hankkeiden menojen toteutumisesta alle ennusteen ja VTK Kiinteistöt Oy:n omien tapahtumiensa osalta liikuntapalveluiden tilojen käytöstä maksamista hyvityksistä.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Asiakastyytyväisyys 1-5			
– uimahallit	3,87	4,00	*)
– kuntosalit	4,04	4,10	*)
Kokonaiskulut, euroa/as.	85,82	89,57	87,77
Toimintatuotot, euroa/as.	24,47	23,30	24,53
Avustukset, euroa/as.	4,98	5,47	5,99
– avustettava jäsenmäärä, % asukkaista	20 %	22 %	22 %

*) Tietoa ei ole kerätty vuonna 2017.

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Uimahallikäynnin (sis. myös kuntosalikäynnit) kustannus, euroa/käynti	5,56	4,50	5,27
– uimahallien verorahoitusosuus, %	77 %	70 %	77 %
Toimitilaneliöt, m ²	81 115	84 690 **)	80 933
Sisäliikuntatilojen varausaste, %	66 %	65 %	69 %

**) TA 2017-luvussa virhe.

13 93

Nuorisopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	520	345	865	893	-28
Menot	-7 350	-908	-8 258	-7 991	-267
Toimintakate	-6 830	-563	-7 393	-7 098	-295

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Nuorisopalveluiden varsinainen toiminta toteutui vuonna 2017 pääosin aiempaan tapaan. Kävijämäärät nuorisotiloilla nousivat jonkin verran nuorisopalveluiden omaan toimintaan osallistuneiden nuorten osalta, mutta ulkopuolisen käytön kävijämäärät laskivat johtuen mm. tiloilla tehtyjen remonttien aiheuttamista käyttökatkoista. Nuorten työpajojen päivittäiseen toimintaan osallistuneiden nuorten määrä kasvoi jonkin verran.

Etsivässä nuorisotyössä asiakasmäärät ovat kasvaneet ja asiakkuudet pidentyneet. Etsivän työn asiakkaat ovat koulutuksen ja työn ulkopuolella. 83 prosenttia asiakkaista on pelkän peruskoulun varassa. Kotiin tehtävällä työllä on huomattu olevan suuri merkitys nuoren palveluun kiinnittymisen kannalta. Nuorten elämäntilanteet ovat yhä toivottomampia eivätkä nuoret usein ole opiskelu- tai työkuuntoisia. Suurin työ on saada nuoret motivoitumaan avun piiriin ja pysymään siinä. Kiinnostus etsivää nuorisotyötä kohtaan on kasvanut, mikä näkyy lisääntyneinä yhteydenottoina Kipinään, myös Kelasta ja terveydenhuollosta.

Nuorisotyön ilmiöinä nousi esiin useita erityisiä tarpeita, joihin pyrittiin vastaamaan. Yksi uudempi ilmiö on alaikäisten nuorten liikkumisen lisääntyminen ja sen myötä noussut tarve myös nuorisotyölle jalkautua sinne, missä nuoret viettävät vapaa-aikaansa. Työmuotoa kehitettiin nuorisopalveluissa erityisesti ”Nuorisotyö Rai-

teilla” -hankkeen toimesta myös laajan yhteistyöverkoston kanssa. Nuorten aikuisten osalta kehittämisessä keskityttiin erityisesti kaikkein vaikeimmin syrjäytyneiden nuorten auttamiseksi tarvittavien uusien toimintamallien rakentamiseen. Tätä tehtiin erityisesti ESR-rahoitteisessa ”Palvelu olen minä” -hankkeessa. Lisäksi hankemuotoisesti panostettiin mm. nuorten työelämätaitojen vahvistamiseen ja nuorisotyöntekijöiden digiosaamisen parantamiseen. Myös nuorisopalveluiden tunnuslukuja ja tilastointikäytäntöjä uudistettiin ja yhteistyömuotoja perusopetuksen kanssa yhtenäistettiin.

Vuoden 2017 aikana aloitettiin useita uusia tapoja ottaa koko henkilökunta mukaan toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen mm. yhteisen strategiatyöstön ja kehittämisen teemaryhmien kautta. Viestinnän kehittämiseen panostettiin sekä sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä. Myös nuorisopalveluiden Suomi100 -panostus oli viestinnällinen ”100 nuoren tarinaa” -projekti, jossa joka päivä sadan päivän ajan nostettiin omaan blogiin ja Vantaan Sanomien nettiversioon yhden vantaalaisen nuoren kuva ja tarina.

Syksyllä 2017 järjestettiin nuorisovaltuustovaalit, joissa oli ehdolla 57 nuorta. Heistä 30 (20 varsinaista ja 10 varavaltuutettua) valittiin nuorisovaltuustoon kaudeksi 2018–2019. Vaaleissa oli kaikkiaan 14 719 äänioikeutettua nuorta, joista 37,4 prosenttia käytti ääntään.

Tilojen osalta nuorisopalveluissa tapahtui useita muutoksia. Länsimäessä toteutettiin peruskorjaus, jonka tavoitteena oli tehdä nuorisotilan, kirjaston ja avoimen päiväkodin tiloista aluetta palvelevat nuoriso-, kirjasto- ja asukastilat. Nuoret ja muut alueen asukkaat osallistuivat vahvasti suunnitteluun peruskorjauksen eri vaiheissa. Pähkinärinteiden nuorisotilan sisäilmakorjaukset valmistuivat ja tila päätettiin ottaa käyttöön uudella konseptilla yhdessä kirjaston kanssa. Tikkurilan pajatalon toiminnot, neljä työpajaa ja nuorisotila, päätettiin siirtää uusiin Liito-talon tiloihin Lummetie 2:ssa ja etsivän nuorisotyön eri toiminnot yhdistää Kipinä-taloon.

Suurin vuonna 2017 käynnistynyt muutos nuorisopalveluissa oli organisaatorakenteen ja johtamisjärjestelmän kokonaisvaltainen uudistaminen. Muutoksen tavoitteena oli nuorisopalveluiden organisaation johtamis- ja esimiesvastuiden ja tehtävänkuvien selkeyttäminen, yhtenäisten käytäntöjen luominen koko organisaatioon sekä yhteistyön lisääminen eri yksiköiden välillä. Suunnitellut uudistukset pohjautuivat nuorisopalveluiden henkilökunnalta tulleisiin viesteihin ja arviointeihin. Uudistuksen myötä nuorisopalvelut jaettiin neljään tulosyksiköön: yhteiset palvelut, alueellinen nuorisotyö, työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö sekä hankkeet ja kehittäminen.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuuston hyväksymänä talousarvion muutoksena tuloarvioita korotettiin 0,345 milj. euroa ja menoarviota 0,786 milj. euroa.

Nuorisopalveluiden talousarvio on toteutunut muutettuun talousarvioon nähden siten, että menot alittuivat 0,27 milj. euroa. Nuorisopalveluiden toteutunut ulkopuolinen rahoitus oli 0,81 milj. euroa, joka koostui kahdeksasta eri hankerahoituksesta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kävijämäärä nuorisotiloissa (kaikki kävijät)	433 678	400 000	314 426
Majoitusvuorokaudet leirialueilla (Kukkonnotko ja Palajärvi) *)	..	7 900	7 325
Nuorten työpajatoimintaan osallistuneiden määrä **)	1 638	1 900	1 114
Avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lkm	55	70	56
Käyttömenot/asukas ***)	..	34,50	35,79
Avustukset/ asukas ***)	..	1,85	1,78
Nuorisotyön toimintatilojen kokonaismäärä	23	23	23
Nuorisotyön toimitilojen neliöt, m ²	14 220	14 560	14 560

*) Uusi tunnusluku 1.1.2017 alkaen.

**) TP 2016 ja TA 2017 sisältävät työpajatoiminnan ja etsivän työn asiakasmäärät sekä sosiaalisen median kontaktit. TP 2017 ei sisällä sosiaalisen median kontakteja.

***) Laskentatapa muuttunut 2017: aiemmin käyttömenot ja avustukset per alle 29-vuotias, nyt per asukas.

13 70

Ammatillinen koulutus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 200	-100	2 100	2 451	-351
Menot	-32 534	-321	-32 855	-31 989	-866
Toimintakate	-30 334	-421	-30 755	-29 538	-1 216

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2017 Vantaan ammattiopisto Variassa valmistauduttiin ammatillisen koulutuksen reformiin mm. kehittämällä henkilöstön osaamista ja erilaisten oppimisympäristöjen käyttöä reformin tavoitteiden mukaisiksi. Henkilöstön osaamisen kehittämisessä painotettiin erityisesti muutoksen edellyttämää pedagogista osaamista sekä digitaalisuuden hyödyntämistä pedagogiikassa. Henkilöstölle järjestettiin teemoitettuja työpajoja ja pedacafepajoja. Lisäksi opiskelijoille järjestettiin reformi-infot Varian kaikissa toimipisteissä.

Varian henkilöstön osaamista kehitettiin pääasiassa projektirahoituksella. Vuonna 2017 Variassa oli käynnissä 28 projektia, joiden sisällöt liittyivät kansainvälisyyteen, osaamisperusteisen oppimisen ja ohjaamisen kehittämiseen, oppimisympäristöjen kehittämiseen, robotiikan ja virtuaalipedagogiikan kehittämiseen sekä digitaalisen ohjaamisen ja palautteen antamisen menetelmän kehittämiseen.

Variassa jatkettiin vuonna 2016 luodun työelämäyhteistyömallin kehittämistä. Malli tähtää sopimusperustaiseen organisaatiokohtaiseen kumppanuuteen.

Varian näkyvyyden tehostamista ja markkinointityötä jatkettiin mm. kehittämällä jatkuvaa hakua reformin mukaiseksi.

Vantaa on koulutuksen järjestäjänä mukana Uudenmaan liiton koordinoimassa Yhdessä koulutustakuuseen! -hankkeessa sekä osallistunut Ennakointikamari-yhteistyöhön.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarviota alennettiin 0,1 milj. euroa ja menomäärärahaa korotettiin 0,2 milj. euroa. Ammatillisen koulutuksen toimintakate toteutui 1,2 milj. euroa parempana kuin muutettu toimintakate. Toimintakatetta paransivat ennakoitua pienemmät henkilöstömenot ja palvelujen ostot sekä hanketulojen kasvu. Vuonna 2016 aloitetut ja vuonna 2017 jatkut säästötoimenpiteet vaikuttivat henkilöstömenoihin odotettua enemmän. Palvelujen ostojen pienentyminen (0,5 milj. euroa) johtui ennakoitua pienemmistä oppisopimuskoulutuksen ulkopuolisten koulutuspalveluiden ostoista ja koulutuskorvausten kokonaissumman pienentymisestä. Hanketulot kasvoivat noin 0,5 milj. euroa OKM:ltä saadulla kertaluontoisella avustuksella. Useamman vuoden sopeuttamistoimenpiteillä Varia on ennakoinut uuden rahoituslain voimaantuloa 1.1.2018.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
yhteishaussa olevat tutkintotavoitteiset aloituspaikat peruskoulun päättävästä ikäl. %	50 %	47 %	44 %
järjestämisluvan täyttöaste %	95 %	92 %	100 %

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
järjestämisluvan mukaiset opiskelijat *)	..	2 900	3 118
oppisopimuskoulutuksen opiskelijat	772	816	719
perusopetuksen lisäopetuksen opiskelijat	48	43	71
käyttömenot euroa/opiskelija (ammatillinen koulutus yhteensä)	7 772	7 602	7 285
huoneistonieliöt/opiskelija (ammatillinen koulutus yhteensä, pl. oppisopimuskoulutus)	15,9	15,9	15,2

*) Tunnusluku käytössä 1.1. - 31.12.2017.

13 80

Aikuisopisto

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 609	33	1 642	1 611	31
Menot	-4 424	59	-4 365	-4 252	-113
Toimintakate	-2 815	92	-2 723	-2 641	-82

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan aikuisopistossa valmistauduttiin 1.1.2018 alkaen voimaantulleeseen oppivelvollisuuden ylittäneiden opetusta koskevan perusopetuslain 46 § muutokseen, joka koskee aikuisten perusopetusta. Aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelma laadittiin syksyn 2017 aikana ja hyväksyttiin opetuslautakunnan kokouksessa 5.12.2017. Vantaalla aikuisten perusopetusta järjestetään Vantaan aikuisopistossa sekä Vantaan ammattiopisto Variassa Menolippu -ryhmässä ja nuorten työpajoilla.

Oppivelvollisuuden ylittäneiden perusopetusta koskeva rahoitusuudistus tuli voimaan 1.1.2017 alkaen. Oppivelvollisuuden ylittäneiden rahoitus perustuu jatkossa suoritettuihin kursseihin, kun aiemmin rahoituksen perusteena on käytetty 20.9. läsnä olevien opiskelijoiden lukumäärää.

Vantaan aikuisopistossa valmisteltiin myös kotoutumiskoulutukseen liittyvän luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen toteuttamista 2018 lähtien.

Talousarvion toteutuminen

Aikuisopiston talousarvion alkuperäinen toimintakate oli -2,8 milj. euroa. Kaupunginvaltuuston määrärahamuutoksena talousarvion katetta korjattiin -2,7 milj. euroon. Lopullinen toimintakate oli -2,6 milj. euroa.

Toimintakate on toteutunut muutettuun talousarvioon nähden siten, että kate alittui 0,08 milj. euroa aikuisopiston toiminnan vaikean ennustettavuuden vuoksi.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
aikuisopiston opiskelijat (kurseille osallistuneet)	31 490	33 100	31 034
opetustuntien kokonaismäärä	46 805	44 000	47 349
kurssien määrä	1 768	1 650	1 895

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
kotouttamiskoulutuksen opiskelijat (Starttikurssit)	1 119	1 000	1 127
maahanmuuttajien perusopetuksen opiskelijat	55	75	84
– joista maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskelijoita	23	25	21
oman maksutulon osuus budjetista %	38 %	37 %	38 %

13 85

Musiikkiopisto

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	975	0	975	1 029	-54
Menot	-3 925	-1	-3 926	-3 983	57
Toimintakate	-2 950	-1	-2 951	-2 953	2

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan musiikkiopiston toiminta on toteutunut toimintasuunnitelman mukaisesti. Opetusta annettiin yli 20 toimipisteessä eri puolilla Vantaata. Oppilasmäärät ja hakijamäärät pysyivät odotetulla tasolla. 100 soivaa hetkeä -konserttisarja sekä muut vuosittaiset konsertit ja tapahtumat toteutuivat suunnitellun mukaisesti.

Talousarvion toteutuminen

Vantaan musiikkiopiston talousarvio on toteutunut käyttösuunnitelman mukaisesti.

13 86

Kuvataidekoulu

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	300	0	300	376	-76
Menot	-856	0	-856	-921	65
Toimintakate	-556	0	-556	-545	-11

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan kuvataidekoulun toiminnan käynnistymisestä tuli kuluneeksi 35 vuotta. Juhlavuoden kunniaksi järjestettiin juhlanäyttely, VÄRINÄ. Näyttely rakennettiin neljään näyttelykonttiin Myyrmäen Paalutorille. Kävijöitä arveltiin olevan yli 50 000.

Talousarvion toteutuminen

Vantaan kuvataidekoulun talousarvio on toteutunut käyttösuunnitelman mukaisesti.

14

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	220 335	0	220 335	245 930	-25 595
Valmistus omaan käyttöön	88 044	0	88 044	75 616	12 429
Menot	-290 357	-7 204	-297 561	-266 181	-31 380
Menot ilman VOK	-202 312	-7 204	-209 517	-190 566	-18 951
Toimintakate	18 023	-7 204	10 818	55 364	-44 546

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 5,2 milj. euroa.

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla vuosi 2017 oli työntäyteinen, tapahtumarikas ja tuottoisa. Rakentaminen jatkui vilkkaana. Vuonna 2017 Vantaalle valmistui uutta kerrosalaa kaikkiaan 348 932 k-m². Uusia asuntoja valmistui vuoden 2017 aikana 3 290 kappaletta. Seudulliset asuntotuotantotavoitteet (MAL) ylitettiin reilusti. Vuoden aikana järjestettiin muun muassa arkkitehtikilpailu Aviapolis Urban Blocks - kansainvälinen ideakilpailu, Kormuniityn suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu, Kivistön koulun alueen suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu, sekä käynnistettiin Kivistön yhteisöllisen korttelin suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu.

Toimialan johtoryhmä aloitti toimialan strategiatyön toukokuussa 2016 ja perusteellinen valmistelu näkyy kaupunginvaltuuston 11.12.2017 hyväksymässä valtuustokauden strategiassa. Valtuustostrategiaa valmisteltiin kanslian vetämissä työryhmissä, joissa toimialalta oli kattava edustus. Strategiatyö jatkui koko kevään ja toimialan henkilöt esittelivät ehdotuksia toimialan strategiasta valtuustokauden strategiaan. Työ jatkui valtuuston

osallistamisella ja lopullinen strategia laadittiin yhdessä luottamushenkilöiden kanssa. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala näkyy valtuustokauden strategiassa hyvin vahvasti.

Kaupunginvaltuuston hyväksymä hallintosääntö tuli voimaan 1.6.2017. Hallintosääntö toi muutoksia myös maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalle. Yrityspalvelut sai uuden nimen: kiinteistöt ja asuminen, samalla mittausosasto siirtyi kuntatekniikan keskukselta kiinteistöt ja asuminen -tulosalueelle. Rakennusvalvonta siirtyi ympäristölautakunnan alaisuudesta kaupunkisuunnittelulautakunnan alaisuuteen.

Toimialalla kehitystyö jatkui vilkkaana. MATTI eli Maankäytön toimintamalli ja tietojärjestelmä sisältää maankäytön suunnittelun ja kuntateknisen infran elinkaaren hallinnan sekä kartta- ja paikkatiedon tuotannon ja hallinnan. MATTI -hankkeessa on aktiivisesti mukana kaikki toimialan tulosalueet. Henkilökunta on sitoutunut järjestelmän kehitystyöhön, joka etenee suunnitellusti. Tavoitteena on kehittää ja yhtenäistää toimialan prosesseja, parantaa tiedon saatavuutta sekä lisätä avoimuutta ja vuorovaikutusta. Ensimmäisen vaiheen käyttöönotto toteutuu vuoden 2018 aikana.

Toimiala osallistui aktiivisesti myös Vantaan asiointipalveluiden kehittämiseen. Vuoden 2017 aikana päätettiin liittää toimialan asiakaspalvelu Vantaan kaupunkitasoiseen asiakaspalveluun vuonna 2018. Toimialalla sähköistä asiointia on kehitetty aktiivisesti. Kuntatekniikan keskus siirsi vuonna 2017 kaikki muut luvat paitsi viranhaltijapäätökset Lupapiste.fi-palveluun, tavoitteena on jatkaa kehittämistyötä niin että vuoden 2018 aikana kaikki kuntatekniikan keskuksen luvat käsitellään sähköisesti. Myös ympäristönsuojelun lupa- ja ilmoituskäsittelyssä otettiin käyttöön Lupapiste.fi -palvelu.

Tikkurilan toimitilaselvitykseen liittyvä työympäristön kehittämisprojekti käynnistyi alkuvuodesta 2017 henkilöstön kanssa tiiviissä yhteistyössä. Henkilöstön tavoitteet koottiin elokuussa aineiston pohjalta. Kaupunginjohtajan nimeämä Tikkurilan toimitilauudistuksen ohjausryhmä tapasi puheenjohtajana toimivan kaupunkisuunnittelujohtajan johdolla neljä kertaa vuoden aikana. Alueen rakentamista ohjaava asemakaavoitustyö on aloitettu kaupunkisuunnittelussa.

Sosiaalinen media on ainoa kanava, joka on vahvistanut viime vuosina asemaansa asukkaiden kotikuntaan liittyvän tiedonsaannin kanavana. Toimiala on aiemmin tuottanut muiden toimialojen tavoin sisältöä Vantaan kaupungin yhteisille, kaupunkitasoisille sosiaalisen median sivuille. Vantaan kaupunki suunnittelee ja rakentaa - Facebook-sivu käynnistettiin maaliskuussa 2017. Sivun tavoitteena on lisätä toimialan ja sen palveluiden tunnettavuutta, avata päätöksentekoa, kertoa osallistumismahdollisuuksista ja tapahtumista. Sivun toimii myös keskustelunaloittajana, ja yhtenä vuorovaikutuksen keinona kaupungin työntekijöiden ja asukkaiden välillä. Sivun seuraajamäärä kaksinkertaistui vuoden aikana 600:sta 1 200:aan.

Vuonna 2017 valmistauduttiin maksullisen pysäköinnin aloittamiseen. Aikataulussa pysyttiin kohtuullisesti ja maksullinen pysäköinti pääsi alkamaan 2.1.2018. Pysäköinnin maksujärjestelmä perustuu mobiilisovelluksiin niin, että ensimmäinen tunti on maksuton. Keskeisimmille paikoille hankittiin pysäköintiautomaatteja, jotta myös pidempiaikainen asiointi on mahdollista.

Vuonna 2017 Vantaalla vietettiin lähimetsien teemavuotta. Onnistunut teemavuosi toi vantaalaisille lisää tietoa lähimetsistä, sekä metsäoppaiden opastuksella, että erilaisin tapahtumin. Lähimetsien teemavuosi jatkuu 2018, jolloin keskitytään korpiin ja soihin.

Toimialan keskeinen asema kaupungissa näkyy myös siinä, että kaupunginhallitus nimesi 14.8.2017 toimialan vetovastuulle seuraavat toimikunnat:

- Myyrmäki-Kivistön kehittämistoimikunta
- Aviapolis-Tikkurila-Hakunilan kehittämistoimikunta
- Koivukylä-Korson kehittämistoimikunta
- Yleiskaavatoimikunta
- Sisäilma-asioiden neuvottelukunta

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2017

Investointiohjelmaa toteutettiin kustannustehokkaasti ja innovatiivisesti

- Maanmyyntivoitot ylittivät tavoitteen: toteutunut 43 milj. euroa.
- Kasvihuonekaasupäästöt vähenivät edelleen.
- Maksullinen pysäköinti toteutui vuoden vaihteessa 2017-2018.
- Keskusta-alueiden kaavahankkeita priorisoitiin.
- Asuntotuotanto oli edelleen vilkasta: uusia asuntoja valmistui 3 290.
- Pientaloalueita tiivistettiin Mapon mukaisesti.
- Sähköistä asiointia ja itsepalvelua lisättiin.

Joukkoliikennettä koskevien tavoitteiden raportointi toteutetaan myöhemmin Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) raportoinnin yhteydessä.

Talousarvion toteutuminen 2017

Toimialan tulot ylittivät budjetoidun etenkin kuntatekniikan keskuksen sopimus- ja maanlajitystuloissa sekä maanmyyntituloissa. Toimialan käyttötalouskulut (ilman HSY) alittuivat 15,1 milj. euroa. Toimialan toimintakate oli 55 milj. euroa.

Vuoden 2017 aikana toimialalla tehtiin seuraavat määrärahamuutokset käyttötaloulosaan:

- Kiinteistöt- ja asuminen käyttötalouden menojen lisäys 940 000 euroa.
- Tilakeskuksen käyttötalousmenojen lisäys 6 milj. euroa.
- Koululaisten ja opiskelijoiden kesätyömäärärahat 260 000 euroa.

Vuoden 2017 aikana toimialalla tehtiin seuraavat määrärahamuutokset investointiosaan:

- Kunnallistekniikan investointimenojen lisäys 3,28 milj. euroa.
- Kiinteän omaisuuden ostomenojen lisäys 20,3 milj. euroa.
- Osakehankintamenojen lisäys 350 000 euroa.

Toimialan projektitoiminta

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan projektit on viety kaupungin projektiohjeen mukaisesti Vantaan yhteiseen Improlity-projektisalkkujärjestelmään, jossa ne myös raportoidaan.

Viime vuonna tai vuodenvaihteessa päättyneitä projekteja ovat:

- Maksullinen pysäköinti
- Kiinteistönhallinta- KiHa
- Vantaan tulevaisuuskuvat

Vielä edelleen jatkuvia projekteja ovat:

- MATTI (maankäytön toimintamalli ja tietojärjestelmä)
- Suomen kasvukäytävä- projekti

14 0

Kaupunkisuunnittelulautakunta yhteensä

Vastuhenkilö: Hannu Penttilä

Toimielin: Kaupunkisuunnittelulautakunta
Puheenjohtaja: Pirjo Ala-Kapee-Hakulinen

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	44 777	0	44 777	59 877	-15 101
Menot	-16 354	-1 014	-17 368	-16 398	-970
Toimintakate	28 423	-1 014	27 409	43 479	-16 070

14 0

Kaupunkisuunnittelulautakunta bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	40 777	0	40 777	54 202	-13 425
Menot	-13 232	-998	-14 230	-13 004	-1 226
Toimintakate	27 544	-998	26 546	41 198	-14 651

Toiminnan kuvaus

Uusi hallintosääntö tuli voimaan 1.6.2017, jonka jälkeen kaupunkisuunnittelulautakunnan alaiseen toimintaan kuuluu yhteensä sitovina bruttobudjetoituina yksiköinä kaupunkisuunnittelulautakunta, toimialahallinto, kiinteistöt ja asuminen sekä kaupunkisuunnittelu. Erikseen sitovana nettoyksikkönä kaupunkisuunnittelulautakunnan alaisuuteen kuuluu rakennusvalvonta.

14 10

Kaupunkisuunnittelulautakunta

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-80	0	-80	-92	12
Toimintakate	-80	0	-80	-92	12

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kaupunkisuunnittelulautakunta kokoontui 11 kertaa vuonna 2017. Lautakunnassa on jäsentä 17, kaupunginhalituksen edustaja, nuorisovaltuuston edustaja sekä toimialan virka- ja toimihenkilöt. Vuonna 2017 lautakunta käsitteli yhteensä 300 pykälää eli keskimäärin 27 pykälää / kokous.

Uusi valtuustokausi aloitettiin poikkeuksellisesti 1.6.2017 ja uusi hallintosääntö astui voimaan. Uudet toimielimet valittiin kaupunginvaltuuston 12.6.2017 kokouksessa. Ensimmäinen, uuden kaupunkisuunnittelulautakunnan kokous pidettiin 21.8.2017.

Uuden kauden alussa järjestettiin toimialan, kaupunkisuunnittelulautakunnan alaista, koulutusta lautakunnan kokousten alussa. Toimialan kaikkien lautakuntien yhteinen koulutustilaisuus luottamushenkilöille järjestettiin Tampereella syyskuussa.

14 20

Toimialahallinto

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 229	0	2 229	3 083	-854
Menot	-3 407	0	-3 407	-3 325	-82
Toimintakate	-1 178	0	-1 178	-242	-936

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Toimialahallinnon vuodesta 2017 muodostui aktiivinen kuten koko toimialalla. Toimialahallinnolla oli koko vuoden aktiivinen rooli kaupungin ja toimialan järjestelmäkehityksessä, muun muassa Kompassi-hankkeessa. Valmistelutyö toimialan asiakaspalvelun keskittämiseksi Vantaa-infoon alkoi loppuvuodesta 2017, ja alkuvuoden 2018 aikana toimialan asiakaspalvelu siirtyy Konserni- ja asukaspalvelujen toimialalle.

Pysäköinninvalvonnan toimintaa kehitettiin sähköisten järjestelmien osalta. Vuoden 2017 aikana kehitettiin sähköistä valvontapyyntö- sekä oikaisuvaatimuslomaketta helpottamaan kuntalaisten sähköistä asiointia. Lisäksi kehitettiin pysäköintivirhemaksujen mobiilijärjestelmää niin, että pysäköinnin maksulliset alueet ja ajoneuvotiedot ovat tarkastajien käytössä mobiilisti. Tämä helpotti maksulliseen pysäköintiin valmistautumista. Toimialan viestinnän kehittämisessä on vuonna 2017 käännetty katse kohti kunnan viestinnän perustehtävää. Viestinnän kanavia, sisältöjä ja toimintatapoja on kehitetty suuntaan, joka mahdollisimman hyvin vastaisi uuden kuntalain sekä kaupungin uuden hallintosäännön mukaista viestinnän ydintehtävää.

Uutena kuntalaisviestinnän kanavana pilotoitiin viime vuonna alueellista uutiskirjettä, johon tuotettiin sisältöjä Tikkurilan suuralueen ajankohtaisista asioista. Uutiskirjeet laajenevat vuonna 2018 jokaiselle suuralueelle. Myös rakentamishankkeiden viestintää on kehitetty. Kuntatekniikan keskukselle on luotu uutta viestinnän toimintatapaa, jonka tavoitteena on, että katu- ja viheraluehankkeet löytyvät helposti, kattavasti ja ajantasaisesti kaupungin verkkosivuilta. Suunnitelmallisella hankkeiden media- ja someviestinnällä saavutetaan nykyistä suurempia yleisöjä ja vuoropuhelua.

Talousarvion toteutuminen

Toimialahallinnon tulot ylittivät talousarvion 0,85 milj. eurolla. Toimintamenot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Pysäköintivirhemaksut / kpl	32 517	49 200	52 560
Kasvu edellisestä vuodesta %	-10,2	25,5	61,6
Hallinnon henkilöstömenot (€) / toimialan kokonaismenot sis. vok (€), %	0,32	0,26	0,29
Toimialan koulutuspäivät	1 651	2 000	2 135

14 30

Kiinteistöt ja asuminen

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	38 298	0	38 298	50 889	-12 592
Menot	-5 468	-982	-6 450	-5 808	-642
Toimintakate	32 830	-982	31 847	45 081	-13 234

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kiinteistöt ja asuminen tulosalue perustettiin kaupungin uuden hallintosäännön mukaisesti 1.6.2017 alkaen. Yrityspalvelut sai uuden nimen: kiinteistöt ja asuminen, samalla kaupunkimittaus (ent. mittausosasto) siirtyi kuntatekniikan keskukselta kiinteistöt ja asuminen -tulosalueelle.

Asuntorakentamisessa kerrostalotuotannon huomattava kasvu on jatkunut vuoden 2017 aikana. Vantaalla valmistui yhteensä 3 290 asuntoa, joista 387 oli valtion pitkän korkotuen vuokra-asuntoa, 93 asumisoikeusasuntoa ja 234 valtion takauslainalla rakennettua asuntoa.

Kaupunkimittaus on ollut mukana MATTI-hankkeen määrittely-, pilotointi- ja Julkaisu 1:n toteutusvaiheen tehtävissä. Vantaan kaupunkimallin 3D/LoD2-rakennusten katto- ja seinäpinnat on teksturoitu ja aineisto ominaisuustietoineen on julkaistu myös avoimena datana HRI-palvelussa. Johtokartan ylläpidossa otettiin käyttöön johtokartoitusten vastaanottojärjestelmä. Teiden ja kevyen liikenteen keskilinja-aineiston tietosisältöä on laajennettu (tien hallinnollinen luokka, kunnossapitoluokka, valaistustieto ja nopeusrajoitukset) ja aineisto on julkaistu jatkuvasti ajantasaisena karttarajapinnan kautta. Kartta.vantaa.fi-palveluun on vuonna 2017 lisätty mm. monikamerailmakuvat, Liikenneviraston kelikamerat ja Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri. Intranetin Vampatti-karttapalvelussa on julkaistu kymmeniä uusia aineistoja.

Talousarvion toteutuminen

Kerrostalotuotannon huomattavan kasvun johdosta kaupungille kertyi maanmyyntivoittoja 43 milj. euroa budjettitavoitteen ollessa 32,6 milj. euroa. Tulosalueen toimintakuluihin kaupunginvaltuusto myönsi 0,94 milj. euron määräraha-erotuksen yksittäisen maanmyyntitappion vuoksi. Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 0,6 milj. euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Merkittäviä maanhankintaneuvotteluja käynnissä	10	10	12
Käynnissä olevat luovutuskilpailut	5	5	8
Valmistuneet asunnot	2 972	2 400	3 290
joista valtion tukemia vuokra-asuntoja	318	720	387
Maanmyynti- ja vuokratulot (t€)	52 694	36 200	47 168
Kivistön maanmyyntivoitot koko maanmyyntituloista (t€)	6 774	8 000	8 350
Maanmittauspalveluiden tuottavuus (suoritteita kpl / henkilötyövuosi)	21,2	20,9	21,5
Tonttijaon laadinnan kesto aika (vrk)	48	48	62

14 40

Kaupunkisuunnittelu

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	250	0	250	229	21
Menot	-4 278	-16	-4 293	-3 779	-514
Toimintakate	-4 028	-16	-4 043	-3 550	-493

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2017 on hyväksytty 26 asemakaavaa tai asemakaavamuutosta. Uutta asuntojen rakennusoikeutta niissä on noin 209 835 k-m², josta 40 prosenttia on kaavoitettu kaupungin omistamalle maalle. Muuta rakennusoikeutta hyväksytyissä kaavoissa noin 173 065 k-m². Uusista vireille tulleista kaavoista on vuoden aikana laadittu 36 osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Asemakaavan muutosaloitteita oli 31.12.2017 valmisteltavana kaikkiaan 169 kpl.

Kaupunkisuunnittelun toiminnan tehostamisessa keskeisintä on ollut osallistuminen Matti-järjestelmän pilotin määrittelyyn ja testaukseen sekä julkaisu 1:n suunnitteluun. Yleiskaavoituksen pilotti on saatu päätökseen ja loppuvuodesta osallistuttiin MATTI-järjestelmän ensimmäiseen julkaisuun, johon kuuluu mm. asemakaavaprosessi. MATTI-hankkeeseen kuuluu myös mittava toimintamallin muutos, jonka läpivientiä on jo aloitettu muutostoiminnan kautta.

Vantaan tulevaisuuskuvat - hanke oli osa Suomi 100 -ohjelmaa. Kevään aikana kerättiin asiantuntijoiden ja asukkaiden näkemyksiä. Eri tavoilla hankkeeseen on osallistunut tähän mennessä kyselyiden kautta yli 1 300 ja kouluyhteistyön kautta noin 20 000 ihmistä. Hanke esiteltiin Vantaan valtuustoseminaarissa elokuussa ja se oli osa kaupunkistrategian valmistelua. Hankkeen pohjalta valmisteltiin myös yleiskaavatavoitteet.

Vantaan seuraava koko kaupungin yleiskaava laaditaan valtuustokauden aikana 2017–2020. Työ käynnistyi kaupunginhallituksen päätöksellä 22.5.2017 § 59. Yleiskaavatyötä ohjaa kaupunginhallituksen 14.8.2017 § 8 nimitämä yleiskaavatoimikunta, joka käsitteli syksyn kokouksissaan yleiskaavan tavoitteita ja hyväksyi ne osaltaan 4.12.2017. Syksyllä laadittiin myös yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma, joka oli nähtävillä 14.10.-30.11.2017.

Tikkurilan toimitilaselvitykseen liittyvä työympäristön kehittämisprojekti käynnistyi alkuvuodesta 2017 henkilöstön kanssa tiiviissä yhteistyössä. Henkilöstön tavoitteet koottiin elokuussa aineiston pohjalta. Alueen rakentamista ohjaava asemakaavoitustyö on aloitettu kaupunkisuunnittelussa.

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuotot toteutuivat talousarvion mukaisesti. Tulosalueen toimintakulut alittivat talousarvion 0,5 milj. euroa johtuen mm. uusien rekrytointien viiveistä.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Hyväksytyt asemakaavat kpl	26	45	26
Uusi asuntokerrosala k-m ²	159 025	265 000	209 835
Uusi toimitilakerrosala k-m ²	1 648	200 000	173 065
Asemakaavan muutosaloitteet	167	140	169
Vuoden kaavoitushakemukset	42	40	40
Poikkeamispäätökset	76	70	86

14 75

Rakennusvalvonta

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 000	0	4 000	5 675	-1 675
Menot	-3 122	-16	-3 137	-3 394	256
Toimintakate	878	-16	863	2 282	-1 419

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Rakennusvalvonnan myönnettyjen lupien pinta-alalla mitattu rakentamisen kerrosalan volyymi on edellisvuoden ja oli noin 60 prosenttia pitkäaikaisen keskiarvon yläpuolella. Haetun ja aloitetun asuntorakentamisen kerrosalavolyymi ylittyi noin 3 000 asunnolla keskiarvon ollen 4 500 asuntoa. Vuoden vaihteessa 2017-2018 rakenteilla oli noin 7 400 asuntoa. Käytetyn asuinrakennusoikeuden kerrosalan määrä oli 350 000 k-m². Valmistuneiden asuntojen määrä ylitti toimintavuonna 1 400 asunnolla kymmenen vuoden keskiarvon ollen 3 290 asuntoa eli tältä osin MAL tavoite saavutettiin vuoden 2017 osalta. Liike-, varasto- ja toimistorakentaminen nousi merkittävästi edellisvuodesta ja saavutti normaalivuoden tason. Kehäradan vaikutuksesta Vantaa kasvaa enemmän kuin koskaan historiansa aikana.

Kehittämistoiminnassa keskeisintä on ollut sähköisen asioinnin kehittäminen. Sähköisen asioinnin alustan, Lupapistein, kehitystyötä on tehty yhteistyössä asiakkaiden kanssa. Koko lupaprosessi, alkutiedusteluista arkistointiin ja tietopalveluihin, hoidetaan sähköisesti.

Käsittelyaika saatiin pidettyä varsin kohtuullisena koko vuoden. Lupien käsittelyn keskiarvo on 39 vuorokautta. Rakennuslupien käsittelyajat ovat hieman lyhentyneet.

Talousarvion toteutuminen

Rakennusvalvonnan talousarvio saavutettiin toimintakatteen ollessa 2,3 milj. euroa, joka ylitti talousarvion 1,4 milj. eurolla.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Aloitettut asunnot	4 299	2 400	5 032
Kokonaisala, m ²	428 000	400 000	562 000
Tulot/menot, %	161,7	125,5	167
Menot/lupien kokonaisala (€/m ²)	7,89	7,97	6,03
Valmistuneet rakennukset, kpl	592	400	624
Toimitilat m ²	1 021	1 021	1 021

14 5

Tekninen lautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä

Toimielin: Tekninen lautakunta
Puheenjohtaja: Carita Orlando

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	175 050	0	175 050	185 347	-10 298
Valmistus omaan käyttöön	88 044	0	88 044	75 616	12 429
Menot	-270 338	-6 176	-276 515	-246 304	-30 211
Menot ilman VOK	-182 294	-6 176	-188 470	-170 688	-17 782
Toimintakate	-7 244	-6 176	-13 421	14 659	-28 080

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 5,2 milj. euroa.

14 5

Tekninen lautakunta bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	142 237	0	142 237	143 471	-1 234
Valmistus omaan käyttöön	55 283	0	55 283	38 908	16 374
Menot	-192 511	-6 020	-198 531	-166 495	-32 036
Menot ilman VOK	-137 228	-6 020	-143 248	-127 587	-15 662
Toimintakate	5 009	-6 020	-1 011	15 885	-16 896

Toiminnan kuvaus

Teknisen lautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat yhteensä sitovina bruttobudjetoituina yksikköinä tekninen lautakunta ja tilakeskuksen tulosalue sekä erikseen sitovana yksikkönä joukkoliikenne. Nettobudjetoituina erikseen sitovina yksikköinä toimivat kuntatekniikan keskus ja varikko.

15 01

Tekninen lautakunta

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-80	0	-80	-53	-27
Toimintakate	-80	0	-80	-53	-27

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Tekninen lautakunta kokoontui 11 kertaa vuoden aikana. Lautakuntaan kuuluu 13 jäsentä ja kaupunginhallituksen edustaja, ja kokouksissa läsnä olevat virka- ja toimihenkilöt. Vuonna 2017 lautakunta käsitteli 161 pykälää, eli keskimäärin 15 pykälää per kokous. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaan kuuluvien lautakuntien koulutuspäivät pidettiin Tampereella syyskuussa.

Uusi valtuustokausi aloitettiin poikkeuksellisesti 1.6.2017 ja uusi hallintosääntö astui voimaan. Uudet toimielimet valittiin kaupunginvaltuuston 12.6.2017 kokouksessa. Ensimmäinen, uuden teknisen lautakunnan kokous pidettiin 22.8.2017.

15 20

Tilakeskuksen tulosalue

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	131 366	0	131 366	132 601	-1 235
Valmistus omaan käyttöön	55 283	0	55 283	38 908	16 374
Menot	-139 731	-6 020	-145 751	-127 562	-18 189
Menot ilman VOK	-84 448	-6 020	-90 468	-88 654	-1 815
Toimintakate	46 918	-6 020	40 898	43 948	-3 050

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Tilakeskus järjestäytyi uuteen organisaatioon 1.3. alkaen (akj § 10/2017). Tilakeskuksen tulosalue jaettiin viiteen tulosityksikköön: hankevalmistelu, rakennuttaminen, kunnossapito, tilahallinta ja asuntovuokraus. Tulosalueen johtamisjärjestelmän kuvaus päivitettiin vuoden lopulla. Uuden toimintamallin yksityiskohdat tarkentuivat yksiköittäin vuoden aikana. Yksikkökohtaiset toimintasuunnitelmat ovat osana johtamisjärjestelmää.

Kiinteistönhallintajärjestelmä valmistui kokonaisuudessaan vuoden vaihteessa noin 2,5 vuotta kestäneen käyttöönottovaiheen jälkeen. Uuden järjestelmän piiriin kuuluvat kaikki kiinteistöhallinnan ydinprosessit, kuten kiinteistö- ja asiakastietojen hallinta, vuokraustoiminta, toimitilapalvelutuotannon hallinta, kiinteistön hoito ja

ylläpito sekä rakennuttaminen ja investointisuunnittelu. Toimitilojen ja niihin liittyvien toimitilapalveluiden tiedot on siirretty vähitellen uuteen järjestelmään. Vanhoista järjestelmistä luopuminen on tapahtunut vaiheittain ja viimeisistä rinnakkaisjärjestelmistä voidaan nyt luopua kokonaan. Uuden kokonaisvaltaisen järjestelmän hyödyt ovat saavutettavissa täysimääräisesti vasta, kun kaikki tieto löytyy samasta järjestelmästä.

Tilakeskus valmisteli sote- ja maakuntauudistukseen liittyviä vuokrauksia, joihin liittyen kartoitettiin Maakunnan tilakeskukselle vuokrattavat toimitilat ja asunnot sekä laskettiin niiden alustavat vuokrat. Samassa yhteydessä yhtenäistettiin konserniyhtiöiltä vuokrattujen toimitilojen vuokrasopimuksia, joilla oli merkittäviä vaikutuksia tilakeskuksen käyttötalouteen.

Investointiohjelma valmisteltiin taloussuunnitelmakaudelle 2018–2021 toimialojen välisenä yhteistyönä. Väestöennusteiden tarkentuessa ohjelman sisältöä tarkistettiin vielä syksyn kuluessa. Toimitilatarpeet kasvoivat erityisesti uusien päiväkotihankkeiden ja aikaisemmin ohjelmassa olevien kohteiden laajennuksien osalta. Useiden hankkeiden aikatauluja on tarkistettu. Investointiohjelmaan tehtiin rakentamiskustannustason nousua vastaava indeksikorotus. Aikaisempiin vuosiin verrattuna huomattavasti korkeampi investointitaso on jo näkynyt tehtävien lisääntymisenä. Henkilöstön poikkeuksellisen suuri vaihtuvuus ja rekrytointiongelmien vaikeuttavat tilannetta ja hankkeiden pitäminen aikataulussa on ollut haasteellista.

Talousarvion toteutuminen

Tilakeskuksen käyttötalousmenoihin oli vuodelle 2017 budjetoitu 84,5 milj. euroa. Talousarvion käyttötalouden toteutumaan ovat vaikuttaneet erityisesti kaupungin ja VTK Kiinteistöt Oy:n välisten vuokrasopimusten yhtenäistämisestä johtunut vuokratasojen nousu, Hämeenkyllän koulun väistötilojen vuokraus sekä osoitteesta Lummetie 2 vuokrattavat perusopetuksen Simonkylän koulun väistötilat sekä Vantaan Valon ja nuorisopalveluiden vuokratilat, joilla korvataan uudisrakentamis ja perusparannustarpeita. Edellä mainittujen muutosten vaikutus vuoden 2017 ulkoa vuokrattujen tilojen vuokriin oli yhteensä noin 5,0 milj. euroa. Lisäksi muiden kiinteistöjen käyttömenoihin, jotka sisältävät mm. rakennusten energiakustannukset ja ylläpitopalveluiden hankintoja, tarvittiin lisämäärärahaa noin 1,0 milj. euroa. Näillä perusteilla tilakeskuksen käyttötalouden vuoden 2017 määrärahaa korotettiin 6,0 milj. eurolla.

Tilakeskuksen toimintatuotot ylittävät budjetin noin 1,2 milj. eurolla, joka johtuu pääosin ennakoitua suuremmista vuokratuotoista. Tulosalueen käyttötalouden toimintakulut jäävät noin 1,8 milj. euroa alle budjetoidun. Henkilöstömenoihin luettaviin siirtyviin eläkevastuisiin varattu osuus alitti noin 400 000 euroa. Kiinteistöjen lämmitys-, sähkö- ja vesimaksut toteutuvat kokonaisuutena suunnilleen budjetin mukaisesti. Loput määräraha-alitykset liittyvät muihin toimintakuluihin, joista suurin poikkeama aiheutuu tilakeskuksen vastuulle kuuluvien sisäisten vuokrien alituksesta reilulla miljoonalla eurolla.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Toimitilamäärä (m ²)	826 182	823 571	821 002
Käyttökustannukset milj. €	15,9	15,3	16,0
Uudisrakentaminen (brm ²)	11 370	8 220	2 910
Puretut kiinteistöt (m ²)	620	1 200	2 060
Kiinteistöjen myynnit, myyntivoitto (t€)	731	250	176
Korjausvelka 75% (t€)	69 034	65 000	*)
Energiansäästö (t€)	450	450	410
Asiakastytytyväisyys tiloihin (KTI, 1-5)	3,45	-	**)

*) Varmistuu myöhemmin.

**) Tutkimusta ei ole tehty vuoden 2017 osalta.

14 51

Joukkoliikenne

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	10 871	0	10 871	10 870	1
Menot	-52 700	0	-52 700	-38 880	-13 820
Toimintakate	-41 829	0	-41 829	-28 010	-13 819

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuoden 2017 aikana Vantaan bussilinjastoon tehtiin joitakin muutoksia. Linja 612 Tammiston ja Tikkurilan välillä lakkautettiin kesäliikenteen alussa. Linjaa 561 puolestaan jatkettiin Aviapoliksen asemalta lentoasemalle syysliikenteen alussa ja samalla sen reittiä muutettiin kulkemaan Perintötien kautta. Myös linjan 621 reitti muutettiin kulkemaan Perintötien kautta. Syysliikenteen alussa uusi linja 553 aloitti liikennöinnin Hakunila – Porttipuisto – Malmi – Leppävaara -välillä. Näiden lisäksi tehtiin joitakin reitti- ja aikataulumuutoksia, mutta niillä on lähinnä paikallista vaikutusta.

Tuusula liittyi Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) jäsenkunnaksi ja HSL aloitti vuoden 2017 aikana Tuusulan ja Keravan linjastosuunnitelman teon. Linjastosuunnitelma tulee vaikuttamaan osaltaan myös Vantaan bussilinjastoon. Toinen merkittävä Vantaan linjoihin lähitulevaisuudessa vaikuttava muutos on Lahden-väylän linjastosuunnitelma, jonka tekemisen HSL aloitti niin ikään vuoden 2017 loppupuolella.

Kivistön bussiterminaalin suunnittelussa ja toteutuksessa varaudutaan sähköbussien lataukseen. Terminaali toteutunee kauppakeskuksen rakentumisen myötä vuosina 2020–2021.

Talousarvion toteutuminen

HSL: n yhtymäkokous päätti hyvittää jäsenkunnille kuntaosuuksissa laskutettua länsimetron infran käyttökorvausta sekä palauttaa lisäksi Vantaan ylijäämäkertymää yhtymäkokouksessa tehdyn esityksen mukaan 10,0 milj. euroa. Vantaa toivoi ylimääräkertymän hyvittämistä, koska Vantaan toimintamenot alittivat jälleen talousarvion tuntuvasti. Vantaan osalta kuntaosuutta hyvitetiin yhteensä 10,5 milj. euroa. Ylijäämän palautuksella ei ollut tulosvaikutusta.

HSL:n kuntaosuus toteutui budjetoitua pienempänä, joten joukkoliikenteen toimintamenot alittivat reilusti talousarvion. Vantaan ylijäämä ei kuitenkaan kasvanut johtuen ylimääräisestä ylijäämäpalautuksesta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Matkustajamäärä (nousua/arkivrk)		108 952	109 000 *)

*) Luku on arvio, sillä bussiliikenteen nousijatietoja ei ole saatavilla.

14 50

Kuntatekniikan keskus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	27 038	0	27 038	35 433	-8 395
Valmistus omaan käyttöön	32 762	0	32 762	36 707	-3 945
Menot	-73 061	-152	-73 212	-74 602	1 390
Menot ilman VOK	-40 299	-152	-40 451	-37 895	-2 556
Toimintakate	-13 261	-152	-13 413	-2 462	-10 951

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 5,2 milj. euroa.

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Uuden hallintosäännön tullessa voimaan kaupunkimittaus ent. mittausosasto siirtyi kuntatekniikan keskukselta kiinteistöt ja asuminen tulosalueeseen. Siirron vuoksi kuntatekniikan keskuksen kuluva vuoden talousarvio muuttui. Uudeksi talousarvioksi muodostui tuloille 18,0 milj. euroa ja menoille 31,4 milj. euroa, ja toimintakatteeksi - 13,4 milj. euroa.

Toimialan MATTI-hanke eteni suunnitellusti, ja julkaisun 1 määrittelyvaiheet vietiin onnistuneesti läpi. Loppuvuodesta järjestettiin julkaisun 1 toteutuksen sprintit, tuotekoulutukset testaajille sekä toimittajan aloittama integraatiotestaus ja konversiotestaus yhdessä toimialan kanssa. Kuntatekniikan keskus oli mukana erityisesti maankäytön suunnittelun ja toteutuksen prosesseissa. Osana asemakaavaprosessia tarkasteltiin myös yleissuunnittelua ja osana yleiskaavaprosessia liikennejärjestelmäsuunnittelua.

Ylijäämämaiden vastaanotossa Petikonhuipulla (entinen Pitkäsuu) siirryttiin kesällä 2017 paperilipukkeiden myynnistä sähköiseen vastaanottojärjestelmään. Järjestelmän käyttöönoton jälkeen mm. puhtaita ylijäämämaita tuovat ajoneuvot tunnistetaan automaattisesti kameroilla rekisterinumeron perusteella ja vastaanotto-toiminnan laskutus toimii sähköisesti.

Talousarvion toteutuminen

Kuntatekniikan keskuksen nettotulostavoite ylitettiin 12,2 milj. eurolla tulojen ollen 30,2 milj. euroa. Tulot ylittivät vielä vuoden viimeiseen ennusteeseen nähden noin 6,9 milj. eurolla, sillä muutaman sopimuskorvauksen maksatus aikaistui vuodelta 2018 vuodelle 2017. Tulosalueen kulut ylittivät talousarvion kokonaisuudessaan noin 1,3 milj. eurolla. Kuntatekniikan keskuksen nettotavoite saavutettiin.

Maanlajityslippujen hintoihin on sisältynyt osuus täyttömäkien viimeistely- ja maisemointitarpeisiin, eli pakollisiin varauksiin. Vuoden 2017 tuloksesta näihin siirrettiin yhteensä 2,0 milj. euroa. Pakollisia varauksia on tehty yhteensä täyttömäkien viimeistelyyn noin 10,0 milj. euroa ja Sotungin kaatopaikan sulkemiseen noin 1,5 milj. euroa. Näiden summien arvioidaan riittävän käyttötarkoitukseen eikä jatkossa enää tarvita uusia varauksia em. kohteisiin.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Liikenneväylien kunnossapito (€/m ²)	1,5	1,5	1,5
Rakennetun katuvihreän kunnossapito (€/m ²)	0,24	0,26	0,25
Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Rakennetun puiston (A-luokka) kunnossapito (€/m ²)	0,52	0,53	0,52
Maanlajitusalueille tuodut kuormat (kpl/a)	28 887	30 000	36 024

14 52

Varikko

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	5 775	0	5 775	6 443	-668
Menot	-4 767	-4	-4 771	-5 207	435
Toimintakate	1 008	-4	1 004	1 236	-233

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Varikon varsinainen toiminta jatkui pääsääntöisesti ennallaan. Oma korjaamo keskittyi pääasiassa työkone- ja raskaan kaluston akuuttikorjauksiin sekä lisälaitteiden ja sesonkikoneiden kausihuoltoon ja korjauksiin. Kaluston huolto- ja korjauskustannuksista ostopalveluiden osuus oli noin 44 prosenttia. Leasing-kaluston osuus ajoneuvoista on noin 60 prosenttia.

Talousarvion toteutuminen

Toteutuneet toimintatuotot olivat noin 12 prosenttia ja toimintakulut noin 8 prosenttia käyttösuunnitelmaa suuremmat. Toimintatuottoja sekä -kuluja lisäsivät ajoneuvojen hyvä käyttöaste sekä kaluston määrän lisääntyminen. Varikon sitova nettotavoite saavutettiin.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Polttoaineen kulutus (L/ajoneuvo/v)	1 586	1 600	1 634

14 7

Ympäristölautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä

Toimielin: Ympäristölautakunta
Puheenjohtaja: Maija Rautavaara

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	509	0	509	705	-196
Menot	-3 664	-14	-3 679	-3 479	-199
Toimintakate	-3 155	-14	-3 170	-2 774	-395

Toiminnan kuvaus

Ympäristölautakunnan alaiseen toimintaan kuuluu yhteensä sitovina bruttobudjetoituina yksikköinä ympäristölautakunta ja ympäristökeskus.

14 74

Ympäristölautakunta

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-62	0	-62	-59	-3
Toimintakate	-62	0	-62	-59	-3

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Lautakunta kokoontui 10 kertaa vuoden 2017 aikana. Lautakunnassa on 13 jäsentä, kaupunginhallituksen edustaja, nuorisovaltuuston edustaja ja kokouksessa läsnä olevat virka- ja toimihenkilöt. Vuonna 2017 lautakunta käsitteli yhteensä 105 pykälää, eli keskimäärin 11 pykälää per kokous.

Uusi valtuustokausi aloitettiin poikkeuksellisesti 1.6.2017 ja uusi hallintosääntö astui voimaan. Uudet toimielimet valittiin kaupunginvaltuuston 12.6.2017 kokouksessa. Ensimmäinen, uuden ympäristölautakunnan kokous pidettiin 23.08.2017.

14 76

Ympäristökeskus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	509	0	509	705	-196
Menot	-3 602	-14	-3 617	-3 420	-196
Toimintakate	-3 093	-14	-3 108	-2 715	-392

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Ympäristökeskus on osallistunut maakuntauudistusta valmistelevien työryhmien työhön. Henkilöstöä on pidetty ajan tasalla muutoksen eri vaiheista. Uudenmaan ympäristöterveydenhuollon henkilöstölle on myös järjestetty yhteisiä sparrauspäiviä. Maakuntauudistustiimin ympäristöterveys-ryhmässä valmisteltiin annetut toimeksiannot aikataulussa eli toukokuun loppuun mennessä.

Vantaan kaupunginhallitus nimesi elokuussa Vantaalle sisäilma-asioiden neuvottelukunnan edistämään kaupungin sisäilma-asioita. Ympäristökeskuksella on edustus neuvottelukunnassa.

Ympäristöterveydenhuolto on ollut mukana kehittämässä tulevaa valtakunnallista ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmää, joka tulee korvaamaan nykyisen järjestelmän. Uusi järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2019.

Ympäristönsuojelun lupa- ja ilmoituskäsittelyssä otettiin käyttöön Lupapiste.fi -palvelu. Tehtäviä priorisoiden luvat ja ilmoitukset käsiteltiin kohtuullisissa ajoissa ja tarkastuksista saatiin toteutettua riskinarvioinnin pohjalta tärkeimmät.

Uutta pidemmän tähtäimen ympäristöohjelmaa eli resurssiviisauden tiekarttaa valmisteltiin. Resurssiviisauden tiekartta on Vantaan kaupungin strateginen ohjelma, joka sisältää myös kaupungin ilmastotavoitteet sekä kierotalouden edistämisen Vantaalla.

Kaksivuotinen Ilmastokatu -hanke loppui kesäkuussa.

Ympäristökeskuksen johdolla toteutettiin lähimetsävuosi, jonka avulla edistettiin lähimetsien tunnettavuutta, järjestettiin talkoita ja retkiä sekä tapahtumia. Lisäksi toteutettiin lähimetsäkysely päiväkodeille ja kouluille sekä laadittiin luontokartoituksia. Teemavuoden metsäoppaat olivat ympäristökeskuksen palveluksessa. Lähimetsävuoden merkeissä Vantaan kaupunki osallistui myös Suomi 100 -juhlavuoden metsähaastekampanjaan. Uusilla päätöksillä rauhoitettiin 124 ha metsää.

Talousarvion toteutuminen

Ympäristökeskuksen tulokertymä oli arvioitua suurempi johtuen ympäristöterveydenhuollon taksamuutoksesta. Erityisesti tupakkalupien vuosivalvontamaksuista saatiin tuloja ennakoitua enemmän. Muutos voi kuitenkin olla väliaikainen

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Ympäristöterveys			
Luvat ja ilmoitukset	397	350	334
Tarkastusten määrä	1 837	2 000	1 645
Eläinlääkärin potilaat	4 633	5 000	4 588
Ympäristönsuojelu			
Ympäristöluvat, -ilmoitukset ja rekisteröinnit	114	120	102
Tuotetut asiantuntijapalvelut mm. tarkastukset (kpl)	5 086	4 800	4 379
Rauhoitetut luonnonsuojelualueet/ha	1 249	1 350	1 372

Liikelaitokset

Vantaan Työterveys liikelaitos

Tuloslaskelma

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Liikevaihto	6 900	0	6 900	7 292	-392
Liiketoiminnan muut tuotot	25	0	25	35	-10
Materiaalit ja palvelut	-2 504	0	-2 504	-2 785	281
Henkilöstökulut	-3 368	0	-3 368	-3 361	-7
Poistot ja arvonalentumiset	-44	0	-44	-21	-23
Liiketoiminnan muut kulut	-485	0	-485	-520	35
Liikelylijäämä (-alijäämä)	524	0	524	639	-115
Muut rahoitustuotot	0	0	0	2	-2
Kunnalle maksetut korkokulut	-10	0	-10	-10	0
Korvaus peruspääomasta	-3	0	-3	-3	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-13	0	-13	-11	-2
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	511	0	511	628	-117
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	-10	10
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	44	0	44	31	13
Tuloverot	-14	0	-14	-8	-5
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	541	0	541	640	-99

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan Työterveys liikelaitos on Vantaan kaupungin organisaatiossa kunnallinen liikelaitos, jonka tehtävänä on vastata työterveyshuoltolaissa, kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetuista kaupungin järjestämistä kuuluista työterveyshuollon palveluista Vantaan kaupungille, Vantaan, Helsingin, Espoon ja Kauniaisten yrityksille sekä merimiesterveidenhuollon palveluista Helsingin kaupungille. Espoo, Helsinki ja Kauniaisten ovat eriyttäneet yritystyöterveyshuollon järjestämistä vastuun muusta kunnan järjestämistä vastuulla olevasta kansanterveyshuollosta kansanterveyslain 5 §:n mahdollistamalla tavalla. Toimimme neljässä eri toimipisteessä pääkaupunkiseudulla.

Vuosi 2017 oli Vantaan työterveys liikelaitokselle taloudellisesti ja toiminnallisesti hyvä vuosi. Liikelaitoksessa toteutettiin mm. yli 38 000 vastaanottokäyntiä ja asiakaskunta kasvoi noin 5 prosenttia.

Liikelaitoksen jo vuosien varrella vakiintunut sisäinen auditointi sain rinnalleen ulkoisen auditoinnin prosessin, kun liikelaitos sai arvostetun laatusertifikaatin 9001/2015 työterveyshuollon toiminnasta. Samassa yhteydessä työterveyshuollon keskeiset prosessit mallinnettiin myös prosessikaavioiden.

Liikelaitos panosti edelleen vahvasti digitaalisiin ratkaisuihin vuonna 2017. Erityistä kiitosta saanut chat-palvelu otettiin käyttöön vuodenvaihteessa 2017. Työterveyshoitajien virtuaalivastaanotto laajeni myös työterveyslää-

käreiden vastaanotoksi ja otimme käyttöön sähköisen hoidontarpeenarvioinnin. Virtuaaliset ja digitaaliset ratkaisut laajentavat asiakaspalvelua ja kehittävät työterveyspalveluita entistä moniulotteisimmiksi palvelen eri asiakassegmenttejä.

Talouden tasapaino ja henkilökunnan työn tuottavuus ja tehokkuus on edelleen keskeinen painopiste. Tavoitteisiin päästiin hyvin, sillä koko liikelaitoksen talousarvion mukainen toiminnallinen tulos (kate 3) ylitettiin 86 865 eurolla ja se parani 37 592 euroa vuoteen 2016 nähden.

Liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Laitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 2 631 euroa (2 664 euroa vuonna 2016) ja korkoa kaupungin lainasta 10 455 euroa (10 658 euroa vuonna 2016).

Talousarvion toteutuminen

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle 10 455 euroa (korko 7 %) ja korvaus peruspääomasta 2 631 euroa (korko 7 %). Saamiset kunnalta olivat vuoden 2017 lopussa 2,7 milj. euroa (2,4 milj. euroa vuonna 2016). Tilikauden 2017 oman kunnan ulkopuolisesta työstä maksetaan tuloveroa 0,008 milj. euroa voitollisen tuloksen takia. Pankkitilillä olevat varat olivat 0,6 milj. euroa (0,3 milj. euroa vuonna 2016).

Liikevaihto oli 7,3 milj. euroa (6,9 milj. euroa vuonna 2016) ja muut tuet ja avustukset olivat 0,035 milj. euroa (0,04 milj. euroa vuonna 2016). Myynti ylitti talousarvion 6 prosentilla.

Toimintakulut olivat 6,7 milj. euroa, mistä materiaaliostoja oli 0,095 milj. euroa ja palveluostoja oli 2,69 milj. euroa, henkilöstökuluja 3,4 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 0,52 milj. euroa.

Liikelaitos teki Vantaalla, Espoossa, Helsingissä ja Kauniaisissa voitollisen tuloksen. Tilikaudelta 2017 laskutetaan Helsingin kaupungilta yritystyöterveyshuollon yhdistymissopimuksen tappiontasausjärjestelyn mukaisesti tappiontasausa yhteensä 15 804,32 euroa. Laskutettava summa muodostuu tilikauden 2017 merimies-toimipisteen tappiosta.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei Vantaan Työterveys liikelaitoksella ole.

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2017	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	481	585	-104
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-261	261
Rahavarojen muutos	481	325	156

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2017	Toteutuma	Ylitys/alitus
Irtain omaisuus	-60	-55	-5

Investointivarausta purettiin tilikaudella 1.1-31.12.2017 30 651,80 euroa ja se käytettiin toimipisteiden kalusteinvestointeihin.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Tilikauden ylijäämä, 1000 EUR	608	541	641
Laskutettavan työajan osuus työajasta %	53 %	56 %	56 %
Asiakassopimukset yhteensä, kpl	4 464	4 200	4 701
Asiakassopimusten piirissä oleva henkilöstö, kpl	31 655	31 000	31 416
Kela 2 - sopimusten piirissä olevan henkilöstön osuus %	42 %	46 %	42 %
Asiakastytytyväisyys asteikolla 1-4	4,0	3,9	*)

*) Asiakkaiden toiveesta tehdään joka toinen vuosi. Ei tehty 2017.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos

Tuloslaskelma

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Liikevaihto	36 875	0	36 875	37 164	-289
Liiketoiminnan muut tuotot	106	0	106	46	60
Materiaalit ja palvelut	-5 218	0	-5 218	-4 668	-550
Henkilöstökulut	-25 241	0	-25 241	-25 016	-225
Poistot ja arvonalentumiset	-1 486	0	-1 486	-1 339	-147
Liiketoiminnan muut kulut	-5 037	0	-5 037	-5 041	4
Liikelylijäämä (-alijäämä)	0	0	0	1 146	-1 146
Muut rahoitustuotot	0	0	0	2	-2
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	2	-2
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	0	0	1 148	-1 148
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	411	-411
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0	0	1 559	-1 559

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Pelastuslaitos vastaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen turvallisuudesta pelastustoimen keinoin sekä huolehtii ensihoitopalvelusta voimassa olevien sopimusten mukaisesti. Pelastustoimen alue muodostuu Hyvinkään, Järvenpään, Keravan ja Vantaan kaupungeista sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen liikelaitoksen hallinto järjestetään Vantaan kaupungin hallintosäännön määräyksin. Kaupungin organisaatiossa Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalvelujen toimialaan. Liikelaitoksella on johtokunta, johon kuuluu 15 henkeä.

Vuonna 2017 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella oli 8 326 pelastustehtävää (vuonna 2016 pelastustehtäviä 7 120) Tehtävämäärässä oli noin 17 prosentin kasvu edellisvuoteen. Ensihoidon osalta kokonaistehtävämäärä oli 34 845 (32 522 tehtävää vuonna 2016). Ensihoidon osalta kasvua oli 7 prosenttia.

Euroopassa ja Suomen Turussa tapahtuneiden terroritekojen takia pelastuslaitos on jatkanut valmistautumista uhka- ja vaaratilanteisiin. Suomeen syksyllä 2015 tulleiden turvapaikanhakijoiden lukumäärän ei ole enää vuosina 2016 ja 2017 ollut merkittävä eikä pelastustoimen alueelle perustettu uusia vastaanottokeskuksia, vaan osa vanhoista keskuksista lakkautettiin vuoden 2017 aikana. Kohteisiin tehtiin lukuisia valvonta- ja neuvontakäyntejä kuitenkin vuoden aikana ja tilannetta seurataan yhä valppaasti.

Pelastuslaitoksen johtokunta on vapauttanut nuohouksen vapaalle kilpailulle jo 1.1.2015 alkaen. Tilannetta seurataan edelleen aktiivisesti varmistaaksemme vapaan kilpailun nuohouksen toimivuudesta. Nokipalojen ei ole havaittu lisääntyneen.

Pelastuslaitoksella on yhteistoimintasopimukset ensihoidon toteuttamisesta Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa. Tulevaisuuden SOTE- ja maakuntaratkaisu vaikuttaa todennäköisesti myös ensihoidon järjestämiseen vuoden 2020 alussa.

Pelastustoimi siirtynee perustettaville maakunnille vuoden 2020 alussa. Sisäministeriö on perustanut siirtoa valmistelevan hankkeen jo vuonna 2016. Hallituksen esityksen perusteella Keski-Uudenmaan pelastuslaitos siirtyy osaksi Uudenmaan alueen pelastusalueita, joka vastaa noin 1,6 miljoonan ihmisen turvallisuudesta. Pelastustoimen ja Uudenmaan yhteistyön valmistelutyö vie osan pelastuslaitoksen voimavaroista.

Pelastuslaitos on kehittänyt toimintaansa viimeisten vuosien aikana mm. Klaukkalan kärkiyksiköllä, TUTOR-palotarkastus -ohjelmalla sekä asuinkiinteistöjen omavalvonnalla. TUTOR- palotarkastus perustuu palotarkastuskohteen itsearvioon turvallisuudesta sekä viranomaisen tekemään arvioon. Omavalvonnassa kiinteistön omistaja tekee oman palotarkastuksen kiinteistössään ja palauttaa lomakkeen pelastuslaitokselle.

Talousarvion toteutuminen

Pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymä talousarvio on tehty kahdelle eri toiminnalle, pelastustoimelle ja ensihoidolle. Talousarviossa Vantaan valtuuston asettamana talousarvion sitovana tavoitteena oli liikeylijäämä 0 euroa. Tavoite saavutettiin liikeylijäämällä 1 148 036 euroa. Tilikauden ylijäämäksi muodostui poistoerokirjausten jälkeen 1 559 391 euroa.

Pelastustoimen osalta liikevaihto oli 27,4 milj. euroa (27,7 milj. euroa vuonna 2016). Liiketoiminnan muut tuotot olivat 0,05 milj. euroa (0,2 milj. euroa vuonna 2016). Toimintatuotot ylittivät talousarvion 0,14 milj. euroa. Toimintakulut olivat 24,9 milj. euroa (25,3 milj. euroa vuonna 2016). Tästä materiaali- ja palveluostoja oli 3,6 milj. euroa, henkilöstökuluja 17,1 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 4,2 milj. euroa. Toimintakulujen talousarvio toteutui 97 prosenttisesti. Pelastustoimen liikeylijäämään 1,1 milj. euroa vaikutti henkilöstökulujen jääminen 0,5 milj. euroa ennakoitua pienemmäksi. Alitus johtui avoimista vakansseista hallinnon, päällystön ja tukipalveluiden osalta. Materiaali- ja palvelukuluissa tuli säästöä 0,4 milj. euroa.

Ensihoidon osalta talousarvion sitova tavoite toteutui. Liikevaihto oli 9,7 milj. euroa (9,7 milj. euroa vuonna 2016). Ensihoidon kuljetustuloja kertyi tilikaudella 3,5 milj. euroa. Hyvinkään sairaanhoitoalueelle palautettiin tuloja 2,0 milj. euroa (1,9 milj. euroa vuonna 2016). Peijaksen sairaanhoitoalueen osalta tulokertymä oli 1,5 milj. euroa (1,4 milj. euroa vuonna 2016). Toimintakulut olivat 9,8 milj. euroa (9,7 milj. euroa vuonna 2016). Materiaalien- ja palveluiden osuus oli 1,1 milj. euroa, henkilöstökulujen 7,9 milj. euroa ja liiketoiminnan muiden kulujen 0,8 milj. euroa.

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2017	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	-104	996	-1 100
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-1 184	1 184
Rahavarojen muutos	-104	-188	84

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta oli 995 626 euroa. Tilikauden rahavarojen muutos -188 342 euroa laskee rahavarojen määrän 1 511 878 euroon.

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2017	Toteutuma	Ylitys/alitus
Pelastus- ja sammutusyksiköt, muu ajoneuvokalusto	-1 220	-1 257	37
Muu pelastus- ja huoltokalusto	-80	-23	-57
Asemakalusto	-200	-243	43
Väestönsuojelujärjestelmät	-40	-44	4
Tietojärjestelmät	-50	0	-50
Investoinnit yhteensä	-1 590	-1 567	-23
Valtionosuudet ja luovutustulot	0	76	-76
Investoinnit netto	-1 590	-1 491	-99

Vantaan valtuuston asettama sitova tavoite investoinneille oli 1,59 milj. euroa. Investointien tavoitetaso alitettiin 22 869 eurolla. Investointeihin kului 1,6 milj. euroa. Investointien rahoitusosuuksien 32 000 euroa ja autojen myynnistä kertyneet luovutustulojen 43 780 euroa jälkeen nettoinvestoinnit olivat 1,5 milj. euroa. Tilikaudella pelastus- ja sammutusyksiköihin sekä muuhun ajoneuvokalustoon käytettiin 1,3 milj. euroa. Asemakalustoon käytettiin 243 232 euroa ja väestöhälyttimiin 44 000 euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Valvontakäynnit ja paloturvallisuuden itsearvioinnit	7 746	6 479	5 992
Turvallisuusviestintä (henk.)	76 427	90 600	92 696
Pelastustoimen tehtävät	7 119	6 600	8 326
Ensihoitotehtävät	32 522	31 000	34 845
Menot €/asukas	82,38	81,60	79,60

Rahastot

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston sääntöjen 10 §:n mukaan rahastosta laaditaan tilikausittain tilinpäätös, joka käsittää tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman sekä toimintakertomuksen.

Rahaston tuloslaskelman mukainen tilikauden tulos siirretään tilinpäätöksestä rahastopääomaan.

Tuloslaskelma muodostetaan myönnettyjen lainojen koroista ja nostetuista avustuksista sekä saamattomien lainanlyhennysten luottotappioista. Luottotappioista päättää kaupunginhallitus.

Rahaston tilinpäätös yhdistellään kaupungin tilinpäätöksen.

Talousarvion toteutuminen

Käyttösuunnitelman mukaan uusia antolainoja arvioitiin myönnettävän 8,0 milj. euroa ja avustuksia 0,5 milj. euroa.

Rahaston lainoja ja hissiavustuksia on voinut hakea ympäri vuoden. Vuoden aikana ei myönnetty uusia lainoja. Hissiavustuksia myönnettiin kaksi kappaletta määrältään 3 000 euroa ja 11.295,80 euroa.

Rahaston saatavien periminen

Vuoden 2017 aikana ei kirjattu luottotappiota.

Rahaston pääoma

Rahaston pääoma 31.12.2017 oli 92.804.533,42 euroa.

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto

Kivistön keskustassa ja asuntomessualueella oli vuoden 2017 lopussa valmiina 35 kerrostaloa, joissa on 1 704 asuntoa. Rakenteilla oli 16 kerrostaloa, joihin valmistuu 984 asuntoa. Keimolanmäessä oli vuoden 2017 lopussa valmiina 8 kerrostaloa, joissa on 555 asuntoa. Rakenteilla oli neljä kerrostaloa, joihin valmistuu 294 asuntoa.

Kaiken kaikkiaan Kivistöön keskustaan ja Keimolanmäkeen on valmistunut 2 259 kerrostaloasuntoa, joissa asuu noin 3 260 asukasta. Kivistön keskustasta ja Keimolanmäestä kaupunki myi vuonna 2017 kahdeksan kerrostalotonttia.

Tikkurilaan valmistui Dixin toisessa vaiheessa liiketilaa 4 000 m² ja toimistoja kahteen tornitaloon 8 000 m². Viimeinen rakennusvaihe on aloittamatta. Vuoden 2017 aikana Tikkurilaan (Tikkurila, Jokiniemi, Viertola, Koivuhaka) valmistui 12 kerrostaloa ja asuntoja kaikki talotyypit huomioiden 606 kpl. Vuoden lopussa oli rakenteilla 25 kerrostaloa, joissa on 1 429 asuntoa. Asemasillan itäpäähän on rakenteilla 9 500 m²:n toimisto- ja liikerakennus. Tikkurilan Silkin peruskorjaus on käynnissä. Ns. kirkon korttelin asemakaavamuutos on luottamusmieskäsittelyssä. Kirjastopuisto valmistui ja Tikkurilan Jokirannan suunnittelu on käynnissä.

Korson keskustassa on rakenteilla 120 asunnon tornitalo sekä kaksi muuta kerrostaloa. Myyrmäen keskustan asemakaava tuli voimaan. Purettujen Martinkeskuksen ostoskeskuksen ja Laajavuoren koulun tilalle on rakenteilla kerrostaloja ja päivittäistavarakauppa. Koivukylän keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu järjes-

tettiin syksyllä 2016. Kilpailuun jätettiin neljä kilpailuehdotusta. Voittajatahon kanssa on aloitettu kaavamuu-
toksen jatkotyöstäminen (Koivukylän kaavamuuks 002114/ Koivutorin kaavoitushanke) 12.9.2017 lähtien. Ha-
kopolon Liikekiinteistö Oy:n kanssa on käyty jatkokeskusteluja alueen kehittämistä.

Aviapoliksen kasvu Suomen nopeimmin kehittyvänä yritysalueena sekä työpaikkakeskittymänä on jatkunut. Aviapoliksen kehitys liittyy globaalisti tunnistettuun ilmiöön, jossa lentokenttä toimii alueensa taloudellisena moottorina ja luo liiketoimintapotentiaalia yrityksille. Aviapolis on maailman lentokenttäkaupunkien joukossa kuitenkin ainutlaatuinen. Alueesta rakennetaan kansainvälinen ja eloisa lentokenttäkaupunki, jossa työ, asumi-
nen, palvelut ja virkistys sekoittuvat urbaanilla tavalla. Asumisen myötä alueella avautuu uudenlaisia toiminta-
mahdollisuuksia ja liiketoimintamalleja.

Aviapoliksen aseman läheisyydessä toimitilarakentaminen jatkuu; Aviabulevardi II -toimistorakennuksen (26
300 k-m²) rakennustyöt ovat käynnissä, samoin Technopoliksen laajennusosan (5 550 k-m²) rakennustyöt ovat
käynnissä. Mondo -toimistorakennuksen (42 400 k-m²) suunnittelu on käynnistynyt.

Uuden, Perintötien varteen, sijoittuvan asuntoalueen asemakaavat ovat vahvistuneet ja ensimmäiset kerrosta-
lot ovat rakenteilla.

Vantaan kaupunki järjesti yhdessä viiden maanomistajan kanssa avoimen kansainvälisen ideakilpailun ”Aviapo-
lis Urban Blocks”, jonka tuloksena saatiin kehityskelpoisia, ideatasoisia suunnitelmia 15,6 hehtaarin kilpailualue-
elle. Alueen suunnittelu jatkuu parhaiden ideoiden pohjalta. Alueelle tavoitellaan monipuolisia kaupunkitoi-
mintoja; asuntoja noin 3 000 asukkaalle ja lisäksi työpaikkarakentamista vähintään 20 prosenttia rakentamisen
kokonaislaajuudesta. Alueelle sijoittuvat myös Manttaalipuisto ja Rälssipuisto sekä Atomi-monitoimirakennus,
jonka on määrä valmistua vuonna 2022.

Useita asemakaavamuutostöitä on ollut työn alla.

Aviapolista on kehitetty paikallisessa sidosryhmäyhteistyössä (mm. Aviapolis- tapahtumassa 31.8 -1.9.2017).
Aviapolista on markkinoitu lentokentän läheisyydestä hyötyville yrityksille ja sijoittajille muun muassa kiinteis-
töalan kansainvälisillä messuilla (MIPIM-tapahtuma Cannesissa keväällä ja ExpoReal Münchenissa syksyllä).
Aviapoliksen markkinointia on toteutettu yhteistyösopimukseen perustuen alueen maanomistajien, yritysten
sekä alueella toimivien rakennusliikkeiden kanssa.

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-5 000	0	-5 000	-2 135	-2 865
Julkinen käyttöomaisuus	-5 000	0	-5 000	-2 135	-2 865

Rahaston investointimenot alittivat talousarvion 2,9 milj. eurolla vuonna 2017. Rahaston investointivaroilla to-
teutettiin Myyrmäen keskustan sekä Tikkurilan jokirannan kehittämistä ja Tikkurilan aseman alikulkua.

Sosiaalinen luototus

Sosiaalista luototusta haetaan paljon erilaisten velkojen järjestelemiseen. Kaikissa ikäryhmissä näkyy edelleen
paljon pienlainojen (ns. pikavippien) kanssa ongelmiin joutuneita. Lainsäädännön muutos 1.6.2013 ei ole juuri
näkynyt sosiaalisessa luototuksessa tilanteen paranemisena. Pienlainat ovat kyllä lukumäärältään vähentyneet
mutta euromääriltään kasvaneet.

Sosiaalisia luottoja myönnettiin vuoden aikana 51 kpl 299 136,04 eurolla. Kaikkiaan luottoja on myönnetty 970 kpl vuosina 2004-2017 yhteismäärältään 5 231 323,84 eurolla.

Luottoja on jo maksettu kokonaan takaisin 681 kpl. Luotoista on irtisanottu 186 kpl. Irtisanotuista luotoista on 127 kpl saatu jo kokonaan perityksi ulosoton kautta. Osalle irtisanotuista luotoista kertyy tällä hetkellä suorituksia ulosmittauksen kautta.

Sosiaaliseen luototukseen jätettiin 98 kirjallista uutta hakemusta. Luottopäätöksiä tehtiin 133 kappaletta. Myönteisiä päätöksiä tehtiin 51. Kielteisiä päätöksiä tehtiin kirjallisina 53 ja suullisina 29, yhteensä 82 kappaletta. Suullisissa päätöksissä asiakas ei jättänyt hakemusta kuultuaan kokonaiskartoituksen jälkeen, ettei luoton myöntämiselle ole edellytyksiä.

Luoton jo saaneille asiakkaille myönnettiin 79 lyhennysvapaata kuukautta ja tehtiin 40 maksusuunnitelmaa rästiin jääneistä eristä. Luoton korotuksia myönnettiin viisi, ja yhdelle luotonsaajalle tehtiin maksuohjelman muutos.

Koko vuonna irtisanottiin yhdeksän luottoa. Kaksi irtisanomista peruttiin, kun luotonsaajat ottivat yksikköön yhteyttä ja heidän kanssaan saatiin sovittua maksuohjelma. Viisi sosiaalista luottoa on yksityishenkilön velkajärjestelyn piirissä.

31.12.2017 sosiaalisen luoton rahasto on suuruudeltaan 1 777 812,68 euroa ja sosiaalisten luottojen myöntämiseen vuodelle 2018 on käytettävissä 647 057,47 euroa.

Vantaalla sosiaalisesta luotosta on peritty 1.8.2016 alkaen Euriborin sijaan korkolain 633/1982 12 §:n mukainen viitekorko (Sosterltk 13.6.2016). Tuotot ovat pienentyneet koron muuttumisen jälkeen, koska korot ovat olleet niin alhaiset.

Tilinpäätöksestä 31.12.2014 alkaen on kirjattu luottotappioiksi kaikki kahta vuotta vanhemmat saatavat kaupungin yleisen käytännön mukaisesti. Sosiaalisen luototuksen saatavat pidetään perinnässä kunnes ne on maksettu loppuun tai velka on vanhentunut. Suorituksia saadaan siis luottotappioiksi kirjaamisen jälkeenkin, jolloin summa ei jää tosiasiallisesti kokonaan lopulliseksi luottotappioksi.

Luottotappiot 31.12.2017 ovat 286 099,13 euroa eli 5,46 prosenttia kaikista 31.12.2017 mennessä myönnettyistä 5 231 323,84 eurosta.

Sosiaalisen luototuksen luottotoiminnalle asetettu tavoite on toteutunut.

Vahinkorahasto

Vahinko- ja vastuuriskit on rajattu vakuuttamalla. Vantaan kaupungin ja sen liikelaitosten lakisääteiset tapaturmavakuutukset, omaisuus- ja keskeytysvakuutukset, toiminnan ja hallinnon vastuuvakuutukset, auto- ja liikennevakuutukset, tapaturmavakuutukset sekä matkavakuutukset ovat kilpailutettu viimeksi vuonna 2013. Niiltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät korvaa omaisuutta kohdanneita vahinkoja, ne katetaan rahoituksen tulosalueen hallinnoimasta vahinkorahastosta noudattaen vahinkorahaston sääntöä.

2.2.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu 2017

Kaupunki ja rahastot

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys / alitus
Myyntitulot	45 554	-100	45 454	48 379	-2 925
Maksutulot	74 237	-1 306	72 931	84 615	-11 684
Tuet ja avustukset	22 187	1 347	23 533	15 094	8 439
Muut tulot	178 451	110	178 561	193 715	-15 154
Tulot yhteensä	320 429	51	320 480	341 803	-21 324
Valmistus omaan käyttöön	88 601	0	88 601	78 278	10 323
Henkilöstömenot	-453 836	-1 876	-455 712	-437 394	-18 318
Palvelujen ostot	-725 297	-2 710	-728 006	-694 017	-33 990
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-47 928	-3 249	-51 177	-52 814	1 637
Avustukset	-97 202	1 416	-95 786	-77 974	-17 813
Muut menot	-164 449	-6 797	-171 245	-170 085	-1 161
Menot yhteensä	-1 488 712	-13 215	-1 501 927	-1 432 282	-69 644
Toimintakate	-1 079 681	-13 164	-1 092 846	-1 012 201	-80 645
Verotulot	941 193	0	941 193	977 011	-35 817
Valtionosuudet	169 409	0	169 409	168 934	475
Korkotulot muilta	16 296	0	16 296	14 188	2 108
Korkotulot liikelaitoksilta	170	0	170	170	-0
Muut rahoitustulot muilta	16 106	0	16 106	15 315	791
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	71	0	71	71	-0
Korkomenot	-6 100	0	-6 100	-2 521	-3 579
Muut rahoitusmenot	-627	0	-627	-228	-399
Rahoitustulot ja -menot	25 915	0	25 915	26 994	-1 078
Vuosikate	56 836	-13 164	43 672	160 737	-117 065
Poistot ja arvonalentumiset	-112 221	0	-112 221	-122 126	9 904
Satunnaiset tulot ja menot	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-55 385	-13 164	-68 550	38 612	-107 161
Varausten ja rahastojen muutos	627	0	627	662	-35
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-54 758	-13 164	-67 923	39 273	-107 196

Tuloslaskelman toteutuminen, mukana liikelaitokset

1 000 €	Kaupunki + rahastot TP 2017	Liikelaitokset TP 2017	Yhteensä TP 2017
Myyntitulot	48 379	59 400	107 779
Maksutulot	84 615	6 925	91 540
Tuet ja avustukset	15 094	1 433	16 527
Muut tulot	193 715	67	193 783
Tulot yhteensä	341 803	67 825	409 628
Valmistus omaan käyttöön	78 278	0	78 278
Henkilöstömenot	-437 394	-44 184	-481 577
Palvelujen ostot	-694 017	-9 336	-703 353
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-52 814	-3 719	-56 533
Avustukset	-77 974	-0	-77 974
Muut menot	-170 085	-7 098	-177 183
Menot yhteensä	-1 432 282	-64 338	-1 496 620
Toimintakate	-1 012 201	3 487	-1 008 713
Verotulot	977 011	0	977 011
Valtionosuudet	168 934	0	168 934
Korkotulot muilta	14 188	0	14 188
Korkotulot liikelaitoksilta	170	0	170
Muut rahoitustulot muilta	15 315	22	15 337
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	71	0	71
Korkomenot	-2 521	-170	-2 691
Muut rahoitusmenot	-228	-72	-300
Rahoitustulot ja -menot	26 994	-219	26 774
Vuosikate	160 737	3 268	164 005
Poistot ja arvonalentumiset	-122 126	-1 448	-123 574
Satunnaiset tulot ja menot	0	0	0
Tilikauden tulos	38 612	1 820	40 432
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	402	402
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	156	156
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	662	0	662
Varausten ja rahastojen muutos	662	557	1 219
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	39 273	2 377	41 651

Tuloslaskelma

Toimintatuotot

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut toimintatuotot olivat 409,6 milj. euroa, joka on 22,5 milj. euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa 2017. Toimintatuotot ylittyivät vilkkaasta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen 25,6 milj. euroa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla erityisesti kunta-tekniikan keskuksen sopimustuotoissa sekä maanmyyntituotoissa. Toimintatuottoihin sisältyy talousarviossa 9,0 milj. euroa ja toteumassa 5,2 milj. euroa ns. läpilaskutettavaa rakentamispalvelujen myyntiä HSY:lle. Toimintatuottojen toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli 106 prosenttia.

Toimintakulut

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat 1 418,3 milj. euroa, joka on 58,8 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Joukkoliikenteen toimintakulut alittivat talousarvion 13,8 milj. eurolla, sillä HSL:n kuntaosuus toteutui budjetoitua pienempänä. Toimeentulotuen kulut alittivat Kela-siirron siirtymäajalle varatun määrärahan noin 16 milj. eurolla. Henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 18 milj. eurolla. Lisäksi palvelujen ostokulut alittuivat 20 milj. eurolla erityisesti maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla. Toimintakulut sisältävät 5,2 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia. Toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli 96 prosenttia.

Toimintakate

Tilinpäätöksessä 2017 kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlaskettu toimintakate on -1 008,7 milj. euroa, joka on 81,3 milj. euroa muutettua talousarviota parempi. Kunnille ominainen negatiivinen toimintakate kasvoi edellisvuoteen nähden 18,7 milj. euroa eli 1,9 prosenttia. Kasvun syynä ovat erityisesti vertailuvuonna 2016 toteutuneet poikkeuksellisen suuret laskennalliset toimintatuloerät.

Verotulot ja valtionosuudet

Kaupunki sai verotuloja yhteensä 977,0 milj. euroa vuonna 2017. Verotulot kasvoivat edellisvuoteen nähden 23,2 milj. euroa eli 2,4 prosenttia. Verotulot ylittivät talousarvion 35,8 milj. eurolla. Verotulojen talousarvion toteumaprosentiksi muodostui 103,8 prosenttia. Vuoden 2017 verotuloista 819,0 milj. euroa tuli kunnallisverosta, 80,7 milj. euroa yhteisöverosta ja 77,3 milj. euroa kiinteistöverosta.

Kaupunki sai käyttötalouden valtionosuuksia vuonna 2017 yhteensä 168,9 milj. euroa, joka on 10,8 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Talousarvion 2017 valtionosuusarvio, 169,4 milj. euroa, alittui 0,5 milj. eurolla ja toteumaprosentti oli 99,7.

Rahoitustuotot ja -kulut

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut rahoitustuotot ja -kulut olivat 26,8 milj. euroa, toteuma ylitti 1,1 milj. eurolla talousarvion 2017. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu edelleen alhaisena pysyneestä korotasosta. Korkomenot toteutuivat 2,5 milj. euron tasolla ja alittivat talousarvion 3,6 milj. eurolla.

Vuosikate

Vuosikate saadaan lisäämällä toimintakatteeseen verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut. Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen vuosikate tilinpäätöksessä 2017 oli 164,0 milj. euroa, joka on 117,7 milj. euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa 2017. Vuosikate laski 9 prosenttia vuoden 2016 vuosikatteeseen nähden.

Poistot ja arvonalentumiset

Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2017 123,6 milj. euroa, joka oli 109 prosenttia budjetoidusta ja 9,7 milj. euroa enemmän talousarvioon nähden. Ylityksen taustalla on 14 milj. euron arvonalentumiset, joita ei ollut huomioitu talousarviossa. Suurimmat arvonalennukset kohdistuivat Myllymäen koulun, Kivistön koulun ja Hämeenkyllän koulun purkamisten takia kirjattuihin ylimääräisiin arvonalentumisiin, joita on noin 8,5 milj. euroa. Lisäksi ylityksen taustalla on vuonna 2017 tehty Kivistön alueen maakauppoihin liittyvä noin 3 milj. euron arvonalennus Koy Erikasin osakkeiden tasearvoon.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulokseksi vuonna 2017 kaupunki, liikelaitokset ja rahastot yhdistäen muodostui 40,4 milj. euroa, joka oli 24,1 milj. euroa vuoden 2016 tulosta pienempi ja 108,0 milj. euroa muutettua talousarviota 2017 suu-rempi. Vuoden 2017 talousarviota parempi tulos johtuu pääasiassa tulojen osalta kaavoitukseen ja rakentami- seen liittyvistä sopimus- ja maanmyyntituottojen sekä kaupungin saamien verotulojen ennakoitua suurem- masta kasvusta. Tilikauden tuloksen positiiviseen kehitykseen vaikuttivat myös toimintakulujen alittuminen eri- tyisesti HSL:n kuntayhtymälle maksettujen kuntaosuuksien, toimeentulotukimenojen, henkilöstökulujen ja pal- velujen ostojen osalta.

2.2.3 Investointien toteutuminen

91 Rakentaminen

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	-55 825	0	-55 825	-38 876	-16 949
Menot	0	0	0	33	-33
Netto	-55 825	0	-55 825	-38 908	-16 917

Kaupunginvaltuuston hyväksyi 16.11.2016 vuoden 2017 toimitilainvestointeihin 55,8 milj. euron määrärahan. Toimitilainvestointeihin käytettiin 2017 yhteensä 38,9 milj. euroa, joka alittaa määrärahat 16,9 milj. euroa.

91 1 Uudisrakennukset

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	33	-33
Menot	-25 290	0	-25 290	-11 414	-13 876
Netto	-25 290	0	-25 290	-11 381	-13 909

Tilakeskus hankki yhteistyössä asiakkaidensa ja yhteistyökumppaneidensa kanssa toimitiloja palvelutuotannon tarpeisiin toteuttaen lautakuntansa hyväksymää uudisrakentamisen työohjelmaa. Vuonna 2017 määrärahalla valmistuivat seuraavat hankkeet:

- Vaaralanpuiston päiväkotia,
- Talvikkitien paviljonkipäiväkotia ja
- Hämeenkyllän koulun väistötilat Sanomalaan.

Vuoden lopulla määrärahalla toteutettavista hankkeista rakennusvaiheessa olivat 2018 valmistuvat:

- Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen lisärakennus,
- Sanomalan väliaikaisen koulun vuokrattavien liikuntatilojen perustukset,
- Uomarinteen koulun laajennus,
- Martinlaakson päiväkotito,
- Kartanonkosken urheilupuiston huoltorakennus,
- Katrinebergin maatilan katos- ja konehallito,
- polkupyörien parkkito Tikkurilan aseman yhteyteen.

Konserniyhtiöiden hankkeista 2017 lopulla rakennusvaiheessa olivat:

- VAV:n hankkeet kehitysvammaisten asuntokohde Martinlaaksonkuja 2b:ssä,
- Myyrmäen vanhuskeskus sekä
- erityisryhmien asuntokohde Orvokkirinne 4 Tikkurilassa.

Uudisrakennushankkeista suunnitteluvaiheessa 2017 lopussa olivat:

- Aurinkokivi II vaihe,
- Kaivokselan päiväkotito,
- Tikkurilan päiväkotito Neilikkatiellä ja
- Voimalatien tukikohdan katos- ja puuntyöstötilat.

Hämeenkyllän uusi korvaava koulu sekä Rajatorpan uusi korvaava koulu ja päivähoitoto -hankkeet olivat vuoden lopulla allianssitoteutuksen kilpailutusvaiheessa, joiden suunnittelutyöt alkavat joulukuussa tehdyn kumppanivalinnan jälkeen vuoden 2018 alkupuolella.

Konserniyhtiöiden hankkeista 2017 suunnitteluvaiheessa olivat VAV:n hanke erityisryhmien asunto- ja palvelutoto sisältävä Koisoniitty-hanke Koivuhaassa ja VTK:n hanke Ylästön II koulu lähiliikuntapaikkoineen.

Tarveselvitys ja hankesuunnitteluvaiheessa 2017 oli seuraavia uudiskohteita: Korson kouluja korvaavat koulu-laajennukset Leppäkorpeen ja Nikinmäkeen sisältäen, Jokiniemen koulujen laajennus ja muutostyöt päiväkotiratkaisuineen, Veturipolun päiväkodin korvaava Veturin päiväkotito, Hakunilan päiväkotito ja Pakkalan paviljonkikoulu sekä Martinlaakson, Myyrmäen ja Korson urheilukenttien huoltorakennukset.

Konserniyhtiöiden hankkeista tilakeskuksessa tarveselvitysvaiheessa olivat Luhtaanmäen paloasema sekä Tikkurilan hyvinvointikeskus ja Tikkurilan vanhuskeskus.

Konsernin ulkopuolisilta tahoilta vuokrattavista tiloista tarveselvitysvaiheessa oli Kielotien päiväkotitilat ja hankesuunnitteluvaiheessa Tikkurilasta vuokrattavat kaupungin toimialahallintojen monitiloimistotilat.

Konserniyhtiöiden ulkopuolelta Tikkurilasta vuokrattiin tiloja koulujen korjausrakentamisen aikaisiksi väistötiloiksi, työpajakeskus Vantaan Valolle sekä korvaavia tiloja nuorten työpajatoiminnoille. Lisäksi tehtiin vuokrasopimus korvaavista toimistotiloista Tikkurilassa sijaitsevasta ns. Silkin kiinteistöstä, joiden käyttöönotto on 2019 alkuvuodesta. Kivistöön rakennettavasta kauppakeskuksesta vuokrattavien sosiaali- ja terveystoimen sekä sivistystoimen tilojen osalta käytiin uudet neuvottelut muuttuneiden tilatarpeiden ja kohteen muuttuneiden tilaratkaisuiden vuoksi, joiden tilojen käyttöönotto on 2020.

Esiselvityshankkeista vuoden 2017 aikana valmistui Tikkurilan alueen ja Myyrmäen alueen päiväkotiverkkoselvitykset. Vuodenvaihteessa oli meneillään Varian toimitilaselvitys ja Tikkurilan alueen kouluverkkoselvitys.

Uudisrakentamisen määrärahat alittuivat noin 14,2 milj. euroa. Alitus johtui suurien hankkeiden viivästymisellä. Seuraavat uudisrakennushankkeet jäivät kokonaan aloittamatta: Hämeenkyllän uuden kouluhankkeen toteutusvaihe siirtyi vuosille 2019–2020 (päädyttiin vuokraamaan väliaikaistiloja), Voimalatien tukikohdan laajennushankkeiden aloitus siirtyi vuodelle 2018 sekä ensihoidon autotallitilojen rakentamisesta Myyrinkodin yhteyteen päätettiin luopua (haussa vuokratilat). Lisäksi seuraavien hankkeiden toteutusvaiheet olivat myöhässä: Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen lisärakennus, Uomarinteen koulun laajennus, Martinlaakson päiväkotit, Kartanokosken urheilukentän huoltorakennus, Katrinebergin maatilan katos- ja konehallitilat sekä polkupyörien parkkitila Tikkurilan aseman yhteyteen.

91 2 Korjausrakentaminen

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-27 985	0	-27 985	-24 970	-3 015
Netto	-27 985	0	-27 985	-24 970	-3 015

Korjausrakentaminen hankeryhmän 2017 määräraha alittui 3,0 milj. euroa, johtuen osin hyvin menneistä hankkeista, osin aikatauluviiveistä ja osin aloittamattomista hankkeista.

Merkittävimpiä vuoden 2017 aikana valmistuneita koulurakennusten korjaus- ja muutostöitä olivat:

- Rajatorpan vanhan koulurakennuksen pohjakerroksen korjaustyöt.
- Simonkylän koulun korjaustyöt.
- Viertolan/Jokirannan koulun paviljonkitilojen uusiminen.
- Osittaisia peruskorjaustyöt seuraavissa päiväkodeissa: Hiekkaharju, Kiirunatie, Lintukallio, Saturnus, Timotej, Trolleby ja Yrttitie.
- Navethalia teatterin korjaus- ja muutostyö.
- Vantaankosken paloaseman peruskorjaus.

Vuonna 2017 valmistui mm. seuraavien koulurakennuksien vesikatto- ja julkisivukorjauksia:

- Jokiniemen alakoulun vesikattotyön III vaihe,
- Jokirannan koulun katon maalaus,
- Kulttuurikeskus Orvokin katon maalaus,
- Simonkallion koulun peltikaton maalaus,
- Sotungin koulun julkisivukorjaus,
- Tikkurilan lukion julkisivun rappauskorjaus ja
- Varia Tennistien ikkunakorjaus.

Lisäksi tehtiin julkisivun korjaus- ja maalaustöitä mm. seuraavissa päiväkodeissa: Louhela, Ruokopilli, Hämeenkyllä, Husaari, Ollas, Hakunilanrinne ja Simonkylä. Myös Kuusijärven alueella korjattiin entisen asuinrakennuksen vesikatto.

Peruskorjausmäärärahoihin sisältyviä sisäilmakorjauksia tehtiin noin 3,7 milj. euron arvosta. Lisäksi sisäilmakorjauksia tehtiin VO –hankeryhmässä. Tilakeskuksen energiasäästöhanke Esco I ja Esco II jatkuivat 2017.

Vuoden 2017 lopussa suurempia rakennusvaiheissa olevia hankkeita olivat:

- Katriinan sairaalan B-osan perusparannus- ja potilasarkiston muutostyöt,
- Myyrmäen kirjaston korjaustyöt,

- Tuomelan koulun vesikattokorjaustyöt,
- Lehtikuusen ja Kivimäen koulujen pihojen peruskorjaustyöt,
- Korson vanhustenkeskuksen pihan peruskorjaustyöt,
- Malminiityn päiväkodin piha-alueen peruskorjaustyöt,
- Simpukan päiväkodin osittainen peruskorjaus ja
- Håkansbölen kartanoalueella Pehtorintalon perusparannustyöt.

Suunnitteluvaiheessa merkittävimpiä peruskorjaushankkeita 2017 olivat:

- Havukosken koulun peruskorjaus,
- Lehtikuusen/ Havu koulun liikuntasalin peruskorjauksen toinen vaihe,
- Tikkurilan uimahallin peruskorjaus sekä
- Uomarinteen koulun tilankäytön tehostaminen ja keittiötilojen laajennus (toteutus 2018 uudisrakennushankkeen yhteydessä).

Tarveselvitys- tai hankesuunnitteluvaiheessa vuonna 2017 olivat:

- Myyrinkodin päihdevieroitussyksikön muutostyöt,
- Jokiniemen koulutilojen muutos- ja peruskorjaustyöt,
- Korson alueen koulujen muutos- ja peruskorjaustyöt,
- Kuusikon koulun osittaiset peruskorjaustyöt,
- Västersundoms skolan perusparannustyöt, Hämevaaran päiväkodin osittainen peruskorjaus,
- Lasten ja nuorten kulttuurikeskus Orvokin perusparannus sekä
- Håkansbölen kartanon päärakennuksen peruskorjaus.

91 3 Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-2 550	0	-2 550	-2 524	-26
Netto	-2 550	0	-2 550	-2 524	-26

Vuokra- ja osaketilojen muutos- ja korjaustöiden toimintakulut toteutuvat talousarvion mukaisesti. Vuonna 2017 valmistuivat Ojahaan päiväkodin korjaustyöt, Länsimäen kirjasto- ja nuorisotilojen muutos- ja korjaustyöt ja Keihäspuiston päiväkodin pihakorjaukset. Konserniyhtiö VTK:n hankkeista valmistui Leppäkorven päiväkodin osittaiset peruskorjaustyöt. Sisäilmakorjauksia tehtiin noin 0,4 milj. euron arvosta.

Vuoden 2017 lopussa rakennusvaiheessa olivat Tikkurilan sosiaali- ja terveysaseman muutos- ja korjaustyöt. Konserniyhtiö VTK:n toimesta olivat käynnissä omistamansa Varia Aviapoliksen toimitilojen osittaiset peruskorjaus- ja muutostyöt. Hakunilan nuorisotilojen perusparannushanke sekä VTK:n hankkeista nuorisotilojen muutostyöt Lumon lukiossa olivat suunnitteluvaiheessa. Hankevalmisteluvaiheessa oli VTK:n toimesta kaupungin-arkiston korvaavien toimitilojen muutostyöt Hosantie 2: teen.

92 Aineeton omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-9 700	0	-9 700	-5 972	-3 728
Netto	-9 700	0	-9 700	-5 972	-3 728

Vuonna 2017 tietohallinnon palvelukeskuksen aineettoman omaisuuden menot kohdistuivat koko kaupungin yhteisten hallinnon, toimialojen tietojärjestelmähankkeiden toteuttamiseen sekä sähköisten palveluiden hankkokokonaisuuden toteuttamiseen.

Merkittävimpiä hankkeita olivat:

- Sähköisten palveluiden ketterä kehittäminen (15 uutta palvelua).
- Tiedolla johtaminen, kompassi.
- Maankäytön-, rakentamisen ja ympäristö toimialan suunnittelujärjestelmä, Matti.
- Yhdentyvän viestinnän kokonaisuuden käyttöönotto.
- Kiinteistönhallinta, Kiha.
- Asianhallinnan päivitykset.

Tietohallinnon aineettoman omaisuuden budjetti oli 6,2 milj. euroa. Tästä toteutui 5,9 milj. euroa (toteuma 95 %). Apotti-hanke eteni aikataulussa ja budjetin puitteissa.

93 Julkinen käyttöomaisuus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	300	0	300	620	-320
Menot	-30 000	-3 280	-33 280	-35 535	2 255
Kunnallistekniset työt	-30 000	-3 060	-33 060	-35 280	2 220
Liikennealueet	-22 900	-900	-23 800	-24 865	1 065
Urheilualueet	-2 250	-200	-2 450	-2 831	381
Virkistysalueet	-350	0	-350	-308	-42
Ympäristörakentamien	-4 300	-1 960	-6 260	-7 003	743
Yhteishankkeet	-200	0	-200	-273	73
Kehärata	0	-220	-220	-255	35
Netto	-29 700	-3 280	-32 980	-34 914	1 934

Liikennealueiden, urheilualueiden, virkistysalueiden, ympäristörakentamisen ja yhteishankkeiden investointeihin oli vuoden 2017 budjetissa varattu yhteensä 30 milj. euroa. Loppuvuodesta 2017 anottiin määrärahamuutosesityksessä yhteensä 3,28 milj. euron lisämäärärahaa julkiselle käyttöomaisuudelle, jolloin talousarvio nostettiin 33,28 milj. euroon. Toteutuneita kustannuksia kertyi lopulta yhteensä noin 35,5 milj. euroa, joten ylitystä korotettuun talousarvioon nähden tuli vielä noin 2,22 milj. euroa.

Kehäradan takuutöihin ei ollut varauduttu vuoden 2017 talousarviossa. Kehäradalle anottiin määrärahamuutosta, jonka jälkeen talousarvioksi muodostui 220 000 euroa. Talousarvio ylittyi lopulta määrärahamuutoksen jälkeen noin 35 000 eurolla toteuman ollessa noin 255 000 euroa.

Liikennealueiden ja yhteishankkeiden rakentamisen määrärahoja oli alkuperäisessä talousarviossa varattu 23,1 milj. euroa. Määrärahamuutoksen jälkeen talousarvio nousi 24 milj. euroon. Toteutuneita kustannuksia kertyi yhteensä noin 25,1 milj. euroa, jolloin korotettu määräraha ylittyi noin 1,1 milj. eurolla. Syksyn säät ja vähäiset pakkaset mahdollistivat tavanomaista tehokkaamman ja pidemmän rakennuskauden, joten eräät rakennushankkeet etenivät suunniteltua nopeammin. Lisäksi esimerkiksi Keimolanmäessä päätettiin kiirehtiä infraurakkaa, jotta talonrakennusurakoitsijat pääsisivät mahdollisimman nopeasti rakentamaan taloja. Toisaalta päällysteet kuuluivat voimakkaasti edellisenä leutona talvena (2016–2017), minkä vuoksi uudelleenpäällystysohjelmaa jouduttiin kesällä 2017 täydentämään lukuisilla lisäkohteilla.

Merkittävimpiä vuoden 2017 aikana valmistuneita liikennealueiden hankkeita olivat:

- Peltolantie välillä Talvikkitie-Sinirikontie,
- Kaskelantie ja Kaskelanrinne,
- Primavera tori,
- Rasinrinteen risteysilta ja Rautkallionkadun ylikulkusilta,
- Klökarsintie,
- Nuolitie välillä Tuupakantie-Kalliosolantie, Nuolenkärjenkuja ja
- Tuupakantien vesihuolto.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle (HSY) tehtiin erilaisia laskutettavia vesihuollon investointitöitä lisäksi yhteensä noin 5,2 milj. eurolla.

Urheilu- ja virkistysalueiden rakentamiseen oli alkuperäisessä talousarviossa varattu yhteensä 2,6 milj. euroa ja määrärahamuutoksen jälkeen talousarvio nousi 2,8 milj. euroon. Toteutuneita kustannuksia kertyi noin 3,1 milj. euroa, joten korotettu määräraha ylittyi 0,3 milj. eurolla. Lisäkustannuksia (1,9 milj. euroa) on aiheutunut mm. Hiekkaharjun urheilupuiston sähköistystöistä.

Merkittävimpiä vuoden 2017 aikana valmistuneita urheilualueiden hankkeita olivat:

- Rajakylän urheilupuisto, 1. vaihe
- Lipunkantajan kenttä
- Hakunilan urheilupuiston skeittipaikka ja raitti

Ympäristörakentamiseen oli varattu talousarviossa 4,3 milj. euroa ja määrärahamuutoksen jälkeen talousarvio nousi 6,26 milj. euroon. Määrärahoja käytettiin hyväksytyjen työohjelmien mukaisesti noin 7 milj. euroa, joten korotettu määräraha ylittyi 0,74 milj. eurolla. Määrärahojen ylitys aiheutui mm. eräiden vuodelta 2016 kesken-eräisiksi jääneiden perusparannuskohteiden viimeistelytöistä, Jokuoman taiteellisen lähiliikuntapaikan rakennustöistä sekä kaupunkikuvallisesti vaativan Kirjastopuiston lisä- ja muutostöistä. Merkittävin vuoden 2017 aikana valmistunut virkistysalueen hanke oli Tikkurilan Kirjastopuisto.

Valtionapupäätöksiin perustuvia ARA-hankkeita ei laskutettu vuonna 2017. Urheilualueisiin ja ympäristörakentamiseen saatiin valtionapua yhteensä noin 0,6 milj. euroa.

94 Irtain omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	25	-25
Menot	-6 306	-700	-7 006	-5 080	-1 926
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala	-615	0	-615	-148	-467
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	-1 250	0	-1 250	-239	-1 011
Sivistystoimen toimiala	-3 129	-700	-3 829	-3 578	-251
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	-1 312	0	-1 312	-1 115	-197
Netto	-6 306	-700	-7 006	-5 056	-1 950

Konserni- ja asukaspalvelujen toimialan irtaimen omaisuuden talousarvio oli 615 000 euroa, josta toteutui 148 387 euroa.

Asukaspalveluiden irtaimen hankintoja varten oli varattu 310 000 euroa, josta toteutui 148 387 euroa. Summalla uudistettiin valmennustalojen työtiloja 61 893 eurolla, Katrinebergin tiloja 43 114 eurolla, Koivukylän palvelutoria 20 733 ja eri asukastiloja 6 269 eurolla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan irtaimen omaisuuden investointimenot olivat 0,2 milj. euroa, joka muodostui pääosin terveydenhuollon laitteista. Käyttö alitti määrärahan 1,0 milj. eurolla johtuen pääosin rakennushankkeiden valmistumisen siirtymisistä seuraavalle vuodelle.

Irtaimen omaisuuden määrärahaa käytettiin investointiohjelman mukaisesti uudisrakennushankkeiden käyttöomaisuushankintoihin, toimitilojen kalustamiseen uudisrakentamisen, perusparannuksen tai uuden toiminnan aloittamisen yhteydessä sekä terveydenhuollon välttämättömien kojeiden ja laitteiden hankintaan.

Sivistystoimen toimialan irtaimen omaisuuden korotetusta määrärahasta 3,8 milj. euroa toteutui 93 prosenttia eli 3,6 milj. euroa.

Irtaimen omaisuuden määrärahaa käytettiin perusopetuksessa Metropolian väistötilojen ja Jokirannan paviljongin kalustamiseen sekä Hämeenkylä/Sanomalan koulutilojen kalustamiseen, johon saatiin 0,7 milj. euron määrärahan korotus. Varhaiskasvatuksessa irtaimen omaisuuden määräraha käytettiin Vaaralanpuiston ja Talvikkitien päiväkotien uudisrakennusten kalustamiseen ja 13 peruskorjatun päiväkodin kalustamiseen.

Muilla tulosalueilla irtaimen omaisuuden määräraha käytettiin Länsimäen peruskorjatun kirjaston ja nuorisotilan, Tikkurilan nuorisotilan kalustamiseen sekä ammatillisen koulutuksen, liikuntapalveluiden, kulttuuripalveluiden ja nuorisopalveluiden muiden tilojen kaluste- ja laitehankintoihin.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan irtaimen omaisuuden osalta määräraha alitettiin 0,2 milj. euroa. Määrärahalla hankittiin pääosin ajoneuvokalustoa varikolle. Lisäksi hankittiin irtainta katutekniikkaan, geotekniikkaan sekä kaupunkimittaukseen.

95 Kiinteä omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 500	0	3 500	7 894	-4 394
Menot	-10 000	-20 300	-30 300	-24 154	-6 146
Kiinteän omaisuuden osto	-7 200	-20 300	-27 500	-22 981	-4 519
Maa-alueiden kunnostus	-2 800	0	-2 800	-1 172	-1 628
Myytävän ja vuokr. tonttimaan kunnostus	-2 100	0	-2 100	-731	-1 369
Kaupungin pysyvään om. jäävien maa-aluei- den kunnostus	-700	0	-700	-442	-258
Netto	-6 500	-20 300	-26 800	-16 259	-10 541

Kiinteän omaisuuden osto

Maapoliittiset linjaukset on hyväksytty valtuustossa 17.12.2012, ja niihin liittyvät täytäntöönpano-ohjeet tontinluovutuksiin ja maanhankintaan hallituksessa 17.6.2013.

Kiinteän omaisuuden ostoon oli budjetoitu 7,2 milj. euroa, mutta määrärahaa korotettiin 27,5 milj. euroon. Korotustarve muodostui pääasiassa 2017 voimaan tulleisiin laajoihin asemakaavoihin liittyvien maankäyttöso-
pimusten toteutumiseen tarvittavista ostomäärärahoista. Korotus tuli vastaavasti tuloina kuntatekniikan kes-
kukselle.

Maa-alueiden kunnostus

Maankäytön toimialan investointiosan lukuun 95 2, maa-alueiden kunnostus oli vuoden 2017 budjetissa varattu yhteensä 2,8 milj. euroa. Maa-alueiden toteutuneet kunnostus- ja esirakentamismenot olivat vuonna 2017 yh-
teensä noin 1,2 milj. euroa, jolloin investointimäärärahan alitusta muodostui yhteensä noin 1,6 milj. euroa. Alitus johtuu pääosin siitä, ettei Tuupakan esirakentamista aloitettu vuoden 2017 aikana. Myöskään Vehkalan
länsiosassa ei aloitettu uusia esirakentamiskohteita.

Myytävän ja vuokrattavan tonttimaan kunnostuskulut olivat 0,73 milj. euroa ja kaupungin pysyvään omistuk-
seen jäävien maa-alueiden kunnostuksen toteutuneet kulut olivat 0,44 milj. euroa.

97 Osakkeet ja osuudet

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0		0	1	-1
Menot	-1 020	-350	-1 370	2 078	-3 448
Osakkeet	-1 020	-350	-1 370	2 078	-3 448
Kaupunginhallitus / osakkeiden osto	-500	-350	-850	2 602	-3 452
Apotti Oy	-520	0	-520	-515	-5
Ruukkukujan autopai- kat	0	0	0	-9	9
Netto	-1 020	-350	-1 370	2 079	-3 449

Osakkeiden ostoihin varattua määrärahaa oli 1,3 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin KOY Vantaan kauppalan talon osakkeiden, Ruukkukujan autopaiikkaosakkeiden ja VR-Yhtymä Oy Pk-seudun Junakalusto Oy osakkeiden ostoon yhteensä 0,8 milj. euroa. Lisäksi määrärahaa on sopimuksen mukaan sijoitettu 515 194 euroa Apotti Oy:n sijoitetun vapaan pääoman osuuteen.

Kiinteistö Oy Pakkalan Kartanonkoski 10 palautti vapaan oman pääoman rahastosta 3,5 milj. euroa.

2.2.4 Rahoitusosan toteutuminen (ilman liikelaitoksia)

Kaupunki ja rahastot

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys / alitus
Toiminnan rahavirta	23 845	-12 224	11 621	120 199	-108 578
Vuosikate	56 836	-13 164	43 672	160 737	-117 065
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-32 991	-940	-32 051	-40 538	8 487
Investointien rahavirta	-81 060	-25 570	-106 630	-58 622	-48 008
Investointimenot	-117 851	-24 630	-142 481	-109 706	-32 775
Rahoitusosuudet investointimenoihin	300	0	300	620	-320
Käyttöomaisuuden myyntitulot	36 491	-940	35 551	50 463	-14 912
Toiminnan ja investointien rahavirta	-57 215	-37 794	-95 009	61 577	-156 586
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	-3 371	0	-3 371	4 529	-7 900
Antolainasaamisten lisäykset	-8 000	0	-8 000	-45	-7 955
Antolainasaamisten vähennykset	4 629	0	4 629	4 573	56
Lainakannan muutokset	33 900	0	33 900	-90 089	123 989
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	94 000	0	94 000	90 000	4 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-60 100	0	-60 100	-190 977	130 877
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	10 888	-10 888
Oman pääoman muutokset	0	0	0	1 725	-1 725
Oman pääoman muutos	0	0	0	1 063	-1 063
Rahastojen muutos (tuloksesta)	0	0	0	662	-662
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	20 000	0	20 000	42 264	-22 264
Rahoituksen rahavirta	50 529	0	50 529	-41 572	92 101
Rahavarojen muutos	-6 686	-37 794	-44 480	20 005	-64 485
Nettolainanotto	33 900	0	33 900	-90 089	123 989

2.2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sitovuus	Talousarvio	Toteutuma	Yitys/Alitus (yitys on -merkkinen)	Talousarvio muutokset lisäys + vähennys -	Yitys/Alitus muutosten jälkeen	Talousarvio	Toteutuma	Yitys/Alitus (yitys on -merkkinen)	Talousarvio muutokset lisäys + vähennys -	Yitys/Alitus muutosten jälkeen
KÄYTTÖTALOUSOSA											
10 Yleishallinto	B	28,4	26,1	2,2	-0,9	1,3	1,9	1,9	0,0	0,0	0,0
11 Kaupunginjohtajan toimiala	B	20,2	17,5	2,7	0,0	2,7	2,5	2,3	0,3	0,0	0,3
17 Konserni- ja asukaspalv. toimiala	B	45,6	45,7	0,0	3,0	3,0	5,1	4,5	0,6	0,0	0,6
17 10 Työllisyyspalvelut	N	35,8	35,8	0,0	0,0	0,0	4,6	4,9	-0,3	0,0	-0,3
12 Sosiaali- ja terveydenh. toimiala	B	401,4	371,3	30,1	0,2	30,4	47,6	40,5	7,1	0,0	7,1
12 20 Erikoissairaanhoido	B	226,3	227,0	-0,7	0,0	-0,7	0,6	1,6	-1,0	0,0	-1,0
13 Sivistystoimen toimiala	B	396,2	396,1	0,1	3,3	3,5	32,0	33,7	-1,7	0,1	-1,6
13 70 Ammatillinen koulutus	N	32,5	32,0	0,5	0,3	0,9	2,2	2,5	-0,3	-0,1	-0,4
13 80 Aikuisopisto	N	4,4	4,3	0,2	-0,1	0,1	1,6	1,6	0,0	0,0	0,0
13 85 Musiikkiopisto	N	3,9	4,0	-0,1	0,0	-0,1	1,0	1,0	-0,1	0,0	-0,1
13 86 Kuvataidekoulu	N	0,9	0,9	-0,1	0,0	-0,1	0,3	0,4	-0,1	0,0	-0,1
14 0 Kaupunkisuunnittelulautakunta	B	13,2	13,0	0,2	1,0	1,2	40,8	54,2	-13,4	0,0	-13,4
14 75 Rakennusvalvonta	N	3,1	3,4	-0,3	0,0	-0,3	4,0	5,7	-1,7	0,0	-1,7
14 5 Tekninen lautakunta	B	84,5	88,7	-4,2	6,0	1,8	131,4	132,6	-1,2	0,0	-1,2
14 51 Joukkoliikenne	B	52,7	38,9	13,8	0,0	13,8	10,9	10,9	0,0	0,0	0,0
14 50 Kuntatekniikan keskus	N	40,3	37,9	2,4	0,2	2,6	27,0	35,4	-8,4	0,0	-8,4
14 52 Varikko	N	4,8	5,2	-0,4	0,0	-0,4	5,8	6,4	-0,7	0,0	-0,7
14 7 Ympäristölautakunta	B	3,7	3,5	0,2	0,0	0,2	0,5	0,7	-0,2	0,0	-0,2
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						941,2	977,0	-35,8	0,0	-35,8
Valtionosuudet	B						169,4	168,9	0,5	0,0	0,5
Korkotuotot liikelaitokselta	B						0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Korkotulot	B						14,7	12,6	2,1	0,0	2,1
Muut rahoitustulot	B						16,0	15,2	0,8	0,0	0,8
Liikelaitoksen peruspääoman tuotto	B						0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Korkomenot	B	6,1	2,5	3,6	0,0	3,6					
Muut rahoitusmenot	B	0,6	0,2	0,4	0,0	0,4					
Satunnaiset tulot	B						0,0	3,5	-3,5	0,0	-3,5
Satunnaiset menot	B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0					
INVESTOINTIOSA											
91 1 Uudisrakentaminen	B	25,3	11,4	13,9	0,0	13,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
91 2 Korjausrakentaminen	B	28,0	25,0	3,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
91 3 Vuokra- ja os.tilojen muutostyöt	B	2,6	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
92 Aineeton omaisuus	B	9,7	6,0	3,7	0,0	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
93 Julkinen käyttöomaisuus	B	30,0	35,3	-5,3	3,1	-2,2	0,3	0,6	-0,3	0,0	-0,3
93 7 Kehärata	B	0,0	0,3	-0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
94 Irtain omaisuus	B	6,3	5,1	1,2	0,7	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
95 Kiinteä omaisuus	B	10,0	24,2	-14,2	20,3	6,1	3,5	7,9	-4,4	0,0	-4,4
97 Osakkeet ja osuudet	B	1,0	-2,1	3,1	0,4	3,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RAHOITUSOSA											
Nettolainanotto	N	-33,9	90,1	-124,0	0,0	-124,0					
LIKELAITOKSET											
Vantaan Työterveys liikelaitos	N	6,4	6,7	-0,3	0,0	-0,3	6,9	7,3	-0,4	0,0	-0,4
Keski-Uudenmaan pelastust. liikelaitos	N	35,5	34,7	0,8	0,0	0,8	37,0	37,2	-0,2	0,0	-0,2
Suun terveydenhuollon liikelaitos	N	21,9	22,9	-1,0	0,0	-1,0	22,7	23,3	-0,6	0,0	-0,6

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Vantaan kaupungin tuloslaskelma

	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toimintatuotot		
Myyntituotot	72 953 082,68	71 608 916,42
Maksutuotot	90 979 607,33	110 858 447,98
Tuet ja avustukset	16 286 897,66	42 298 144,23
Muut toimintatuotot	71 761 638,92	73 961 955,76
	<u>251 981 226,59</u>	<u>298 727 464,39</u>
Valmistus omaan käyttöön	78 277 974,85	80 559 296,70
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 377 704 956,80	- 377 065 340,25
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 86 682 096,77	- 92 341 211,18
Muut henkilösivukulut	- 17 190 096,26	- 21 817 373,05
	<u>- 481 577 149,83</u>	<u>- 491 223 924,48</u>
Palvelujen ostot	- 667 413 339,49	- 655 115 545,17
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 56 510 956,56	- 49 274 885,86
Avustukset	- 77 731 944,18	- 124 850 193,20
Muut toimintakulut	- 55 739 258,33	- 48 857 258,89
	<u>- 1 338 972 648,39</u>	<u>- 1 369 321 807,60</u>
Toimintakate	<u>- 1 008 713 446,95</u>	<u>- 990 035 046,51</u>
Verot ja valtionosuudet		
Verotulot	977 010 570,84	953 810 090,17
Valtionosuudet	168 933 796,00	189 353 352,00
	<u>1 145 944 366,84</u>	<u>1 143 163 442,17</u>
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	14 187 872,82	14 256 707,62
Muut rahoitustuotot	15 337 145,22	15 461 534,12
Korkokulut	- 2 521 354,51	- 3 881 573,35
Muut rahoituskulut	- 229 309,29	- 122 420,94
	<u>26 774 354,24</u>	<u>25 714 247,45</u>
Vuosikate	<u>164 005 274,13</u>	<u>178 842 643,11</u>
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 109 518 110,08	- 107 015 595,02
Arvonalentumiset	- 14 055 400,87	- 9 121 567,25
	<u>- 123 573 510,95</u>	<u>- 116 137 162,27</u>
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	1 800 000,00
Tilikauden tulos	<u>40 431 763,18</u>	<u>64 505 480,84</u>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	401 619,69	- 1 833 541,77
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	155 651,80	2 086 182,96
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	661 766,45	64 523,90
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	<u>41 650 801,12</u>	<u>64 822 645,93</u>

3.2 Vantaan kaupungin rahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	164 005 274,13	178 842 643,11
Satunnaiset erät	0,00	1 800 000,00
Tulorahoituksen korjauserät	- 40 528 351,28	- 48 885 637,51
	<u>123 476 922,85</u>	<u>131 757 005,60</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 111 287 308,89	- 146 692 353,55
Rahoitusosuudet investointeihin	652 306,68	1 306 047,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>50 572 961,58</u>	<u>68 798 637,66</u>
	- 60 062 040,63	- 76 587 668,89
Toiminnan ja investointien rahavirta	63 414 882,22	55 169 336,71
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	- 44 625,00	- 132 425,38
Antolainasaamisten vähennykset	4 573 239,94	1 282 614,06
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	90 000 000,00	80 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 190 977 261,79	- 97 822 656,61
Lyhytaikaisten lainojen muutos	10 888 075,00	- 24 739 493,32
Oman pääoman muutokset	1 725 000,00	372 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	202 513,18	85 959,16
Vaihto-omaisuuden muutos	19 106 051,46	19 432 337,64
Saamisten muutos	26 503 370,74	2 339 847,88
Korottomien velkojen muutos	- 5 307 604,02	- 8 737 029,08
Rahoituksen rahavirta	- 43 331 240,49	- 27 918 845,65
Rahavarojen muutos	20 083 641,73	27 250 491,06
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	213 493 126,11	193 409 484,38
Rahavarat 1.1.	<u>193 409 484,38</u>	<u>166 158 993,32</u>
	<u>20 083 641,73</u>	<u>27 250 491,06</u>

3.3 Vantaan kaupungin tase

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016
Pysyvät vastaavat	1 838 952 860,93	1 865 820 588,19
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	38 989,67	875 090,06
Muut pitkävaikutteiset menot	55 531 741,46	74 299 292,62
	55 570 731,13	75 174 382,68
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	292 760 066,29	277 760 121,36
Rakennukset	552 941 686,06	558 621 196,26
Kiinteät rakenteet ja laitteet	304 580 001,08	305 923 459,32
Koneet ja kalusto	16 603 289,39	18 290 407,68
Muut aineelliset hyödykkeet	316 783,31	316 783,31
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	34 384 538,07	36 584 057,05
	1 201 586 364,20	1 197 496 024,98
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	293 327 990,37	300 153 790,36
Muut lainasaamiset	287 903 748,95	292 476 988,89
Muut saamiset	564 026,28	519 401,28
	581 795 765,60	593 150 180,53
Toimeksiantojen varat	1 459 342,58	1 524 933,16
Valtion toimeksiannot	1 456 352,55	1 519 963,98
Lahjoitusrahastojen varat	2 990,03	4 969,18
Vaihtuvat vastaavat	281 069 293,58	306 595 074,05
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	607 156,85	542 390,66
Muu vaihto-omaisuus	0,00	19 170 817,65
	607 156,85	19 713 208,31
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	294 821,80	346 664,65
Muut saamiset	13 378 496,00	16 377 000,00
	13 673 317,80	16 723 664,65
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	21 651 295,96	28 735 708,78
Lainasaamiset	620 397,85	7 891 268,46
Muut saamiset	13 985 745,22	13 157 612,80
Siirtosaamiset	17 038 253,79	26 964 126,67
	53 295 692,82	76 748 716,71
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	1 085 745,27	1 085 745,27
Rahat ja pankkisaamiset	212 407 380,84	192 323 739,11
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 121 481 497,09	2 173 940 595,40

VASTATTAVAA	31.12.2017	31.12.2016
Oma pääoma	938 475 274,65	897 089 874,43
Peruspääoma	349 118 131,18	349 118 131,18
Muut omat rahastot	122 248 679,84	122 910 446,29
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	425 457 662,51	360 238 651,03
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	41 650 801,12	64 822 645,93
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	2 737 538,16	3 294 809,65
Poistoero	2 642 220,23	3 043 839,92
Vapaaehtoiset varaukset	95 317,93	250 969,73
Pakolliset varaukset	11 631 969,12	9 659 327,95
Eläkevaraukset	218 000,00	233 800,00
Muut pakolliset varaukset	11 413 969,12	9 425 527,95
Toimeksiantojen pääomat	2 296 999,19	2 160 076,59
Valtion toimeksiannot	1 457 892,55	1 627 077,22
Lahjoitusrahastojen pääomat	839 106,64	532 999,37
Vieras pääoma	1 166 339 715,97	1 261 736 506,78
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	175 099 999,96	245 833 333,28
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	684 596 082,54	748 392 473,89
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	5 756 802,88
	859 696 082,50	999 982 610,05
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	70 733 333,32	5 733 333,32
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	28 796 391,43	54 025 912,10
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	461 213,57
Lainat muilta luotonantajilta	48 187 729,65	37 299 654,65
Saadut ennakot	32 513 872,79	32 723 174,57
Ostovelat	49 508 525,62	51 979 788,86
Muut velat	20 420 011,01	20 979 191,30
Siirtovelat	56 483 769,65	58 551 628,36
	306 643 633,47	261 753 896,73
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 121 481 497,09	2 173 940 595,40

3.4 Vantaan kaupungin konsernituloslaskelma

	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toimintatuotot	1 017 386 583,78	1 049 757 939,36
Toimintakulut	- 1 838 579 867,49	- 1 877 104 218,12
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	5 718 339,23	1 112 938,30
Toimintakate	- 815 474 944,48	- 826 233 340,47
Verotulot	977 010 570,84	953 800 858,50
Valtionosuudet	174 271 003,00	195 659 141,00
	1 151 281 573,84	1 149 459 999,50
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	10 807 547,14	10 712 679,14
Muut rahoitustuotot	2 321 101,68	4 183 831,03
Korkokulut	- 19 562 519,16	- 21 856 038,67
Muut rahoituskulut	- 1 611 665,82	- 2 987 007,39
	- 8 045 536,16	- 9 946 535,89
Vuosikate	327 761 093,20	313 280 123,14
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 214 622 545,97	- 194 209 252,26
Omistuksen eliminointierot	- 121 237,67	123 886,40
Arvonalentumiset	- 1 328 634,45	- 784 051,67
	- 216 072 418,09	- 194 869 417,53
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	815 821,41	13 526 399,69
	815 821,41	13 526 399,69
Tilikauden tulos	112 504 496,52	131 937 105,30
Tilinpäätössiirrot	712 579,26	56 262,54
Tilikauden verot	- 7 745 488,75	- 7 035 758,25
Laskennalliset verot	- 5 792 288,17	- 5 719 462,87
Vähemmistöosuudet	- 18 439 394,55	- 15 376 985,52
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	81 239 904,31	103 861 161,21

3.5 Vantaan kaupungin konsernirahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	327 761 093,21	313 280 123,14
Satunnaiset erät	815 821,41	13 526 399,69
Tilikauden verot	- 7 745 488,75	- 7 035 758,25
Tulorahoituksen korjauserät	- 42 094 246,50	- 45 205 577,66
	<u>278 737 179,37</u>	<u>274 565 186,92</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 304 270 454,10	- 321 693 199,51
Rahoitusosuudet investointeihin	953 435,86	1 797 714,36
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>100 035 929,41</u>	<u>111 684 326,01</u>
	- 203 281 088,83	- 208 211 159,14
Toiminnan ja investointien rahavirta	75 456 090,54	66 354 027,78
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0,00	- 5 385 214,50
Antolainasaamisten vähennys	407 830,78	2 743 138,13
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	82 908 210,46	114 466 561,51
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 110 505 749,72	- 155 151 832,16
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 40 875 714,47	- 9 968 387,47
Oman pääoman muutokset	- 4 040 583,11	- 17 314 726,20
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	205 947,42	85 886,70
Vaihto-omaisuuden muutos	15 787 919,66	25 589 240,60
Saamisten muutos	11 973 012,76	69 454 698,21
Korottomien velkojen muutos	1 266 982,00	- 27 874 514,42
Rahoituksen rahavirta	- 42 872 144,22	- 3 355 149,60
Rahavarojen muutos	32 583 946,32	62 998 878,18
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	284 188 205,55	251 604 259,23
Rahavarat 1.1.	<u>251 604 259,23</u>	<u>188 605 381,05</u>
	32 583 946,32	62 998 878,18

3.6 Vantaan kaupungin konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016
Pysyvät vastaavat	3 277 170 341,21	3 241 586 436,25
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	9 976 281,48	7 603 769,31
Muut pitkävaikutteiset menot	62 510 790,51	85 668 318,62
Ennakkomaksut	3 176 142,19	4 664 784,31
	75 663 214,18	97 936 872,24
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	385 977 406,16	379 017 786,66
Rakennukset	1 401 316 138,58	1 397 591 494,54
Kiinteät rakenteet ja laitteet	808 374 680,29	807 525 084,88
Koneet ja kalusto	78 744 768,05	75 091 906,91
Muut aineelliset hyödykkeet	8 074 675,11	8 844 205,16
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	158 893 271,29	126 401 654,71
	2 841 380 939,48	2 794 472 132,86
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	65 329 601,24	60 843 131,55
Muut osakkeet ja osuudet	95 489 396,70	87 373 487,74
Muut lainasaamiset	194 395 361,46	195 447 555,28
Muut saamiset	4 911 828,15	5 513 256,58
	360 126 187,55	349 177 431,15
Toimeksiantojen varat	3 322 594,49	3 642 681,54
Valtion toimeksiannot	2 086 483,73	1 938 930,36
Lahjoitusrahastojen varat	670 595,87	679 984,88
Muut toimeksiantojen varat	565 514,89	1 023 766,31
Vaihtuvat vastaavat	466 032 345,86	460 695 403,74
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	20 717 985,43	17 489 756,97
Muu vaihto-omaisuus	135 242,92	19 151 391,04
Ennakkomaksut	0,00	0,00
	20 853 228,35	36 641 148,00
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	12 282 073,26	14 202 713,99
Laskennalliset verosaamiset	1 842 603,83	1 328 944,88
Muut saamiset	0,00	2 638 547,00
Siirtosaamiset	1 948 565,12	1 950 290,30
	16 073 242,21	20 120 496,17
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	83 971 224,09	94 235 865,43
Lainasaamiset	952 534,84	2 184 912,43
Muut saamiset	27 001 617,23	25 441 181,89
Siirtosaamiset	32 992 293,59	30 467 540,58
	144 917 669,75	152 329 500,34
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	1 117 527,30	1 111 277,30
Sijoitukset rahanarvoisinstrumentteihin	43 788,83	1 511 313,16
Muut arvopaperit	20 402 615,52	8 070 356,13
	21 563 931,65	10 692 946,58
Rahat ja pankkisaamiset	262 624 273,90	240 911 312,65
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 746 525 281,56	3 705 924 521,54

VASTATTAVAA	31.12.2017	31.12.2016
Oma pääoma	1 170 127 623,42	1 080 248 778,61
Peruspääoma	349 118 131,18	349 118 131,18
Arvonkorotusrahasto	5 465 478,00	0,00
Muut omat rahastot	183 255 697,29	182 316 255,47
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	551 048 412,63	444 953 230,76
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	81 239 904,32	103 861 161,21
Vähemmistöosuudet	103 658 693,62	93 116 742,71
Pakolliset varaukset	24 826 329,44	22 476 243,76
Eläkevaraukset	337 801,06	368 895,32
Muut pakolliset varaukset	24 488 528,38	22 107 348,44
Toimeksiantojen pääomat	4 164 411,46	4 278 551,10
Valtion toimeksiannot	2 089 606,88	2 046 043,60
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 507 488,36	1 208 744,31
Muut toimeksiantojen pääomat	567 316,22	1 023 763,19
Vieras pääoma	2 443 748 223,63	2 505 804 205,35
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	175 099 999,96	245 833 333,28
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 447 707 155,69	1 489 979 350,67
Lainat julkisyhteisöiltä	186 098 855,78	191 825 133,66
Lainat muilta luotonantajilta	14 617,25	14 718,80
Saadut ennakot	165,23	165,23
Liittymismaksut ja muut velat	135 420 238,14	131 634 685,45
Siirtovelat	106 057,00	1 232 000,00
Laskennalliset verovelat	40 812 821,40	35 833 755,23
	1 985 259 910,45	2 096 353 142,32
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	70 733 333,32	10 027 733,32
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	82 746 915,74	101 125 463,35
Lainat julkisyhteisöiltä	7 326,00	461 213,57
Lainat muilta luotonantajilta	8 457 034,41	71 545,23
Saadut ennakot	41 463 416,19	40 075 249,61
Ostovelat	91 879 506,04	92 895 436,54
Muut velat	52 258 401,84	53 108 101,32
Siirtovelat	106 816 041,16	108 886 862,57
Laskennalliset verovelat	4 126 338,48	2 799 457,52
	458 488 313,18	409 451 063,02
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 746 525 281,57	3 705 924 521,54

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Hankintamenoperiaatetta ei ole noudatettu kuitenkaan Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle luovutettujen pysyvien vastaavien osalta, sillä jäsenkunnat luovuttivat sen nolla-arvolla perustettavan liikelaitoksen käyttöön. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 4.2 suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu vuosikuluiksi.

Poistojen alkamisperusteet

Irtaimen omaisuuden poistot aloitetaan hankintakuukautta seuraavan kuukauden alusta. Ensikertaisen kalustamisen suunnitelman mukainen poistolaskenta alkaa, kun koko kalustaminen on valmis. Rakennusten poistot alkavat valmistuspäivästä seuraavan kuukauden alusta. Kaupunkirakentamisen kiinteästä omaisuudesta kirjataan puolen vuoden suunnitelman mukainen poisto, joka lasketaan koko kuluneen tilikauden kustannuksista.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet ja osuudet on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Varikon varaosavarasto on arvostettu keskihintaperiaatteen mukaisesti ja hoitotarvikevarasto on merkitty taseeseen FIFO -periaatteen mukaisesti.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Vaihtuvien vastaavien saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon ja rahoitusomaisuusarvopaperit hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Vantaan kaupungin lainat otetaan pääsääntöisesti vaihtuvakorkoisina. Kaupunki on suojannut osan lainasalkutaan korkojohdannaisilla. Kaupungin käyttämät korkojohdannaiset ovat koronvaihtosopimuksia, korko-optioita tai näiden yhdistelmiä. Kaupungin korkoriskipolitiikan mukaisesti kaupunki käyttää korkojohdannaisia ainoastaan taseessa olevien rahoitusriskien alentamiseen tai poistamiseen. Kaupungin kaikki johdannaissopimukset on tehty joko suojaamistarkoituksessa tai rahoituskulujen alentamiseksi siten, ettei korkoriskiä kuitenkaan lisätä. Vantaa kaupungin lainasalkkuun ei sisälly valuuttakurssiriskiä.

Johdannaissopimukset, ks. tarkemmin kappale 4.4. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot/ Johdannaiset.

Tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen esittämistapa

Vantaan kaupungin, liikelaitoksien ja rahastojen tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen esittämistapa on kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden mukainen.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Edellisten tilikausien ylijäämään ovat kohdistuneet seuraavat oikaisut: Vantaan osuus HSL:n kumulatiivisesta ylijäämästä + 1 725 000,00 euroa ja maa-alueiden arvon oikaisu -1 328 634,45 euroa.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt, lukuun ottamatta VAV Asunnot Oy:n tytäryhtiötä Kivikirveenkujan Autopaikat Oy, jota VAV Asunnot Oy –alakonserni ei ole tilinpäätökseensä sisällyttänyt. VTK Kiinteistöt Oy -alakonserni on yhdistelty osakkuusyhteisönään Kiinteistö Oy Vantaan Rubiiniparkin 38,3 %:n omistussuudella, mutta VAV Asunnot Oy:n osuus 17,7 %:a on yhdistelemättä. Näiden yhdistelemättä jättämisellä on vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kahdeksan kuntayhtymää, joissa Vantaan kaupunki on jäsenenä. Lisäksi osakkuusyhteisöt on yhdistelty tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä, lukuun ottamatta Yrityspuiston Autopaikat Oy:tä, josta ei ollut tietoja saatavilla, sekä VAV Asunnot Oy –alakonsernin osakkuusyhteisöjä Asunto Oy Viljapelto, Kiinteistö Oy Myyrinsärki ja Metsolan Pysäköinti Oy. Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy:stä konsernitilinpäätökseen on yhdistelty vuoden 2016 osuus omasta pääomasta, koska vuoden 2017 tilinpäätöstietoja ei ollut saatavilla. VTK Kiinteistöt Oy -alakonserni on yhdistelty osakkuusyhteisönään Kiinteistö Oy Ruusuparkin 26,6 %:n omistussuudella, mutta VAV Asunnot Oy:n osuus 8,2 %:a on yhdistelemättä. Yhdistelemättä jätettyjen osakkuusyhtiöiden vaikutus konsernin lukuihin on vähäinen.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Konserniyhteisöjen maksamat kiinteistöverot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä sisäisinä erinä. Konsernin keskinäisiä liittymismaksuja ei ole pystytty kaikilta osin selvittämään ja eliminoimaan.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistö-osuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle. Tytäryhtiöiden muodostamissa alakonserneissa omistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernituloslaskelmassa konsernin yli- ja alijäämästä sekä konsernitaseessa konsernin omasta pääomasta.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhtiöiden olennaiset aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhtiöiden poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi. Osakkuusyhtiöiden osalta poistot on oikaistu niiden yhtiöiden osalta, joista tarvittavat tiedot ovat olleet saatavilla ja oikaisu on ollut konsernin kannalta olennainen.

Johdannaissopimusten käsittely

Konsernin liitetietoon on Vantaan kaupungin johdannaisten lisäksi yhdistelty Vantaan Energia Oy -alakonsernin, VTK Kiinteistöt Oy -alakonsernin, VAV Asunnot Oy –alakonsernin, Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY), Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS) sekä ETEVA –kuntayhtymän tilinpäätöksissään ilmoittamat johdannaiset.

Vantaan Energian on tilinpäätöksessään kirjannut kuluksi johdannaissopimuksen tekohetken ja tilinpäätöspäivän arvon välisen negatiivisen erotuksen. Nämä kirjaukset on konsernissa peruutettu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 115/24.1.2017 mukaisesti, jossa todetaan, että kirjanpitolautakunnan 1963/2016 lausuntoa johdannaisten käsittelystä ei sovelleta kuntien vuoden 2016 tilinpäätöksessä.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Konsernitilinpäätöksessä edellisten tilikausien ylijäämään kohdistuvina merkittävinä oikaisuina näkyvät seuraavat erät: Laurea Ammattikorkeakoulu Oy :n vuoden 2016 tilikauden pääomaosuusmenetelmällä kirjatus tuloksen oikaisu konsernissa 1 827 180,00 euroa. HSL palautti vuonna 2017 Vantaalle aikaisempina vuosina kertynyttä ylijäämää. 10 000 000,00 euroa ja käsitteli palautuksen myyntiään vähentävänä sisäisenä eränä. Sisäisen kaupankäynnin eliminointien jälkeen kyseisestä palautuksesta aiheutui 3 429 402,19 edellisten tilikausien ylijäämän lisäys Vantaan konsernissa. Koska HSL käsitteli kyseisen erän myyntinsä vähennyksenä, niin palautuksen seurauksena Vantaan konsernitilinpäätökseen yhdisteltävä osuus tilikauden 2017 HSL:n tuloksesta väheni 1 857 394,71 euroa.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Yleishallinto	363 772	374 300	4	140
Kaupunginjohtajan toimiala	2 227	2 190	2 257	2 250
Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala	10 908	10 493	8 751	8 822
Sosiaali- ja terveystoimi	278 955	290 619	42 046	71 450
Sivistystoimi	36 861	40 461	37 087	40 560
Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö	288 075	294 685	122 920	137 220
Liikelaitokset ja rahastot				
Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos	25 426	26 554	27 207	27 352
Vantaan Työterveys	4 227	4 036	4 773	4 504
Suun Terveystoimi	6 331	6 263	6 331	6 263
Marja-Vantaa	603	155	603	165
Sosiaalinen luototus	1	0	1	0
Asuntolainarahasto	1	1	1	1
Vahinkorahasto	0	0	0	0
Toimintatuotot yhteensä	1 017 387	1 049 758	251 981	298 727

Verotulot

Verotulojen erittely		
1 000 €	2017	2016
Kunnan tulovero	818 980	813 747
Osuus yhteisöveron tuotosta	80 699	66 169
Kiinteistövero	77 331	73 894
Verotulot yhteensä	977 011	953 810

Valtionosuudet

Valtionosuuksien erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Laskennalliset valtionosuudet				
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	197 718	125 953	197 718	220 693
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	-45 527	47 370	-45 527	-47 370
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	22 080	22 337	16 743	16 031
Valtionosuudet yhteensä	174 271	195 660	168 934	189 353

Palvelujen ostot

Palvelujen ostojen erittely		
1 000 €	2017	2016
Asiakaspalvelujen ostot	379 701	374 282
Muiden palvelujen ostot	287 713	280 833
Kaupungin palvelujen ostot yhteensä	667 413	655 115

Valtuustoryhmille annetut tuet

Valtuustoryhmille annetut tuet		
1 000 €	2017	2016
Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä	4	2
Keskustan valtuustoryhmä	7	6
Vihreä valtuustoryhmä	21	14
Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä	36	27
Vasemmistoliiton valtuustoryhmä	7	6
Kokoomuksen valtuustoryhmä	26	27
Perussuomalaisten valtuustoryhmä	8	15
RKP:n valtuustoryhmä	3	3
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	112	100

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Seudullisten yhteishankkeiden käyttöoikeudet			
Liikenneväylät	Tasapoisto	15 vuotta	5 vuotta
Raideliikenne	Tasapoisto	15 vuotta	5 vuotta
Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot			
ATK-ohjelmistot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Kehittämismenot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Vuokra- ja osaktilojen muutostyöt	Tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa		
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta	20 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	50 vuotta	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Ulkovalaistuslaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Vesi-, yms. laitosten laituskoneet ja laitteet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkonet	Tasapoisto	8 vuotta	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta	4 vuotta
Muut liikkuvat työkonet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut raskaat koneet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto-, yms. laitteet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto		
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	-	-
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	-	-
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	-	-

Tuottoihin ja kuluihin sisältyvien pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Eläkevastuu 1.1.	369	630	234	438
Vähennykset	-31	-261	-16	-205
Eläkevastuu 31.12.	338	369	218	234
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 1.1.	15 533	14 451	9 426	8 452
Lisäykset	2 228	1 334	2 000	1 000
Vähennykset	-353	-252	-12	-27
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 31.12.	17 408	15 533	11 414	9 426
Muut pakolliset varaukset 1.1.	6 575	6 459	0	0
Lisäykset	1 140	222	0	0
Vähennykset	-634	-107	0	0
Muut pakolliset varaukset 31.12.	7 081	6 575	0	0

Olennaiset myyntivoitot ja tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	39 696	43 771	42 971	48 777
Osakkeiden luovutusvoitot	0	971	0	871
Irtaimen omaisuuden luovutusvoitot	497	304	497	304
Muut luovutusvoitot	0	165	0	0
Luovutusvoitot yhteensä	40 193	45 211	43 468	49 952
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	957	12	957	0
Osakkeiden luovutustappiot	0	0	0	297
Muut luovutustappiot	10	173	0	0
Luovutustappiot yhteensä	967	185	957	297

Osinkotuotot ja peruspääoman korot

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
1 000 €	2017	2016
Osinkotuotot muista yhteisöistä	12 530	12 561
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	1 400	1 400
Yhteensä	13 930	13 961

Poistoeron muutokset

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	-402	1 834
Poistoeron muutokset yhteensä	-402	1 834

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Satunnaiset tuotot				
HUS-kuntayhtymä potilasvakuutuksen palautus ja jälkiseuranta-ajan pidentäminen	816	0	0	0
KOy Vantaan Helikopteritukikohta, lahjoitus	0	1 800	0	0
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän myyntivoitto HSY Ekokem Oyj:n osakkeiden myynnistä	0	11 726	0	0
Satunnaiset tuototyhteensä	816	13 526	0	0

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

Pysyvät vastaavat							
Aineettomat hyödykkeet							
1 000 €					Aineettomat oikeudet	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.					875	74 299	75 174
Lisäykset tilikauden aikana					22	5 216	5 238
Siirrot erien välillä					0	2 516	2 516
Tilikauden poisto					-858	-26 499	-27 357
Poistamaton hankintameno 31.12.					39	55 532	55 571
Aineelliset hyödykkeet							
1 000 €	Maa- ja vesi- alueet	Raken- nukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Enn.maksut ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	277 760	558 621	305 923	18 290	317	36 584	1 197 496
Lisäykset tilikauden aikana	24 165	19 797	35 298	5 686	0	20 611	105 557
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	-620	-32	0	0	-652
Vähennykset tilikauden aikana	-9 223	-9 417	0	-68	0	-32	-18 740
Siirrot erien välillä	58	22 732	-1	76	0	-22 778	87
Arvonlennukset	0		0	0	0	0	0
Tilikauden poisto	0	-38 792	-36 021	-7 349	0	0	-82 162
Poistamaton hankintameno 31.12.	292 760	552 941	304 579	16 603	317	34 385	1 201 586

Vantaan kaupunki on aktivoinut aineettomien hyödykkeiden muihin pitkävaikutteisiin menoihin kehittämismenoja seuraavasti: Yhdentävä viestintä 1 094 830,85 euroa. Tiedolla johtaminen 874 733,56 euroa ja sähköinen asiointi 1 229 249,98 euroa suurimpina. Poistamatta olevat kehittämismenot vuoden lopussa olivat yhteensä 6 383 640,52 euroa. Kehittämismenojen poistotapana on tasapoisto ja poistoaikana on 1.1.2013 lähtien kaksi vuotta ja sitä vanhemmissa viisi vuotta.

Osakkeet ja osuudet					
1 000 €	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet omistusyht- yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	118 377	9 000	148 042	24 735	300 154
Lisäykset tilikauden aikana	805	0	0	541	1 346
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	-1	0	0	0	-1
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-8 171	0	0	0	-8 171
Poistamaton hankintameno 31.12.	111 010	9 000	148 042	25 276	293 328
Jvk-, muut laina- ja muut saamiset					
1 000 €		Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset kunta- yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.		51 240	234 783	6 973	292 996
Lisäykset tilikauden aikana		0	0	45	45
Vähennykset tilikauden aikana		-3 539	0	-1 035	-4 574
Arvonlennukset		0	0	0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.		47 701	234 783	5 983	288 467

Maa- ja vesialueet erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	1 039	990	410	340
Muut maa- ja vesialueet	379 599	378 154	293 679	277 420
Maa- ja vesialueiden arvonalennukset	0	-126	-1 329	0
Maa- ja vesialueiden arvonorotukset	5 339	0	0	0
Maa- ja vesialueet yhteensä	385 977	379 018	292 760	277 760

Omistukset tytäryhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt 31.12.2017						
Konserniyhteisön nimi	Koti- paikka	Kunnan omistus- %	Konsernin omistus- %	Kuntakonsernin osuus, 1 000 €		
				Omasta pää- omasta	Vieraasta pää- omasta	Tilikauden yli-/ ali- jäämästä
Tytäryhtiöt						
As Oy Vantaan Elviira	Vantaa	100,0 %	100,0 %	910	0	-1
As Oy Vantaan Katriinanrinne	Vantaa	100,0 %	100,0 %	166	1 010	25
As Oy Vantaan Keltasafiiri	Vantaa	100,0 %	100,0 %	17	0	-14
As Oy Vantaan Maarukka	Vantaa	100,0 %	100,0 %	8	0	0
As Oy Vantaan Pihka	Vantaa	100,0 %	100,0 %	9	0	0
As Oy Vantaan Punasafiiri	Vantaa	100,0 %	100,0 %	5 499	0	-25
As Oy Vantaan Sepänpuisto	Vantaa	100,0 %	100,0 %	753	370	13
As Oy Vantaan Sinisafiiri	Vantaa	100,0 %	100,0 %	24	0	-12
Kiint Oy Kehäsuora	Vantaa	100,0 %	100,0 %	3 016	263	145
Kiint Oy Pakkalan Kartanonkoski 10	Vantaa	100,0 %	100,0 %	2 481	2	-31
Kiint Oy Pakkalankuja 11	Vantaa	100,0 %	100,0 %	1 426	24	-27
Kiint Oy Tiedepuisto	Vantaa	100,0 %	100,0 %	4 025	7 679	95
Kiint Oy Tikkurilan linja-autoasema	Vantaa	100,0 %	100,0 %	37	1	-2
Kiint Oy Vantaan Helikopteri tukikohta	Vantaa	100,0 %	100,0 %	2 139	7	-99
Ratakujan Pysäköinti Oy	Vantaa	100,0 %	100,0 %	2 329	104	-305
Tikkuparkki Oy	Vantaa	100,0 %	100,0 %	8 436	29	-470
Vantaan Kiinteistö ja Vesi Oy	Vantaa	100,0 %	100,0 %	703	107	128
Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	Vantaa	100,0 %	100,0 %	880	8 070	143
VAV Asunnot Oy -konserni	Vantaa	100,0 %	100,0 %	154 459	542 438	18 108
VAV Palvelukodit Oy	Vantaa	0,0 %	100,0 %			
VTK Kiinteistöt Oy -konserni	Vantaa	100,0 %	100,0 %	33 240	128 849	821
Kivistön Putkijäte Oy			100,0 %			
Kivistön Pysäköinti Oy			100,0 %			
Kiint Oy Vantaan Jönsaksentie 4			100,0 %			
Kiint Oy Vantaan Paloasema			100,0 %			
Kiint Oy Vantaan Peltolantie 5			100,0 %			
Vantaan Innovaatioinstituutti Oy			100,0 %			
Myyrmäen Urheilupuisto Oy			100,0 %			
Kiint Oy Myyrinselkä			100,0 %			
Vantaan Moottorirata Oy	Vantaa	95,4 %	100,0 %	613	207	25
A-Tulkkaus Oy	Vantaa	99,6 %	99,6 %	1 349	1 193	135
Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	Vantaa	95,5 %	95,5 %	16 301	762	212
Kiint Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti	Vantaa	65,5 %	91,0 %	594	13	29
Ruukkukujan Autopaikat Oy	Vantaa	86,4 %	87,5 %	7	11	-6
Kiint Oy Vantaan Maakotkantie 10	Vantaa	37,1 %	86,3 %	168	16	-34
Korson Pienteollisuustalo Oy	Vantaa	83,1 %	83,1 %	157	34	15
Kiint Oy Korson Toimistokeskus	Vantaa	77,1 %	77,1 %	2 055	36	-67
Kiint Oy Tikkurilan Terveysasema	Vantaa	62,2 %	73,8 %	1 986	979	-156
Kiint Oy Lehdokkitien Virastotalo	Vantaa	84,6 %	84,6 %	714	74	-70
Kiint Oy Vantaan Kauppialantalo	Vantaa	81,4 %	81,4 %	234	62	-455
Vantaan Energia Oy	Vantaa	60,0 %	60,0 %	147 938	333 453	27 918
Vantaan Energia Sähköverkot Oy	Vantaa	0,0 %	60,0 %			
Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy	Vantaa	52,4 %	52,4 %	283	273	-29

Omistukset kuntayhtymissä ja yhteisyyhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt 31.12.2017						
Kuntakonsernin osuus, 1 000 €						
Konserniyhteisön nimi	Koti- paikka	Kunnan omistus- %	Konsernin omistus- %	Omasta pää- omasta	Vieraasta pää- omasta	Tilikauden yli-/ ali- jäämästä
Kuntayhtymät						
Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä	Helsinki	19,5 %	19,5 %	101 318	311 147	5 167
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä	Helsinki	17,6 %	17,6 %	14 282	19 672	-441
Uudenmaan Päihdehuollon kuntayhtymä	Hyvinkää	17,5 %	17,5 %	349	77	5
Uudenmaan liitto	Helsinki	15,4 %	15,4 %	194	1 417	2
ETEVA	Mäntsälä	12,2 %	12,2 %	1 852	6 189	70
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitop. Kuntayht.	Helsinki	11,9 %	11,9 %	47 652	83 589	345
Västra-Nylands folkhögskola - kuntayhtymä	Raasepori	3,1 %	3,1 %	40	10	0
Kärkulla kommunalförbund för omsorger kuntayht.	Kirjala	2,5 %	2,5 %	322	577	20
Osakkuusyhteisöt						
As Oy Vantaan Näätäkuja 3	Vantaa	41,5 %	41,5 %	109	38	0
Hakunilan Keskus Oy	Vantaa	40,4 %	40,4 %	-2 236	17	5
Kiint Oy Tikkurilan Raha-asema	Vantaa	40,0 %	40,0 %	117	18	20
Kiint Oy Vantaan Säästöalo	Vantaa	39,6 %	39,6 %	-136	1 716	-41
Kiint Oy Korsontie 2	Vantaa	34,0 %	34,0 %	-216	1	-10
Laurea Ammattikorkeakoulu Oy	Vantaa	32,4 %	32,4 %	16 733	3 067	513
As Oy Tikkurilan Koivutie 10	Vantaa	30,5 %	30,5 %	-8	23	-2
Kaunialan Sairaala Oy	Kauniainen	45,0 %	45,0 %	412	1 433	-19
Kiint Oy Hakucenter	Vantaa	11,0 %	29,2 %	-872	8	0
Hakopölyn Liikekiinteistö Oy	Vantaa	27,2 %	27,2 %	341	11	-3
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	Vantaa	26,0 %	26,0 %	7 809	-	-
As Oy Korsonpiha	Vantaa	24,1 %	24,1 %	-315	1	-9
As Oy Hirvitie 39	Vantaa	21,7 %	21,7 %	91	1	1
Vantaan Energia Oy (alakonserni)	Vantaa					
Svartisen Holding As	Trondheim	0,0 %	49,6 %			
Suomen Energia-Urakointi Oy	Helsinki	0,0 %	25,9 %			
Solar Power Holding Oy	Helsinki	0,0 %	24,1 %			
Kolsin Voima Oy	Kotka	0,0 %	22,5 %			
VTK Kiinteistöt Oy	Vantaa					
Kiint Oy Vantaan Rubiiniparkki	Vantaa	0,0 %	38,3 %			
Kiint Oy Ruusuparkki	Vantaa	0,0 %	26,6 %			
Yhdistelemättömät						
Yrittäjäpuiston Autopaikat Oy		31,0 %	31,0 %			
VAV Asunnot Oy (alakonserni)	Vantaa					
Kivikirveenkujan Autopaikotus Oy	Vantaa	0,0 %	67,4 %			
Metsolan Pysäköinti Oy	Vantaa	0,0 %	35,5 %			
Kiinteistö Oy Myyrinsärki Autopaikotus	Vantaa	0,0 %	33,3 %			
Asunto Oy Viljapelto	Vantaa	0,0 %	23,3 %			
Kiint Oy Vantaan Rubiiniparkki	Vantaa	0,0 %	17,7 %			
Kiint Oy Ruusuparkki	Vantaa	0,0 %	8,2 %			

Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset konserniyhteisöiltä

Saamisten erittely				
1 000 €	2017		2016	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	842	0	1 776
Lainasaamiset	0	332	0	7 620
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	4 791	0	9 143
Siirtosaamiset	12 059	6 041	16 377	6 536
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset	0	28	0	32
Saamiset yhteensä	12 059	12 034	16 377	25 107

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
HSL kuntaosuus ylijäämä	0	0	13 378	16 377
Muut tulojäämät	1 949	2 055	0	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Verosaamiset	936	373	10	18
Jaksotetut henkilöstökulut	160	479	0	0
Jaksotetut korot	161	54	22	25
Jaksotetut asuntolainojen korot	0	0	139	139
Valtionapu- ja EU-tukisaamiset	1 062	809	940	699
TEN-tuet Kehärata	0	2 807	0	2 807
Kotouttamislain mukaiset korvaukset	0	5 452	0	5 452
Kelan korvaukset työterveyshuollosta	2 687	3 034	1 892	1 857
HSL kuntaosuus ylijäämä	0	0	6 041	6 536
Sosiaali- ja terveydenhuollon siirtosaamiset	0	0	5 003	0
Muut tulojäämät	27 986	17 354	2 991	9 432
Siirtosaamiset yhteensä	34 941	32 418	30 416	43 341

Rahoitusarvopapereiden erittely

Rahoitusarvopaperit		
1 000 €	2017	2016
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta	10 998	9 903
Kirjanpitoarvo	1 086	1 086
Erotus	9 912	8 817

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma

Oman pääoman erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Peruspääoma				
Peruspääoma 1.1.	349 118	349 118	349 118	349 118
Peruspääoma 31.12.	349 118	349 118	349 118	349 118
Muut omat rahastot				
Asuntolainarahasto				
Peruspääoma 1.1.			91 160	89 493
Lisäykset			1 645	1 667
Peruspääoma 31.12.			92 805	91 160
Marja-Vantaa -rahasto				
Peruspääoma 1.1.			23 804	24 274
Lisäykset			0	0
Vähennykset			999	471
Peruspääoma 31.12.			22 805	23 804
Sosiaalisen luototuksen rahasto				
Peruspääoma 1.1.			1 831	1 829
Lisäykset			0	2
Vähennykset			53	0
Peruspääoma 31.12.			1 778	1 831
Vahinkorahasto				
Peruspääoma 1.1.			6 116	7 379
Vähennykset			1 255	1 263
Peruspääoma 31.12.			4 861	6 116
Muut omat rahastot				
Peruspääoma 1.1.	182 316	181 534		
Lisäykset	7 134	5 231		
Vähennykset	729	4 448		
Peruspääoma 31.12.	188 721	182 316		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	548 814	451 140	425 061	362 861
Lisäykset	474	0	1 725	0
Vähennykset	8	3 146	1 329	0
Oikaisu edelliseen tilikauteen	1 768	-3 041	0	-2 622
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	551 048	444 953	425 457	360 239
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	81 240	103 861	41 651	64 823
Oma pääoma yhteensä	1 170 128	1 080 249	938 475	897 090

Poistoero

Erittely poistoerosta		
1 000 €	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	2 642	3 044
Poistoero yhteensä	2 642	3 044

Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset velat		
1 000 €	2017	2016
Joukkovelkakirjalainat	67 167	72 900
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	390 879	386 748
Lainat julkisyhteisöiltä	0	4 630
Pitkäaikaiset velat yhteensä	458 046	464 278

Liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat		
1 000 €	2017	2016
Pitkäaikaiset		
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 120548-11-2 =100012		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 20.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	11 200	12 000
- korko %: 6 kk euribor marg. - 0,05		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-800	-800
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	10 400	11 200
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5428576010 =100014		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 40.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	20 800	22 400
- korko %: 12 kk euribor/ marg. + 0,025		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-1 600	-1 600
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	19 200	20 800
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5432569011 =100015		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 35.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	21 000	22 167
- korko %: 6 kk euribor/ marg. + 0,0075		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-1 167	-1 167
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	19 833	21 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5436652017 =100016		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 15.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	9 500	10 000
- korko %: 12 kk euribor/ marg. + 0,02		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-500	-500
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	9 000	9 500
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5451344019 =100017		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 50.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	33 333	35 000
- korko %: 6 kk euribor/ ei marg.		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-1 667	-1 667
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	31 666	33 333
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 1/2014 =100308		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 65.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	65 000	65 000
- korko %: 3 kk euribor/ marg. + 0,30		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-65 000	0
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	0	65 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 2/2014 =100309		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 45.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	45 000	45 000
- korko %: 3 kk euribor/ marg. +0,36		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	0	0
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	45 000	45 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 1/2016 =100336		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 40.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	40 000	0
- korko %: kiint. +0,155		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	0	0
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	40 000	40 000
Pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainat yhteensä	175 100	245 833

Joukkovelkakirjalainat		
1 000 €	2017	2016
Lyhytaikaiset		
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 120548-11-2 =100012		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 20.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	800	800
- korko %: 6 kk euribor/ marg. - 0,005		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 400.000,-	-800	-800
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	800	800
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	800	800
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5428576010 =100014		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 40.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 600	1 600
- korko %: 12 euribor/ marg. + 0,025		
- lyhennys: lyhenteinen 1- kertaa vuodessa	-1 600	-1 600
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 600	1 600
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 600	1 600
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5432569011 =100015		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 35.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 167	1 167
- korko %: 6 kk euribor/ marg. +0,0075		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 583.333,33	-1 167	-1 167
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 167	1 167
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 167	1 167
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5436652017 =100016		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 15.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	500	500
- korko %: 12 kk euribor/ marg. +0,02		
- lyhennys: lyhenteinen 1- kertaa vuodessa	-500	-500
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	500	500
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	500	500
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5451344019 =100017		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 50.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 667	1 667
- korko %: 6 kk euribor, ei marg.		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 833.333,33	-1 667	-1 667
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 667	1 667
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 667	1 667
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 1/2014 =100308		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 65.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	65 000	
- korko %: 3 kk euribor/ marg. + 0,30		
- lyhennys: kertalyhenteinen	-65 000	
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	65 000	
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	65 000	
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat yhteensä	70 733	5 733
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	245 833	251 567

Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraus	338	369	218	234
Ympäristövastuut	17 408	15 533	9 952	8 452
Muut pakolliset varaukset	7 081	6 575	1 462	973
Muut pakolliset varaukset yhteensä	24 826	22 476	11 632	9 659

Pitkä- ja lyhytaikaiset velat konserniyhteisöille

Vieras pääoma				
1 000 €	2017		2016	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Lainat	0	48 188	0	37 300
Ostovelat	0	9 007	0	8 583
Yhteensä	0	57 195	0	45 882
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0	-7 386	0	-4 134
Yhteensä	0	-7 386	0	-4 134
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteisyyksille				
Ostovelat	0	1 346	0	1 128
Yhteensä	0	1 346	0	1 128
Vieras pääoma yhteensä	0	51 154	0	42 876

Liittymismaksut ja muut velat

Liittymismaksujen ja muiden velkojen erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Liittymismaksut ja muut velat (pitkäaikaiset)				
Liittymismaksut	135 420	131 646	0	0
Liittymismaksut ja muut velat yhteensä	135 420	131 646	0	0

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Verovelat	1 232	1 685	0	0
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	89 616	89 649	54 016	55 148
Korkojaksotukset	1 853	1 911	356	395
Muut siirtovelat	14 221	16 874	2 112	3 008
Siirtovelat yhteensä	106 922	110 119	56 484	58 552

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Omaisuuksivakuudelliset velat

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	142 447	125 077		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	183 998	155 275	0	0
Lainat julkisyhteisöiltä	436 322	390 387		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	945 686	909 847	0	0
Annetut kiinnitykset yhteensä	1 129 684	1 065 122	0	0
Velat, joiden vakuudeksi pantattu osakkeita				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 856	15 731		
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	12 898	17 802	0	0
Pantatut osakkeet yhteensä	12 898	17 802	0	0

Muiden omien sitoumusten ja konserniyhteisön puolesta annetut vakuudet

Vakuudet				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	11	240	0	0
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	3 717	6 102	0	0
Vakuudet yhteensä	3 728	6 342	0	0

Vuokravastuut

Vuokravastuut				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	21 631	84 381	29 141	22 293
Myöhemmin maksettavat	92 666	59 188	303 068	171 168
Vuokravastuut yhteensä	114 297	143 569	332 209	193 461
Leasingvastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	24 349	20 719	9 004	6 213
Myöhemmin maksettavat	208 552	173 917	12 937	11 510
Leasingvastuut yhteensä	232 901	194 636	21 942	17 722
Vuokravastuut yhteensä	347 198	338 205	354 151	211 184

Vuokravastuut ilmoitettu ilman arvonlisäveroa.

Annetut vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen lainojen puolesta				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien puolesta			579 630	599 830
Takaussuorituksista käytetty 31.12.			355 608	340 783
Takaussuorituksista käyttämättä 31.12.			224 021	259 347
Velat ja vastuut, joiden vakuudeksi takaus on annettu 31.12.			267 738	259 725
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen leasingvastuiden puolesta				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien puolesta			172 000	172 000
Takaussuorituksista käytetty 31.12.			156 397	143 669
Takaussuorituksista käyttämättä 31.12.			15 603	28 331
Velat ja vastuut, joiden vakuudeksi takaus on annettu 31.12.			115 671	134 111
Takaukset muiden puolesta				
Takaukset muiden puolesta	93 875	100 002	52 100	53 100
Takaussuorituksista käytetty 31.12.	50 039	42 925	28 898	29 802
Takaussuorituksista käyttämättä 31.12.	43 837	57 077	23 202	23 298
Velat, jonka vakuudeksi takaus on annettu 31.12.	61 418	62 535	19 643	15 633

Muut vastuusitoumukset

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista			
1 000 €	2017		2016
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	1 227 906		1 034 820
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	812		772

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Sopimusvastuut				
Urakkasopimukset	122 177	62 847	122 177	57 847
Maankäyttösopimukset	1 572	1 000	1 572	1 000
Muut sopimukset	136 829	97 212	1 599	3 357
Sopimusvastuut yhteensä	260 578	161 059	125 348	62 205
Arvonlisäveron palautusvastuu	36 700	31 667	0	0
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt yhteensä	297 278	192 726	125 348	62 205

Johdannaiset

Johdannaiset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot				
Korkojohdannaiset	367 667	288 876	150 000	85 000
Valuuttajohdannaiset	3 314	65 221	0	60 000
Muut johdannaiset	88 742	60 189	0	0
Nimellisarvot yhteensä	459 723	414 286	150 000	145 000
Avoinna olevien johdannaissopimusten markkina-arvot				
Korkojohdannaiset	-8 659	-12 051	-794	-1 543
Valuuttajohdannaiset	-234	-3 496	0	-3 686
Muut johdannaiset	288	-88	0	0
Markkina-arvot yhteensä	-8 605	-15 635	-794	-5 229

Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi.

Ns. basis swapit

- 30 miljoona euroa, sopimuksen alkamispäivä 27.6.2012, päättymispäivä 27.6.2019, kaupunki maksaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,166 % p.a. marginaalilla ja vastaanottaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.
- yllä mainitun basis swapin kumoava basis swap, 30 miljoonaa euroa, sopimuksen tekopäivä 1.2.2017, sopimuksen alkamispäivä 27.12.2016, päättymispäivä 27.6.2019, kaupunki vastaanottaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,166 % p.a. marginaalilla ja maksaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.
- 15 miljoonaa euroa, sopimuksen alkamispäivä 14.11.2012, päättymispäivä 14.11.2019, kaupunki maksaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,1325 % p.a. marginaalilla ja vastaanottaa Euribor 3kk korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.
- yllä mainitun basis swapin kumoava basis swap, 15 miljoonaa euroa, sopimuksen tekopäivä 1.2.2017, alkamispäivä 14.11.2016, päättymispäivä 14.11.2019, kaupunki vastaanottaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,1325 % p.a. marginaalilla ja maksaa Euribor 3kk korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.

- 20 miljoonaa euroa, sopimuksen alkamispäivä 14.11.2012, päättymispäivä 14.11.2022, kaupunki maksaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,1175 % p.a. marginaalilla ja vastaanottaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.
- Yllä mainitun basis swapin kumoava basis swap, 20 miljoonaa euroa, sopimuksen tekopäivä 1.2.2017, alkamispäivä 14.11.2016, päättymispäivä 14.11.2022, kaupunki vastaanottaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,1175 % p.a. marginaalilla ja maksaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.

Yllä luetellut basis swapit kumoavat toisensa, jolloin positio on suljettu.

Koronvaihtosopimus vaihtuvasta kiinteään korkoon:

- 20 miljoonaa euroa, sopimuksen alkamispäivä 8.10.2008, päättymispäivä 8.10.2018, kaupunki maksaa kiinteää 3,59 % p.a korkoa ja vastaanottaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen. Vastapuolella on oikeus, mutta ei velvollisuutta, irtisanoa tämä koronvaihtosopimus päättymään 3 kuukauden välein ennen sopimuksen eräpäivää.

Konsernin johdannaiset

Vantaan Energia suojaa sähkön hintariskejä tekemällä sähköjohdannaissopimuksia sekä myynnin että tuotannon osalta. Sähköjohdannaisten avoinna oleva nettovolyyymi on johdannaisten juoksuaikana alempi kuin ennustettu erittäin todennäköinen spot-hintaisten hankintojen määrä. Polttoaineiden hintariskeiltä suojaudutaan tekemällä raaka-ainejohdannaiskauppoja. Yhtiö suojautuu dollarin arvonmuutoksilta tekemällä valuuttajohdannaiskauppoja. Hiilidioksidin päästöoikeuksien hintariskiltä suojaudutaan päästöoikeusjohdannaissopimuksilla sekä huomioimalla päästöoikeuksista aiheutuvat kustannukset tuotannonsuunnittelussa. Korkoriskeiltä (pankkilainat ja leasingvelat) suojaudutaan korkojohdannaisilla.

ETEVA –kuntayhtymän johdannaisia ovat koronvaihtosopimus korkoriskin suojaamistarkoitukseen yksittäisen lainan osalta. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvakorko kiinteäksi. Sopimus erääntyy 2018. Lisäksi ETEVA:lla on lisähyötyswap joka on tehty yksittäisen lainan korkoristin suojaamiseksi. Tällä koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus erääntyy 2022.

HSY:n tekemät johdannaissopimukset ovat lainoihin liittyviä koronvaihtosopimuksia, jotka on tehty korkomenojen suojaamisen tarkoituksessa. Pitkäaikaisten lainojen vaihtuva korko on tällöin sidottu koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Koronvaihtosopimusten johdosta HSY:n maksettavat korot eivät muutu markkinakorkojen liikkeiden mukaan. Näin pienennetään korkoriskiä ja parannetaan tulevien korkomenojen ennakoitavuutta. Kaikki johdannaissopimukset on dokumentoitu ja niiden suojaavuus tilinpäätöshetkellä arvioitu. Kaikki johdannaissopimukset on dokumentoitu ja niiden suojaavuus tilinpäätöshetkellä arvioitu. Mikäli ei-suojaavan sopimuksen markkina-arvo on negatiivinen, kirjataan se tilikauden kuluksi.

HSY:n johdannaissopimuksissa ei ole purkuehtoja. HSY:n valuutan- ja koronvaihtosopimuksella ulkomaan valuuttamääräinen (SEK) ja vaihtuvakorkoinen laina on vaihdettu euromääräiseksi ja kiinteäkorkoiseksi.

Muut HSY:n voimassa olevat johdannaissopimukset ovat tavanomaisia koronvaihtosopimuksia. SEB-pankin sopimus on suojaava edellyttäen, että 3 kuukauden Euribor on matalampi kuin 5,50 %. Mikäli Euribor ylittää tuon rajan, alkaa sopimuksesta maksettava korkotaso nousta. Tämä on kuitenkin erittäin epätodennäköistä sopimuksen voimassaoloaikana. Muut korkojohdannaiset ovat kokonaan suojaavia.

Korkojohdannaisten markkina-arvot seuraavat markkinakorkojen liikkeitä. Markkina-arvon muutos ei kuitenkaan vaikuta HSY:n maksaman koron määrään, joka on juuri koronvaihtojohdannaisella kiinnitetty. Markkina-arvo kuvaa hintaa, joka maksettaisiin (arvo negatiivinen) tai saataisiin (arvo positiivinen), jos johdannaissopimus purettaisiin nyt.

HUS:n johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia ja sähköjohdannaisopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset ja sähköjohdannaisopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Johdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana kulujen oikaisuiksi. Johdannaisten käypää arvoa ei ole kirjattu tilinpäätöksessä kuluksi. Käypä arvo on esitetty liitetietojen muissa taseen ulkopuolisissa järjestelyissä.

HUS:lla on korkoriskin suojaamistarkoituksessa kaksi koronvaihtosopimusta, joista kumpikin kohdistuu yksittäiseen lainaan. Vaihtuvat korot on muutettu kiinteiksi, osa lainan pääomasta on suojattu ja koronmaksupäivät vastaavat lainasopimusta suojausajanjaksolla. Osa sähkönkulutuksesta suojataan sähköjohdannaisilla. Sopimuksia on 24 kappaletta, ja ne on tehty kalenterivuosille 2018, 2019 ja 2020.

VAV Asunnot Oy on suojannut yhtiön vaihtuvakorkoisia korkotukilainoja, joiden omavastuukorko on 3,4 %:a, korkoriskiltä koronvaihtosopimuksin. Korkotason ollessa negatiivinen aiheuttaa myös negatiivinen korkoero maksuvelvoitteen. Sopimukset noudattavat lainojen ehtoja ja siksi ne esitetään taseen ulkopuolisena vastuuna.

VAV Asunnot Oy:llä on koronvaihtosopimuksia kahdessa eri korkoryhmässä, vaihtuvakorko 12 kk Euribor, kiinteäkorko 1,034 % - 1,096 % ja vaihtuvakorko 6 kk Euribor, kiinteä korko 0,937 % - 0,952 %. Kaikki sopimukset erääntyvät 2025.

VTK Kiinteistöt Oy:llä on koronvaihtosopimus, joka liittyy 16.12.2010 nostettuun lainaan jonka maturiteetti on 17.12.2018. Johdannaisopimuksella (ns. basis swap) on vaihdettu ko. lainan viitekorko 1 kk:n euriborista 6 kk:n euriboriin. Sopimuksen tavoitteena on ollut pidentää lainan korkosidonnaisuutta ja siten suojata lainaa markkinakorkojen muutokselta minkä lisäksi sopimuksella on alennettu lainan korkokustannusta. Suojattavan riskin luonne on korkoriski ja suojauslaskentamalli on rahavirran suojaus. Suojaus on täysin tehokas, koska lainan ja suojaavan koronvaihtosopimuksen osatekijät ovat identtiset (pääoma, laina-aika, viitekorko, koronmääritys- ja maksupäivä). Suojattava erä ei ole ennakoitu liiketoimi. Lainasopimuksen mukaisesti VTK Oy maksaa ja vastaanottaa vaihtuvaa 1 kk:n euribor-korkoa joka kuukauden 16. päivä ja maksaa 6 kk:n euribor-korkoa 6 kk:n välein.

4.5 Ympäristötilinpitoa koskevat liitetiedot

Ympäristötilinpito Vantaalla

Kuntien ympäristötilinpidon laatimisen lähtökohtana on kauppa- ja teollisuusministeriön kirjanpitolausannon kuntajaoston yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tai kuntayhtymän tilinpidossa. Vantaalla seurattavat ympäristötilinpidon tulot, kulut ja investoinnit on määritetty kuutoskaupunkien kestävän kehityksen raportoinnin kehittämistyön yhteydessä.

Vantaan ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit toiminnoittain

Vuonna 2017 Vantaalla ympäristötuottoja oli noin 678 400 euroa. Eniten tuottoja tuli tilakeskuksen energiatehokkuustoimista, ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä ja öljyntorjuntarahaston avustuksesta maaperän ja pohjaveden suojeluun.

Ympäristökulut vuonna 2017 olivat yhteensä 26,4 miljoonaa euroa. Edellisten vuosien tapaan kuluista valtaosa oli ryhmän Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet kuluja

Ympäristöinvestoinnit olivat 3,3 miljoonaa euroa, josta valtaosa käytettiin Muihin ympäristönsuojelun toimenpiteisiin.

Ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit						
1 000 €	Tuotot		Kulut		Investoinnit	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Ulkoilmansuojelu	4	6	1 421	1 126	494	36
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	0	0	834	270	26	0
Jätehuolto ja alueiden puhtaanapito	0	0	3 387	2 380	12	9 573
Maaperän ja pohjaveden suojelu	4	8	171	196	367	630
Melun ja tärinän torjunta	0	0	72	99	209	1 411
Luonnonsuojelu ja maisemanhoito	0	0	82	72	30	119
Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät	61	82	947	1 329	0	0
Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet	609	376	16 364	16 274	2 182	2 269
Ilmastonsuojelu	0	0	680	0	0	202
Ympäristötoiminta yhteensä	678	472	23 958	21 746	3 322	14 241
Verot, Investointien poistot	0	0	2 486	368	0	0
Kaikki yhteensä	678	472	26 444	23 383	3 322	14 241

Ympäristotaloudelliset tunnusluvut

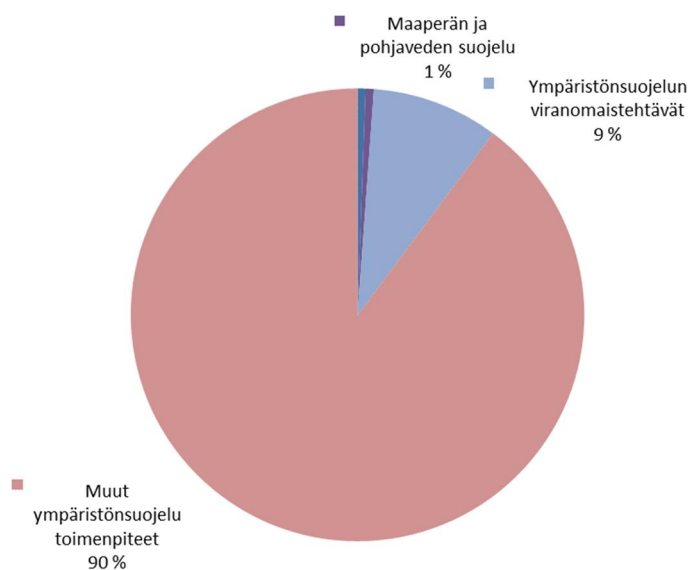
Ympäristotaloudelliset tunnusluvut		
	2017	2016
Tuotot		
Ympäristötuotot / toimintatuotot	0,3 %	0,2 %
Ympäristötuotot / asukas	3,0 €	2,2 €
Kulut		
Ympäristökulut + poistot / toimintakulut + poistot	1,7 %	1,6 %
Ympäristökulut + poistot / asukas	107,4 €	106,6 €
Investoinnit		
Ympäristöinvestoinnit / kokonaisinvestoinnit	2,9 %	9,7 %
Ympäristöinvestoinnit / asukas	14,9 €	64,9 €

Ympäristötuotot

Ympäristötuotoilla tarkoitetaan kuntaorganisaation toiminnasta saatuja tuloja, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun. Niitä ovat esimerkiksi jätehuoltomaksut sekä ympäristön pilailulta perityt kunnan suorittamien tai teettämien kunnostustöiden ja siivousten korvaukset sekä energiansäästöillä saadut toimenpiteet. Ympäristötuotto on tilikaudelle jaksettu ympäristötulo.

Vuonna 2017 Vantaan kaupunkiorganisaation ympäristötuotot olivat 678 400 euroa. Se kattoi 0,3 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista. Ympäristötuottoja kertyi 3,0 euroa asukasta kohden.

Kuvio: Ympäristötuottojen jakauma

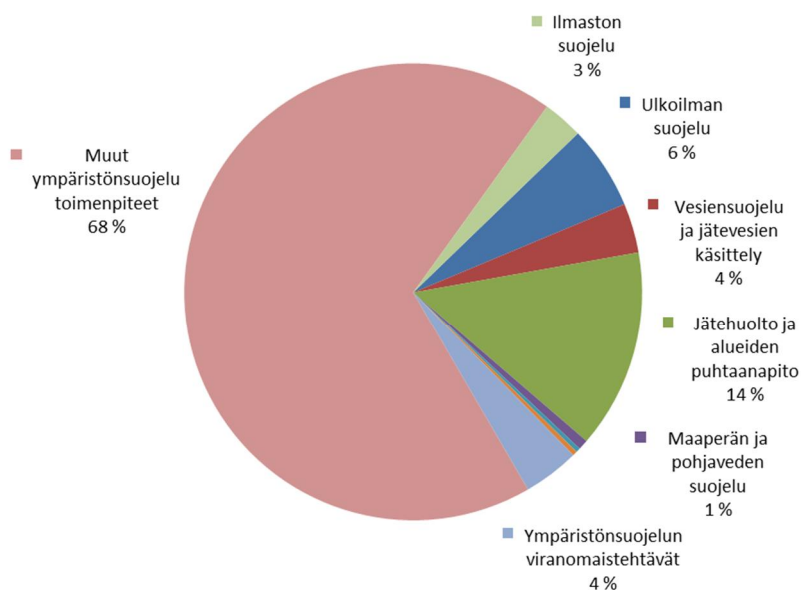
Ympäristökulut

Ympäristökulujen kokonaissumma muodostuu tilikaudelle jaksotetuista ympäristömenoista ja ympäristöinvestoinneista tehdyistä poistoista tilikauden aikana. Ympäristömeno määritellään ympäristönsuojelutoimenpiteistä aiheutuneeksi menoksi. Ympäristömeno puolestaan aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka parantaa tulevaa luonnonsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä.

Ympäristönsuojelutoiminnan kulut esitetään yleiseurooppalaisen ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokituksen mukaisesti soveltuvien osin.

Vantaalla valtaosa kaikkiaan 26,4 miljoonan euron ympäristökuluista kertyi ryhmästä *Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet* (16,4 milj. euroa). Jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon kulut olivat 3,4 miljoonaa euroa, ulkoilman suojeluun käytettiin 1,4 miljoonaa euroa ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävien osuus oli 947 300 euroa.

Kuvio: Ympäristökulujen jakauma ilman veroja ja investointien poistoja

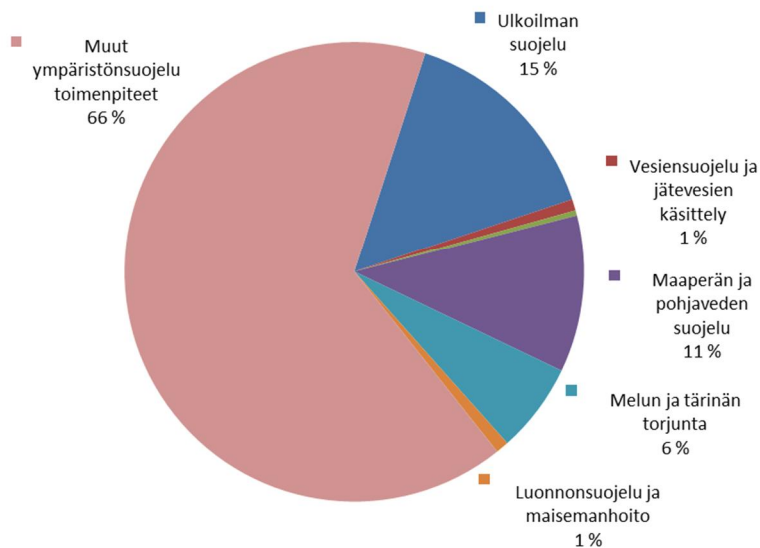

Ympäristöinvestoinnit

Ympäristöinvestoinnit ovat menoja, jotka syntyvät hyödykkeiden tuottamiseksi, ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojelutason parantamiseksi ja luonnonvarojen kestävä käytön edistämiseksi hankitusta hyödykkeestä. Lisäksi investoinnin odotetaan tuottavan tuloa tai se on tarkoitettu käytettäväksi tuotannontekijänä kunnan hyödyke- ja palvelutuotannossa jatkuvasti usean tilikauden ajan ja hankintameno ylittää poistosuunnitelman mukaisen pienhankintarajan. Ympäristöinvestointien hankintamenosta vähennetään investoinnin tekemiseksi saadut rahoitusosuudet ja avustukset.

Vantaalla tehtiin ympäristöinvestointeja hieman yli 3,3 miljoonalla eurolla. Eniten, lähes 2,18 miljoonaa euroa, investoitiin ryhmään muut ympäristönsuojelutoimenpiteet.

Kuvio: Ympäristöinvestointien jakauma

Ulkoilman suojele

Kuntatekniikan keskus sai tuloja pölynsidontatöistä yksityistiekuntien teillä 3 800 euroa. Muita tuottoja ulkoilman suojelesta vuonna 2017 ei ollut.

Vuoden 2017 ulkoilman suojelelun kulut tulivat lähes kaikki kuntatekniikan keskuksen katujen kevätharjauksen ja pölynsidonnan henkilöstökuluista ja palveluiden ostoista sekä aineista ja tarvikkeista. yhteensä niiden osuus oli yhteensä 1,4 miljoonaa euroa.

Kuntatekniikan keskus investoi harjakoneiden ja pesulaitteiden hankintaan 494 000 euroa.

Muita investointeja ulkoilmansuojeleluun vuonna 2017 ei ollut.

Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely

Vuonna 2017 ei ollut tuloja vesiensuojelusta ja jätevesien käsittelystä.

Valtaosa vesiensuojelun ja jätevesien käsittelyn 834 159 euron kuluista koostui palveluiden ostosta tilakeskuksessa vuonna 2017. Sivistystoimen toimialan kulut olivat noin 10 277 euroa, joka koostui pääasiassa jätevesi- ja lietemaqsuista sekä vesinäytteiden laboratoriomaksuista.

Kuntatekniikan keskus investoi pienvesien kunnostamiseen vuonna 2017 yhteensä 183 828 euroa.

Jätehuolto ja roskaantuminen

Jätehuollosta ja roskaantumisesta ei saatu tuloja vuonna 2017.

Jätehuollon kuluja oli vuonna 2017 yhteensä 3,4 miljoonaa euroa, josta kuntatekniikan keskuksen osuus oli 1,3 miljoonaa euroa. Kuntatekniikan keskuksen suuri kuluerä koostui ympäristön siivoamisen ja töhryjen poistoon liittyvistä kuluista. Tilakeskuksella oli jätehuollon kustannuksia 259 019 euroa. Sivistystoimen toimialalta kului jätehuoltoon 148 654 euroa, jotka koostuivat vaarallisen jätteen käsittelystä ja tieto ja lavapalveluiden ostosta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan jätehuollon kulut (135 964 euroa) koostuivat jätteenkäsittelymaksuista.

Jätehuollon palvelut HSY:ltä, pääkaupunkiseudun kierrätyskeskukselta ja Paperinkeräys Oy:ltä maksoivat kaupungille vuonna 2017 runsaat 1,2 miljoonaa euroa.

Tilakeskus investoi jätekatoksiin 12 000 euroa.

Maaperän ja pohjaveden suojelu

Vuonna 2017 maaperän ja pohjaveden suojelusta saadut tuotot 3 988 euroa muodostuivat pääasiassa pelastuslaitoksen saamista Öljynsuojarahaston avustuksista.

Maaperän ja pohjaveden suojelun 170 845 euron kuluista suurin osa muodostui henkilöstökuluista ja konsulttitöistä kuntatekniikan keskuksessa (122 289 euroa) ja pelastuslaitoksessa (46 137 euroa). Pelastuslaitos käytti 2 353 euroa imeytysaineiden ostoihin öljyntorjunnassa.

Vuonna 2017 maaperän ja pohjaveden suojeluun investoitiin 367 150 euroa, josta valtaosa kuntatekniikan keskus käytti pilaantuneiden maiden kunnostukseen. Tilakeskus investoi 50 000 euroa.

Melun ja värinän torjunta

Melun ja värinän torjunta ei tuonut tuottoja vuonna 2017.

Melun ja värinän torjunnasta aiheutuneet kulut (71 673 euroa) muodostuivat vuonna 2017 kuntatekniikan keskuksessa meluselvityksistä.

Kuntatekniikan keskus käytti investointina melun ja värinän torjuntaan 209 443 euroa, jolla rakennettiin meluvalleja ja -esteitä.

Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu

Tuloja ei ollut luonnonsuojelusta ja maisemansuojelusta vuonna 2017.

Luonnonsuojelun ja maisemansuojelun kulut olivat vuonna 2017 yhteensä 81 848 euroa. Siitä suurin osa oli suunnittelutyön henkilöstökuluja (51 829 euroa) kuntatekniikan keskuksessa.

Vantaan kaupungin investoinnit luonnonsuojeluun ja maisemansuojeluun olivat 30 203 euroa. Se muodostui kokonaisuudessaan kuntatekniikan keskuksen investoinneista luonnonsuojelualueille.

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät

Tähän ryhmään kuuluvia tuloja kertyi lähinnä ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin liittyvistä lupamaksuista. Tulot olivat yhteensä lähes 61 351 euroa.

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävien kulut olivat noin 947 298 miljoonaa euroa.

Investointeja ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin ei ollut vuonna 2017.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet

Ryhmään Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet luetaan muun muassa ympäristökoulutuksen, -kasvatuksen ja -neuvonnan sekä ympäristöjohtamisen ympäristökulut. Kaikilla toimialoilla ympäristöjohtamisen kehittäminen, ympäristöohjelmien tekeminen ja ekotukitoiminta aiheuttivat henkilöstökuluja aikaisempaa enemmän.

Tuloja oli 609 223 euroa. Siitä suurin (593 926 euroa) muodostui e-palvelun tuomasta energiansäästöstä tilakeskuksessa. Kirjastojen poistokirjojen myynti ja luonto ja ympäristökerhoihin saadut tuet toivat sivistystoimelle tuloja 15 296 euroa.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet -ryhmään lasketuista lähes 16,4 miljoonan euron kuluista suurin osa on sivistystoimen toimialan menoja (14,1 milj. euroa). Siitä ympäristökasvatukseen ja ympäristöjohtamisen ylläpitämiseen arvioidut palkkakulut olivat 13,7 milj. euroa. Vantaan luontokoululle maksettiin tukea 116 300 euroa. Ympäristökasvatuksen materiaaleihin ja kirjastojen ympäristöteemaisiin kirjoihin käytettiin vajaa 59 532 euroa sekä ympäristökoulutuksen ostopalveluihin ja ympäristösertifikaattimaksuihin 58 562 euroa. Ympäristökeskuksen kulut olivat noin 584 725 euroa, joka koostui suurimmaksi palvelujen ostoista (201 967 euroa) ja henkilöstökuluista (185 274 euroa). Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan kulut (66 098 euroa) kertyivät valtaosin henkilöstökuluista ekotukitoiminnassa.

Energiatehokkuussopimuksen toimeenpano ja e-hankkeeseen liittyvät palvelunostot aiheuttivat vuonna 2017 tilakeskukselle kuluja 593 926 euroa. Rakennusvalvonnan kulut olivat 30 774 euroa. Kulut koostuivat maalämpöpumppujen luvituksesta, energianeuvonnasta ja ympäristöasiantuntijan palkkakuluista.

Smart & Clean -hankkeen koordinointi ja jäsenyys Green Net Finlandissa toivat kuluja noin 43 400 euroa elinkeinopalveluille.

Muihin ympäristönsuojelutoimenpiteisiin investoitiin kaikkiaan 2,2 miljoonaa euroa. Siitä oli kuntatekniikan keskuksen investointeja (93 197 euroa). Tilakeskus teki muun muassa erilaisia energiansäästöinvestointeja 2,1 miljoonalla eurolla.

Ilmaston suojelu

Ilmaston suojelu ei tuonut tuloja vuonna 2017.

Kuluja ilmaston suojelusta kertyi reilu 679 888 euroa. Se koostui eri toimialojen ympäristöryhmien työstä esimerkiksi kehittämishankkeissa.

Ympäristöverot

Vantaan kaupunki maksoi vuonna 2017 sähköveroa noin 2 miljoonaa euroa ja polttoaineveroa 378 780 euroa. Yhteensä ympäristöperusteisia veroja maksettiin 2 486 200 euroa.

Ympäristövastuut

Kuntatekniikan keskus on varannut 1,5 miljoonaa euroa Sotungin kaatopaikan maisemointiin. Vuonna 2017 rahaa käytettiin 7 013 euroa.

4.6 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2017	2016
Yleishallinto	8	6
Kaupunginjohtajan toimiala	178	172
Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala	966	960
Sosiaali- ja terveystoimi	3 206	3 188
Sivistystoimi	5 832	5 827
Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö	668	680
Yhteensä	10 858	10 833

Henkilöstökulut		
1 000 €	2017	2016
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	481 577	491 224
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-4 766	-5 340
Henkilöstökulut yhteensä	476 811	485 884

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
1 000 €	2017	2016
Kansallinen kokoomus Vantaa	70	55
Kansallinen Kokoomus Uusimaa	1	1
Suomen Keskusta Vantaa	17	11
Perussuomalaiset	20	22
Vantaan siniset ry	1	0
Suomen Kristillisdemokraatit	10	5
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Uusimaa	1	1
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Vantaa	105	84
Suomen ruotsalainen kansanpuolue Vantaa	10	8
Vihreä liitto Vantaa	48	33
Vasemmistoliiton Vantaan Kunnallisjärjestö Ry	30	19
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	314	240

Tilintarkastajan palkkiot		
1 000 €	2017	2016
Tarkastusyhteisö BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	88	78
Tilintarkastajan lausunnot	0	0
Muut palkkiot	28	8
Palkkiot yhteensä	116	86

Kunnan ja intressitahojen väliset liiketoimet

Liiketoimea on pidetty oikean ja riittävän kuvan antamiseksi tarpeellisena varovaisuusperiaatetta noudattaen, kun liiketoimen arvo on vähintään miljoona euroa (alv 0 %). Tietoja yksittäisistä liiketoimista on tarpeen mukaan yhdistelty, jotta kokonaisuuteen liittyvä oikea ja riittävä kuva on välitetty. Varsinaiset sopimukset (liiketoimet) on useissa tapauksissa allekirjoitettu alla näkyviä päätöksentekoon liittyviä ajankohtia myöhemmin (tilivuoden 2017 puolella).

Kaupunki omistaa VAV Asunnot Oy:n koko osakekannan. VAV Asunnot -konsernissa on tällä hetkellä tytäryhtiöinä VAV Palvelukodit Oy. Tilivuoden 2017 aikana kaupungin ja VAV Asunnot -konsernin välillä tehtiin liiketoimia 10 421 688 eurolla.

- VAV Palvelukodit Oy osti kaupungilta Myyrmäen palvelukeskuksen tontin 103 740 437 eurolla ja maksoi hankkeen rakennuslupaan liittyviä kustannuksia 103 565 euroa (Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.12.2016 § 15). Tontin hinta on muodostunut Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) hinnanmäärittämisperiaatteiden mukaisesti ja ehdot vastaavat kaupunginhallituksen päättämiä luovutushetkellä voimassa olevia yleisiä luovutusehtoja.
- VAV Palvelukodit Oy maksoi Koisoitie 6:n rakennuslupaan liittyviä kustannuksia 25 168 euroa.
- VAV Asunnot Oy osti Kaskelantie 1:n tontin 1 736 800 eurolla ja maksoi hankkeen rakennuslupaan liittyviä kustannuksia 196 694 euroa sekä tontin lisärakennusoikeudesta 521 040 euroa (Kaupunkisuunnittelulautakunta 12.9.2016 § 21). Tontin hintana on käytetty ARA:n hyväksymää enimmäishintaa ja ehdot muutoin vastaavat kaupunginhallituksen päättämiä luovutushetkellä voimassa olevia yleisiä luovutusehtoja.
- VAV Asunnot Oy osti Kiulukuja 1:n tontin 1 462 500 eurolla ja maksoi hankkeen rakennuslupaan liittyviä kustannuksia 42 585 euroa (Kaupunkisuunnittelulautakunta 21.8.2017 § 24). Tontin hintana on käytetty ARA:n hyväksymää enimmäishintaa ja ehdot muutoin vastaavat kaupunginhallituksen päättämiä luovutushetkellä voimassa olevia yleisiä luovutusehtoja.
- VAV Asunnot Oy osti määräalan tontista (92-91-9901-0) 335 749 eurolla (Kaupunginhallitus 23.5.2016 § 30). Määräalan kauppa on sisältynyt maankäyttösopimukseen, jonka osana yhtiö maksoi kaupungille maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaisena yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvauksena lisäantyneestä rakennusoikeudesta yhteensä 1 031 745 euroa. Maankäyttösopimuksen käsittämä kokonaisuus on toteutettu tavanomaisin ehdoin.
- VAV Asunnot Oy maksoi Orvokkirinne 4:n rakennuslupaan liittyviä kustannuksia 37 756 euroa.
- VAV Asunnot -konserni maksoi lainatakauksien takausprovisioita 35 167 euroa.

VAV Asunnot -konserni on vuokrannut kaupungin sosiaali- ja terveystoimen käyttöön kohteita palvelutiloiksi sekä erityisasuntoina vuokrattavaksi muun muassa muistihäiriöisille ja huonokuntoisille vanhuksille sekä pitkäaikaisasunnottomille. Tekninen lautakunta 6.6.2017 päätti § 12 vuokrasopimukseen tehtävästä tarkistuksesta. VAV Asunnot -konsernin vuokralaskutus kaupungilta tilivuoden 2017 aikana oli 6 571 010,66 euroa ja palvelumyynti 98 737,30 euroa eli yhteensä 6 669 747,96 euroa. Palvelumyynti on kaupungin maksuosuus asumisneuvonnasta ja yksittäisten asuntojen asukasvalinnasta.

Kaupunki omistaa VTK Kiinteistöt Oy:n koko osakekannan. Yhtiön tarjoaa toimitilapalveluja kaupunkikonsernin käyttöön. Se on voimassa oleviin sopimuksiin liittyen laskuttanut kaupungilta tilivuoden 2017 aikana kaikkiaan

15 601 417,19 euroa pääasiassa vuokrina. Yhtiön ja kaupungin välisiä vuokrasopimuksia on tarkistettu vuodesta 2015 lukien siten, että sopimukset ovat markkinaehtoisia:

- Tekninen lautakunta 24.3.2015 päätti § 14 vuokrata ns. liikuntalaitoskiinteistöt yhtiöltä.
- Tekninen lautakunta 14.2.2017 päätti § 10 Monitoimitalo Lumon vuokrauksen ehdoista (liittyy kokonaisuuteen, jonka osana tekninen lautakunta 8.11.2016 oli päättänyt § 13 pysäköintilaitoksen vuokrauksesta).
- Tekninen lautakunta 6.6.2017 päätti § 11 kaupungin ja VTK Kiinteistöt Oy:n välisten vuokrasopimusten sopimusehtojen yhtenäistämisestä.
- Tekninen lautakunta 3.10.2017 päätti § 6 vuokrata Myyrmäen sosiaali- ja terveyskeskuksen tilat yhtiöltä.

Varsinaisen toimitilojen vuokraukseen liittyvän päätoimialansa lisäksi yhtiö on vuokrannut kokonaan omistamansa Myyrmäen Urheilupuisto Oy:n sille vuokraaman henkilöstön edelleen kaupungin liikuntapalveluille (Yleisjaosto 9.3.2015 § 8). Henkilöstövuokrauksen tuotto (2017: 651 855,43 euroa) sisältyy edellä mainittuun yhtiön kokonaislaskutukseen. Henkilöstövuokrauksessa VTK Kiinteistöt -konsernissa (Myyrmäen Urheilupuisto Oy → VTK Kiinteistöt Oy) ja edelleenvuokraus kaupungille päättyy 31.5.2018 mennessä. VTK Kiinteistöt Oy:n kokonaan omistamille tytäryhtiöille kaupunki on myöntänyt asuntolainarahastosta lainaa seuraavasti:

- Kivistön Putkijäte Oy, avoimena 2 187 500 euroa per 31.12.2017, lainasta peritään 0,5 %:n korko. Kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetusta lainasta. Kaupungin arvion mukaan lainaan ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä.
- Kivistön Pysäköinti Oy, avoimena 3 700 000 euroa per 31.12.2017, lainasta peritään 0,5 %:n korko. Kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetusta lainasta. Kaupungin arvion mukaan lainaan ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä.

Kaupunki omistaa Kiinteistö Oy Vantaan Erikaksen (selvitystilassa) koko osakekannan. Kaupunki on päättänyt seuraavista yhtiön kanssa tehtävistä liiketoimista:

- Kaupunginhallitus päätti 12.12.2016 § 24 tehdä yhtiön kanssa ehdoiltaan tavanomaiset maankäyttösopimuksen, esisopimuksen määräalan luovutuksesta ja esisopimus määräalan kaupasta. Päätöksen nojalla 9.2.2017 allekirjoitetulla kauppakirjalla kaupunki osti määräalan Vantaan kaupungin Lapinkylän kylässä sijaitsevasta Kaukola -nimisestä tilasta RN:o 8:0 (kiinteistötunnus 92-409-8-0) 1 460 492 eurolla. Kauppahinnan osasuorituksena kuitattiin kaupungille tuleva osapuolten välillä 23.1.2017 allekirjoitetun maankäyttösopimuksen mukainen kustannusten korvaus 569 522 euroa. Loppuosa kauppahinnasta 890 970 euroa maksettiin yhtiölle rahana. Järjestelyssä on toteutettu kaupungin tavanomaisesti soveltamia ehtoja.
- Kaupunginvaltuusto päätti 13.11.2017 § 12 ostaa yhtiöltä tilat 92-409-8-0, 92-413-2-8 ja tilasta 92-409-6-9 2/3 määräosan 5 839 982 eurolla. Kauppahinta on käypä ja perustuu Verohallinnon antamaan tuloverotuksen ennakkoratkaisuun.

Kaupunki omistaa A-Tulkkaus Oy:n osakekannasta 99,6 %. Kaupunki on päättänyt toiminnan yhtiöittämisen yhteydessä yhtiön kanssa solmittavasta palvelusopimuksesta (Kaupunginhallitus 6.10.2014 § 15), joka on ehtonsa mukaisesti voimassa 30.9.2018 asti. Sopimuksen nojalla kaupunki on tilivuoden 2017 aikana ostanut yhtiöltä tämän toimialan mukaisia tulkkaus- ja käännöspalveluja 1 875 653,03 eurolla.

Kaupunki omistaa Kaunialan Sairaala Oy:n osakekannasta 45 %. Osana vuonna 2006 toteutettuja järjestelyjä Vantaan kaupunki osti Kaunialan sairaalan kiinteistön rakennuksineen Sotainvalidien Veljesliitto ry:ltä. Sairaaloiminnasta vastaava Kaunialan Sairaala Oy on kiinteistöllä kaupungin vuokralaisena. Kaupunginhallitus päätti 8.2.2016 § 8 hyväksyä sairaalayhtiölle pysyväisluonteisen vuotuisen vuokrahuojennuksen 250 000 euroa 1.1.2015 alkaen johtuen vanhan päärakennuksen soveltumattomuudesta tuotantokäyttöön. Kaupunki on ostanut yhtiöltä terveys- ja sosiaalipalveluita tilivuoden 2017 aikana yhteensä 13 560 969,73 eurolla. Ostot perustuvat Sotainvalidien Veljesliitto ry:n ja Vantaan kaupungin väliseen 15.12.2006 allekirjoitettuun sopimukseen. Yhtiö maksoi maanvuokraa 15.12.2006 allekirjoitetun sopimuksen ja myöhempien tarkistusten perustella tilivuoden 2017 aikana kaikkiaan 1 802 887,10 euroa.

Kaupunki omistaa Vantaan Energia Oy:n osakekannasta 60 %. Kaupungin ja yhtiön välillä tehtiin asemakaavaan nro 2277 liittyvä maiden vaihto ja maankäyttösopimus (Kaupunginhallitus 23.5.2016 § 27). Vaihtokirja maa-alueista allekirjoitettiin 16.2.2017. Yhtiö maksoi järjestelyssä kaupungille maankäyttömaksua 2 445 889 euroa.

Kaupunki omistaa Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n koko osakekannan. Yhtiö tarjoaa kaupunkikonsernille toimialansa mukaisia kiinteistönhoito-, siivous- ja ateriapalveluita. Yhtiön laskutus kaupungille on tilivuoden 2017 aikana ollut 45 523 812,17 euroa, joka jakautuu ateriapalveluihin 21 247 897,34 euroa, siivouspalveluihin 13 365 828,97 euroa ja kiinteistöpalveluihin (sisältäen vartiointipalvelut) 10 910 085,86 euroa.

- Tekninen lautakunta 19.5.2015 päätti § 28 hyväksyä kiinteistön hoito- ja kunnossapitopalvelua, tukipalveluja sekä ulko-alueiden hoitoa koskevan kiinteistönhoitosopimuksen, joka on ehtonsa mukaisesti voimassa 31.12.2020 asti.
- Hankintajohtaja on erillisillä päätöksillään päättänyt hallintosäännön 4 luvun 8 §:n 6. ja 7. kohtien mukaisen hankintatoimivaltansa nojalla kaupungin ateria- ja puhtauspäalveluiden hankinnoista sekä kaupungin aula- ja vartiointipalveluiden hankinnoista.

Kaupunginjohtajasopimus

Kaupunginjohtajan virkasuhde alkaa 1.3.2018 ja on voimassa toistaiseksi.

Molemminpuolinen irtisanomisaika on kaksi kuukautta.

Mikäli kaupunginhallitus neuvoteltuaan kaupunginjohtajan kanssa päätyy siihen, että on tarpeellista käynnistää luottamuspuolan vuoksi irtisanomismenettely (kuntalaki 43 pykälä), voivat osapuolet sopia vapaaehtoisesta irtisanoutumisesta ennen menettelyn käynnistämistä.

Jos kaupunginjohtaja irtisanoutuu virkatehtävästään vapaaehtoisesti edellä sanotun mukaisesti, hänellä on oikeus saada kahdeksan (8) kuukauden rahapalkkaa vastaava erakorvaus irtisanomisajan palkan lisäksi. Korvaus pitää sisällään mahdolliset kvteessin mukaiset lomakorvaukset. Kaupunginjohtajalla ei ole työntekovelvollisuutta irtisanoutumisajalla silloin, kun hän itse irtisanoutuu edellä mainitussa tilanteessa.

Erokorvausta ei makseta, jos irtisanomismenettelyyn on ryhdytty siitä syystä, että irtisanomiseen on olemassa kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain tarkoittama viranhaltijasta johtuva syy virkasuhteen irtisanomiseen tai purkaminen.

5 Eriytetyt tilinpäätökset

5.1 Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tilinpäätös

5.1.1 Toimintakertomus

Pelastuslaitos vastaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen turvallisuudesta pelastustoimen keinoin sekä huolehtii ensihoitopalvelusta voimassa olevien sopimusten mukaisesti. Pelastustoimen alue muodostuu Hyvinkään, Järvenpään, Keravan ja Vantaan kaupungeista sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen liikelaitoksen hallinto järjestetään Vantaan kaupungin hallintosäännön määräyksen. Kaupungin organisaatiossa Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan. Liikelaitoksella on johtokunta, johon kuuluu 15 henkeä.

Olennaiset tapahtumat tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen

Euroopassa ja Suomen Turussa tapahtuneiden terroritekojen takia pelastuslaitos on jatkanut valmistautumista uhka- ja vaaratilanteisiin. Suomeen syksyllä 2015 tulneiden turvapaikanhakijoiden lukumäärän ei ole enää vuosina 2016 ja 2017 ollut merkittävä eikä pelastustoimen alueelle perustettu uusia vastaanottokeskuksia, vaan osa vanhoista keskuksista lakkautettiin vuoden 2017 aikana. Kohteisiin tehtiin lukuisia valvonta- ja neuvontakäyntejä kuitenkin vuoden aikana ja tilannetta seurataan yhä valppaasti.

Vuonna 2017 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella oli 8 326 pelastustehtävää (vuonna 2016 pelastustehtäviä 7 120) Tehtävämäärässä oli noin 17 %:n kasvu edellisvuoteen verrattuna. Ensihoidon osalta kokonaistehtävämäärä oli 34 845 (32 522 tehtävää vuonna 2016). Ensihoidon osalta kasvua oli 7 %.

Pelastuslaitoksen johtokunta on vapauttanut nuohouksen vapaalle kilpailulle jo 1.1.2015 alkaen. Tilannetta seurataan edelleen aktiivisesti varmistuaksemme vapaan kilpailun nuohouksen toimivuudesta. Nokipalojen ei ole havaittu lisääntyneen.

Pelastuslaitoksella on yhteistoimintasopimukset ensihoidon toteuttamisesta Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa. Tulevaisuuden maakunta ja SOTE -ratkaisu vaikuttaa todennäköisesti myös ensihoidon järjestämiseen vuoden 2020 alussa.

Pelastustoimi siirtynee perustettaville maakunnille vuoden 2020 alussa. Sisäministeriö on perustanut siirtoa valmistelevan hankkeen jo vuonna 2016. Hallituksen esityksen perusteella Keski-Uudenmaan pelastuslaitos siirtyy osaksi Uudenmaan alueen pelastusalueita, joka vastaa noin 1,6 miljoonan ihmisen turvallisuudesta. Pelastustoimen ja Uudenmaan yhteistyön valmistelutyö vie osan pelastuslaitoksen voimavaroista.

Pelastusjohtaja Pekka Vänskä ilmoitti jäävänsä eläkkeelle 9.3.2017 ja hän jäi vuosilomalle jo 1.12.2016 alkaen. Uudeksi pelastusjohtajaksi johtokunta valitsi Jyrki Landstedtin.

Pelastuslaitos on kehittänyt toimintaansa viimeisten vuosien aikana mm. Klaukkalan kärkiyksiköllä, TUTOR-palotarkastus-ohjelmalla sekä asuinkiinteistöjen omavalvonnalla. TUTOR-palotarkastus perustuu palotarkastuskohteen itsearvioon turvallisuudestaan sekä viranomaisen tekemään arvioon. Omavalvonnassa kiinteistön omistaja tekee oman palotarkastuksen kiinteistössään ja palauttaa lomakkeen pelastuslaitokselle. Lisäksi pelastuslaitos on valistanut aktiivisesti mm. sosiaalisen median välityksellä.

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Keski-Uudenmaan pelastuslaitosta johtaa johtoryhmä. Liikelaitoksen johtoryhmään kuuluu pelastusjohtaja, pelastuspäällikkö, riskienhallintapäällikkö, talouspäällikkö ja turvallisuusviestintäpäällikkö. Hallinnon tehtävät on pystytty jakamaan johtoryhmän ja muun henkilökunnan kesken ja yhteistyö talouspalvelukeskuksen kanssa on sujunut erittäin hyvin. Talouspäällikön tehtäviä on hoitanut vuoden 2016 alusta alkaen Heidi Piikki talouspalvelukeskuksesta.

Liikelaitoksen talous ja talousarvion toteutuminen

Pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymä talousarvio on tehty kahdelle eri toiminnalle, pelastustoimelle ja ensihoidolle.

Tuloslaskelman talousarviovertalu

Talousarviossa Vantaan valtuuston asettamana talousarvion sitovana tavoitteena oli liikeylijäämä 0 euroa. Tavoite saavutettiin liikeylijäämällä 1 148 036 euroa. Tilikauden ylijäämäksi muodostui poistoerokirjausten jälkeen 1 559 391 euroa.

Pelastustoimen osalta liikevaihto oli 27,4 milj. euroa (27,7 milj. euroa vuonna 2016). Liiketoiminnan muut tuotot olivat 0,05 milj. euroa (0,2 milj. euroa vuonna 2016). Toimintatuotot ylittivät talousarvion 0,14 milj. euroa.

Toimintakulut olivat 24,9 milj. euroa (25,3 milj. euroa vuonna 2016). Tästä materiaali- ja palveluostoja oli 3,6 milj. euroa, henkilöstökuluja 17,1 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 4,2 milj. euroa. Toimintakulujen talousarvio toteutui 97 prosenttisesti.

Pelastustoimen liikeylijäämään 1 148 milj. euroa vaikutti henkilöstökulujen jääminen 0,5 milj. euroa ennakoitua pienemmäksi. Alitus johtui avoimista vakansseista hallinnon, päällystön ja tukipalveluiden osalta. Materiaali- ja palvelukuluissa tuli säästöä 0,4 milj. euroa.

Ensihoidon osalta talousarvion sitova tavoite toteutui. Liikevaihto oli 9,7 milj. euroa (9,7 milj. euroa vuonna 2016). Ensihoidon kuljetustuloja kertyi tilikaudella 3,5 milj. euroa. Hyvinkään sairaanhoitoalueelle palautettiin tuloja 2,0 milj. euroa (1,9 milj. euroa vuonna 2016). Peijaksen sairaanhoitoalueen osalta tulokertymä oli 1,5 milj. euroa (1,4 milj. euroa vuonna 2016).

Toimintakulut olivat 9,8 milj. euroa (9,7 milj. euroa vuonna 2016). Materiaalien- ja palveluiden osuus oli 1,1 milj. euroa, henkilöstökulujen 7,9 milj. euroa ja liiketoiminnan muiden kulujen 0,8 milj. euroa.

Rahoitusosan talousarviovertailu

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta oli 995 626 euroa. Tilikauden rahavarojen muutos -188 342 euroa laskee rahavarojen määrän 1 511 878 euroon.

Investointiosan talousarviovertailu

Vantaan valtuuston asettama sitova tavoite investoinneille oli 1,59 milj. euroa.

Investointien tavoitetaso alitettiin 22 869 eurolla. Investointeihin kului 1 567 131 euroa. Investointien rahoitusosuuksien 32 000 euroa ja autojen myynnistä kertyneet luovutustulojen 43 780 euroa jälkeen nettoinvestoinnit olivat 1 491 350 euroa.

Tilikaudella pelastus- ja sammutusyksiköihin sekä muuhun ajoneuvokalustoon käytettiin 1 279 899 euroa. Asemakalustoon käytettiin 243 232 euroa ja väestöhälyttimiin 44 000 euroa.

Henkilöstö

Henkilöstön määrä vuoden 2017 lopussa oli 476, joista määräaikaista 55. Henkilöstö kasvoi 4 henkilöllä vuoteen 2016 verrattuna. Henkilöstökulut alittivat budjetoidun 0,9 %:lla ollen 25 016 010 euroa.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta

Pelastuslaitoksen tavoitteiden toteutumista, varojen käyttöä ja tuloksellisuutta valvotaan säännöllisellä raportoinnilla. Vantaan kaupungille ja muille kunnille raportoidaan osavuosikatsauksien yhteydessä. Henkilökohtaisten tavoitteiden ja tuloksellisuuden valvontaa suoritetaan pääosin kehityskeskusteluissa.

Pelastuslaitoksella ei ole tiedossa tilikaudella 2017 lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kanne tai muu vaatimus tai oikeusseuraamus. Valvontatoimintaan on kohdistunut normaalina pidettäviä hallintovalituksia.

Ensihoitopalvelua tehtiin Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa solmittujen yhteistoimintasopimuksien mukaisesti.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvon alennuksia.

Pelastuslaitos on vuokralla kuntien omistamissa kiinteistöissä.

Pelastuslaitoksen sisäisten riskien tunnistaminen on tehty pelastuslaitoksen oman valmiussuunnitelman yhteydessä sekä Vantaan kaupungin ohjeistuksen mukaisesti. Niissä on otettu huomioon sekä ulkoiset että sisäiset pelastuslaitoksen palvelukykyä uhkaavat riskit.

Riskien hallintaa ja sisäistä valvontaa on ohjeistettu pelastuslaitoksen toimintasäännössä. Palvelunhallintaan liittyvää riskienhallintaa kehitetään osana valtakunnallista pelastustoimen riskienhallintaa. Toimintasääntöä täsmennetään pelastusjohtajan päätöksillä hankinta- ja tilausoikeuksista.

Työturvallisuuteen liittyvät riskienhallinta on toteutettu työturvallisuuslain edellyttämällä tavalla käyttämällä pelastuslaitosten yhteistä PERA-ohjelmaa.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen ylijäämä ennen varauksia on 1 148 036 euroa. Tilikaudelle poistoeron vähennykseksi kirjataan investointivarauxselle hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 411 355 euroa.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 1 559 391 euroa siirretään taseeseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

5.1.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1000 €	Pelastus TA 2017	Pelastus Toteuma	Pelastus Poikkeama	Ensihoito TA 2017 Hyvinkää	Ensihoito Toteuma Hyvinkää	Ensihoito Poikkeama Hyvinkää	Ensihoito TA 2017 Peijas	Ensihoito Toteuma Peijas	Ensihoito Poikkeama Peijas
Liikevaihto	27 176	27 379	203	4 157	4 154	-3	5 542	5 632	90
Liiketoiminnan muut tuotot	106	46	-60	0	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-4 046	-3 612	434	-495	-470	25	-677	-586	91
Henkilöstökulut	-17 573	-17 097	476	-3 288	-3 287	1	-4 379	-4 632	-253
Poistot ja arvonalentumiset	-1 486	-1 338	148	0	-1	-1	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-4 178	-4 230	-52	-373	-400	-27	-486	-411	75
Liikelylijäämä (-alijäämä)	0	1 148	1 148	0	-4	-4	0	2	2
Rahoitustuotot ja -kulut	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	1 150	1 094	0	-2	-2	0	3	3
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	411	411	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	0	1 561	1 561	0	-4	-4	0	2	2

Talousarvion lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2017	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	36 875	37 164	289
Liiketoiminnan muut tuotot	106	46	- 60
Materiaalit ja palvelut	- 5 218	- 4 668	550
Henkilöstökulut	- 25 241	- 25 016	225
Poistot ja arvonalentumiset	- 1 486	- 1 339	147
Liiketoiminnan muut kulut	- 5 037	- 5 041	- 4
Liikelylijäämä (-alijäämä)	0	1 146	1 146
Rahoitustuotot ja -kulut	0	2	2
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	1 148	1 148
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	411	411
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	0	1 559	1 559

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2017	Toteuma	Poikkeama
Toiminnan ja investointien rahavirta	-104	1 003	1 107
Rahoituksen rahavirta	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-1 191	-1 191
Rahavarojen muutos	-104	-188	-84

Investoinnit

Investointien lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2017	Toteuma	Poikkeama
Pelastus- ja sammutusyksiköt, muu ajoneuvokalusto	1 220	1 257	- 37
Muu pelastus- ja huoltokalusto	80	23	57
Asemakalusto	200	243	- 43
Väestönsuojelujärjestelmät	40	44	- 4
Tietojärjestelmät	50	-	50
Investoinnit yhteensä	1 590	1 567	23
Valtionosuudet ja luovutustulot	-	76	- 76
Investoinnit netto	1 590	1 491	99

5.1.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Liikevaihto	37 164 157,13	37 398 448,21
Liiketoiminnan muut tuotot	46 015,10	226 498,10
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 1 585 131,08	- 1 721 058,17
Palvelujen ostot	- 3 082 646,33	- 3 181 020,25
	- 4 667 777,41	- 4 902 078,42
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 19 575 334,74	- 19 419 163,30
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 4 237 609,22	- 4 417 213,87
Muut henkilösivukulut	- 1 203 066,24	- 1 237 098,54
	- 25 016 010,20	- 25 073 475,71
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 1 338 940,69	- 1 528 118,33
Liiketoiminnan muut kulut	- 5 041 018,01	- 5 027 334,91
Liikelylijäämä (-) alijäämä)	1 146 425,92	1 093 938,94
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	1 633,90	1 299,42
Muut rahoituskulut	- 23,96	0,00
	1 609,94	1 299,42
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 148 035,86	1 095 238,36
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	411 355,05	- 1 835 040,95
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	2 176 661,95
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 559 390,91	1 436 859,36
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	17,6	20,2
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	17,6	20,2
Voitto, %	3,1	2,9

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 146 425,92	1 093 938,94
Poistot ja arvonalentumiset	1 338 940,69	1 528 118,33
Rahoitustuotot ja -kulut	1 609,94	1 299,42
Tulorahoituksen korjauserät	9 748,15	- 182 106,57
	<u>2 496 724,70</u>	<u>2 441 250,12</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 1 567 130,86	- 2 242 011,84
Rahoitusosuudet investointimenoihin	32 000,00	102 880,00
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	34 032,26	329 032,27
	<u>- 1 501 098,60</u>	<u>- 1 810 099,57</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	995 626,10	631 150,55
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	682 605,85	1 438 140,29
Saamisten muutos muilta	- 1 450 642,80	- 68 089,54
Korottomien velkojen muutos kunnalta	- 5 827,95	4 969,65
Korottomien velkojen muutos muilta	- 410 103,18	- 434 054,54
Rahoituksen rahavirta	- 1 183 968,08	940 965,86
Rahavarojen muutos	- 188 341,98	1 572 116,41
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 511 878,14	1 700 220,12
Rahavarat 1.1.	1 700 220,12	128 103,71
	<u>- 188 341,98</u>	<u>1 572 116,41</u>
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	2 388 548	1 930 744
Investointien tulorahoitus, %	162,0	122,6
Kassan riittävyys, pv	15,2	16,7
Quick ratio	1,2	1,0
Current ratio	1,2	1,0

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen tase	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	5 977 920,29	5 825 510,53
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	5 130 080,29	5 834 785,53
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	847 840,00	- 9 275,00
	<u>5 977 920,29</u>	<u>5 825 510,53</u>
Vaihtuvat vastaavat	7 945 737,91	7 365 639,84
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	2 179 187,55	618 530,89
Saamiset kunnalta	4 189 346,68	4 871 549,43
Muut saamiset	64 000,00	175 339,40
Siirtosaamiset	1 325,54	0,00
	<u>6 433 859,77</u>	<u>5 665 419,72</u>
Rahat ja pankkisaamiset	1 511 878,14	1 700 220,12
VASTAAVAA YHTEENSÄ	13 923 658,20	13 191 150,37
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	4 517 856,25	2 958 465,34
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	2 958 465,34	1 521 605,98
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 559 390,91	1 436 859,36
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	2 593 423,43	3 004 778,48
Poistoero	2 593 423,43	3 004 778,48
Vieras pääoma	6 812 378,52	7 227 906,55
Lyhytaikainen		
Ostovelat	1 879 732,13	2 300 920,94
Korottomat velat kunnalta	3 050,10	8 878,05
Muut velat	833 906,52	844 620,47
Siirtovelat	4 095 689,77	4 073 487,09
	<u>6 812 378,52</u>	<u>7 227 906,55</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	13 923 658,20	13 191 150,37
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	51,1	45,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	18,3	19,2
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	33,5	33,9
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	4 517,9	2 958,5

5.1.4 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu pieniä hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu tilikauden kuluksi. Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
1 000 €	2017	2016
Jäsenkuntien toimintaosuudet		
Pelastustoimi	26 331	26 603
Ensihoito	8 317	8 354
Myynti- ja maksutulot		
Pelastuspalvelut	385	441
Ensihoitopalvelut	1 468	1 374
Yhteistoimintakorvaukset	471	426
Turvallisuuspalvelut (tarkastus- ja valvonta)	191	200
Liiketoiminnan muut tuotot (sis. valtionosuudet)	47	227
Toimintatuotot yhteensä	37 210	37 625

Valtionosuuksien erittely		
1 000 €	2017	2016
Palosuojelurahasto	31	153
Öljynsuojarahasto	0	19
Valtionosuuksien oikaisu v.2011-2015	0	-88
Valtionosuudet yhteensä	31	84

Palosuojelurahastolta saaduissa rahoitusavustuksista 1 tEUR on merkitty hyödykkeen hankintamenon korjauksen lisäykseksi ja 32 tEUR on keskeneräisessä käyttöomaisuudessa

Luottamushenkilömaksut		
1 000 €	2017	2016
Keskustapuolue Uusimaa	0,1	0,1
Kokoomus Uusimaa	1,3	1,2
Perussuomalaiset Uusimaa	0,1	0,1
Suomen Sos.Dem. puolue Uusimaa	1,1	0,9
Vasemmistoliitto Uusimaa	0,1	0,2
Vihreä Uusimaa ry	0,2	0,3
Yhteensä	2,9	2,8

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet			
	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
ATK-ohjelmistot	tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	5 vuotta	4 vuotta
Muut raskaat koneet	tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Muut kevyet koneet	tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
ATK-laitteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	-	-

Pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot		
1 000 €	2017	2016
Muut toimintatuotot		
Irtaimen omaisuuden myyntivoitot	0	182
Irtaimen omaisuuden myyntitappiot	-10	
Myyntivoitot ja -tappiot yhteensä	-10	182

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	-411	1 835
Poistoeron muutokset yhteensä	-411	1 835

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat				
Aineelliset hyödykkeet				
1 000 €	Kuljetus- välineet	Muut koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	5 492	342	-9	5 826
Lisäykset tilikauden aikana	400	287	880	1 567
Rahoitusosuudet tilikaudella	-32	0	32	0
Vähennykset tilikauden aikana	-44	0	0	-44
Siirrot erien välillä	0	23	-23	0
Tilikauden poisto	-1 167	-172	0	-1 339
Poistamaton hankintameno 31.12.	4 650	480	880	6 010

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2017	2016
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	2 959	1 522
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	2 959	1 522
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	1 559	1 437
Oma pääoma yhteensä	4 518	2 959

Erittely poistoerosta		
1 000 €	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	2 593	3 005
Poistoero yhteensä	2 593	3 005

Vieras pääoma		
1 000 €	2017 Lyhyt-aikainen	2016 Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	9	7
Yhteensä	9	7
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	787	911
Yhteensä	787	911
Vieras pääoma yhteensä	796	918

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
1 000 €	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	4 001	3 989
Muut tilinpäätösjaksotukset	95	84
Siirtovelat yhteensä	4 096	4 073

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Vuokravastuut		
1 000 €	2017	2016
Vuokravastuut		
Vuokravastuut yhteensä	4 525	4 172
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	4 525	4 172
Leasingvastuut		
Leasingvastuut yhteensä	1 144	1 338
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	590	552
Yhteensä	5 669	5 510

Vuokravastuut ilmoitettuu ilman arvonlisäveroa.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt		
1 000 €	2017	2016
Muut sopimukset		
Seuraavan tilikauden sopimuspalokuntasopimukset	1 128	1 128
Sopimusvastuut yhteensä	1 128	1 128

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2017	2016
Virka- ja työsuhteis	421	422
Määräaikaisia	55	50
Yhteensä	476	472

5.1.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

5.2 Vantaan Työterveys liikelaitoksen tilinpäätös

5.2.1 Toimintakertomus

Vantaan Työterveys liikelaitos on Vantaan kaupungin organisaatiossa kunnallinen liikelaitos, jonka tehtävänä on vastata työterveyshuoltolaissa, kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetuista kaupungin järjestämismääräyksiin kuuluvista työterveyshuollon palveluista Vantaan kaupungille, Vantaan, Helsingin, Espoon ja Kauniaisten yrityksille sekä merimiesterveyspalveluiden huollon palveluista Helsingin kaupungille. Espoo, Helsinki ja Kauniaisten ovat eriyttäneet yritystyöterveyshuollon järjestämismääräyksiin muusta kunnan järjestämismääräyksiin olevasta kansanterveystyöstä kansanterveyslain 5 §:n mahdollistamalla tavalla. Toimimme neljässä eri toimipisteessä pääkaupunkiseudulla.

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2017 oli Vantaan työterveys liikelaitokselle taloudellisesti ja toiminnallisesti hyvä vuosi. Liikelaitoksessa toteutettiin mm. yli 38.000 vastaanottokäyntiä ja asiakassopimusten määrä kasvoi n. 5 %. Liikelaitoksen jo vuosien varrella vakiintunut sisäinen auditointi sain rinnalleen ulkoisen auditoinnin prosessin, kun liikelaitos sai arvostetun laatusertifikaatin 9001/2015 työterveyshuollon toiminnasta. Samassa yhteydessä työterveyshuollon keskeiset prosessit mallinnettiin myös prosessikaavioin.

Liikelaitos panosti edelleen vahvasti digitaalisiin ratkaisuihin vuonna 2017. Erityistä kiitosta saanut chat-palvelu otettiin käyttöön vuodenvaihteessa 2017. Työterveyshoitajien virtuaalivastaanotto laajeni myös työterveyslääkäreiden vastaanotoksi ja otimme käyttöön sähköisen hoidontarpeenarvioinnin. Virtuaaliset ja digitaaliset ratkaisut laajentavat asiakaspalvelua ja kehittävät työterveyspalveluita entistä moniulotteisimmiksi palvellen eri asiakassegmenttejä.

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Vantaan Työterveys liikelaitos on kuntalain mukaisesti syksyllä 2008 erillisellä päätöksellä perustettu kunnallinen liikelaitos, jonka hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön määräyksiin. Kaupungin organisaatiossa Vantaan Työterveys liikelaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan.

Liikelaitoksella on johtokunta, jossa on kuusi jäsentä ja jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnan jäsenet:

Varsinaiset jäsenet:

Jarkko Koivuniemi, puheenjohtaja
Risto Hiltunen, varapuheenjohtaja
Sina Nordman
Teija Toivonen
Kirsi Mäkilaine
Touko Niskakangas

Varajäsenet:

Raimo Huvila
Sauli Heinonen
Eija Salmenkivi
Maarit Lehtonen
Marko Kosonen
Kristiina Rautio

Vantaan Työterveys liikelaitosta johtaa johtoryhmä. Liikelaitoksen johtoryhmään kuuluu työterveysjohtaja, johtava työterveyslääkäri, kolme palvelupäällikköä sekä talouspäällikkö. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii liikelaitoksen työterveysjohtaja. Johtoryhmän kokoonpanossa tapahtui muutoksia kesän 2017 aikana, kun uusina palvelupäällikköinä aloittivat Teija Korjala ja Emilia Vesanto, Meeri Kaakisen ja Riitta Pimiän jäätyä pois tehtävistä.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2017

Talouden tasapaino ja henkilökunnan työn tuottavuus ja tehokkuus on edelleen keskeinen painopiste. Tavoitteisiin päästiin hyvin, sillä koko liikelaitoksen talousarvion mukainen toiminnallinen tulos (kate 3) ylitettiin 86 865 eurolla.

Liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Laitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 2 631 euroa ja korkoa kaupungin lainasta 10 455 euroa.

Talousarvion toteutuminen

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle 10 455 euroa (korko 7 %) ja korvaus peruspääomasta 2 631 euroa (korko 7 %). Saamiset kunnalta olivat vuoden 2017 lopussa 2,7 milj. euroa. Tilikauden 2017 oman kunnan ulkopuolisesta työstä maksetaan tuloveroa 0,008 milj. euroa voitollisen tuloksen takia. Pankkitilillä olevat varat olivat 0,6 milj. euroa.

Liikevaihto oli 7,3 milj. euroa (6,9 milj. euroa vuonna 2016) ja liiketoiminnan muut tuotot olivat 0,035 miljoonaa euroa (0,04 miljoonaa euroa vuonna 2016). Myynti ylitti talousarvion 6 %:lla.

Toimintakulut olivat 6,7 milj. euroa, mistä materiaaliostoja oli 0,095 milj. euroa ja palveluostoja oli 2,69 milj. euroa, henkilöstökuluja 3,4 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 0,52 milj. euroa.

Liikelaitos teki Vantaalla, Espoossa, Helsingissä ja Kauniaisissa voitollisen tuloksen. Tilikaudelta 2017 laskutetaan Helsingin kaupungilta yritystyöterveyshuollon yhdistymissopimuksen tappiontasausjärjestelyn mukaisesti tappiontasausa yhteensä 15 804,32 euroa. Laskutettava summa muodostuu tilikauden 2017 merimies-toimipisteen tappiosta.

Investointivarausta purettiin tilikaudella 1.1-31.12.2017 30 651,80 euroa ja se käytettiin toimipisteiden kalusteinvestointeihin.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei Vantaan Työterveys liikelaitoksella ole.

Henkilöstö

Henkilökuntaa oli vuoden 2017 lopussa 69 henkilöä (69 vuonna 2016).

Henkilöstökulut olivat 3,4 milj. euroa (3,4 milj. euroa vuonna 2016).

Vuokralääkäreiden kustannukset olivat 1,28 milj. euroa. (1,12 milj. euroa vuonna 2016)

Henkilöstömenot alittivat budjetoidun 0,2 %:lla. Vuokratyövoiman käyttö lasketaan palveluostoiksi ja palvelumenot ylittivät 12,2 %:lla.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Vantaan Työterveys liikelaitoksen riskienhallinta on kiinteä osa strategista ja operatiivista johtamista. Liikelaitoksessa suoritetaan jatkuvaa toimintaympäristön ja oman toiminnan riskienarviointityötä mm. toimintaympäristön analyysillä ja eri toimintojen raportoinnilla (mm. talous, asiakkuudet, palautteet). Johtamista ja työterveyshuollon työn riskienhallintaa toteutetaan laatujärjestelmään kirjattujen menettelyohjeiden avulla. Sisäinen auditointi aloitettiin keväällä 2015 ja se laajeni ulkoiseen auditointiin 2017 (ISO9001/2015 sertifikaatti). Auditointiin sisältyy johdon katselmus. Riskienarviointityöstä vastaa Vantaan Työterveys liikelaitoksessa työterveysjohtaja.

Lainsäädännölliset ja rakenteelliset uudistukset, mm. kuntalain vaikutukset, sote-ratkaisu ja työterveyshuollon kustannusten korvattavuus tulevat vaikuttamaan merkittävästi liikelaitoksen toimintaan tulevaisuudessa. Muutokset ovat ennen kaikkea mahdollisuus, mutta sisältävät luonnollisesti myös riskejä muutosvaiheessa. Näihin riskeihin on varauduttu vaikuttamisverkostolla, huomioimalla mahdollisuuksien mukaan muutokset sopimustasolla sekä hyvällä yhteistyöllä palveluiden tuottajien kanssa, sekä hyvällä ja avoimella henkilöstöjohtamisella.

Vantaan Työterveys liikelaitoksen sisäisen valvonnan järjestäminen

Vantaan Työterveysliikelaitoksen sisäinen valvonta kohdistuu organisaation kaikkeen toimintaan. Se käsittää tiedossa olevien riskien hallitsemiseksi käyttöönotettuja keinoja, toimintatapoja ja valvontatoimenpiteitä.

Liikelaitoksen sisäinen valvonta on osa liikelaitoksen johtamisjärjestelmää ja työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja, raportoinnin ja tiedon luotettavuutta, resurssien ja omaisuuden turvaamista sekä lainsäädännön ja ohjeiden noudattamista. Sisäistä valvontaa on sisäinen laadun auditointi sekä ulkoinen auditointi.

Liikelaitoksen riskienhallinnasta vastaa viimekädessä toimitusjohtaja. Esimiehet ohjaavat sekä valvovat alaisensa toimintaa ja ryhtyvät korjaaviin toimenpiteisiin, mikäli havaitsevat väärinkäytöksiä johtamassaan toiminnassa. Taluspäällikön ja toimitusjohtajan vastuualueella on talouden valvonta. Henkilöstön on raportoitava epäilemänsä väärinkäytökset tai rikkomukset esimiehelleen sekä poikkeamalokiin sharepointiin.

Liikelaitoksen toimintaprosessit on kuvattu menettelyohjein, joihin toiminta perustuu ja joiden toteutumista seurataan päivittäisessä johtamisessa.

Säännölliseen valvontaan on kuulunut 2017 mm. seuraavat asiat.

- johdolle laadittavat raportit (talous-, henkilöstö-, asiakkuus-, prosessiraportit sekä sisäinen auditointi)
- toiminnan ja toimintapoikkeamien seuranta (esim. lokitarkastukset, tietojärjestelmien ja puhelinjärjestelmien seurantaraportit)
- talousarvion toteutumisen seuranta (johtoryhmässä, johtokunnassa ja apulaiskaupunginjohtajan kanssa läpikäytävä kuukausiraportti).
- toimintaperiaatteiden sekä ohjeiden noudattamisen valvonta (mm. esimiestyönä kuukausipalaverissa ja työntekijävarteissa sekä päivittäisessä johtamisessa)
- Liikelaitokselle on johtosäännöissä määritellyn mukainen mm. sopimusten ja laskujen hyväksymis- ja valtuutusjärjestelmä nimetyille henkilöille
- Riskienarviointi toteutetaan ja raportoidaan kaupunkitasoisesti määritellyn frekvenssin, sisällön ja menetelmän mukaisesti.
- Liikelaitoksessa on suoritettu ulkoinen auditointi ja liikelaitos on saanut työterveyshuollon toiminnastaan ISO9001/ 2015 laatusertifikaatin.

Sisäinen valvonnan kautta tulleiden havaintojen ja raporttien valossa, voidaan sanoa, että riskienhallintasuunnitelma on tukenut liikelaitoksen vuoden 2017 asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Riskienhallinnalla ja sisäisellä valvonnalla voidaan perustellusti olettaa olleen positiivinen vaikutus laatuun ja tuloksellisuuteen riskien ennakoivan hallinnan kautta.

Alkuvuonna toteutetussa sisäisessä auditoinnissa tuli ilmi, että erilaisten toimintaa ohjaavien dokumenttien löytäminen on ollut ajoittain vaikeaa. 1.8.2017 liikelaitos siirtyi käyttämään sharepointia, ja kaikki liikelaitoksen toimintaa ohjaavat dokumentit siirrettiin sharepointiin, josta ne ovat helposti ja yhteneväisesti löydettävissä. Tietojärjestelmien häiriöt ja niihin liittyviin toimintaa häiritseviin poikkeamiin on kehitetty yhteistyöprosesseja tietohallinnon kanssa. Tietojärjestelmähäiriöistä aiheituvia ongelmia on näillä järjestelyillä saatu ennaltaehkäistyä ja rajattua.

Potentiaalinen tuleva sote- ja maakuntauudistus luo työterveyshuollon toimintakentälle mahdollisesti suuriakin muutoksia. Muutokset ovat pääsääntöisesti mahdollisuuksia, mutta myös riskejä, joihin tulee varautua. Liikelaitos on luonut tulevista muutoksista skenaarioita ja valmistellut mahdollisuuksien mukaan toimintaa odotettavissa oleviin muutoksiin.

Arvio tulevasta kehityksestä

Valmisteilla olevan SOTE ratkaisun kaikkia vaikutuksia työterveyshuoltoon ei vielä tiedetä. Eduskuntakäsittelyyn tuleva lakiesitys sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä siirtää työterveyshuollon järjestämisvastuun 1.1.2020 maakunnalle. Palveluiden tuottajina ovat yksityiset, yleishyödylliset tai maakunnan palvelulaitoksen yhtiöt sikäli kun toiminnan tulkitaan tapahtuvan kilpailuilla markkinoilla. Muut palvelut tuottaa maakunnan palvelulaitos. On todennäköistä, että työterveyshuollon palvelutuottajien palvelukonseptit, tuotteistus ja ansaintalogiikka tulevat lähivuosina muuttumaan merkittävästi ja liikelaitos on lähtenyt tähän muutokseen jo nyt mukaan toiminnan digitalisaation ja uudenlaisten työterveyshuollon palveluiden kehittämiseksi.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Vantaan työterveys liikelaitoksen tilikauden ylijäämä ennen tilinpäätössiirtoja/ varauksia on 627 526 euroa. Tilikaudella kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuun omaisuuteen kohdistuneet 20 916,44 euroa.

Työterveysjohtajan esitys tilikauden 2017 tuloksen käsittelystä Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnalle on seuraava:

Vantaan työterveys liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 640 200,39 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

5.2.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	6 900	7 292	392
Liiketoiminnan muut tuotot	25	35	10
Henkilöstömenot	-3 368	-3 361	7
Materiaalit ja palvelut	-2 504	-2 786	-282
Muut kulut	-485	-521	-36
Poistot	-44	-21	23
Liikeliikenne (alijäämä)	524	638	114
Muut rahoitustuotot ja kulut	-13	-11	2
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	44	21	-23
Tuloverot	-14	-8	6
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	541	640	99

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Varsinaisen toiminnan rahavirta	541	640	99
Rahoitustoiminnan rahavirta	0	0	0
Investointien rahavirta	-60	-55	5
Muiden maksuvalmiuden muutosten rahavirta		-260	-260
Rahavarojen muutos	481	325	-156

Investointien lyhennelmä 1 000€	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Aineeton omaisuus	-30	-24	6
Irtain omaisuus	-30	-31	-1
Yhteensä	-60	-55	5

5.2.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Liikevaihto	7 291 613,71	6 935 192,09
Liiketoiminnan muut tuotot	34 883,67	40 877,31
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 95 517,61	- 83 414,97
Palvelujen ostot	- 2 689 271,61	- 2 351 128,71
	- 2 784 789,22	- 2 434 543,68
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 2 641 553,19	- 2 659 845,52
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 615 375,03	- 595 243,33
Muut henkilösivukulut	- 104 518,11	- 146 358,31
	- 3 361 446,33	- 3 401 447,16
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 20 916,44	- 36 020,19
Liiketoiminnan muut kulut	- 520 485,83	- 504 287,55
Liikelylijäämä (-alijäämä)	638 859,56	599 770,82
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	2 218,94	2 619,54
Kunnalle maksetut korkokulut	- 10 455,45	- 10 658,00
Korvaus peruspääomasta	- 2 612,55	- 2 664,00
Muut rahoituskulut	- 484,47	- 401,04
	- 11 333,53	- 11 103,50
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	627 526,03	588 667,32
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	- 9 735,36	1 499,18
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	30 651,80	34 521,01
Tuloverot	- 8 242,08	- 16 086,01
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	640 200,39	608 601,50
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	25,3	30,0
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	25,3	30,0
Voitto, %	8,6	8,5

Vantaan Työterveys liikelaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Liikelyläämä (-alijäämä)	638 859,56	599 770,82
Poistot ja arvonalentumiset	20 916,44	36 020,19
Rahoitustuotot ja -kulut	- 11 333,53	- 11 103,50
Tuloverot	- 8 242,08	- 16 086,01
	640 200,39	608 601,50
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 54 998,47	- 34 521,01
Toiminnan ja investointien rahavirta	585 201,92	574 080,49
Rahoituksen rahavirta		
Oman pääoman muutokset	0,00	- 141 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 134 610,84	- 438 538,05
Saamisten muutos muilta	- 144 562,12	- 17 661,84
Korottomien velkojen muutos kunnalta	- 42,10	- 6 919,43
Korottomien velkojen muutos	18 617,36	109 068,18
Rahoituksen rahavirta	- 260 597,70	- 713 187,50
Rahavarojen muutos	324 604,22	- 139 107,01
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	632 108,26	307 504,04
Rahavarat 1.1.	307 504,04	446 611,05
	324 604,22	- 139 107,01
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	2 176 903	1 576 042
Investointien tulorahoitus, %	1 164,0	1 763,0
Lainanhoitokate	22,3	21,1
Kassan riittävyys, pv	34,2	17,5
Quick ratio	3,9	3,3
Current ratio	3,9	3,3

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tase	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	73 143,47	39 061,44
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	2 142,00	9 473,81
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	24 346,67	0,00
	26 488,67	9 473,81
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	46 654,80	29 587,63
	46 654,80	29 587,63
Vaihtuvat vastaavat	3 720 700,46	3 116 923,28
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	592 894,62	447 994,35
Saamiset kunnalta	2 495 645,58	2 361 034,74
Muut saamiset	52,00	390,15
	3 088 592,20	2 809 419,24
Rahat ja pankkisaamiset	632 108,26	307 504,04
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 793 843,93	3 155 984,72
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	2 548 484,52	1 908 284,13
Peruspääoma	37 500,00	37 500,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 870 784,13	1 262 182,63
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	640 200,39	608 601,50
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	144 114,73	165 031,17
Poistoero	48 796,80	39 061,44
Vapaaehtoiset varaukset	95 317,93	125 969,73
Vieras pääoma	1 101 244,68	1 082 669,42
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	150 000,00	150 000,00
Lyhytaikainen		
Ostovelat	257 774,63	161 548,15
Korottomat velat kunnalta	3 039,06	3 081,16
Muut velat	134 534,48	115 802,16
Siirtovelat	555 896,51	652 237,95
	951 244,68	932 669,42
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 793 843,93	3 155 984,72

Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	71,0	65,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	15,0	15,5
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	15,0	15,5
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	2 511,0	1 870,8
Lainakanta 31.12., 1000 €	150,0	150,0

5.2.4 Vantaan työterveys liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Tulos ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pienet käyttöomaisuusinvestoinnit, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa on kirjattu tilikauden kuluksi.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
1 000 €	2017	2016
Liikelaitoksen tuotot alueittain		
Myyntituotot kunnalta	2 553	2 472
Myyntituotot muilta	4 739	4 463
Muut tuet ja avustukset	35	41
Toimintatuotot yhteensä	7 327	6 976

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
ATK-ohjelmistot	tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	-	-
Pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi			

Erittely poistoeron muutoksista

1 000 €	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	10	-1
Poistoeron muutokset yhteensä	10	-1

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet			
1 000 €	Aineettomat oikeudet	Enn. maksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	9	0	9
Lisäykset tilikauden aikana	0	24	24
Siirrot erien välillä			0
Tilikauden poisto	-7	0	-7
Poistamaton hankintameno 31.12.	2	24	26

Aineelliset hyödykkeet			
1 000 €	Muu kalusto	Enn. maksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	30	0	30
Lisäykset tilikauden aikana	31	0	31
Siirrot erien välillä	0	0	0
Tilikauden poisto	-14	0	-14
Poistamaton hankintameno 31.12.	47	0	47

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	38	38
Peruspääoma 31.12.	38	38
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 870	1 403
Ylijäämän siirto	0	-141
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 870	1 262
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	640	608
Oma pääoma yhteensä	2 548	1 908

Erittely poistoerosta		
1 000 €	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	49	39
Poistoero yhteensä	49	39

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
1 000 €	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksot	548	634
Muut tilinpäätösjaksoitukset	8	18
Siirtovelat yhteensä	556	652

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2017	2016
Virka- ja työsuhteisia	69	69
Yhteensä	69	69

Luottamushenkilömaksut		
	2017	2016
Kansallinen Kokoomus Vantaa	0,8	0,8
Perussuomalaiset	0,1	0,1
Suomen Sos.Dem. puolue Vantaa	0,8	0,8
Vantaan vihreät	0,1	0,1
Yhteensä	1,8	1,8

5.2.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

5.3 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätös

5.3.1 Toimintakertomus

Suun terveydenhuollon liikelaitos on kunnallinen liikelaitos, jonka toiminnallisena tavoitteena on tuottaa suun terveydenhuollon palveluja Vantaan väestölle. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtävänä on vastata kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetusta kaupungin järjestämismääräyksiin kuuluvista suun terveydenhuollon palveluista palvelusopimuksen mukaisesti. Suun terveydenhuollon liikelaitos toimii asiantuntijana suun terveydenhuoltoon liittyvissä asioissa yhteistyössä eri viranomaisen ja asiantuntijaorganisaatioiden kanssa.

Suun terveydenhuollon palvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten suun terveyttä ja hyvinvointia ennalta ehkäisemällä ja sairauksia hoitamalla sekä toimintakykyä parantavilla kuntoutustoimenpiteillä. Työnjako on oleellinen osa kustannustehokasta suun terveydenhuollon toimintaa. Toiminnan järjestämisessä tukeudumme tutkittuun tietoon ja keskitymme asiakaslähtöiseen vaikuttavaan ja laadukkaaseen toimintaan.

Toimitusjohtajan katsaus

Toiminnan ja talouden tasapaino yhdessä liikelaitoksen alijäämän kattamisen kanssa olivat keskeiset tavoitteet toimintakaudella.

Suun terveydenhuollon palvelujen kysyntä pysyi lähes ennallaan 2017. Vuoden aikana annettiin palveluja 74 987 asiakkaalle. Asiakkaiden määrä kasvoi edelliseen vuoteen nähden 3,7 %.

Suun terveydenhuollossa toteutui 143 704 hammaslääkärikäyntiä (147 073 käyntiä vuonna 2016, (vähennystä edelliseen vuoteen 1,9 %), 48 493 suuhygienistikäyntiä (45 388 käyntiä vuonna 2016, lisäystä edelliseen vuoteen 7 %) sekä 11212 hammashoitajakäyntiä (9 541 käyntiä vuonna 2016, lisäystä 18 % edelliseen vuoteen). Oikomishoidossa olevien potilaiden määrä oli 6362 (6 698 potilasta vuonna 2016).

Suun terveydenhuollon kiireelliseen ensiapuun pääsi saman päivän aikana. Ensiapukäynneissä 7 % kasvua 2016 vuoteen verrattuna (v. 2017 24 547 851 käyntiä, v. 2016 22 851). Pääkaupunkiseudun (PKS) virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen käyttö oli väestösuhtetta alhaisempaa.

Peruuttamattomat poisjäännit lisääntyivät 3 % ollen kuitenkin käyntien suhteessa samalla tasolla edelliseen vuoteen verrattuna (v. 2017 9245 käyntiä ja v. 2016 8972 käyntiä).

Hoitotakuussa pysyttiin. Palvelut tuotettiin lähes 100 % omana toimintana. Vuokratyövoiman käyttö oli vähäistä ja painottui henkilöstön koulutuspäiville.

Sosiaali- ja terveystoimen asiakastytyväisyyskyselyssä suun terveydenhuollon asiakkaiden antamien kouluarvosanojen keskiarvo oli kiitettävä eli 9,36 vuonna 2017.

Vantaan kaupunki irtisanoutui SEHYK yhteistyösopimuksesta kesäkuussa 2016 ja oma erikoishammashoito päätettiin aloittaa omana tuotantona 1.1.2017 alkaen. Erikoisyksikössä on edustettuna kaikki suun terveydenhuollon erikoisalajat sekä ajanmukainen välineistö. Oman yksikön toiminta käynnistyi toivotulla tavalla ja alkuhankinnoista huolimatta kustannukset olivat PKS-SEHYK toimintaa matalammat.

Digitalisaation valmistelu- ja kehittämistyö aloitettiin yhdessä tietohallinnon kanssa. Yhteistyöllä laadittiin suun terveydenhuollon digitalisaation kehittämissuunnitelma ja aikataulusuunnitelma. Työssä käytettiin palvelumuotoilua ja osallistettiin sekä asiakkaita että henkilöstöä. Yhteistyötä digitalisaatiokehittämisessä tehtiin myös työterveysliikelaitoksen kanssa. Oma Vantaa -palvelu otettiin käyttöön laskutuksen asiakaspalveluun vuoden alussa. Palvelun kautta suun terveydenhuollon asiakkaat voivat asioida sähköisesti laskutukseen liittyvissä kysymyksissä.

Sähköisen hoidontarpeen arviointipalvelun kokeilu aloitettiin marraskuussa. Palvelussa asiakkaat voivat arvioida hoidon tarpeen kiireellisyyttä ja jättää yhteydenottopyynnön. Oikomishoidossa testattiin lasten hampaiden digitaalista skannausta oikomishoitoon erikoistuneen hammaslääkärin tekemän tutkimuksen sijaan. Skannauksen avulla tehostetaan oikomishoidon seulontatoimintaa. Suun terveydenhuolto liittyi ensimmäisten kuntien joukossa Kanta-palveluihin. Esimiehille suunnattu toiminnanohjausjärjestelmä henkilöstö- ja tilaresurssien hallintaan ja toiminnan tehostamiseen otettiin käyttöön joulukuussa. Etätulkkipalvelu vieraskielisten potilaiden hoitotilanteisiin otettiin käyttöön. Lisäksi digitalisaatiosuunnitelman mukaisia toimintoja kartoitettiin ja suunniteltiin mm. etäkonsultaatiotoimintamallia sekä materiaalien varastonhallintajärjestelmää. Digitalisaatiokehittämisessä huomioitiin tuleva Apotti-järjestelmä siten, että digikehittäminen palvelee tulevaa asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoa.

Lasten, aikuisten ja ikääntyneiden yksilöllistä suun hoitoa jatkettiin toimintamallien mukaisesti. Tuettiin eri ikäisten suun terveyden edistämistä ja omahoitoa yksilöllisten hoitovälien mukaisilla tutkimuskäynteillä.

Yhteistyötä lasten suun terveyden edistämiseksi tehtiin sosiaali- ja terveystoimen toimialan sisällä säännöllisissä tapaamisissa äitiys- ja lastenneuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon kanssa. Suun terveydenhuollon toimijat osallistuivat Vantaan monitoimijaiseen perhevalmennuksen toteuttamiseen ja kehittämiseen koko Vantaan alueella. Suun terveydenhuolto osallistui sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan TERHO-ryhmän toimintaan.

Päihdekuntoutujien yhteistyömallin mukaista toimintaa jatkettiin asumiskeskus Koisonrannan kanssa. Jatkettiin yhteistyötä terveystalouden asiakasvastaavahoitajien kanssa (Asva) palveluita paljon käyttävien hyvinvointin ja terveyden edistämiseksi. Ikääntyneiden suun terveyttä kehitettiin voimassa olevien toimintamallien mukaisesti niin avo- kuin hoiva-asumisen piirissä olevien sekä vanhus- ja vammaispalvelujen osalta.

Lastensuojelun ja suun terveydenhuollon yhteistyökäytäntöjä kehitettiin edelleen huolen puheeksi ottamiseksi suun terveydenhuollossa. Toimittiin aktiivisesti maahanmuuttajien palvelupisteessä ja kehitettiin yhteisiä toimintamalleja.

Varhaiskasvatuksen kanssa jatkettiin yhteistyötä Hymyhammas-terveystuokioiden pitämällä esiopetuksessa. Sivustustoimen toimialan ja kouluterveydenhuollon kanssa jatkettiin yhteistyötä koululaisten hyvinvointiyhteistyön merkeissä ja päivitettiin jokaisen koulun syksyn tiedotteeseen liitettävä koululaisen hyvinvointitiedote sekä Vilma-tiedote kouluterveydenhuollon palveluista. Vantin ateriapalvelun kanssa tehtiin yhteistyötä lasten terveellisen ruokailun edistämiseksi. Suun terveydenhuolto haastoi yläkoulut kilpailemaan perumattomien poisjääntien vähentämisessä ja samalla käyttämään verkkomuotoista suun terveystiedon opetusta.

Suun terveydenhuolto osallistui erilaisiin tapahtumiin kuten hyvinvointimessuille, Vantaan hyvinvointiviikolle, Varian hyvinvointipäiviin, puolustusvoimien kutsuntoihin ja ehkäisevän päihdetyön viikolle tuoden suun terveyttä esille.

Suun terveydenhuollon edustajat osallistuivat pääkaupunkiseudun kaupunkien suun terveydenhuollon yksiköiden hammasterveys eli HATE-hammasterveys-työryhmän toimintaan.

Kesäkuussa suun terveydenhuolto osallistui koko Vantaa tasoiseen Muuntamo –projektiin. Tikkurilaan pystyetyssä kontissa suun terveydenhuolto esitteli tapahtumassa mm. uusia digitalisaation muotoja. Ohjelmassa oli mm. suun terveyden edistämistä, kilpailu ja etävastaanoton esittelyä.

Suun terveydenhuolto teki yhteistyötä kouluterveydenhoitajien kanssa koko kesän ajan ”Kesäterkkari” –toiminnan muodossa. Suun terveydenhuollolla oli terveydenedistämistä standi Myyrmäkitalolla ja Koivukylän terveysasemalla, joissa hammashoitaja oli tavattavissa kerran viikossa.

Kuntalaisille tuotiin tutuksi suun terveyden edistämistä ja oma hoitoa erilaisten materiaalien kautta. Materiaalia tuotettiin internettiin sekä jaettavaksi erilaissa tapahtumissa.

Oikomishoitoa annettiin Leinikkien, Myyrmäen ja Länsimäen hammashoitoloissa. Oikomishoidon tiimeissä työskenteli erikoishammaslääkärien johdolla oikomiseen perehtyneitä hammaslääkäreitä, suuhygienistejä ja hammashoitajia. Myyrmäessä toimiva hammaslaboratorio teki tarvittavat oikomiskojeet, mutta niitä hankittiin tarpeen mukaan myös yksityisiltä hammasteknikoilta.

Anestesiapalveluja myytiin Keravan, Loviisan, Sipoon, Nurmijärven, Tuusulan, Järvenpään ja Inkoon kunnille.

Tunnusluvut

Terveystieteiden palvelut Suun terveydenhuolto

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
suun terveydenhuollon asiakkaat	68059	69134	67821	69068	70114	73407	72290	74987
tutkitut	36708	39741	37404	37855	37791	39418	40230	36871
käynnit yhteensä	186149	194002	193983	195118	193485	197140	198416	203435
kliniset tunnit (kaikki suorittajat)	114059	125960	125787	130493	129537	123611	122338	122617
käynnit hammaslääkärillä	137426	138942	144147	146032	144238	144287	147073	149550
käynnit suuhygienistillä	46390	48183	46001	44269	42404	44377	45388	48514
käynnit aikuissuuhygienistiyksikössä	-	-	-	-	-	-	-	-
aikuissuuhygienistiyksikön asiakkaat 1.4.2008 alkaen	-	-	-	-	-	-	-	-
käynnit hammashoitajalla	5743	6613	7265	9601	10787	12397	9541	11212
peruuttamattomat poisjäännit	12034	11986	9619	9752	9526	9354	8972	9245
peruuttamattomien poisjääntien kliniset tunnit	7279	7329	5870	5881	5746	5621	5306	5420
kiireettömän hoidon jonossa	6561	4182	3689	3951	4221	5177	0	0
jonotusaika (joulukuun lopun poikkileikkaustieto)	5kk 3vk	5kk 4vk	4kk 1vk	4kk	3kk 2vk	3kk 3vk	0	0
hammaslääkärisäkävijöiden osuus väestöstä (peittävyys)	34,44	27,72	26,16	26,28	26,16	26,64	27,10	26,76
hammaslääkärisäkäynti/ potilas (toistuvuus)	2,02	2,01	2,71	2,71	2,65	2,57	2,53	2,55
Suun terveydenhuollon kustannukset								
kokonaiskustannukset (1000 €)	17501	20571	21818	22176	22176	22548	22678	23235
euroa/tutkittu	477	518	583	585	587	572	564	630
Asiakasmaksutulot (1 000 €)	4871	5174	5318	5254	5424	5538	6047	6045
joista aikuissuuhygienistiyksikössä (1000 €) 1.4.2008 alkaen	-	-	-	-	-	-	-	-
toimeentulotuen asiakkailta perimättä jätetyt (1 000 €)	-	-	-	-	-	-	-	-

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen talous, investoinnit ja rahoitus

Liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Laitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 68.210,04 euroa ja korkoa kaupungin lainasta 159.158,04 euroa.

Liikevaihto oli 23.039.592,14 euroa (22.577.926,48 vuonna 2016), kasvu edellisvuoteen verrattuna oli 2,0% mikä johtuu pääosin palvelusopimuksen tuottojen kasvusta. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 248.794,17 euroa (895.279,01 euroa vuonna 2016), muutos pohjautuu erikoishammashoidon siirtymisestä omaksi toiminnaksi vuoden 2017 alusta alkaen.

Asiakasmaksuasetuksen mukaiset potilastulot olivat 6.044.867,79 euroa (6.012.055,37 euroa vuonna 2016) ja palvelutuotot palvelusopimukseen perustuen olivat 16.436.541,04 euroa (16.033.290,00 euroa vuonna 2016), vuoden 2017 palvelutuotot perustuvat palvelusopimukseen, muutos vuoteen 2016 verrattuna oli +2,5 %, vuoden 2017 palvelusopimus sisälsi 1,0 %:n määräilytyksen joka saavutettiin perussopimusmäärän lisäksi jo marraskuussa 2017. Painotettujen toimenpiteiden määrä vuonna 2017 oli 461.541 kappaletta, joka ylitti palvelusopimuksen määrän 417.277 + 4173 kappaletta +9,5 %:lla. Painotettujen toimenpiteiden määrä vuonna 2017 oli

430.566 kappaletta ja muutos vuoteen 2016 verrattuna oli +7,2 %. Muutos selittyy toisaalta oman työvoiman käytön jatkuvasta tehostamisesta (ml. aikakatto) sekä oman kapasiteetin kohdistamisesta vaativampiin hoito- toimenpiteisiin. Vuoden 2017 kasvua selittää myös suunterveydenhuollon erikoisyksikön aloitus vuoden alusta.

Operatiiviset kulut olivat 22.025.957,47 euroa (vuonna 2016 22.462.644,05 euroa), josta materiaali- ja palvelustoja oli 5.603.289,95 euroa (vuonna 2016 5.222.472,43 euroa), muutos johtuu toimenpiteiden volyymin kasvusta sekä suun terveydenhuollon erikoisyksikön toiminnan tuomista erilliskustannuksista. Henkilöstökulut v. 2017 olivat 15.806.093,06 euroa (vuonna 2016 15.634.843,07 euroa). Liiketoiminnan muut kulut olivat vuonna 2017 1.528.439,79 euroa (vuonna 2016 1.534.779,00 euroa). Operatiiviset kulut yhtä painotettua toimenpidettä kohden vuonna 2017 olivat 47,72 euroa (vuonna 2016 52,17 euroa).

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen suunnitelman mukaiset poistot olivat 88.129,76 euroa (vuonna 2016 70.549,55 euroa).

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset: korkokulut kunnalle 159 158,04 euroa (korko 7,00 %) ja korvaus peruspääomasta 68 210,04 euroa.

Liikelaitoksen tulos oli 177.874,22 euroa ylijäämäinen (vuonna 2016 ylijäämä oli 671.745,63 euroa).

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen investoinnit vuonna 2017 rahoitettiin leasingperusteella joten investointeja ei kirjattu taseeseen (vuonna 2016 kirjatut investoinnit olivat 174.374,50 euroa). Vuoden 2017 tulos sisältää 125.000,00 euron investointivarauksen purkamisen johtuen varauksen perusteiden muuttumisesta.

Liikelaitoksen pysyvät vastaavat olivat vuoden 2017 lopussa 171.921,03 euroa, muutos edellisestä vuodesta -128452,34 euroa. Vaihtuvat vastaavat vuoden 2017 lopussa olivat 7.413.922,32 euroa (vuonna 2016 7.254.180,19 euroa). Yhdystilillä olevat rahat (=saamiset kunnalta) olivat vuoden 2017 lopussa 3.209.614,99 euroa (vuonna 2016 3.237.930,73 euroa). Liikelaitoksen pankkisaamiset vuoden 2017 lopulla olivat 3.220.789,49 euroa (vuonna 2016 2.776.423,10 euroa).

Liikelaitoksen oma pääoma vuoden 2017 lopussa oli 1.607.343,42 euroa. Liikelaitoksen peruspääoma on täysin katettu.

Toiminta vuonna 2017

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos on kuntalain 10 a luvun mukaisesti 1.6.2010 perustettu kunnallinen liikelaitos, jonka hallinto järjestetään 1.6.2017 voimaan tulleen hallintosäännön 7 luvun 8 §:n mukaan. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos vastaa suun terveydenhuollon johtajan johdolla suun terveydenhuollon palvelujen (sis. suun terveyden edistämisen ja suun sairauksien tutkimuksen, ehkäisyn, hoidon ja kuntoutuksen sekä kiireellisen suun terveydenhuollon) tuottamisesta. Hallintosäännön 8 luvun 9 §:n mukaan kaupunginvaltuusto valitsee Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokuntaan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi kerrallaan vähintään viisi jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Kaupunginvaltuusto nimeää johtokunnan jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta huolehtii kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti tehtäväalueensa toiminnan tuloksellisuudesta. Johtokunta kokoontui vuoden 2017 aikana 7 kertaa.

Liikelaitoksen johtokunta kaudella 2013-2017

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Eija Grönfors pj.	Hilkka Pokki
Seija Puha vpj.	Raija Virta
Kari Nyman	Miika Huttunen
Timo Nyyssönen	Markus Välimä
Jussi Suoverinaho	Markku Naumanen
Eve Rämö	Sirpa Mikonranta

Kaupunginvaltuusto päätti 12.6.2017 § 21 kokouksessaan vahvistaa Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnan jäsenten ja heidän henkilökohtaisten varajäsentensä lukumääräksi 6 toimikaudeksi 2017–2021, ja valita Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokuntaan toimikaudeksi 2017–2021 seuraavat henkilöt:

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Raija Heikkonen, puheenjohtaja	Ulla-Maija Kopra
Jari Ahokas, varapuheenjohtaja	Sina Nordman
Matti Lepistö	Jan Edelmänn
Joni Hilden	Kari Hokkanen
Anni Salonen	Leila Mäkynen
Tanja Vahvelainen	Kim Hyvärinen

Kaupungin organisaatiossa Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan. Liikelaitosta johtaa suun terveydenhuollon johtaja, joka toimii liikelaitoksen toimitusjohtajana. Toiminta on ollut organisoituna 1.10.2017 lähtien viiteen tulosyksikköön: suun terveydenhuollon vastaanottopalvelut Pohjois-Vantaa, Keski-Vantaa, Länsi-Vantaa sekä oikominen ja Vantaan suun erikoishoidon yksikkö. Tulosyksiköitä johtaa johtava ylihammaslääkäri ja ylihoitaja. Toimipisteitä on 25 sekä 2 liikkuvaa yksikköä.

Henkilöstö

Henkilökuntaa oli vuoden 2017 aikana yhteensä 329 henkilöä (319 vuonna 2016) joista määräaikaisia oli 44 (48 vuonna 2016). Henkilöstökulut olivat 15.806.093,06 euroa (15.634.843,07 euroa vuonna 2016).

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Toiminnassa noudatetaan hyvän johtamis- ja hallintotavan periaatteita. Toimintaohjeistusta on kehitetty ohjaamaan sisäistä valvontaa tulosyksiköissä esimiestyön kautta. Säännöllisesti pidettävillä yhteisillä kokouksilla taataan yhteinen käytäntö. Suun terveydenhuollon ammattilaisten ja asiantuntijoiden sekä esimiesten järjestelmällisellä koulutuksella taataan yhteinen näkemys.

Liikelaitoksen varojen käyttöä valvoo toimitusjohtaja. Tavoitteiden toteutumisesta ja taloudesta raportoidaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnalle säännöllisesti pidettävien kokousten yhteydessä. Vantaan kaupungille raportointi tapahtuu kolmannes vuosittain.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa on keskitetty rahoituksen tulosalueelle. Vahinko- ja vastuuriskit on rajattu vakuuttamalla. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen vakuutukset on hoidettu osana kaupungin vakuutuksia ja ne kilpailutettiin vuonna 2013. Tämä varmistaa kattavan vakuutusturvan ja ajantasaisuuden.

Suun terveydenhuollon toimintaan on kohdistunut normaaleina pidettäviä potilasvalituksia. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksella ei ole tiedossa tilikaudella 2017 lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kanne tai muu vaatimus tai oikeusseuraamus.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei suun terveydenhuollon liikelaitoksella ole.

Hankintasopimuksissa käytetään kaupungin yleisiä sopimusehtoja. Erityissopimusten laadinnassa ja tulkinnessa käytetään mm. kaupungin sosiaali- ja terveystoimen hankintayksikön erityisasiantuntija- ja lakimiespalveluja.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 177.874,22 euroa siirretään taseen oman pääoman eräksi.

5.3.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	22480	23040	560
Liiketoiminnan muut tuotot	240	249	9
Materiaalit ja palvelut	-4644	-5603	-959
Henkilöstökulut	-15646	-15806	-160
Poistot ja arvonalentumiset	-103	-88	15
Liiketoiminnan muut kulut	-1631	-1529	102
Liikelyijäämä (-alijäämä)	696	263	-433
Muut rahoitustuotot	0	18	18
Kunnalle maksetut korkokulut	-159	-159	0
Korvaus peruspääomasta	-68	-68	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-227	-210	17
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	0	125	125
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	469	178	-291

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1 000€	Talousarvio	Toteuma	Poikkema
Toiminnan ja investointien rahavirta	373	181	-192
Rahoituksen rahavirta	0	263	263
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0
Rahavarojen muutos	373	444	71

Investoinnit

Investointien lyhennelmä 1 000€	Talousarvio	Toteuma	Poikkema
Irtain omaisuus	200	0	-200

5.3.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Liikevaihto	23 039 592,14	22 577 926,48
Liiketoiminnan muut tuotot	248 794,17	895 279,01
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 2 038 720,09	- 1 236 439,00
Palveluiden ostot	- 3 564 569,86	- 3 986 033,43
	- 5 603 289,95	- 5 222 472,43
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 12 522 035,01	- 12 207 923,38
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 2 721 014,86	- 2 741 906,39
Muut henkilösivukulut	- 563 043,19	- 685 013,30
	- 15 806 093,06	- 15 634 843,07
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 88 129,76	- 70 549,55
Liiketoiminnan muut kulut	- 1 528 439,70	- 1 534 779,00
Liikelylijäämä (-alijäämä)	262 433,84	1 010 561,44
Rahoitustuotot aj -kulut		
Korkotuotot	18 339,01	14 052,14
Kunnalle maksetut korkokulut	- 159 158,04	- 159 158,00
Korvaus peruspääomasta	- 68 210,04	- 68 210,00
Muut rahoituskulut	- 530,55	- 499,95
	- 209 559,62	- 213 815,81
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	52 874,22	796 745,63
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	125 000,00	-125 000,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	177 874,22	671 745,63
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	7,2	26,8
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	7,2	26,8
Voitto, %	0,2	3,5

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Liikeliiketoiminta (-alijäämä)	262 433,84	1 010 561,44
Poistot ja arvonalentumiset	88 129,76	70 549,55
Rahoitustuotot ja -kulut	- 209 559,62	- 213 815,81
	141 003,98	867 295,18
Investointien rahavirta		
Investointimenot	40 322,58	- 174 374,50
Toiminnan ja investointien rahavirta	181 326,56	692 920,68
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos kunnalta	405 662,58	374 196,38
Saamisten muutos muilta	- 121 038,32	- 44 733,08
Korottomien velkojen muutos kunnalta	- 82 495,14	82 511,14
Korottomien velkojen muutos muilta	60 910,71	108 649,68
Rahoituksen rahavirta	263 039,83	303 324,76
Rahavarojen muutos	444 366,39	996 245,44
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	3 220 789,49	2 776 423,10
Rahavarat 1.1.	2 776 423,10	1 780 177,66
	444 366,39	996 245,44
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	1 709 104	1 527 777
Investointien tulorahoitus, %	-349,7	497,4
Lainanhoitokate	1,9	6,4
Kassan riittävyys, pv	50,9	44,5
Quick ratio	2,0	1,9
Current ratio	2,0	1,9

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tase	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	171 921,03	300 373,37
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	171 921,03	300 373,37
	171 921,03	300 373,37
Vaihtuvat vastaavat	7 413 460,14	7 254 180,19
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	982 639,66	861 721,08
Saamiset kunnalta	3 209 830,99	3 615 971,37
Muut saamiset	200,00	64,64
	4 192 670,65	4 477 757,09
Rahat ja pankkisaamiset	3 220 789,49	2 776 423,10
VASTAAVAA YHTEENSÄ	7 585 381,17	7 554 553,56
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	1 607 343,42	1 429 469,20
Peruspääoma	974 435,00	974 435,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	455 034,20	- 216 711,43
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	177 874,22	671 745,63
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	0,00	125 000,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	125 000,00
Toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	0,00	0,00
Vieras pääoma	5 978 037,75	6 000 084,36
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	2 273 680,16	2 273 680,16
Lyhytaikainen		
Ostovelat	463 006,24	434 108,41
Korottomat velat kunnalta	16,00	82 511,14
Muut velat	650 317,57	648 539,96
Siirtovelat	2 591 017,78	2 561 244,69
	3 704 357,59	3 726 404,20
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	7 585 381,17	7 554 553,56

Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	21,2	20,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	25,7	25,6
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	28,0	26,9
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	632,9	455,0
Lainakanta 31.12., 1000 €	2 273,7	2 273,7

5.3.4 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu pieniä hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu tilikauden kuluksi. Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
1 000 €	2017	2016
Liikelaitoksen tuotot alueittain		
Korvaukset valtiolta	58	108
Myyntituotot kunnilta ja kuntayhtymiltä	143	129
Myyntituotot muilta	6 115	6 020
Opetuspalvelumaksut	7	6
Palvelusopimukseen perustuvat tuotot	16 717	16 316
Liiketoiminnan muut tuotot	249	895
Toimintatuotot yhteensä	23 289	23 474

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet			
	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineelliset hyödykkeet			
Sairaala- ja terveydenhuoltolaitteet	tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet	Koneet ja kalusto	
1 000 €	2017	2016
Poistamaton hankintameno 1.1.	300,00	197
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	174
Vähennykset tilikauden aikana	-40,00	0
Tilikauden poisto	-88,00	-71
Poistamaton hankintameno 31.12.	172	300

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	974	974
Peruspääoma 31.12.	974	974
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	455	-217
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	455	-217
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	178	672
Oma pääoma yhteensä	1 607	1 429

Vapaaehtoiset varaukset		
1 000 €	2017	2016
Investointivaraus	0	125
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä	0	125

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
1 000 €	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilökulujen jaksotukset	2 534	2 523
Muut tilinpäätösjaksotukset	57	38
Siirtovelat yhteensä	2 591	2 561

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Vuokravastuut		
1 000 €	2017	2016
Tilikaudella maksetut	93	129
Myöhemmin maksettavat	439	188
Vuokravastuut yhteensä	532	317

Vuokravastuut ilmoitettu ilman arvonlisäveroa.

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2017	2016
Virka- ja työsuhteisia	285	271
Määräaikaisia	44	48
Yhteensä	329	319

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2017	2016
Kansallinen kokoomus Vantaa	810	720
Perussuomalaiset	150	135
Suomen Sosialidemokraattinen puolue Vantaa	1 296	1 445
Vihreä liitto Vantaa	238	200
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	2 494	2 500

5.3.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

5.4 Liikelaitosten vaikutus kaupungin talouteen

	Tuloslaskelman toteumat milj. €			Sisäisten erien eliminoinnit milj. €			Kokonais- tarkastelu milj. €
	Kaupunki	Liike- laitokset	Rahastot	Kaupunki	Liike- laitokset	Rahastot	Tuloslaskelma yhteensä
Toimintatuotot							
Myyntituotot, ulkoiset	42,80	30,16	0,00				72,95
Myyntituotot, sisäiset	5,58	29,24	0,00	-5,58	-29,24	0,00	0,00
Maksutuotot, ulkoiset	84,09	6,89	0,00				90,98
Maksutuotot, sisäiset	0,50	0,03	0,03	-0,50	-0,03	-0,03	0,00
Tuet ja avustukset, ulkoiset	15,09	1,19	0,00				16,29
Tuet ja avustukset, sisäiset	0,00	0,24	0,00	0,00	-0,24	0,00	0,00
Muut toimintatuotot, ulkoiset	71,09	0,07	0,60				71,76
Muut toimintatuotot, sisäiset	121,61	0,00	0,41	-121,61	0,00	-0,41	0,00
Valmistus omaan käyttöön	76,14	0,00	2,13				78,28
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-437,38	-44,18	-0,01				-481,58
Palvelujen ostot, ulkoiset	-655,97	-7,32	-4,12				-667,41
Palvelujen ostot, sisäiset	-33,92	-2,01	0,00	33,92	2,01	0,00	0,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulk	0,00	-3,72	-0,01				-3,73
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sis.	-52,81	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	-52,79
Avustukset, ulkoiset	-77,73	0,00	0,00				-77,73
Avustukset, sisäiset	-0,24	0,00	0,00	0,24			0,00
Muut toimintakulut, ulkoiset	-51,27	-3,66	-0,80				-55,74
Muut toimintakulut, sisäiset	-118,01	-3,43	0,00	118,01	3,43	0,00	0,00
Toimintakate	-1 010,45	3,49	-1,75	24,51	-24,07	-0,44	-1 008,71
Verotulot	977,01						977,01
Valtionosuudet	168,93						168,93
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot, ulkoiset	12,59	0,02	1,60				14,21
Korkotuotot, sisäiset	0,17	0,00	0,00	-0,17			0,00
Muut rahoitustuotot, ulkoiset	15,25	0,00	0,07				15,31
Muut rahoitustuotot, sisäiset	0,07	0,00	0,00	-0,07			0,00
Korkokulut, ulkoiset	-2,52	0,00	0,00				-2,52
Korkokulut, sisäiset	0,00	-0,17	0,00	0,00	0,17		0,00
Muut rahoituskulut, ulkoiset	-0,15	0,00	-0,08				-0,23
Muut rahoituskulut, sisäiset	0,00	-0,07	0,00	0,00	0,07		0,00
Vuosikate	160,90	3,27	-0,16	24,27	-23,82	-0,44	164,01
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-107,57	-1,45	-0,50				-109,52
Kertaluonteist poistot	0,00	0,00	0,00				0,00
Arvonalentumiset	-14,06	0,00	0,00				-14,06
Satunnaiset tuotot							
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	0,00				0,00
Tilikauden tulos	39,27	1,82	-0,66	24,27	-23,82	-0,44	40,43
Varausten ja rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		0,56	0,66				1,22
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	39,27	2,38	0,00	24,27	-23,82	-0,44	41,65

	Rahoituslaskelman toteumat mili. €			Sisäisten erien eliminoinnit milj. €			Kokonais- tarkastelu mili. €
	Kaupunki	Liike- laitokset	Rahastot	Kaupunki	Liike- laitokset	Rahastot	Rahoitus- laskelma yhteensä
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	160,90	3,27	-0,16	24,27	-23,82	-0,44	164,01
Satunnaiset erät	0,00						0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-40,54	0,01					-40,53
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-107,57	-1,58	-2,13				-111,29
Rahoitusosuudet investointeihin	0,62	0,03					0,65
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	50,54	0,03	0,00				50,57
Toiminnan ja investointien rahavirta	63,95	1,76	-2,30	24,27	-23,82	-0,44	63,41
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	-0,04		0,00				-0,04
Antolainasaamisten vähennykset	0,33		4,25				4,57
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	90,00						90,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-190,98						-190,98
Lyhytaikaisten lainojen muutos	10,89						10,89
Oman pääoman muutokset	1,73		0,00				1,73
Ylijäämän palautus kunnalle	0,00						0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,20						0,20
Vaihto-omaisuuden muutos	19,11						19,11
Saamisten muutos	28,12	-1,34	-6,14	0,36	-0,38	5,88	26,50
Korottomien velkojen muutos	0,67	-0,42	0,30	-5,95	0,09	0,00	-5,31
Rahoituksen rahavirta	-39,99	-1,76	-1,59	-5,59	-0,29	5,88	-43,33
Rahavarojen muutos	23,97	0,00	-3,88	18,68	-24,11	5,43	20,08

5.5 Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset

5.5.1 Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tilinpäätös-laskelmat

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Liikevaihto	650,00	660,00
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	- 60,86	- 60,18
Liiketoiminnan muut kulut	2 126,81	0,00
Liikelylijäämä (-alijäämä)	2 715,95	599,82
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 588 997,13	1 612 978,70
Muut rahoitustuotot	53 037,49	53 688,16
	<u>1 642 034,62</u>	<u>1 666 666,86</u>
Ylijäämä (alijäämä) ennen rahastosiirtoja	1 644 750,57	1 667 266,68
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	- 1 644 750,57	- 1 667 266,68
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00
Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	2 715,95	599,82
Rahoitustuotot ja -kulut	1 642 034,62	1 666 666,86
Toiminnan rahavirta	1 644 750,57	1 667 266,68
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennykset muilta	4 247 196,80	1 282 614,06
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 5 879 029,28	- 3 893 916,03
Saamisten muutos muilta	3 504,52	301 005,74
Korottomien velkojen muutos muilta	- 16 422,61	0,00
Rahoituksen rahavirta	- 1 644 750,57	- 2 310 296,23
Rahavarojen muutos	0,00	- 643 029,55
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	643 029,55
	<u>0,00</u>	<u>- 643 029,55</u>

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tase	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	52 152 155,12	56 399 351,92
Sijoitukset		
Muut lainasaamiset	52 152 155,12	56 399 351,92
Vaihtuvat vastaavat	40 652 378,30	34 776 853,54
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	40 325 455,10	34 446 425,82
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	187 949,08	191 316,85
Siirtosaamiset	138 974,12	139 110,87
VASTAAVAA YHTEENSÄ	92 804 533,42	91 176 205,46
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	92 804 533,42	91 159 782,85
Muut omat rahastot	92 804 533,42	91 159 782,85
Vieras pääoma	0,00	16 422,61
Siirtovelat	0,00	16 422,61
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	92 804 533,42	91 176 205,46

5.5.2 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tilinpäätöslaskelmat

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Valmistus omaan käyttöön	2 134 912,84	102 956,73
Liiketoiminnan muut tuotot	602 945,45	165 493,67
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 1 707,03	- 1 489,94
Palvelujen ostot	- 2 425 434,89	- 236 471,62
	- 2 427 141,92	- 237 961,56
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 7 043,55	0,00
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 4,93	0,00
Muut henkilösivukulut	- 1 712,07	0,00
	- 8 760,55	0,00
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 497 396,42	- 497 355,99
Liiketoiminnan muut kulut	- 803 119,61	- 3 736,15
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoituskulut	- 76,25	0,00
	- 76,25	0,00
Liikelylijäämä (-) alijäämä)	- 998 636,46	- 470 603,30
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	998 636,46	470 603,30
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Liikeliiketoiminta (-) alijäämä	- 998 636,46	- 470 603,30
Poistot ja arvonalentumiset	497 396,42	497 355,99
	- 501 240,04	26 752,69
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 2 134 912,84	- 102 956,73
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	10 199 215,44
Toiminnan ja investointien rahavirta	- 2 636 152,88	10 123 011,40
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	2 692 598,80	- 10 055 220,54
Saamisten muutos muilta	- 379 067,90	- 101 060,10
Korottomien velkojen muutos muilta	322 621,98	33 269,24
Rahoituksen rahavirta	2 636 152,88	- 10 123 011,40
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00
Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tase	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	7 920 889,72	6 283 373,30
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 683 020,15	6 180 416,57
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 237 869,57	102 956,73
	7 920 889,72	6 283 373,30
Vaihtuvat vastaavat	15 268 199,48	17 581 730,38
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	14 687 861,85	17 380 460,65
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	505 176,00	126 108,10
Siirtosaamiset	75 161,63	75 161,63
VASTAAVAA YHTEENSÄ	23 189 089,20	23 865 103,68
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	22 805 204,95	23 803 841,41
Muut omat rahastot	22 805 204,95	23 803 841,41
Vieras pääoma	383 884,25	61 262,27
Lyhytaikainen		
Ostovelat	375 884,25	53 262,27
Muut velat	8 000,00	8 000,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	23 189 089,20	23 865 103,68

5.5.3 Sosiaalisen luototuksen rahaston tilinpäätöslaskelmat

Sosiaalisen luototuksen rahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Liiketoiminnan muut tuotot	1 328,20	269,21
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	- 2 832,45	- 3 060,06
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	11 577,00	9 640,95
Muut rahoitustuotot	13 987,37	5 945,75
Muut rahoituskulut	- 77 051,97	- 10 744,72
Ylijäämä (alijäämä) ennen rahastosiirtoja	- 52 991,85	2 051,13
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	52 991,85	2 051,13
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Sosiaalisen luototuksen rahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	- 1 504,25	- 2 790,85
Rahoitustuotot ja -kulut	- 51 487,60	4 841,98
Toiminnan rahavirta	- 52 991,85	2 051,13
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	1 502,72	964,31
Saamisten muutos muilta	117 832,45	78 626,72
Rahoituksen rahavirta	119 335,17	79 591,03
Rahavarojen muutos	66 343,32	81 642,16
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	225 491,79	159 148,47
Rahavarat 1.1.	159 148,47	77 506,31
	66 343,32	81 642,16

Sosiaalisen luototuksen rahaston tase	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
Vaihtuvat vastaavat	1 777 812,68	1 830 804,53
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	294 821,80	346 664,65
Saamiset kunnalta	896 215,26	897 717,98
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	73 009,39	155 782,08
Lainasaamiset	288 274,44	271 491,35
Rahat ja pankkisaamiset	225 491,79	159 148,47
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 777 812,68	1 830 804,53
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	1 777 812,68	1 830 804,53
Muut omat rahastot	1 777 812,68	1 830 804,53
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 777 812,68	1 830 804,53

5.5.4 Vahinkorahaston tilinpäätöslaskelmat

Vahinkorahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Liikevaihto	30 000,00	30 000,00
Liiketoiminnan muut tuotot	413 732,24	422 333,07
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 3 824,39	- 2 785,50
Palvelujen ostot	- 1 694 796,56	- 1 712 785,98
	- 1 698 620,95	- 1 715 571,48
Liikelylijäämä (-alijäämä)	- 1 254 888,71	- 1 263 238,41
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	1 254 888,71	1 263 238,41
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00
Vahinkorahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	- 1 254 888,71	- 1 263 238,41
Toiminnan rahavirta	- 1 254 888,71	- 1 263 238,41
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	1 254 888,71	1 286 426,56
Korottomien velkojen muutos muilta	0,00	- 23 188,15
Rahoituksen rahavirta	1 254 888,71	1 263 238,41
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00
Vahinkorahaston tase	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
Vaihtuvat vastaavat	4 862 016,12	6 120 721,95
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	4 862 016,12	6 120 721,95
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 862 016,12	6 120 721,95
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	4 861 128,79	6 116 017,50
Muut omat rahastot	4 861 128,79	6 116 017,50
Vieras pääoma	887,33	4 704,45
Lyhytaikainen		
Ostovelat	887,33	4 704,45
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4 862 016,12	6 120 721,95

6 Luettelot ja selvitykset

6.1 Käytetyt kirjanpitokirjat ja selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Tasekirja on Arkistolaitoksen päätöksen 3.9.2001 KA 158/43/2001 mukaan säilytettävä pysyvästi.

Muiden tilinpäätösasiakirjojen säilyttämisessä noudatetaan kirjanpitolain 2. luvun 10 § säännöksiä siten, että kirjanpitokirjat ja käyttöaikaa koskevin merkinnöin varustettu tililuettelo on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä lukien ja niin, että tietojenkäsittelyn suorittamista voidaan vaikeuksitta todeta.

Tositteet sekä muu kuin edellä mainittu kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. EU-hankkeiden kirjanpitoaineisto, joissa alkuperäisiä tositteita, säilytetään Kuntaliiton suosituksen mukaisesti 10 vuotta viimeisestä maksatuksesta ohjelmakauden päättymisestä lukien.

Arkistoinnista vastaa tositteita käyttänyt toimiala.

Tilinpäätösasiakirjojen arkistointi

Tase- ja tuloslaskelmat	SAP -järjestelmässä
Rahoituslaskelmat	SAP -järjestelmässä
Tilikauden tapahtumat seurantakohteittain	SAP -järjestelmässä
Pysyvien vastaavien kohdeluettelo	SAP -järjestelmässä
Pysyvien vastaavien koontiluettelot	SAP -järjestelmässä
Päiväkirja	Asta-arkistointijärjestelmässä
Pääkirja	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 172000 Myyntisaamiset tytäryhteisöiltä	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 172500 Myyntisaamiset jäsenkuntayhtymiltä	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 173000 Myyntisaamiset, omistusyhteisöiltä, lyhytaikaiset	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 173500 Myyntisaamiset, kunnan sisäiset	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 174000 Myyntisaamiset muilta	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 254500 Ostovelat tytäryhteisöille	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 254600 Ostovelat jäsenkuntayhtymille	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 254700 Ostovelat osakkuusyhteisöille, lyhytaikaiset	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 254800 Ostovelat sisäiset, lyhytaikaiset	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 254900 Ostovelat muille	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tositelajit ja numerosarjat 2017	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tililuettelo vuodelta 2017	Asta-arkistointijärjestelmässä
Varastokirjanpidot	
Varikko	atk-tuloste
Hoitotarvikevarasto	atk-tuloste
Tasekirja	erikseen sidottuna
Tase-erittelyt	paperitulosteina

Muilta osin kirjanpitoaineisto arkistoidaan paperille tulostetussa muodossa.

6.2 Luettelo tositelajeista

SAP -tositelajiluettelo 2017

Tositelaji	Numerosarja	Tositenumerot		Toimiala/tulosalue
01	A0	13802001 - 13802999	Palvelukassa	Varia, Tennistie
02	A1	13803001 - 13803999	Palvelukassa	Verkkomaksu
03	A2	13804001 - 13804999	Palvelukassa	Myyrmäen yht.palv.piste
04	A3	13806001 - 13806999	Palvelukassa	Tikkurilan uimahalli
05	A4	13809001 - 13809999	Palvelukassa	Matkakeskus
06	A5	13810001 - 13810999	Palvelukassa	Korson yhteispalvelupiste
07	A6	13811001 - 13811999	Palvelukassa	Varia, Myyrmäen opetuspiste
08	A7	13812001 - 13812999	Palvelukassa	Varia, Tikkurilan opetusyksikkö
09	A8	13813001 - 13813999	Palvelukassa	Maankäyttö, Kaupunkisuunnittelu
10	A9	13814001 - 13814999	Palvelukassa	Hakunilan uimahalli
11	B0	13815001 - 13815999	Palvelukassa	Korson uimahalli
12	B1	13816001 - 13816999	Palvelukassa	Martinlaakson uimahalli
13	B2	13817001 - 13817999	Palvelukassa	Myyrmäen uimahalli
14	B3	13818001 - 13818999	Palvelukassa	Tikkurilan kirjasto, aikuiset
16	B5	13819001 - 13820999	Palvelukassa	Käenkukka
18	B7	13822001 - 13822999	Palvelukassa	Hakunilan kirjasto
19	B8	13823001 - 13823999	Palvelukassa	Koivukylän kirjasto
20	B9	13824001 - 13824999	Palvelukassa	Korson kirjasto
22	C1	13826001 - 13826999	Palvelukassa	Länsimäen kirjasto
25	C4	13829001 - 13829999	Palvelukassa	Myyrmäen kirjasto, lainaus
27	C6	13831001 - 13831999	Palvelukassa	Kaupunginmuseo
28	C7	13832001 - 13832999	Palvelukassa	Ympäristökeskus, eläinlääkäri
29	C8	13834001 - 13834999	Palvelukassa	Varia, myymälä Tennistie
30	C9	13836001 - 13836999	Palvelukassa	Varia, Talvikkitie
31	D0	13838001 - 13838999	Palvelukassa	Kuvataide
33	D2	13840001 - 13840999	Palvelukassa	Koutsi
34	D3	13841001 - 13841999	Palvelukassa	Pointin kirjasto
35	D5	13842001 - 13842999	Palvelukassa	Vantaan Valo Minkkitie
AA	01	10000000 - 12999999	Käyttöom.kirjaus	Talouspalvelukeskus
AB	99	99000000 - 99999999	Kirjanpitosite	Talouspalvelukeskus
AF	03	30000000 - 38999999	Poistokirjaukset	Talouspalvelukeskus
AZ	02	20000000 - 23999999	Investointien purku	Talouspalvelukeskus
BA	06	60000000 - 60999999	Konekielinen tiliote	Talouspalvelukeskus
BM	24	24000000 - 24999999	Ostomaksu,autom.	Rahoitustoimi
D5	54	54000000 - 54999999	Saku/Merlot Medi	KuPeLa /1211
D7	56	56000000 - 56999999	SoftMedic	Työterveys/1210
DG	16	16000000 - 16999999	Asiakkaat-hyvyys	Talouspalvelukeskus
DL	31	31000000 - 31999999	Luottotappio	Talouspalvelukeskus
DP	08	80000000 - 89999999	Perintätoim.rahatil.	Talouspalvelukeskus
DR	18	18000000 - 18999999	Asiakk. -lasku	KuPeLa /1211
DT	19	19000000 - 19999999	Asiakkaat - tasaus	Talouspalvelukeskus
DV	14	14000000 - 14999999	Myyntisuor.autom.	Talouspalvelukeskus
DZ	14	14000000 - 14999999	Myyntisuor.manuaal.	Talouspalvelukeskus

Tositelaji	Numerosarja	Tositenumerot		Toimiala/tulosalue
K1	25	250000000 - 259999999	Konekeskus Kuljetus	Kuntatekniikan keskus
K2	26	260000000 - 269999999	Varikko Polttoaineet	Kuntatekniikan keskus
K5	33	330000000 - 339999999	PSOP toimittajalasku	Talouspalvelukeskus
K9	K9	500000000 - 599999999	Rahapalautukset	Talouspalvelukeskus
KH	20	200000000 - 209999999	Toimittajat-vel.	Talouspalvelukeskus
KM	27	270000000 - 279999999	Toimittajat-matkust.	Talouspalvelukeskus
KP	48	480000001 - 489999999	*Tilin ylläpito	Talouspalvelukeskus
KR	21	210000000 - 219999999	Toimittajat - lasku	Talouspalvelukeskus
KS	23	230000000 - 239999999	Sisäiset maksut	Talouspalvelukeskus
KT	24	240000000 - 249999999	Toimittajat - tasaus	Talouspalvelukeskus
KX	28	280000000 - 289999999	Sisäiset ostolaskut	Talouspalvelukeskus
L1	L1	66400001 - 66499999	Konekeskus, uusi	Kuntatekniikan keskus
L2	L2	66500001 - 66599999	Varikko, uusi	Kuntatekniikan keskus
LE	LE	29100001 - 29199999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LF	LF	29200001 - 29299999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LG	LG	29300001 - 29399999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LJ	LJ	42300001 - 42399999	Sisäiset vuokrat/koki	Tilakeskus
LR	LR	52000000 - 52999999	Twin rahoitusvienti	Rahoitustoimi
LS	LS	53000000 - 53999999	Twin jaksotus/ arvost.	Rahoitustoimi
PA	PA	17110001 - 17119999	Tuntipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PC	PC	18110001 - 18119999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PD	PD	18140001 - 18149999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PF	PF	18150001 - 18159999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PG	PG	18160001 - 18169999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PH	PH	18170001 - 18179999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PK	PK	18190001 - 18199999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PL	PL	19110001 - 19119999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PM	PM	19120001 - 19129999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PP	PP	19140001 - 19149999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PQ	PQ	39100001 - 39199999	Palkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PR	42	420000000 - 429999999	Hinnanmuutos	Keskusvarasto
PY	PY	18200001 - 18299999	Ennak.kirjaus lomapalk	Henkilöstökeskus, palkanlask.
RE	44	440000000 - 449999999	Lasku - brutto(MM)	Keskusvarasto
RV	00	1000000000 - 9899999999	Myyntilasku(SD)	Talouspalvelukeskus
RX	93	930000000 - 939999999	Sisäinen laskutus	Talouspalvelukeskus
SA	11	110000000 - 118999999	Pääkirjatilitosite	Talouspalvelukeskus
ST	39	390000000 - 399999999	Pk-tilit - tasaus	Talouspalvelukeskus
SU	SU	119000000 - 119999999	Alv-jälkikirjaustos.	Talouspalvelukeskus
WA	45	450000000 - 459999999	Tavaranluovutus	Keskusvarasto
WE	46	460000000 - 469999999	Tavaranvastaanotto	Keskusvarasto
WI	47	470000000 - 479999999	Inventointitosite	Keskusvarasto
X2	D6	14800001 - 14899999	Kaupunkikortti	Ateriapalvelut

Liitetietojen tositelajiluettelo 2017

Tositelaji	Numerosarja	Tositenumerot		Toimiala/tulosalue
LT		1-999	Liitetiedot	Talouspalvelukeskus

6.3 Tunnuslukujen laskentakaavat

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$$

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$$

Vuosikate euroa/ asukas

$$= \text{Vuosikate} / \text{Asukasmäärä 31.12.}$$

Sijoitetun pääoman tuotto, %

$$= 100 * (\text{Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Muille maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Sijoitettu korollinen vieras pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$$

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

$$= 100 * (\text{Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kunnalta} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$$

Voitto, %

$$= 100 * (\text{Yli-/ alijäämä ennen varauksia} / \text{Liikevaihto})$$

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa

$$= \text{Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvoiton ja neljän edellisen vuoden kertymä}$$

(Kunta ja konserni) Investointien tulorahoitus, %

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$$

(Liikelaitos) Investointien tulorahoitus, %

$$= 100 * (\text{Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} - \text{Tuloverot}) / \text{Investointien omahankintameno}$$

(Kunta ja konserni) Lainanhoitokate

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$

Jos lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla lainakanta 31.12. kahdeksalla.

(Liikelaitos) Lainanhoitokate

$$= (\text{Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} + \text{Korkokulut} - \text{Tuloverot}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$

Kassan riittävyys (pv)

$$= 365 \text{ pv} * \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$$

Quick ratio

= (Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset)
/ (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Current ratio

= (Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Taseen tunnusluvut

(Kunta ja liikelaitos) Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

(Konserni) Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Velat ja vastuut prosentteina käyttötuloista, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) euroa/ asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä 31.12.}$

(Kunta ja konserni) Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

(Liikelaitos) Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat} + \text{Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä})$

Lainakanta euroa/ asukas

= $\text{Lainakanta} / \text{Asukasmäärä 31.12.}$

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

7 Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

